

การประยุกต์ใช้ทฤษฎีมายาคติของโรลงด์ บาร์ตส์กับวรรณกรรมชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์

นางสาวปาริย์ กลิ่นชู

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN APPLICATION OF ROLAND BARTHES'S THEORY OF MYTHOLOGIES
TO THE HARRY POTTER NOVELS

Miss Pacharee Klinchoo

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Comparative Literature
Department of Comparative Literature

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การประยุกต์ใช้ทฤษฎีมาฆาคติของโรลงค์ บาร์ตส์กับวรรณกรรมชุดแฮร์รี
 พอตเตอร์

โดย นางสาวปาริย์ กลิ่นชู

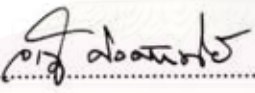
สาขาวิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.สุรเดช โชติอุดมพันธ์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณะบดีคณะอักษรศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. ชีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จาตุรี ดิงศัทธิต์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ ดร. สุรเดช โชติอุดมพันธ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อนงค์นาฏ เอภิงวิทช์)

ปาจารย์ กลิ่นชู : การประยุกต์ใช้ทฤษฎีมายาคติของโรลองด์ บาร์ตส์กับวรรณกรรมชุด
แฮร์รี พอตเตอร์. (AN APPLICATION OF ROLAND BARTHES'S THEORY OF
MYTHOLOGIES TO THE HARRY POTTER NOVELS) อ. ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.
สุรเดช โชติอุดมพันธ์, 154 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดประสงค์หลักเพื่อประยุกต์ใช้ทฤษฎีมายาคติของโรลองด์ บาร์ตส์
กับวรรณกรรมชุดแฮร์รี พอตเตอร์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า มายาคติที่ปรากฏในวรรณกรรมชุดแฮร์รี
พอตเตอร์มีการประกอบสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบโดยมุ่งเน้นไปที่การสร้างสังคมอุดมคติตามวิถี
ชนชั้นกลาง โดยมีการให้รูปแบบของครอบครัวที่ดีว่าถูกต้องตามแบบแผนชนชั้นกลาง คือ
ครอบครัวเดี่ยวที่ประกอบไปด้วยบิดา มารดา และบุตร และทุกคนมีบทบาทและหน้าที่ในครอบครัว
ที่ชัดเจน อีกทั้งมีแบบแผนการเลือกคู่ครองที่เหมาะสมเพื่อสร้างครอบครัวรูปแบบดังกล่าวได้อย่าง
สมบูรณ์ รวมไปถึงมายาคติการให้ความสำคัญของการศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ
และสร้างครอบครัวต่อไป

นอกจากนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาการประกอบสร้างคุณสมบัติเฉพาะของชนชั้นกลาง
ให้มีความเป็นสากลผ่านการมอบความเป็นอื่นแก่ชนชั้นล่างและชนชั้นสูง กล่าวคือ มีการสร้างภาพ
ชนชั้นล่างให้เป็นสัญลักษณ์แห่งอนาธิปไตย และเลือกที่จะนำเสนอชนชั้นสูงว่าเป็นชนชั้นที่อ่อนแอ
หรือไร้ซึ่งคุณธรรม

ในส่วนสุดท้ายที่จะกล่าวถึงในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือ มายาคติว่าด้วยการกำหนดบทบาท
รับผิดชอบของคนในสังคมตามเพศสถานะ ตามระบบหลักการปิตาธิปไตย มีการให้บทบาทผู้นำกับ
เพศชาย และบทบาทผู้ตามกับเพศหญิง รวมไปถึงการให้มายาคติหน้าที่รับผิดชอบของเพศหญิงใน
การรับบทบาทมารดา และภรรยาที่ดีให้กับครอบครัวตามอุดมคติอีกด้วย

ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ
สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ
ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนิสิต..... Pacharee Clinchoo.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา...สุรเดช โชติอุดมพันธ์...
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4780156122 : MAJOR COMPARATIVE LITERATURE

KEY WORD: HARRY POTTER / CHILDREN'S LITERATURE / MYTHOLOGIES / ROLAND BARTHES /
BOURGEOIS / BOURGEOISIE / GENDER

PACHAREE KLINCHOO: AN APPLICATION OF ROLAND BARTHES'S
THEORY OF MYTHOLOGIES TO THE HARRY POTTER NOVELS.

THESIS ADVISOR: SURADECH CHOTIUDOMPANT, Ph.D., 154 pp.

The objective of this thesis is to apply Roland Barthes's theory of mythologies to the Harry Potter novels. The mythologies appeared in the Harry Potter novels are constructed to create an ideal bourgeois society. The 'perfect' families are portrayed as the composition of mother, father and children. Each has his/her own distinct duties and social role. This study also analysis the basic characteristics of a right partner to create an 'ideal' bourgeois family and the importance of the educational system as a factor to shape one's worldview and denote one's social position.

Also researched in this thesis is the portrayal of bourgeois characteristics made universalized and distinguished from other classes. While the proletariats are portrayed as barbaric, the aristocrats are portrayed as weak or immoral.

The last part of the thesis shows the myths regarding gender difference. Patriarchal rules influence the shaping of male and female roles, including the roles of perfect mother and wives.

This study leads to the awareness of the naturalized myths help shape the reader's worldview and their perspective of an ideal bourgeois society and gender roles.

Department Comparative Literature
Field of study Comparative Literature
Academic year 2007

Student's signature... *Pacharee Klinchoo*
Advisor's signature... *Suradech Chotiudompant*
Co-Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงจะสำเร็จลุล่วงไปไม่ได้ถ้าหากขาดการสนับสนุนจากบุคคลต่างๆ ดังต่อไปนี้ ซึ่งผู้เขียนขอขอบคุณจากใจจริง

ขอขอบคุณอ. ดร. สุรเดช โชติอุดมพันธ์ สำหรับข้อเสนอแนะ และความช่วยเหลือในการปรับปรุง และตรวจแก้ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จเป็นรูปเป็นร่างได้ รวมไปถึงความอดทนต่อความเหลวไหลของผู้เขียนจากใจจริง และขอขอบคุณผศ. ดร. จาตุรี ดิงศรัทธี และรศ. ดร. อนงค์นาฏ เถลิงวิทย์สำหรับข้อเสนอแนะที่ช่วยปรับปรุงให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณพี่สุ ตึก และตึกในความช่วยเหลือด้านเอกสาร ถ้าหากขาดพี่สุ วิทยานิพนธ์เล่มนี้อาจจะเสร็จไม่สมบูรณ์ก็ได้

สำหรับพี่ปุ่น อันดี และนน ขอบใจจากใจจริงในความเชื่อมั่น กำลังใจที่มีให้กัน รวมไปถึงความเชื่อมั่นในความสามารถอันน้อยนิด

เดอะแก๊งค์และเพื่อนคนอื่น ขอบใจสำหรับคำเตือนสติยามท้อแท้ ไร้ที่พึ่ง และสำหรับกำลังใจที่มีให้กันจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ปีดจากการเดินทางอันยาวนานลงได้ในที่สุด

ขอใจเป็นพิเศษสำหรับฉะพล และปรกรณ์ ถ้าไม่มีคุณสองคน ก็คงไม่มีวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอใจที่รับฟัง กระตุ้นเตือน และคอยเป็นที่ปรึกษา ฉะพล ขอใจสำหรับไบสมัครสอบที่ส่งไปรษณีย์มาให้ถึงหอสะพานควาย

ขอบคุณพี่เอ สำหรับคอมพิวเตอร์ตัวใหม่ไร้ไวรัส พี่ตะสำหรับโอกาส และความเข้าใจอันมีส่วนที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ไทเกอร์ ควินนี่ และมายา ขอใจที่ทำให้วันเลวร้ายคูไม่เลวร้ายเกินไปนัก

สุดท้ายนี้ พ่อเสริฐูและแม่ป๊วย ลูกหนูขอขอบพระคุณในความเชื่อมั่น และแรงสนับสนุนจากพ่อและแม่ ถ้าขาดความเชื่อมั่นจากพ่อและแม่แล้ว ลูกหนูคงไม่มีวันนี้ ขอขอบคุณที่ยังเชื่อมั่นในความเป็นสิ่งของลูกหนูอยู่ แม้สิ่งๆนี้จะประพุดตีตัวผิดมหายาคติตลอดเวลาก็ตาม

และขอขอบคุณทุกคนที่มีส่วนร่วมให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ แม้ไม่ได้เอ่ยชื่อก็ตาม

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....๖

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....๖

กิตติกรรมประกาศ.....๗

สารบัญ.....๗

บทที่

1 บทนำ.....1

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....1

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....4

1.3 แนวเหตุผล ทฤษฎีสำคัญ และสมมติฐาน.....4

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย.....5

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....5

2 แอร์รี่ พอดเตอร์ในฐานะวรรณกรรมสำหรับเด็ก และทฤษฎีมายาคติ.....6

2.1 การศึกษาแอร์รี่ พอดเตอร์ในฐานะวรรณกรรมสำหรับเด็ก.....6

2.1.1 นิยามวรรณกรรมสำหรับเด็ก.....7

2.1.2 คุณค่าของวรรณกรรมสำหรับเด็ก.....14

2.1.3 ความสำคัญของการศึกษาแอร์รี่ พอดเตอร์ในฐานะวรรณกรรมสำหรับเด็ก.....17

2.2 ทฤษฎีมายาคติของโรลองค์ บาร์ตส์.....18

2.3 แนวทางการศึกษาแอร์รี่ พอดเตอร์ตามทฤษฎีมายาคติ.....25

3 กระบวนการสร้างมายาคติสังคมชนชั้นกลาง.....30

3.1 มายาคติเรื่องครอบครัว.....33

3.2	มายาคติเรื่องคู่ครอง.....	43
3.2.1	ปัจจัยเรื่องรูปลักษณ์หน้าตา.....	45
3.2.2	ปัจจัยเรื่องเชื้อชาติ.....	51
3.3	มายาคติเรื่องการศึกษา.....	58
3.4	มายาคติเรื่องคุณธรรมประจำตัวชนชั้นกลาง.....	62
3.4.1	ความบริสุทธิ์ของเลือด.....	64
3.4.2	บ้านสี่หลัง.....	67
3.5	มายาคติเรื่องการสะสมทุน.....	73
3.5.1	กอบลิน.....	73
3.5.2	เอลฟ์ประจำบ้าน.....	76
3.6	มายาคติการจัดการความเป็นอื่นของชนชั้นกลาง.....	78
3.6.1	มรดกกรรมของค็อบบี.....	79
3.6.2	มรดกกรรมของลูปิน.....	81
4	กระบวนการสร้างมายาคติบทบาททางเพศ.....	85
4.1	กระบวนการสร้างมายาคติบทบาทเพศหญิง.....	86
4.1.1	มายาคติความเป็นผู้ตาม.....	88
4.1.2	มายาคติความเป็นมารดา.....	95
4.1.3	มายาคติความเป็นภรรยา.....	104
4.2	กระบวนการสร้างมายาคติบทบาทเพศชาย.....	110
4.2.1	มายาคติความเป็นผู้นำ.....	110
4.2.1.1	มายาคติความเป็นผู้นำของคัมเบิลดอร์.....	111
4.2.1.2	มายาคติความเป็นผู้นำที่ปรากฏขึ้นภายหลัง.....	114
4.2.2	มายาคติความเป็นผู้นำครอบครัว.....	119
5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	123

บทที่

หน้า

รายการอ้างอิง.....126

บรรณานุกรม.....131

ภาคผนวก.....141

 ภาคผนวก ก เรื่องย่อ.....142

 ภาคผนวก ข ประวัติผู้แต่ง.....152

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....154

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มา และความสำคัญของปัญหา

ในการเจริญเติบโตและพัฒนาทางความคิดของประชากรวัยเด็กจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยทางการเรียนรู้หลายอย่างประกอบกัน การอ่านถือเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาทางสมอง ความคิด และสติปัญญา รวมไปถึงการกระตุ้นให้เกิดจินตนาการอันนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์เพื่อต่อยอดแนวความคิดดั้งเดิมเพื่อพัฒนาวิถีคิดใหม่ เพื่อพัฒนาสังคมต่อไปได้ ปารีชาติ สุคนธ์พานิชได้แสดงทัศนะไว้ว่าเมื่อเด็กอ่านหนังสือ ไม่ว่าจะหนังสือที่ดีหรือไม่ก็ตาม เด็กจะได้รับความคิด และค่านิยมรวมทั้งสารต่างๆ ทั้งด้านดีและด้านลบจากหนังสือไปทั้งทางตรงและทางอ้อม หนังสือที่ประสบความสำเร็จในด้านการสื่อสารคือ หนังสือที่สามารถทำให้ผู้อ่านบรรลุถึงสารใดก็ตามที่หนังสือดังกล่าวต้องการนำเสนอ (ปารีชาติ สุคนธ์พานิช, 2545: 4-5) ในขณะที่เกี่ยวกับการศึกษาเรื่องภาพเหมารวม (stereotype) ที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็ก และสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กขององเดร มิเชลได้สนับสนุนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสิ่งที่อ่านของเด็กไว้ว่า ถ้าหากเด็กได้รับรู้ภาพเหมารวมเรื่องการเหยียดผิว การกีดกันทางเพศ หรือการเหยียดเชื้อชาติผ่านหนังสือที่ตนอ่าน เด็กจะซึมซับภาพดังกล่าวในฐานะเรื่องปกติธรรมดาของสังคม (Michel, 1986: 16-17) เธอจึงเสนอแนวทางในการกำจัดภาพเหมารวมทั้งหมดออกจากหนังสืออ่านเล่นสำหรับเด็ก และสื่อการเรียนชนิดอื่น เมื่อ รวมกับข้อเท็จจริงที่ว่า ในขณะที่ผู้ใหญ่รับรู้สารที่ปรากฏในวรรณกรรมด้วยกระบวนการรับรู้แบบวิเคราะห์ เด็กจะรับรู้สารดังกล่าวแบบใช้อารมณ์และความรู้สึก ซึ่งหมายถึงถึงความด้อยกว่าในแง่ของการแยกแยะสิ่งผิดถูก เพราะความคิดแบบวิเคราะห์หรือวิพากษ์ยังไม่เกิดในตัวเด็ก เนื่องจากประสบการณ์ชีวิตที่น้อยกว่าผู้ใหญ่ (ปนัดดา สดุดีวิชัย, 2545: 28-29) เด็กจึงซึมซับค่านิยม อุดมการณ์ และแนวคิดที่ปรากฏในวรรณกรรมที่ตนเองอ่านได้อย่างรวดเร็ว ไม่ได้แย่งวิพากษ์ จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าแนวคิด ค่านิยม รวมไปถึงอคติที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กจะมีผลต่อแนวคิดส่วนตัวของเด็กเมื่อเขาเติบโตขึ้นไปเป็นผู้ใหญ่

วรรณกรรมชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์จึงสมควรนำมาศึกษาในฐานะวรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีแนวโน้มจะปลูกฝังภาพเหมารวม และค่านิยมหลายประการที่ปรากฏในเนื้อหาเนื่องจากความโด่งดังและยอดขายที่สูงเกินกว่าวรรณกรรมสำหรับเด็กทั่วไป (เฉพาะภาษาอังกฤษยอดขายกว่าสิบล้านเล่ม

และได้รับการแปลเป็นภาษาต่างๆ อีกกว่า 25 ภาษา) อนุমানได้ว่า เด็กจำนวนมากทั่วโลกจะเสพ
 วรรณกรรมนี้เหมือนกัน ได้ซึมซับสารและทัศนคติชุดเดียวกันด้วยระบบการรับรู้ที่ไร้การวิพากษ์
 ทำให้สารที่ปรากฏในวรรณกรรมชุดนี้ทั้งในแง่บวกและแง่ลบเข้าถึงเด็กจำนวนมาก ส่งผลให้แนวคิด
 ของเด็กกลุ่มดังกล่าวที่มีต่อค่านิยม และอุดมการณ์เฉพาะอันปรากฏในวรรณกรรมชุดแฮร์รี่
 พอตเตอร์ไปในแนวทางเดียวกันทั่วโลก และค่านิยม และอุดมการณ์ที่ปรากฏให้เห็นเด่นชัดใน
 วรรณกรรมชุดนี้ได้แก่ค่านิยม และอุดมการณ์ในการดำเนินชีวิตของชนชั้นกลาง การศึกษาค่านิยม
 และอุดมการณ์ดังกล่าวจึงเป็นหัวข้อที่น่าสนใจในการศึกษาวรรณกรรมชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์อย่างลึก
 ชึ้ง

แม้วิถีชีวิตของตัวละครในวรรณกรรมชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์จะดำเนินไปในโลกเวทมนตร์ซึ่ง
 ดูจะเป็นเสมือนโลกอีกใบหนึ่งอันแตกต่างจากโลกมนุษย์โดยสิ้นเชิง แต่เมื่อมองผ่านความเป็น
 แฟนตาซีของฉาก และตัวละครไปแล้ว วิถีชีวิตดังกล่าวจะไม่แตกต่างไปจากวิถีการดำเนินชีวิตของ
 มนุษย์ปกติสักเท่าไร โลกแห่งเวทมนตร์ของแฮร์รี่ พอตเตอร์เป็นโลกที่พ่อแม่แม่คไปโรงเรียน หา
 งานทำ ไปทำงาน และสร้างครอบครัวเหมือนกับมนุษย์ปกติ และการดำเนินชีวิตดังกล่าวเป็นการ
 ดำเนินชีวิตที่สมบูรณ์แบบตามวิถีชนชั้นกลาง ตัวละครทุกตัวดำเนินชีวิตไปอย่างปกติธรรมดา ไม่มี
 ใครตั้งคำถามต่อวิถีทางดังกล่าวและผู้อ่านเองได้ซึมซับวิถีชีวิตดังกล่าวโดยไม่ได้แย้ง เนื่องจากความ
 สอดคล้องกันระหว่างการดำเนินชีวิตในโลกเวทมนตร์ และโลกปกติที่ผู้อ่านใช้ชีวิตอยู่ในฐานะคนใน
 สังคม จึงอาจกล่าวได้ว่า วิถีการดำเนินชีวิตแบบชนชั้นกลางที่ปรากฏในวรรณกรรมชุดแฮร์รี่
 พอตเตอร์ได้รับการนำเสนออย่างเป็นธรรมชาติ และลื่นไหลภายใต้ขอบการดำเนินเรื่องที่
 สนุกสนานตามแบบวรรณกรรมสำหรับเด็ก ผู้อ่านจึงไม่รับรู้ถึงค่านิยมที่ซ่อนอยู่ภายใต้ความเป็น
 ธรรมชาตินั้น ค่านิยมและอุดมการณ์ตามแบบฉบับชนชั้นกลางจึงได้รับการถ่ายทอดว่าเป็นค่านิยม
 ปกติของคนทั่วไป ไม่ขึ้นอยู่ปัจจัยอื่นใด อาจเรียกการนำเสนอเช่นนี้ว่าเป็นกระบวนการสร้างมายา
 คติค่านิยมชนชั้นกลางโดยอาศัยวรรณกรรมสำหรับเด็กเป็นสื่อ การศึกษาค่านิยมชนชั้นกลางที่
 ปรากฏในวรรณกรรมชุดนี้จึงเป็นการมองผ่านความเป็นธรรมชาติของมายาคติเพื่อจำแนก และ
 วิเคราะห์ค่านิยมของชนชั้นกลาง ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์เรื่องอำนาจระหว่างชนชั้น ความเหลื่อม
 ล้าทางสังคมและเพศสถานะ รวมไปถึงค่านิยมในการดำเนินชีวิตประจำวันที่ได้รับการตกแต่งและ
 นำเสนอว่าเป็นวิถีการคิด และค่านิยมธรรมดาอันเกิดขึ้นได้ในสังคมทุกระดับ

การศึกษาค่านิยมและอุดมการณ์ชนชั้นกลางที่ปรากฏในวรรณกรรมชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์
 อาจสามารถประยุกต์ทฤษฎีหลากหลายทั้งในแง่สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ในการจำแนกแยกแยะ

ค่านิยมและอุดมการณ์ดังกล่าว ในแนวทางการศึกษาวรรณคดีนั้น บทความเรื่อง *หลังเที่ยงคืน: ความหมายเชิงโครงสร้าง และโครงสร้างของความหมาย* โดยชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิชยี่ได้นำเสนอการวิเคราะห์เรื่องสั้นเรื่อง *หลังเที่ยงคืน* โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมในการทำความเข้าใจโครงสร้างของเรื่องสั้นดังกล่าวที่ดูเหมือนจะเป็นเรื่องสั้นที่ดีแต่เรื่องราวของชีวิตชนชั้นล่าง แต่ชูศักดิ์ได้นำเสนอว่าแท้จริงแล้ว โศกนาฏกรรมที่เกิดขึ้นกับชีวิตตัวละคร มิได้เกิดขึ้นเพราะความโหดร้ายของสังคมไทย แต่เกิดขึ้นเพราะตัวละครดังกล่าวยึดติดอยู่กับรูปสัญลักษณ์บางประการที่สังคมมอบให้เขา แต่เขากลับละเมิดมันนั่นเอง (ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิชยี่, 2548: 130-133)

จากบทวิเคราะห์ดังกล่าว ทำให้ผู้เขียนสนใจทฤษฎีการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีกรรมโดยอาศัยทฤษฎีเชิงโครงสร้างนิยม และทฤษฎีมายาคติของโรลง บาร์ตส์จัดว่าเป็นหนึ่งในทฤษฎีแนวโครงสร้างนิยมเริ่มแรกที่พัฒนามาจากทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงโครงสร้างของเฟอร์ดินานด์ เดอ โซซูร์ ที่นำเสนอว่า ภาษาที่มนุษย์ใช้สื่อสารเป็นสัญลักษณ์ (sign) อันเป็นผลมาจากการประกอบสร้างระหว่างสัญลักษณ์เฉพาะ (ตัวหมาย - signifier) และวัตถุสสารที่มีอยู่จริง (ตัวหมายถึง - signified) โดยการประกอบสร้างและความสัมพันธ์ระหว่างตัวหมาย และตัวหมายถึงนั้นจะไม่เกี่ยวเนื่องหรือเชื่อมโยงกันด้วยวิถีใดนอกเหนือไปจากข้อตกลงเบื้องต้นระหว่างคนในสังคมที่จะรับรู้ร่วมกันว่าสัญลักษณ์หนึ่งหมายถึงตัวหมายถึงตัวหนึ่ง ระบบภาษาเชิงโครงสร้างจึงมองภาษาที่ใช้พูดว่าเป็นการประกอบสร้างที่ไร้แบบแผน แต่ดำเนินได้เพราะข้อตกลงเบื้องต้นระหว่างคนในสังคมเพื่อสร้างองค์การรับรู้ร่วมกัน ทำให้ระบอบสัญลักษณ์ดำเนินไปได้เหมือนกับเป็นธรรมชาติของภาษา และการมองภาษาสัญลักษณ์ด้วยรูปแบบดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับภาษาสัญลักษณ์หลากหลายที่ปรากฏในสังคมไม่ว่าจะเป็นป้ายสัญลักษณ์บอกทางจราจร สัญลักษณ์ไฟ ป้ายสัญลักษณ์ข้อห้ามต่างๆ รวมไปถึงสัญลักษณ์มือหรือรหัสมอสที่ใช้ในการสื่อสารเฉพาะกลุ่ม (Cobley, 1998: 34-40)

ทฤษฎีมายาคติของโรลง บาร์ตส์ได้พัฒนามาจากแนวคิดดังกล่าวโดยการมองการใช้ภาษาสัญลักษณ์ให้ลึกลงไปอีกระดับ นั่นคือ เมื่อภาษาสัญลักษณ์ปรากฏขึ้นในสังคม ค่านิยมและอุดมการณ์เฉพาะในสังคมช่วงนั้นจะมีหน้าที่เข้าไปแทรกแซง และครอบงำข้อตกลงเบื้องต้นระหว่างตัวหมายกับตัวหมายถึงในระดับแรก ทำให้สัญลักษณ์ในระดับแรกแปรเปลี่ยนเป็นตัวหมายในระดับที่สอง ไปทำข้อตกลงกับตัวหมายถึง ซึ่งเป็นความหมายที่เกิดจากค่านิยมและวัฒนธรรมของสังคมช่วงเวลานั้น เกิดเป็นภาษาสัญลักษณ์ในระดับของมายาคติขึ้น การแทรกแซงดังกล่าวเกิดขึ้นโดยแฝงตัวภายใต้ความเป็นธรรมชาติของภาษาสัญลักษณ์ในระดับที่หนึ่ง ทำให้ผู้คนมองไม่เห็นภาษาสัญลักษณ์ในระดับของมายาคติ เพราะข้อตกลงเบื้องต้นระหว่างตัวหมาย และตัวหมายถึงของสัญลักษณ์ในระดับที่หนึ่ง

มายาคติเข้าไปครอบงำอยู่ มายาคติมีกระบวนการเกิด และดับไปตามค่านิยม และอุดมการณ์เฉพาะ ช่วงเวลาหนึ่ง แต่มายาคติที่ยั่งยืนก็อยู่ในสังคม และประสบความสำเร็จที่สุดได้แก่ค่านิยมแห่งวิถีชีวิตของชนชั้นกลางที่ผ่านกระบวนการทำให้เป็นมายาคติวิถีชีวิตที่สมบูรณ์แบบสำหรับทุกคน ให้คนในสังคมดำเนินวิถีชีวิต และถ่ายทอดค่านิยมตามแบบฉบับชนชั้นกลางโดยคิดว่าวิถีชีวิตดังกล่าว เป็นเรื่องธรรมชาติและสากลของสังคมปกติ มายาคติชนชั้นกลางจึงดำรงอยู่ และพัฒนาโครงสร้างภายในจนเข้มแข็งพอจนกระทั่งครอบงำวิถีชีวิต และแนวความคิดส่วนใหญ่ของคนในสังคมได้อย่างเป็นธรรมชาติ

หากจะมองตามโครงสร้างดังกล่าว วรรณกรรมเยาวชนชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์จึงจัดเป็น สัญลักษณ์ประเภทหนึ่งที่ประกอบสร้างจากมายาคติหลากหลายประการของชนชั้นกลางให้มาเป็นโลกเวทมนตร์ที่มีเหตุการณ์ที่น่าตื่นเต้น สนุกสนาน ทำให้ผู้อ่านมองข้ามความเป็นมายาคติดังกล่าวไป และซึมซับค่านิยม และอุดมการณ์ของชนชั้นกลางที่แฝงตัวอยู่อย่างแนบเนียนได้โดยไม่ต้องตั้งคำถาม หรือข้อสงสัย ทำให้ระบบสังคมที่ชนชั้นกลางมีอำนาจดำรงอำนาจดังกล่าวต่อไปได้อย่างราบรื่น ไม่มีข้อขัดแย้งที่จะมาทำลายระบบสังคมดังกล่าวลงได้ การศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดนี้จึงกระตุ้นให้ผู้อ่านวรรณกรรมสงสัย และตั้งคำถามกับความเป็นธรรมชาติที่ปรากฏ และมองให้เห็นถึงค่านิยมและอุดมการณ์ที่ซ่อนอยู่ภายใน เพื่อที่จะตั้งคำถาม และแยกแยะคุณค่ากับค่านิยมและอุดมการณ์ดังกล่าวในฐานะคนในสังคมคนหนึ่ง เนื่องจากภาพสังคมชนชั้นกลางที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดนี้เป็นภาพสังคมอุดมคติตามความเชื่อของคนเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น ทำให้สังคมดังกล่าวเต็มไปด้วยความเหลื่อมล้ำเชิงอำนาจระหว่างชนชั้น และความเหลื่อมล้ำทางเพศสถานะ มิได้เป็นสังคมที่สมบูรณ์แบบ และถูกต้องที่สุดดังที่มายาคตินำเสนอแต่อย่างใด

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประยุกต์ใช้ทฤษฎีมายาคติของโรลองด์ บาร์ตส์ ในการวิเคราะห์ประเด็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจทางชนชั้น และเพศสถานะในวรรณกรรมชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์

1.3 แนวเหตุผล ทฤษฎีสำคัญ และสมมติฐาน

ทฤษฎีมายาคติของโรลองด์ บาร์ตส์ เสนอว่าปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมทั้งในรูปแบบของวรรณกรรม การละเล่น และกีฬา ล้วนมีกรอบความคิด หรือค่านิยมของสังคมซ่อนอยู่ทั้งสิ้น การวิเคราะห์ปรากฏการณ์ต่างๆ เหล่านี้ โดยใช้ทฤษฎีมายาคติจะเป็นการศึกษาปรากฏการณ์ที่เห็นในเชิงสัญลักษณ์ อันเป็นการเปิดเผยให้เห็นถึงกรอบความคิดหรือค่านิยมดังกล่าว ซึ่งมักจะสะท้อนให้เห็น

ถึงการครอบงำทางความคิดของชนชั้นกลาง ทั้งในด้านชนชั้นและเพศสถานะ แม้วรรณกรรมชุด แฮร์รี่ พอตเตอร์จะใช้นิยายในโลกจินตนาการ และมีตัวละครที่มีอำนาจเหนือจริง แต่วรรณกรรมชุดดังกล่าวถือเป็นปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่สะท้อนค่านิยมในสังคมผ่านระบบสัญลักษณ์ ดังนั้นการประยุกต์ใช้ทฤษฎีมายาคติเพื่อศึกษาวรรณกรรมชุดดังกล่าวจะสามารถแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจในประเด็นชนชั้นและเพศสถานะที่แอบแฝงอยู่ได้

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

1. สืบค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ค้นคว้าข้อมูลออนไลน์จากอินเทอร์เน็ต
3. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
4. สรุปผลการวิเคราะห์ และจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มวิทยานิพนธ์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อสร้างความตระหนัก และรู้เท่าทันมายาคติต่างๆ ที่แฝงเร้นอยู่ในตัวบทวรรณกรรมสำหรับเด็ก และเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับมายาคติที่ปรากฏในวรรณกรรมอื่นๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แฮร์รี พอตเตอร์ในฐานะวรรณกรรมสำหรับเด็ก และทฤษฎีมายาคติ

2.1 การศึกษาแฮร์รี พอตเตอร์ในฐานะวรรณกรรมสำหรับเด็ก

ตัวบทวรรณกรรมชุดแฮร์รี พอตเตอร์ ได้รับความนิยมตัวเองผ่านสื่อทุกประเภทไปทั่วโลกว่าเป็นวรรณกรรมสำหรับเด็ก เนื่องจากมีเด็กเป็นกลุ่มผู้อ่านหลัก โดยอ้างอิงจากการออกแบบปกสำหรับการพิมพ์ครั้งแรกของสำนักพิมพ์บลูมส์เบอร์รี่ (Rowling, 1997) ที่เป็นภาพการ์ตูน ให้สีสันสดใส รวมไปถึงการยกคำสรรเสริญเขียนขอต่อหนังสือเล่มนี้มาโปรยไว้บนปกหลัง มีใจความว่า She [J.K. Rowling] is a first-rate writer for children. (Rowling, 1997: ปกหลัง) ด้วยการดำเนินเรื่องที่กระชับ และรัดกุม ทั้งยังสนุกสนาน เข้าใจง่ายตามขนบความเป็นวรรณกรรมสำหรับเด็ก รวมไปถึงความสามารถในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ทำให้วรรณกรรมชุดนี้ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย และมีงานวิจัยที่ให้ข้อมูลว่า กว่า 50% ของเด็กที่อายุระหว่าง 5-17 ปียอมรับว่าตนเองไม่เคยอ่านวรรณกรรมเพื่อความสนุกสนานมาก่อนที่จะรู้จักวรรณกรรมชุดแฮร์รี พอตเตอร์ (Scholastic Report, 2006) จึงอาจกล่าวได้ว่า วรรณกรรมชุดนี้เขียนขึ้นเพื่อตอบสนองกลุ่มผู้อ่านที่เป็นเด็กโดยเฉพาะ

การศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก และถูกลดทอนความสำคัญตั้งแต่การให้นิยาม ข้อโต้แย้งอันเกิดจากการให้คุณค่าและความสำคัญของการศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กมัก จะได้รับการลดทอนคุณค่าลงเมื่อเปรียบเทียบกับความสำคัญในการศึกษาวรรณกรรมสำหรับผู้ใหญ่ มีความพยายามหลากหลายที่จะนิยาม และกระตุ้นการศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กในฐานะตัวบททางวรรณกรรม มิใช่เพื่อจุดประสงค์ทางครุศาสตร์ บรรณารักษ์ศาสตร์ หรือจิตวิทยา แต่อย่างไรก็ดี การศึกษาตัวบททางวรรณกรรมนั้นมักจะจำกัดอยู่แต่ในการศึกษาระดับปริญญาตรี หรืออนุปริญญาเท่านั้น (Hunt, 1991: 22) วรรณกรรมสำหรับเด็กคงยังไม่สามารถได้รับการยอมรับในฐานะตัวบทวรรณกรรมที่มีศักยภาพพอที่จะนำไปสู่การเป็นวรรณคดีได้ต่อไป อย่างไรก็ตาม เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าหนังสือสำหรับเด็กมีอิทธิพลทั้งในแง่สังคมศาสตร์ และครุศาสตร์ รวมไปถึงยังมีความสำคัญในแง่ของการเมืองและประวัติศาสตร์อีกด้วย วรรณกรรมสำหรับเด็กจึงได้รับการจัดว่าเป็นตัวบทอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งแตกต่างไปจากตัวบทวรรณกรรมอื่นๆ แม้จะไม่ได้รับการนิยามอย่างเด่นชัด และได้รับคุณค่าเทียบเคียงกับวรรณกรรมชนิดอื่นก็ตาม

การที่ตัวบทวรรณกรรมสำหรับเด็กได้รับการยอมรับในฐานะตัวบทอีกประเภทหนึ่ง ถือเป็นสัญญาณที่ดีว่าวรรณกรรมสำหรับเด็กอาจจะได้รับการยอมรับในฐานะตัวบทวรรณกรรมที่มีคุณค่ามากพอที่จะได้รับการยอมรับในฐานะวรรณคดีต่อไปในอนาคตได้ แม้ในปัจจุบันการนิยามและการให้คุณค่าของวรรณกรรมสำหรับเด็กจะยังคงเป็นที่โต้เถียงและอภิปรายกันอยู่ก็ตาม ปีเตอร์ ฮันท์ ได้นำเสนอว่าการศึกษเกี่ยวกับวรรณกรรมสำหรับเด็กจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบสามประการ คือ ตัวบทวรรณกรรม เด็กที่เป็นผู้อ่าน และข้อวิพากษ์จากผู้ใหญ่ ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้งสามนั้นนับว่าสลับซับซ้อน ส่วนหนึ่งมาจากความยุ่งยากในการนิยามคำว่า “เด็ก” อีกส่วนหนึ่งมาจากการที่ผู้ใหญ่พยายามที่จะทำความเข้าใจเด็กเพื่อที่จะทำความเข้าใจอิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อเด็ก และส่วนสุดท้ายมาจากการที่วรรณกรรมสำหรับเด็กมักจะได้รับ การคาดหวังว่าจะต้อง “ดีและมีคุณค่า” ต่อเด็กไม่ว่าทางใดก็ตาม (Hunt, 1991: 42) การนิยามและการให้คุณค่าแก่วรรณกรรมสำหรับเด็กโดยผู้ใหญ่จึงเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก และยังไม่สามารถหาคำตอบที่เป็นรูปธรรมได้

2.1.1 นิยามวรรณกรรมสำหรับเด็ก

การให้นิยามคำว่าวรรณกรรมสำหรับเด็กในเริ่มแรกนั้น อาจจะบอกได้ว่า วรรณกรรมสำหรับเด็กเป็นหนังสือที่ได้รับการยอมรับว่ามีอยู่โดยอิงอยู่กับผู้อ่านวรรณกรรมเฉพาะกลุ่ม นั่นคือเด็ก การนิยามวรรณกรรมสำหรับเด็กจึงได้รับการนิยาม “ตามจุดประสงค์ที่เกิด” วรรณกรรมสำหรับเด็กจึงเป็นวรรณกรรมที่แตกต่างและโดดเด่นจากวรรณกรรมประเภทอื่น เพราะเป็นวรรณกรรมที่ได้รับการอนุমানว่าอุทิศตนเพื่อกลุ่มผู้อ่านหลักที่เป็นเด็ก แต่คำถามถัดมาคือ ถ้าเช่นนั้นวรรณกรรมสำหรับเด็กคือวรรณกรรมที่เขียนขึ้นโดยเด็ก หรือเขียนขึ้นเพื่อให้เด็กอ่านกันแน่ และวรรณกรรมสำหรับเด็กคือหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อให้เด็กอ่านแล้ว การเขียนหนังสือ “เพื่อ” ให้เด็กอ่านนั้นหมายความว่าอย่างไรกันแน่ ถ้าหากว่าหนังสือเล่มหนึ่งเขียนขึ้นเพื่อให้เด็กอ่าน แต่กลับได้รับความนิยมในหมู่ผู้ใหญ่ หนังสือเล่มนั้นจะยังคงเป็นหนังสือสำหรับเด็กอยู่หรือไม่ ในขณะที่เดียวกัน ถ้าหากหนังสือสำหรับผู้ใหญ่ได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้อ่านที่เป็นเด็ก หนังสือเล่มนั้นจะกลายเป็นวรรณกรรมสำหรับเด็กหรือไม่ (Lesnik-Oberstein, 1999: 15) และการนิยามว่าหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่งดี และให้คุณค่ากับผู้อ่านที่เป็นเด็กนั้น คำว่า “ดี” และการ “ให้คุณค่า” นั้นจะแตกต่างกันไปในแง่ของศาสตร์แต่ละศาสตร์ ทั้งดีในแง่ของการให้ความรู้ด้านการศึกษา ดีในแง่ของการที่เด็กเรียนรู้เรื่องภาษา หรือการเข้าสังคม ดีในแง่ของการให้ความบันเทิงแก่เด็กโดยทั่วไป ดีในแง่ของการสั่งสอนศีลธรรม ศาสนา หรือการเมือง หรือแม้กระทั่งดีในแง่ของการอ่านเพื่อปลดปล่อยจินตนาการของเด็ก (Hunt, 1991: 43) ปัญหาสำคัญที่นำไปได้แย้ง ณ ที่นี้คือ เราจะนิยามได้อย่างไรว่า วรรณกรรมใด

ดีสำหรับเด็ก ในเมื่อเราไม่สามารถนิยามได้เลยว่า วรรณกรรมสำหรับเด็กคืออะไร เพราะนักวิจารณ์ส่วนใหญ่มักจะบอกว่า วรรณกรรมสำหรับเด็กจะต้องคิดต่อเด็กไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ซึ่งส่วนมากจะเป็นในแง่ของคุณค่าทางอารมณ์ และคุณค่าทางศีลธรรม และการนิยามแบบนี้ได้นำมาซึ่งข้อสังเกตว่า วรรณกรรมสำหรับเด็กประกอบขึ้นด้วยสองส่วน นั่นคือ “วรรณกรรม” และ “เด็ก” โดยสองส่วนนั้นจะแยกออกจากกันไม่ได้ดังนั้น คำว่า “วรรณกรรม” ในส่วนนี้จึงเป็นคำเฉพาะ และมีความหมายแปลกแยกไปจาก “วรรณกรรม” ประเภทอื่น ซึ่งส่วนมากจะหมายถึงวรรณกรรมสำหรับผู้ใหญ่ และ “เด็ก” ซึ่งจะมีความหมายแปลกแยกออกจากคำว่า “เด็ก” ที่ใช้ในความหมายทางครุศาสตร์ จิตวิทยา สังคมศาสตร์ หรือประวัติศาสตร์ การนิยามแบบนี้จึงจะไม่สัมฤทธิ์ผล และใช้การได้จริงเท่าใดนัก (Lesnik-Oberstein, 1999: 16)

นักวิจารณ์ส่วนใหญ่จึงหันกลับไปมองวรรณกรรมสำหรับเด็กในแง่ที่คำว่า “วรรณกรรม” และ “เด็ก” เป็นสองส่วนอันแยกจากกันได้อย่างสิ้นเชิง ทำให้นักวิจารณ์สามารถนำทฤษฎีสาขาอื่นมาประยุกต์ใช้ในการวิจารณ์วรรณกรรมสำหรับเด็กได้

[One] of the primary characteristics of most children's literature criticism and theory is that it assumes that the terms 'children' and 'literature' within 'children's literature' are separable and more or less independent of one another, and that they are directly related to other 'children' and 'literatures'; critics often make use of, or refer to, theories from education, psychology, sociology, history, art or literature, in buttressing their opinions. But in every case they transform the material from other disciplines to fit their own particular argument.

(Lesnik-Oberstein, 1999: 16)

เมื่อมีการนิยามวรรณกรรมสำหรับเด็กโดยให้ความสำคัญกับคำว่า “วรรณกรรม” และคำว่า “เด็ก” ในฐานะองค์ประกอบที่ไม่สัมพันธ์กัน นักวิจารณ์ส่วนใหญ่จะอ้างถึงทฤษฎีจากสาขาอื่นๆ เช่นการศึกษา จิตวิทยา สังคมศาสตร์ หรือประวัติศาสตร์ในการนิยามวรรณกรรมสำหรับเด็ก โดยการปรับใช้ทฤษฎีดังกล่าวให้เหมาะสมกับข้อโต้แย้งของตนเอง โดยคำว่า “เด็ก” ส่วนใหญ่จะถูกมองในเชิงการตอบสนองด้านอารมณ์ และสติปัญญาระหว่างการอ่านวรรณกรรม และจุดนี้นำมาซึ่งความสับสนข้ออนในการศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็ก เนื่องจากนักวิจารณ์บางคนอาจจะศึกษาหนังสือสำหรับเด็กเล่มหนึ่งโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีจิตวิทยาเพื่อที่จะค้นหาว่า หนังสือเล่มนั้นจะมีศักยภาพมากพอที่จะทำให้อ่านที่เป็นเด็กชอบได้หรือไม่ ก่อนจะนิยามว่าหนังสือเล่มนั้นเป็นวรรณกรรมสำหรับเด็ก ซึ่งเท่ากับว่าการนิยามดังกล่าวขึ้นอยู่กับความคิดเห็นส่วนตัวจากผู้วิจารณ์วรรณกรรม โดยไม่

ข้องแวะกับเด็กซึ่งเป็นผู้อ่าน ซึ่งอาจจะทำให้การศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กได้รับการเบี่ยงเบน ประเด็นเป็นการศึกษาในเชิงจิตวิทยาว่าด้วยเรื่องผลกระทบของหนังสือที่มีต่อการรับรู้ของเด็ก ไม่ใช่ การศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กในฐานะตัวบททางวรรณกรรมนั่นเอง ส่วนการศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กโดยใช้ทฤษฎีทางสังคมศาสตร์เป็นการนิยามวรรณกรรมสำหรับเด็กโดยขึ้นอยู่กับบริบททางสังคม กล่าวคือ วรรณกรรมสำหรับเด็กที่ดีคือวรรณกรรมที่ตอบสนองกลไกของสังคมที่ดีตาม วัฒนธรรม และบริบทของสังคมดังกล่าว ยกตัวอย่างเช่น วรรณกรรมสำหรับเด็กที่ดีในสายตาสังคม ชาวเผ่าแอฟริกันคือ วรรณกรรมสำหรับเด็กที่ให้ภาพครอบครัวที่ก่อปรไปด้วยหัวหน้าครอบครัวที่มี ภรรยาหลายคน ในขณะที่เดียวกันวรรณกรรมสำหรับเด็กที่ดีในประเทศอังกฤษควรจะเป็น วรรณกรรมที่ให้ภาพครอบครัวผัวเดียวเมียเดียว จะเห็นได้ว่า ความยุ่งยากอันเกิดขึ้นจากความ พยายามที่จะนิยามวรรณกรรมสำหรับเด็กโดยใช้ทฤษฎีอื่นนั้นนั้นมีมากมาย เนื่องจากธรรมชาติที่แตก ต่างกันไปของทฤษฎีต่างๆ

การที่นักวิจารณ์หลายคนพยายามให้นิยามวรรณกรรมสำหรับเด็กโดยการประยุกต์ใช้ ทฤษฎีต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์ของตนเองอาจจะเป็นปัญหาได้เนื่องจากความหลากหลาย ทางด้านความคิด และการประยุกต์ใช้ทฤษฎีที่แตกต่างกันในการนิยามวรรณกรรมสำหรับเด็ก ทำให้เกิดข้อขัดแย้ง และความเห็นที่ไม่ตรงกันในหมู่นักวิจารณ์ได้ กล่าวคือ วรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีคุณค่าในแง่จิตวิทยา อาจจะไร้คุณค่าในแง่ของครุศาสตร์ หรือในทางกลับกัน วรรณกรรมสำหรับเด็กที่ให้ผลลัพธ์ด้านบวกในการสั่งสอนศีลธรรม อาจจะไม่จรรโลงจิตใจผู้อ่านเลยก็ได้ ถ้าหากมองในแง่จิตวิทยา การนิยามวรรณกรรมสำหรับเด็กโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีอื่นจึงนับเป็นความพยายามที่จะนิยามความหมายของวรรณกรรมสำหรับเด็กที่เป็นปัญหาอย่างหนึ่ง

แม้กระทั่งนักเขียนวรรณกรรมสำหรับเด็กเองยังประสบปัญหายุ่งยากในการนิยาม แนวทางการเขียนวรรณกรรมสำหรับเด็ก กล่าวคือ อี. บี. ไวท์ ผู้แต่งวรรณกรรมเยาวชนชื่อดังอย่าง *Charlotte's Web* ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับการเขียนวรรณกรรมสำหรับเด็กไว้ว่า “การเขียน วรรณกรรมสำหรับเด็กต้องเขียนให้ยาก ไม่ใช่ให้ง่าย เด็กๆ มักจะเรียกร้องมากขึ้นเสมอ และพวกเขา จะยอมรับทุกสิ่งที่ผู้เขียนนำเสนอได้โดยไร้ข้อสงสัย ตราบใดที่ผู้เขียนนำเสนอสิ่งเหล่านั้นได้อย่าง ซื่อสัตย์ และชัดเจน เด็กๆ รักที่จะอ่านหนังสือที่ต้องใช้สติปัญญาขบคิด” (White, 1973 ใน Lesnik-Oberstein, 1999: 19) แต่ในขณะที่เดียวกันบาร์บารา วอลส์กลับแสดงทรรศนะในทางตรงข้ามกับไวท์ อย่างสิ้นเชิงว่า “นักเขียนเรื่องสำหรับเด็กทุกคนต้องพึงระลึกว่า เขาจะต้องเขียนเรื่องให้ง่ายสำหรับเด็ก ถ้าพวกเขาเขียนเรื่องโดยที่กำหนดกลุ่มผู้อ่านในใจว่าเป็นผู้ใหญ่ที่ได้รับการศึกษามาแล้วอย่างดี

นั้น เรื่องราวที่ปรากฏจึงไม่น่าสนใจ และอาจจะยากเกินไป หรือในกรณีที่เลวร้ายที่สุดคือ อาจจะส่งผลร้ายต่อเด็กได้” (Wall, 1991: 15) อย่างไรก็ตาม กิลเลียน เอเวอร์รี กลับเชื่อว่าเด็กทุกคนจะมีกลไกการป้องกันตัวจากสิ่งที่ตนเองไม่ชอบ หรือไม่เข้าใจยามอ่านหนังสือโดยการไม่สนใจ หรือตีความไปในแนวทางที่ตนเองต้องการ ดังนั้น เด็กๆ จะสังเคราะห์เฉพาะสิ่งที่ตนเองชอบออกมาจากหนังสือเท่านั้น (Avery 1976 ใน Lesnik-Oberstein, 1999: 19) ดังนั้น การนิยามว่าการเขียนวรรณกรรมสำหรับเด็กควรเป็นไปในแนวทางใดยังคงเป็นที่ถกเถียงกันอยู่

รีเบ็กกา ลูเคน (Luken, 1995: 11-38) จำแนกวรรณกรรมสำหรับเด็กออกเป็น 4 ประเภทหลัก คือวรรณกรรมแนวสัจนิยม (realism) ที่เหตุการณ์ในวรรณกรรมเกิดขึ้นได้จริงในชีวิตประจำวัน และสถานที่รอบตัวเด็ก โดยเหตุการณ์ในวรรณกรรมจะเป็นเหตุและผลต่อเนื่องกัน ไม่มีโลกแห่งจินตนาการเข้ามาเกี่ยวข้อง ประเภทที่สองคือบันเทิงคดีตามสูตร (formula fiction) คือ วรรณกรรมที่มีลักษณะเป็นแบบแผนตามขนบทางวรรณคดีประเภทนั้นๆ ซึ่งได้แก่นวนิยายสืบสวนสอบสวน นวนิยายรัก หรือนวนิยายของขวัญ ส่วนวรรณกรรมประเภทแฟนตาซี (fantasy) จะบอกเล่าเรื่องราวเหนือจริง โดยมีเหตุการณ์ และตัวละครไม่ปรากฏในโลกมนุษย์เข้ามาเกี่ยวข้อง กล่าวคือ ผู้เขียนจะสร้างโลกแห่งจินตนาการขึ้นมาใบหนึ่ง และร้อยเรียงเรื่องราวให้ผู้อ่านเชื่อว่าโลกใบนั้น และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องที่ยอมรับได้ในการอ่านวรรณกรรม ประเภทสุดท้ายคือ วรรณกรรมพื้นบ้าน (traditional literature) หมายถึงเรื่องเล่าปากเปล่าที่เล่าสืบต่อกันมา โดยไม่ปรากฏผู้แต่ง เช่น นิทาน ตำนาน และเรื่องเล่าเกี่ยวกับเทพปกรณัมต่างๆ หรือบทสวดสรรเสริญวีรบุรุษที่ไม่ได้รับการจารึกเป็นลายลักษณ์อักษร

หากมองตามกรอบที่ลูเคนนำเสนอไว้จะพบว่าวรรณกรรมชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์อาจจัดเข้าอยู่ในกลุ่มของวรรณกรรมแนวแฟนตาซีได้ เนื่องจากผู้เขียนได้สร้างโลกขึ้นมาอีกใบหนึ่ง เป็นโลกเวทมนตร์ที่มีพ่อมด แม่มด การร่ายมนตราคาถาพิเศษ รวมไปถึงสัตว์พิเศษที่อ้างอิงจากตำนาน และไม่ปรากฏบนโลกมนุษย์ ซึ่งผู้เขียนได้ใช้กลวิธีการเขียนโน้มน้าวให้ผู้อ่านเชื่อ และคล้อยตามว่าเหตุการณ์ที่ปรากฏในหนังสือเกิดขึ้นจริง ทำให้ผู้อ่านคล้อยตาม และสนุกสนานไปกับตัวบทได้ ลูเคนแบ่งวรรณกรรมแฟนตาซีไว้เป็นสามประเภท โดยประเภทแรกคือ วรรณกรรมแฟนตาซีประเภทเรื่องราวมหัศจรรย์ (fantastic stories) ตัวละครเป็นมนุษย์ธรรมดาที่ไปค้นพบโลกแห่งจินตนาการ และเรื่องราวแปรเปลี่ยนไปเป็นวรรณกรรมแฟนตาซีจนกระทั่งจบเรื่อง โดยตัวละครอาจจะใช้ชีวิตอยู่ในโลกแห่งจินตนาการต่อไป หรืออาจจะกลับมาสู่โลกเดิมก็ได้ ประเภทที่สองคือ วรรณกรรมแฟนตาซีสัมบูรณ์ (high fantasy) ซึ่งเป็นวรรณกรรมที่ไม่อ้างอิงถึงโลกแห่งความเป็นจริง

เลยแม้แต่หน่วย แต่จะวนเวียนอยู่ในโลกสมมติที่ผู้เขียนสร้างขึ้น โดยนอกเหนือจากความเป็นแฟนตาซีของตัวละคร และฉากแล้ว เนื้อหาจะต้องเกี่ยวพันกับการปะทะกันระหว่างความดีและความชั่ว โดยฝ่ายดีจะดีแบบสัมบูรณ์ ในขณะที่ฝ่ายชั่วจะชั่วแบบสัมบูรณ์เช่นเดียวกัน (absolute good and absolute evil) สิ่งสำคัญของวรรณกรรมแฟนตาซีประเภทนี้คือ ความปรารถนาที่จะสั่งสอนศีลธรรมให้กับผู้อ่าน โดยเนื้อเรื่องจะต้องจบลงที่ชัยชนะของฝ่ายดี และมรณกรรมของฝ่ายชั่ว ส่วนประเภทสุดท้ายคือบันเทิงคดีแนววิทยาศาสตร์ (science fiction) ที่ใช้วิทยาศาสตร์ หรือเทคโนโลยีในการดำเนินเรื่อง โดยมีหลักการและเหตุผลทางวิทยาศาสตร์รองรับอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้อ่านคล้อยตามในแง่ของจินตนาการอันเกิดจากหลักความเป็นไปได้ทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งแตกต่างจากวรรณกรรมแฟนตาซีที่สร้างจากจินตนาการของผู้เขียนเพียงฝ่ายเดียว (Luken, 1995: 36-37)

คาร์ล ทอมลินสันได้นิยามความเป็นแฟนตาซีสมัยใหม่ไว้ว่า เหตุการณ์ ฉาก และตัวละครที่ปรากฏในเรื่องจะอยู่นอกเหนือความเป็นไปได้ในชีวิตจริง ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในโลกจริง วรรณกรรมประเภทนี้จึงได้รับการนิยามว่าเป็นวรรณกรรมแห่งความเป็นไปไม่ได้ที่เต็มไปด้วยจินตนาการ ทุกอย่างเกิดขึ้นและเป็นไปได้ในโลกแห่งวรรณกรรมแฟนตาซีเท่านั้น

Modern fantasy refers to the body of literature in which the events, the settings, or the characters are outside the realm of possibility. A fantasy is a story that cannot happen in the real world, and for this reason this genre has been called the literature of the fanciful impossible. In these stories, animals talk, inanimate objects come to life, people are giants or thumb-sized, imaginary world are inhabited, [...]

(Tomlinson, 1996: 121)

จากทัศนคติดังกล่าว อาจอนุมานได้ว่า ทั้งผู้เขียนและผู้อ่านวรรณกรรมแนวแฟนตาซีจะสามารถปลดปล่อยจินตนาการ และความอัดอั้นภายในจิตใจออกมาอย่างไร้ขีดจำกัดในกรอบของวรรณกรรมแฟนตาซี เนื่องจากกรอบดังกล่าวจะยอมรับจินตนาการทุกประเภทโดยไม่มีข้อจำกัด การนำเสนอและการเสพวรรณกรรมแนวแฟนตาซีจึงเป็นหนทางที่จะหลีกเลี่ยงจากโลกแห่งความเป็นจริงเข้าสู่โลกใบใหม่แห่งจินตนาการได้โดยไม่ต้องกังวลว่าจินตนาการ หรือความคิดพิสดารจะเป็นเรื่องผิดหรือเรื่องเสียหาย

ริชาร์ด แมททิวส์นำเสนอทัศนคติของเจ. อาร์. อาร์. โทลคีนที่มีต่อแฟนตาซีในฐานะผู้พลิกผันวงการวรรณกรรมประเภทนี้ว่า แฟนตาซีเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่น่าเสนอทางออกที่จะปรับให้

จิตใจเข้าสู่สภาวะปกติ และเป็นวิถีทางการปลอบประโลมด้านจิตใจ โดยอ้างอิงจากสภาวะทางจิตใจของเขาที่สูญเสียบิดา และต้องมีชีวิตอย่างยากลำบากในวัยเด็กจากความยากจน ทำให้แฟนตาซีเป็นหนทางแห่งอิสรภาพเพียงทางเดียวจากการถูกรอบงำด้วยสภาพความเป็นจริง โดยในแฟนตาซีเรื่องราวที่เกิดขึ้นจะทำให้ผู้อ่าน และผู้เขียนเชื่อได้ว่าเกิดขึ้นจริง เพราะแฟนตาซีมีความสอดคล้องกันภายในเรื่องราวพิสดารนั้น ความเชื่อถือในความสอดคล้องดังกล่าวที่โทลคีนเรียกว่าความเชื่อในระดับที่สอง (secondary belief) จึงเป็นเสมือนกรอบการรับรู้ที่ทำให้ผู้อ่านคล้อยตามเหตุการณ์ในเรื่องโดยไม่ได้แย้ง ไปพร้อมกับการปลดปล่อยอารมณ์ภายในออกมาขณะที่อ่านเรื่องราวพิสดารที่ปรากฏในเรื่อง (Mathews, 2002: 56-57) การอ่านแฟนตาซีจึงไม่ใช่การอ่านเพื่อความบันเทิงเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการอ่านเพื่อความ เป็นอิสระจากสภาวะสังคมที่รายล้อมอยู่ในชีวิตจริงอีกด้วย โดยความเป็นอิสระ และการหลีกเลี่ยงดังกล่าวหมายถึงการหลีกเลี่ยงจากข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในชีวิตมนุษย์อันหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการสูญเสีย ความเจ็บปวด หรือแม้กระทั่งความตาย

Escape follows as liberation from the prison of habits and conventions of the contemporary real world, and as the cultivation of the ability to imagine possibilities beyond all our limits - that we could communicate completely enough to speak with animals, elude the shoddy march and stench of technology, swim like fish, fly like birds and escape even "hunger, thirst, poverty, pain sorrow, injustice, and death".

(Mathews, 2002: 57)

การหลีกเลี่ยงจากข้อจำกัดในโลกแห่งความเป็นจริงโดยการใช้แฟนตาซีเป็นการหลีกเลี่ยงจากข้อจำกัดทุกประการทั้งเกิดจากธรรมชาติ และข้อจำกัดทางร่างกายของความเป็นมนุษย์ และที่เกิดจากกฎเกณฑ์ และค่านิยมที่สังคมกำหนดให้มนุษย์ ข้อจำกัดประการใหญ่ที่โทลคีนเห็นพ้องว่าแฟนตาซีพยายามนำเสนอคือ ความตาย เนื่องจากการหลีกเลี่ยงจากความตายเป็นความปรารถนาที่เก่าแก่ที่สุด และรุนแรงที่สุดสำหรับมนุษย์ทุกคน (Tolkien ใน Mathews, 2002: 57) การสร้างโลกแห่งแฟนตาซีที่มีคนอันเป็นอมตะจึงเป็นการหลีกเลี่ยงอย่างหนึ่งที่เกิดจากข้อจำกัดเบื้องต้นของมนุษย์

การกล่าวอ้างถึงและการนำเสนอปรัชญาเรื่องความตาย และความเป็นอมตะในแฟนตาซีจึงเป็นเรื่องปกติ โดยมีการสร้างเผ่าพันธุ์ที่เป็นอมตะขึ้นมาเทียบเคียงกับเผ่าพันธุ์ที่ไม่เป็นอมตะ และนำเสนอภาพความทุกข์ทรมานของการมีชีวิตที่เป็นอมตะ หรือการนำเสนอความตายในรูปแบบที่ไม่น่าสะพรึงกลัวเพื่อปรารถนาที่จะปลดชนวนความกลัวลึกๆ ภายในจิตใจของมนุษย์ให้หมดไป และ

ทำให้ผู้อ่านยอมรับ และรับมือกับความหวาดกลัวได้กล่าวในโลกแห่งความเป็นจริงให้แตกต่างออกไปจากวิถีเดิม

วิทยานิพนธ์เรื่อง *การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเด็กแนวแฟนตาซีของโรอัล ดาห์ล กับ มิชาเอล เอนเคอ* ของปนัดดา สดุดีวิธิชัยนำเสนอว่า วรรณกรรมแฟนตาซีคือวรรณกรรมที่มีเรื่องราวสุดแสนพิสดาร คละเคล้ากับความสนุกสนาน และมีคุณสมบัติพิเศษในการตอบสนองจินตนาการของผู้อ่านได้อย่างไรซ์จำกัด (ปนัดดา สดุดีวิธิชัย, 2545: 8) ในขณะเดียวกัน เรื่องราวสุดแสนพิสดารนั้นควรทำให้ผู้อ่านคล้อยตาม และหลงเชื่อได้ด้วยตรรกะและหลักเหตุผลที่บิดเบี้ยวไปจากความเป็นจริงอย่างมีหลักการ ส่วนความแตกต่างระหว่างแฟนตาซีสำหรับเด็ก และแฟนตาซีสำหรับผู้ใหญ่ไม่ได้อยู่ที่ลักษณะภายนอกของวรรณกรรม กลวิธีการเขียน หรือองค์ประกอบอื่นใดของเนื้อเรื่อง แต่กลับอยู่ที่ความลึกซึ้งของเรื่องราว กล่าวคือ ธรรมชาติของผู้อ่านที่เป็นเด็กและผู้ใหญ่จะมีกรอบของการรับรู้แตกต่างกันในเรื่องของทักษะ และประสบการณ์ชีวิต ทำให้แฟนตาซีของเด็กมีเรื่องราวที่ลึกซึ้งน้อยกว่าแฟนตาซีของผู้ใหญ่ ในขณะเดียวกัน ลักษณะสำคัญอีกประการคือเนื้อเรื่องต้องมีเด็กเป็นตัวละครเอก และให้ความสนุกสนานควบคู่ไปกับการดำเนินเรื่อง และเรื่องราวควรจะจบลงโดยไม่ทำลายความหวังในการมีชีวิตอยู่ ทำให้เด็กพัฒนาแนวคิดทางด้านจินตนาการ และมองสิ่งรอบตัวด้วยมุมมองใหม่ กล้าที่จะคิดและฝันจนกระทั่งนำไปสู่การพัฒนาตนเองต่อไป (ปนัดดา สดุดีวิธิชัย, 2545: 28-34)

ในวงวิชาการด้านครุศาสตร์ ชาร์ลอตต์ ฮัคกล่าวถึงวรรณกรรมแฟนตาซีในฐานะสื่อการสอนไว้ว่า เป็นวรรณกรรมที่นำมาให้เด็กในวัยประถมอ่าน เนื่องจากเนื้อเรื่องของวรรณกรรมแฟนตาซีมักจะวนเวียนอยู่กับแนวคิดสากล คือ ปรัชญาเกี่ยวกับชีวิตและความตาย รวมไปถึงข้อขัดแย้งระหว่างฝ่ายดี และฝ่ายชั่วโดยให้ภาพสัมบูรณ์ของแต่ละฝ่าย ทำให้เด็กซึมซับแนวคิดดังกล่าวระหว่างที่อ่านวรรณกรรมแฟนตาซีเพื่อความสนุกสนานได้อย่างไม่รู้สึกรู้ว่าถูกสั่งสอนมากนัก ฮัคนำเสนอว่า ผู้เขียนมีหน้าที่ในการนำเสนอชัยชนะของฝ่ายดี และความพ่ายแพ้ของฝ่ายชั่ว เพื่อที่จะให้วัตถุประสงค์ในการใช้วรรณกรรมแฟนตาซีในฐานะสื่อการสอนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี (Huck, 1982: 336-338)

แม้การนิยามคำว่าวรรณกรรมสำหรับเด็กจะไม่สามารถเฉพาะเจาะจงได้ ณ ขณะนี้ แต่การศึกษาวรรณกรรมที่เน้นกลุ่มผู้อ่านหลักที่เป็นเด็กควรจะได้รับ ความสำคัญในแวดวงการศึกษา วรรณกรรม เนื่องจากวรรณกรรมประเภทนั้นได้รับการนำเสนอออกมาไม่ขาดสาย และบางฉบับเข้า

ถึงกลุ่มผู้อ่านทั้งที่เป็นเด็ก และผู้ใหญ่ในวงกว้าง จึงอนุมานได้ว่าวรรณกรรมเหล่านั้นส่งผลกระทบต่อคนในสังคมจำนวนหนึ่งในฐานะวรรณกรรม ดังนั้น การศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กในทางใดทางหนึ่งจึงเป็นสิ่งที่ควรกระทำ และควรกระทำอย่างจริงจังไม่ต่างจากการศึกษาวรรณกรรมสำหรับผู้ใหญ่

2.1.2 คุณค่าของวรรณกรรมสำหรับเด็ก

การให้คุณค่าวรรณกรรมสำหรับเด็กซึ่งกระทำโดยกลุ่มนักวิจารณ์ และผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้ใหญ่ อาจดูยุ่งยากและถูกลดทอนความสำคัญลงเนื่องจากกลุ่มผู้อ่านหลักที่เป็นเด็ก วรรณกรรมสำหรับเด็กจึงอาจจะไม่ได้รับการยอมรับ และให้คุณค่าเทียบเท่ากับวรรณกรรมสำหรับผู้ใหญ่ เพราะวรรณกรรมสำหรับเด็กจะมีวิธีการนำเสนอที่แตกต่างไปจากวรรณกรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป เนื่องจากธรรมชาติการรับรู้ของเด็กจะแตกต่างไปจากธรรมชาติการรับรู้ของผู้ใหญ่ ดังที่ปนัดดา สดุดีวิเศษชัยได้อธิบายไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง *การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเด็กแนวแฟนตาซีของ โรอัล ดาห์ล กับมิชาเอล เอนเดอ ว่า*

ธรรมชาติของผู้อ่านที่เป็นเด็กและผู้ใหญ่มีกรอบของการรับรู้ต่างกัน เนื่องจากความต่างในเรื่องของทักษะและประสบการณ์ การที่เด็กมีประสบการณ์ชีวิตน้อยกว่าทำให้เด็กมีความสามารถไม่มากพอที่จะเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ [...] การเสพงานของผู้ใหญ่นั้นขึ้นอยู่ในระดับของการวิเคราะห์ (analytical level) โดยใช้ประสบการณ์ที่สั่งสมมาเป็นตัวช่วยในการทำความเข้าใจเรื่องราว ส่วนการตอบสนองต่อการอ่านของเด็กจะอยู่ในระดับที่เรียกว่า ระดับอารมณ์ (emotional level) เป็นการใช้อารมณ์ และความรู้สึกประทับใจในการเข้าถึงงาน

(ปนัดดา สดุดีวิเศษชัย, 2545: 28-29)

ธรรมชาติการเสพงานของเด็กและผู้ใหญ่จึงแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ที่ต่างกัน ดังนั้น เมื่อเด็กไม่สามารถมีทักษะ และประสบการณ์ชีวิตมากพอที่จะเสพงานโดยการวิเคราะห์ หรือวิพากษ์ได้ วรรณกรรมสำหรับเด็กจึงต้องมีการนำเสนอในรูปแบบที่แตกต่างไปจากวรรณกรรมสำหรับผู้ใหญ่ เพื่อที่เด็กจะได้ใช้อารมณ์ในการเสพได้อย่างเต็มที่โดยไม่เบื่อก่อนเนื่องจากความสลับซับซ้อนของตัวบท การนำเสนอวรรณกรรมสำหรับเด็กในทัศนะของไมลส์ แม็คโคเวลล์จึงเป็นดังนี้

Children's books are generally shorter; they tend to favour an active rather than a passive treatment, with dialogue and incident rather than description and introspection; child protagonists are the rule; conventions are much used; the story develops within a

clear-cut moral schematism which much adult fiction ignores; children's books tend to be optimistic rather than depressive; language is child-oriented; plots are of a distinctive order, probability is often disregarded; and one could go on endlessly talking of magic, and fantasy, and simplicity, and adventure.

(McDowell, 1976: 141-142)

วรรณกรรมสำหรับเด็กจึงมีวิธีการเขียนที่กระชับ และเข้าใจง่าย เพื่อตอบสนองธรรมชาติการรับรู้ในแง่อารมณ์ของเด็ก ทำให้ขนบทางวรรณกรรมเป็นไปอย่างเรียบง่าย ภาษาไม่สวดยหรู โครงเรื่องไม่สลับซับซ้อน ตั้งสอนศีลธรรมอย่างชัดเจนในแง่ของความดีและความชั่วเป็นขั้วตรงข้ามกัน ไม่จำเป็นต้องมีหลักการทางเหตุผลที่น่าเชื่อถือรองรับมากมาย ทำให้เป็นเรื่องยากที่นักวิจารณ์ผู้ทรงอิทธิพลจะหยิบยกขึ้นมาวิพากษ์ วิจารณ์หรือให้คุณค่าในแง่วรรณศิลป์ กล่าวคือ วรรณกรรมสำหรับเด็กมักจะไม่ได้รับการยอมรับว่ามีคุณค่าในตัวมากพอที่จะก้าวจากวรรณกรรมไปสู่ระดับวรรณคดีได้ เนื่องจากคุณค่าของความเป็นวรรณคดีขึ้นอยู่กับคุณค่าทางวรรณศิลป์ที่ปรากฏในตัวบท (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1055) วรรณกรรมสำหรับเด็กซึ่งมีขนบการเขียนเรื่องด้วยภาษาง่าย ไม่สลับซับซ้อน มีโครงเรื่องที่ตรงไปตรงมา จึงมักจะไม่ได้รับการยอมรับในแง่ของคุณค่าทางวรรณศิลป์สักเท่าไร การให้คุณค่า และการที่จะหยิบยกขึ้นมาวิพากษ์ และวิจารณ์เทียบเคียงกับวรรณกรรมชนิดอื่นจึงเป็นไปได้ยาก

คำถามถัดมาคือ การให้คุณค่าของวรรณกรรม เพื่อยกระดับให้เป็นวรรณคดีเกิดจากการตัดสินใจของใคร และมีมาตรฐานอย่างไรในการเลือกวรรณกรรมชิ้นหนึ่งขึ้นมาวิพากษ์ และให้คุณค่าในฐานะวรรณคดี ในข้อนี้ปีเตอร์ สันท์นำเสนอว่า ระบบการให้คุณค่าดังกล่าวนั้น เป็นการคุกคามจากผู้ที่นิยามตนเองว่าถูกฝึกฝนมาเพื่อการณ์ดังกล่าวโดยชอบธรรม เขายกกรณีพิพาทระหว่างเอฟ. อาร์. ลีวิส¹ กับเคล็นท์ บรูคส์² เมื่อลีวิสประกาศไม่ยอมรับการวิจารณ์แนวใหม่ (New Criticism) ที่บรูคส์แนะนำให้นำมาปรับใช้กับการเรียนการสอนกวีนิพนธ์ในประเทศสหรัฐอเมริกา มาเป็นตัวอย่าง โดยสันท์นำเสนอว่า หากข้อเขียนที่ได้รับการนิยามว่าเป็นวรรณคดีหมายถึงข้อเขียนอันเข้าถึงได้โดยผู้ที่มีการหยั่งรู้อันได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดีแล้วเท่านั้น เด็กที่ เป็นผู้อ่าน

¹ เอฟ. อาร์. ลีวิส (F.R. Leavis) เป็นนักวิชาการด้านวรรณคดี และนักวิจารณ์ผู้ทรงอิทธิพลของประเทศอังกฤษในต้นถึงกลางศตวรรษที่ 20 เขาได้ชื่อว่าเป็นนักวิจารณ์อนุรักษนิยมที่ไม่ยอมเปิดรับแนวความคิดสมัยใหม่ เขาเข้าเรียน และทำงานที่ Downing College, Cambridge เกือบตลอดชีวิต

² เคล็นท์ บรูคส์ (Cleanth Brooks) เป็นนักวิชาการด้านวรรณคดี และนักวิชาการผู้ทรงอิทธิพลของประเทศอเมริกา เป็นที่รู้จักกันในฐานะผู้ที่นำการวิจารณ์แนวใหม่ (New Criticism) เข้ามาใช้ในการวิเคราะห์และวิพากษ์บทกวีในการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยที่เขาทำงานในช่วงกลางศตวรรษที่ยี่สิบ

วรรณกรรมสำหรับเด็ก และสามารถเข้าถึงวรรณกรรมดังกล่าวได้เป็นอย่างดีจึงไม่นับว่าเป็นผู้หยั่งรู้ดังกล่าว ดังนั้นหากพิจารณาตามกรอบของลิวีส วรรณกรรมสำหรับเด็กจึงไม่สามารถได้รับคุณค่าเทียบเคียงกับวรรณกรรมประเภทอื่นได้เลย

The critical dictum expressed by Leavis, that literature is accessible only to those with 'trained intuition', also automatically excludes all child-readers and all children's books.

(Hunt, 1991: 49)

วรรณกรรมสำหรับเด็กเป็นวรรณกรรมที่มีกลุ่มผู้อ่านหลัก是孩子 ถ้าหากจะมองว่าการให้คุณค่าแก่ตัวบทวรรณกรรมชั้นใดชั้นหนึ่งจะขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้อ่านในวงแคบที่สามารถเข้าถึงวรรณกรรมชั้นนั้นได้ วรรณกรรมสำหรับเด็กจึงหมดโอกาสที่จะได้รับคุณค่าเทียบเคียงวรรณคดีชั้นสูงอย่างสิ้นเชิง ดังนั้น ในกรอบดังกล่าววรรณกรรมสำหรับเด็กเรื่อง *Winnie the Pooh* ของ A.A.Milne จะไม่มีวันเทียบคุณค่าได้เท่ากับบทละครโศกนาฏกรรมอย่าง *Hamlet* ที่เขียนโดย William Shakespeare ได้เลย (Hunt, 1991: 43)

จอห์น ทาวน์เซนด์วิพากษ์ความคิดดังกล่าวไปในแนวทางเดียวกับฮันท์โดยบอกว่า แท้จริงแล้ว วรรณกรรมทุกประเภทสมควรได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน เนื่องจากวรรณกรรมสำหรับเด็กนับเป็นส่วนหนึ่งของงานวรรณกรรมเช่นเดียวกับวรรณกรรมของผู้ใหญ่

Yet children are part of mankind and children's books are part of literature, and any line which is drawn to confine children or their books to their own special corner is an artificial one [...] The only practical definition of a children's book today - absurd as it sounds - is a book which appears on the children's list of a publisher.

(Townsend, 1971: 9)

ข้อแตกต่างเพียงประการเดียวที่จะแยกวรรณกรรมสำหรับเด็กออกจากวรรณกรรมสำหรับผู้ใหญ่ในทัศนะของทาวน์เซนด์ คือ การที่วรรณกรรมชั้นดังกล่าวปรากฏอยู่ในรายชื่อหนังสือสำหรับเด็กของสำนักพิมพ์หรือไม่เท่านั้น จึงอนุมานได้ว่าทาวน์เซนด์เองมีความเห็นว่า วรรณกรรมสำหรับเด็กมิได้มีคุณค่าน้อยไปกว่าวรรณกรรมสำหรับผู้ใหญ่เลย ดังนั้น จึงเป็นเรื่องไม่สมควรที่จะลดทอนความสำคัญในการให้คุณค่าวรรณกรรมสำหรับเด็กเพียงเพราะวรรณกรรมดังกล่าวไปปรากฏอยู่ในรายชื่อหนังสือสำหรับเด็กเท่านั้น

ความเข้าใจเบื้องต้นร่วมกันในการให้คุณค่าวรรณกรรมสำหรับเด็กคือ กลุ่มผู้อ่านหลักที่เป็นวัตถุประสงค์ในการเขียนคือเด็ก ซึ่งมีธรรมชาติการรับรู้เรื่องราวแตกต่างจากธรรมชาติการรับรู้ของผู้ใหญ่ การให้คุณค่าของวรรณกรรมสำหรับเด็กจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านความแตกต่างดังกล่าวด้วย ดังนั้น การให้คุณค่ากับวรรณกรรมสำหรับเด็กจึงไม่ควรจะถูกลดทอนหรือตัดความสำคัญลงไปเนื่องจากธรรมชาติการเขียนที่แตกต่างไปจากวรรณกรรมประเภทอื่น แต่ควรจะได้รับค่านิยม และให้คุณค่าโดยคำนึงถึงธรรมชาติการเขียนดังกล่าว และควรที่จะนำวรรณกรรมสำหรับเด็กมาวิพากษ์วิจารณ์และวิเคราะห์ในระดัปลึกซึ้ง และเข้มข้นเท่ากับวรรณกรรมของผู้ใหญ่

2.1.3 ความสำคัญของการศึกษาแฮร์รี พอตเตอร์ในฐานะวรรณกรรมสำหรับเด็ก

วรรณกรรมชุดแฮร์รี พอตเตอร์เป็นที่นิยมในกลุ่มผู้อ่านจำนวนมาก สถิติยอดขายเฉพาะฉบับภาษาอังกฤษเป็นจำนวนกว่าสิบล้านฉบับทั่วโลก (BBC News Report, 2003) จึงอนุมานได้ว่าเด็กซึ่งเป็นกลุ่มผู้อ่านหลักจำนวนมากได้เสพและรับอิทธิพลจากวรรณกรรมชุดนี้ไปแล้วไม่มากนัก ยิ่งเป็นที่น่าศึกษาต่อไปว่าวรรณกรรมชุดนี้ได้นำเสนอแนวคิดใดบ้างอันจะส่งอิทธิพลต่อผู้อ่านที่เป็นเด็ก ดังนั้น การศึกษาวรรณกรรมชุดแฮร์รี พอตเตอร์ในฐานะวรรณกรรมสำหรับเด็กจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และนำไปสู่ความสำคัญอยู่ไม่น้อย

ไมรา และเดวิด แซคเคอร์นำเสนอว่า เมื่อเด็กเสพวรรณกรรมเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เด็กจะมีเพียงได้รับความเพลิดเพลินจากตัวบทวรรณกรรมดังกล่าวเท่านั้น หากแต่จะรับอิทธิพล รวมไปถึงซึมซับแนวความคิด ทักษะคิด รวมไปถึงค่านิยมต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในตัวบททั้งโดยความตั้งใจ และความไม่ตั้งใจของผู้เขียน (Sadker, 1977: 129) เนื่องจากกระบวนการรับรู้แบบวิพากษ์ หรือวิเคราะห์ ยังไม่เกิดขึ้นในตัวเด็ก เด็กจึงซึมซับและรับเอาข้อมูลทุกประเภทที่ปรากฏอยู่ในตัวบทได้โดยคุณิ วรรณกรรมสำหรับเด็กจึงส่งอิทธิพลต่อการประกอบสร้างแนวความคิดให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี เมื่อรวมกับคำอนุมานว่าเด็กทั่วโลกได้ร่วมเสพวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดแฮร์รี พอตเตอร์แล้ว จะสามารถอนุมานต่อไปได้ว่า ผู้อ่านวรรณกรรมชุดนี้จะซึมซับแนวความคิด ทักษะคิด และค่านิยมชุดเดียวกัน และแนวคิดเหล่านั้นประกอบขึ้นเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางความคิดของผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านมองแนวความคิด ทักษะคิด และค่านิยมชุดดังกล่าวเป็นเรื่องธรรมดาสามัญไป แนวคิดดังกล่าวจะส่งผลต่อการรับรู้ และการเลือกที่จะดำเนินชีวิตของผู้อ่านอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การศึกษาวรรณกรรมชุดแฮร์รี พอตเตอร์เพื่อรับทราบถึงแนวคิดที่ปรากฏในเรื่องอันจะส่งผลต่อโลกแห่งความเป็นจริงจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ

การศึกษาแนวคิด ทศนคติ และค่านิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมสามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีได้หลากหลาย วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงประยุกต์ใช้ทฤษฎีมายาคติของโรลองด์ บาร์ตส์เพื่อศึกษาทำความเข้าใจแนวคิด ทศนคติ และค่านิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมชุดแฮร์รี พอตเตอร์ในฐานะมายาคติที่ได้รับการตกแต่งจากสังคมชนชั้นกลาง ไม่ว่าจะเป็นค่านิยมของชนชั้นกลางในเรื่องการสร้างครอบครัว การทำงาน และการเรียนหนังสือ หรือทศนคติของชนชั้นกลางที่มีต่อการทำหน้าที่ในสังคมให้ถูกต้องตามเพศสถานะ และบทบาทหน้าที่ที่สังคมมอบให้ รวมไปถึงความพยายามที่จะสร้างสังคมชนชั้นกลางที่ดูเหมือนจะไร้ชนชั้น แต่แท้จริงแล้วกลับเป็นสังคมที่เต็มไปด้วยความเหลื่อมล้ำจากการให้ความเป็นอื่นแก่คนชนชั้นอื่นนอกเหนือไปจากชนชั้นกลาง อาจกล่าวโดยสรุปว่าวรรณกรรมชุดแฮร์รี พอตเตอร์ได้นำเสนอวิถีชีวิตของชนชั้นกลางให้แก่ผู้อ่านโดยทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่า วิถีชีวิตดังกล่าวเป็นวิถีชีวิตที่เป็นสากล และถูกต้องที่สุด ผู้อ่านจึงซึมซับและดำเนินรอยตามสิ่งที่ปรากฏในตัวบทได้โดยไร้ข้อโต้แย้ง ทำให้กลไกการสร้างมายาคติความเป็นชนชั้นกลางตามทฤษฎีมายาคติของโรลองด์ บาร์ตส์ทำงานได้อย่างสมบูรณ์

2.2 ทฤษฎีมายาคติของโรลองด์ บาร์ตส์

ข้อเขียนเกี่ยวกับมายาคติของสังคมชนชั้นกลางที่โรลองด์ บาร์ตส์นำเสนอ และตีพิมพ์เป็นตอนๆ ลงในวารสารรายเดือนชื่อ *Les Lettres Nouvelles* เป็นเวลากว่าสองปี (1954-1956) แสดงให้เห็นถึงปรากฏการณ์ทางสังคมทุนนิยมฝรั่งเศสในยุคนั้นผ่านสัญลักษณ์ต่างๆ ที่เขานำมาวิเคราะห์อย่างหลากหลาย ทั้งภาพข่าว ภาพถ่ายดารา ข่าวต่างๆ ในหนังสือพิมพ์ รวมไปถึงสิ่งของธรรมดาในบ้านอย่างไวน์ นม และของเล่นเด็ก ต่อมาบทความเหล่านั้นถูกรวบรวม และตีพิมพ์ขึ้นเป็นหนังสือชื่อ *Mythologies* (มายาคติ) พร้อมคำอธิบายในคำนำของหนังสือว่า เหตุผลในการเขียนบทความต่างๆ และวิเคราะห์ วิพากษ์มายาคติที่ปรากฏในสังคมเป็นเพราะความอัดอั้นตันใจที่เขาเห็นคนในสังคมมองเห็นมายาคติต่างๆ ว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมาจากธรรมชาติ ทั้งที่แท้จริงแล้ว สิ่งที่ดูเหมือนจะเป็นธรรมชาตินั้น ล้วนแต่ได้รับการกำหนดมาจากประวัติศาสตร์ หรือความเป็นไปของสังคมมนุษย์ทั้งสิ้น

The starting point of these reflections was usually a feeling of impatience at the sight of the 'naturalness' with which newspaper, art and common sense constantly dress up a reality which, even though it is the one we live in, is undoubtedly determined by history. In short, in the account given of our contemporary circumstances, I resented seeing Nature and History confused at every turn, and I wanted to track down, in the decorative display of *what-goes-without-saying*, the ideological abuse which, in my view, is hidden there.

(Barthes, 2000: 11)

บาร์ตส์มองเห็นว่า ความเป็นไปในสังคมร่วมสมัยที่เขาอาศัยอยู่ ล้วนแล้วแต่กำเนิดมาจากกลไกของประวัติศาสตร์ที่หล่อหลอมสังคมดังกล่าวขึ้นมา ไม่ได้ดำเนินไปตามธรรมชาติดังที่คนในสังคมเห็นพ้องต้องกัน แต่เนื่องจากประวัติศาสตร์ที่เป็นตัวหล่อหลอมสังคมได้ถูกมองว่าเป็นธรรมชาติของสังคม ผู้คนจึงดำเนินชีวิตภายใต้ธรรมชาตินั้นโดยมิได้ตั้งคำถาม หรือมองเห็นว่าภายใต้ความเป็นธรรมชาติมีอุดมการณ์บางอย่างแอบแฝงอยู่ บาร์ตส์จึงนำเสนอบทความดังกล่าวเพื่อที่จะวิพากษ์สอบสวน และเปิดโปงอุดมการณ์ที่แฝงตัวอยู่ใต้ความเป็นธรรมชาติเหล่านั้น โดยมองว่าการที่สังคมหล่อหลอมความเป็นธรรมชาติให้กับอุดมการณ์ต่างๆ คือ การสร้างมายาคติ หรือการบิดเบือนอุดมการณ์ ค่านิยม และความเชื่อของคนในสังคมให้กลายมาเป็นสิ่งที่ดูเหมือนจะกำเนิดขึ้นจากธรรมชาติ เพื่อซ่อนเร้นอุดมการณ์ ค่านิยม และความเชื่อเหล่านั้นจากคนในสังคม และให้ผู้คนเดินตามมายาคติดังกล่าวได้อย่างไม่มีข้อโต้แย้ง โดยกลไกการทำงานของมายาคติ คือ การสื่อความหมายของอุดมการณ์ ค่านิยม และความเชื่อ โดยทำเสมือนว่าทุกสิ่งล้วนแต่เป็นธรรมชาติ ไม่ได้เกิดจากการกำหนดของสังคมหรือประวัติศาสตร์ จึงอาจกล่าวได้ว่ามายาคติทำหน้าที่หลอกลวงคนในสังคมโดยนำเสนอข้อเท็จจริงอันถูกประกอบสร้างขึ้นมาจากกลไกของสังคมในรูปแบบที่ถูกบิดเบือนไปให้เข้าใจว่า ข้อเท็จจริงเหล่านั้นเป็นเรื่องธรรมชาติหรือเป็นไปตามสามัญสำนึกพื้นฐานของคน ทำให้ผู้เสพมายาคติเหล่านั้นดำเนินรอยตามมายาคติดังกล่าวโดยไม่ตั้งข้อสงสัย ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวถือเป็นกลไกสำคัญที่จะสืบทอดมายาคติเหล่านั้นให้ดำเนินต่อไปในสังคมจวบจนกระทั่งกลายเป็นธรรมชาติของสังคมไปในที่สุด

การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอุดมมายาคติจึงต้องสังเกต จำแนก แยกแยะความเป็นธรรมชาติของมายาคติที่ปรากฏอยู่รอบตัว เพื่ออ่านภาษาแห่งมายาคติเหล่านั้นให้ออก จะได้ตั้งคำถาม และวิพากษ์ค่านิยม และความเชื่อของชนชั้นกลางที่พรางตัวอยู่ภายใต้ความเป็นธรรมชาติของสังคมได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น และการทำความเข้าใจกลไกกระบวนการสร้างมายาคติต้องอาศัยหลักการทำความเข้าใจที่เรียกว่า หลักสัญวิทยา (semiotics) ผู้ที่ริเริ่มการใช้หลักสัญวิทยาในการศึกษาภาษาศาสตร์คือเฟอर्डินองด์ เดอ โซซูร์ ซึ่งได้ปฏิวัติวงการภาษาศาสตร์จากการศึกษาประวัติของคำในภาษา โดยนำเสนอว่า การศึกษาภาษาศาสตร์เชิงโครงสร้าง (structural linguistics) นั้นจะไม่ได้มองว่าภาษาเป็นปรากฏการณ์ หรือการสั่งสมทางประวัติศาสตร์ แต่เป็นโครงสร้างที่ดำรงอยู่ในช่วงเวลา ที่ภาษาดังกล่าวได้รับการใช้งาน ดังนั้น ในการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงโครงสร้าง โครงสร้าง ภาษาจึงถือว่าเป็นสัญญาณ (sign) ในการสื่อความหมายซึ่งประกอบกันเป็นโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ชัดเจน ทำให้คนในสังคมเข้าใจตรงกัน และสื่อสารกันได้อย่างรู้เรื่อง การศึกษาภาษาจึงต้องทำความเข้าใจว่า

สัญญะในเชิงภาษาศาสตร์เชิงโครงสร้างนั้นคือ ผลผลิตจากความสัมพันธ์อันไร้กฎเกณฑ์ระหว่างตัวหมาย (signifier) และตัวหมายถึง (signified)

โซซูร์ได้จำกัดความใหม่ถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับโลกภายนอกโดยการนำเสนอว่า คำในภาษา หมายถึงสัญญะหนึ่งที่ไม่ได้มีความหมาย เพราะความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างตัวสัญญะกับวัตถุที่ดำรงอยู่ในโลกมนุษย์ แต่สัญญะกลับเป็นผลผลิตจากความสัมพันธ์อันไร้กฎเกณฑ์ระหว่างตัวหมาย (signifier - ตัวเขียนที่สื่อความหมาย) และ ตัวหมายถึง (signified - วัตถุที่ดำรงอยู่บนโลกมนุษย์) โดยยกตัวอย่างเช่น คำว่า “วัว” ในภาษาไทยเป็นสัญญะที่ประกอบขึ้นมาจากตัวหมาย “ว แหวน และสระ อว” ซึ่งสื่อต่อไปยังตัวหมายถึง “วัว” ซึ่งคือสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชนิดหนึ่ง มีเขา โดยคำว่า “วัว” ในภาษาไทย (หรือ “cow” ในภาษาอังกฤษ หรือ “Kuh” ในภาษาเยอรมัน) ไม่ได้เชื่อมโยงกับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมมีเขาแต่อย่างใด แต่เป็นสัญญะที่คนในสังคมพร้อมที่จะยอมรับในฐานะโครงสร้างของภาษา และระบบสัญญะแบบนี้ไม่ได้ปรากฏเฉพาะในภาษาเท่านั้น แต่ปรากฏในระบบสัญญะหลากหลายตั้งแต่ป้ายบอกทางจราจร ป้ายสัญลักษณ์ตามสถานที่ต่างๆ หรือแม้แต่กระทั่งพฤติกรรมการสวมใส่เสื้อผ้า หรือการกินอาหารของคนล้วนแต่เป็นสัญญะเฉพาะที่บุคคลนั้นต้องการสื่อให้สังคมได้รับรู้ ซึ่งสัญญะทั้งหมดจะสามารถนำมาศึกษาได้ในฐานะระบบของภาษา สัญญะได้ทั้งสิ้น

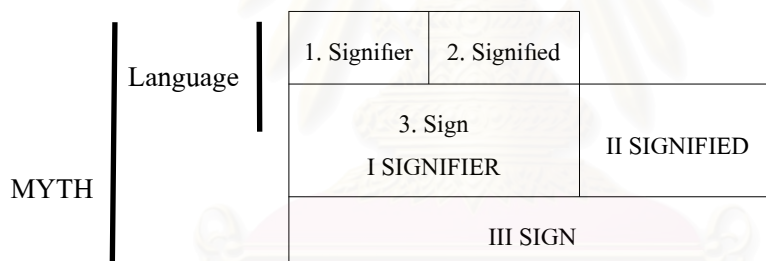
จากแนวคิดของโซซูร์ด้านบน บาร์ตส์เรียกว่าระบบสัญญะระดับที่หนึ่ง (first-order semiological system) ซึ่งเป็นแบบแผนสามมิติ (tri-dimensional pattern) ระหว่างสัญญะ ตัวหมาย และตัวหมายถึง แต่ภาษาแห่งมายาคตินั้นมิได้จบสิ้นอยู่ที่ความหมายในระดับที่หนึ่ง หรือความหมายพื้นฐานที่ทุกคนรับรู้ร่วมกันเท่านั้น แต่ภาษาแห่งมายาคติจะให้ความหมายในระดับที่ลึกกว่า และเป็นความหมายเชิงวัฒนธรรมซ้อนทับลงไปบนความหมายระดับที่หนึ่ง โดยจะเข้าไปจับตัวสัญญะในความหมายระดับที่หนึ่ง และเปลี่ยนตัวสัญญะนั้นให้กลายเป็นตัวหมายถึงที่สื่อความหมายใหม่ในเชิงวัฒนธรรม และแปรเปลี่ยนความหมายเหล่านั้นให้กลายเป็นสัญญะทางวัฒนธรรม หรือวัตถุทางมายาคติ บาร์ตส์เรียกกระบวนการให้ความหมายเชิงวัฒนธรรมนี้ว่า ระบบสัญญะระดับที่สอง (second-order semiological language)

In myth, we find again the tri-dimensional pattern which I have just described: the signifier, the signified and the sign. But myth is a peculiar system, in that it is constructed from a semiological chain which existed before it: it is a second-order semiological system. That which is a sign (namely the associative total of a concept and a image) in the first system,

becomes a mere signifier in the second. We must here recall that the materials of mythical speech (the language itself, photography, painting, posters, rituals, objects, etc.), however different at the start, are reduced to a pure signifying function as soon as they are caught by myth. Myth sees in them only the same raw material [...]

(Barthes, 2000: 114)

ภาษาแห่งมายาคติในทฤษฎีของบาร์ตส์ประกอบไปด้วยแบบแผนสามมิติระหว่างสัญลักษณ์
ตัวหมาย และตัวหมายถึงเช่นเดียวกับภาษาทั่วไป แต่สิ่งที่แตกต่างคือ ภาษาแห่งมายาคติได้ปรับเปลี่ยน
เปลี่ยนสัญลักษณ์แห่งภาษาให้กลายเป็นตัวหมาย อันจะนำไปสู่ตัวหมายถึง หรือความหมายใหม่อัน
ได้แก่ความหมายแห่งมายาคติ และผลจากการรวมตัวกันระหว่างตัวหมาย และตัวหมายถึงในระดับที่
สองคือสัญลักษณ์ใหม่ในภาษาแห่งมายาคติ กล่าวโดยสรุป มายาคติได้แปรเปลี่ยนความหมายในระดับที่
หนึ่งซึ่งเป็นความหมายที่นำเสนอภาพของวัตถุใดวัตถุหนึ่งในฐานะประโยชน์ใช้สอย หรือรูปลักษณะ
ภายนอก ไปสู่ความหมายในระดับที่สองซึ่งคือความหมายเชิงวัฒนธรรมในภาษาแห่งมายาคติ โดย
บาร์ตส์ได้นำเสนอความสัมพันธ์ดังกล่าวไว้ในแผนภูมिนี้

(ที่มา Barthes, 2000: 115)

ตัวอย่างการครอบงำภาษาระดับที่หนึ่งด้วยภาษาแห่งมายาคติที่บาร์ตส์ยกไว้ว่าด้วยดอกกุหลาบที่มี
ตัวหมายเป็นคำที่แปลว่า “ดอกกุหลาบ” ในแต่ละภาษา และมีตัวหมายถึงเป็นดอกไม้มีหนาม กลิ่น
หอม แต่เมื่อภาษาแห่งมายาคติได้เข้ามาแทรกแซงสัญลักษณ์ในภาษาระดับที่หนึ่ง ตัวหมายจะกลับกลายเป็น
เป็นดอกกุหลาบช่อใหญ่หนึ่งช่อ ซึ่งมีตัวหมายถึงคือ ภาพของดอกกุหลาบที่ปรากฏในบัตรอวยพรใน
วันแห่งความรัก วันครบรอบต่างๆ หรือวันแต่งงาน และคำบรรยายของกวีถึงดอกกุหลาบในกวี
นิพนธ์ว่าด้วยความรัก เด็กหนุ่มถือดอกกุหลาบหนึ่งช่อจึงกลายเป็นภาษาแห่งมายาคติที่บอกว่า เขา
กำลังตกอยู่ในห้วงรักกับหญิงสาวคนหนึ่ง และกำลังมอบช่อดอกไม้ดังกล่าวเพื่อเป็นสัญลักษณ์แสดงถึง
ความรักอันลุ่มลึกที่เขามีต่อเธอ (Barthes, 2000: 113) ดังนั้น ดอกกุหลาบจึงไม่ได้เป็นเพียงดอก
กุหลาบอีกต่อไป แต่สังคมได้มอบความหมายเชิงวัฒนธรรมให้กับดอกกุหลาบ และทำให้คนใน

สังคมคิดว่า เป็นเรื่องธรรมชาติที่ผู้รักจะมอบดอกกุหลาบให้กันและกันในวันสำคัญ เนื่องจากดอกกุหลาบมีความหมายลึกซึ้งในแง่ของความรัก

การอ่านภาษาแห่งมายาคติจึงต้องอ่านความหมายเชิงซ้อนของมายาคติดังกล่าวให้ออก เนื่องจากมายาคตินั้นได้ขโมยเอาความหมายเบื้องต้นของสิ่งต่างๆ และปรับเปลี่ยนให้กลายเป็นความหมายระดับที่สอง (ที่บาร์ตส์เรียกว่า signification) ด้วยการใส่ค่านิยมและอุดมการณ์เข้าไป ทำให้กลายเป็นสัญลักษณ์ในระดับที่สอง ซึ่งเป็นความหมายที่ดูเหมือนจะดำรงอยู่ในสัญลักษณ์ระดับแรกแล้ว เพียงแต่เพิ่มความหมายเชิงวัฒนธรรมเข้าไปด้วย ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า มายาคติเป็นอภิภาษา (metalanguage) เป็นภาษาระดับที่สองซึ่งปรับเปลี่ยนภาษาระดับที่หนึ่ง โดยให้ความหมายใหม่ซ้อนไปยังความหมายเดิมของภาษาที่มีอยู่ก่อนแล้ว แต่อย่างไรก็ดี บาร์ตส์ได้ย้ำเตือนเสมอว่า ความหมายในระดับที่หนึ่งไม่ได้ถูกละเมิด หรือลบออกไปอย่างสิ้นเชิง แต่ยังคงอยู่เพื่อที่จะเป็นข้ออ้างในการดำรงอยู่ของความหมายระดับที่สอง ดังนั้น ตัวหมายในระดับมายาคติสามารถบ่งชี้ความหมายไปได้ทั้งสองทาง คือในแง่ของความหมายที่ดำรงอยู่ก่อนหน้า กับความหมายที่ถูกสวมทับเข้าไปโดยวัฒนธรรม ทำให้มายาคตินั้นดำรงอยู่ได้อย่างเป็นธรรมชาติ ดังที่บาร์ตส์ได้บอกไว้ว่า มายาคติจะไม่ปรากฏในที่ที่ทุกคนคิดว่าควรปรากฏ แต่กลับไปปรากฏในที่ที่ทุกคนไม่ใส่ใจ (Barthes, 2000: 123) มายาคติจึงถือเป็นการให้คุณค่า และความหมายที่สังคมหยิบยื่นให้สิ่งของต่างๆ จนดูเหมือนเป็นธรรมชาติ ทำให้ผู้คนมองข้ามมายาคติในชีวิตประจำวันไปได้ง่ายง่ายดาย

In fact, what allows the reader to consume myth innocently is that he does not see it as a semiological system but as an inductive one. Where there is only an equivalence, he sees a kind of casual process: the signifier and the signified have, in his eyes, a natural relationship. This confusion can be expressed otherwise: any semiological system is a system of values; now the myth-consumer takes the signification for a system of facts: myth is read as a factual system, whereas it is but a semiological system.

(Barthes, 2000: 131)

สิ่งที่ทำให้ผู้คนมองมายาคติว่าเป็นเรื่องธรรมชาติคือ การที่คนเหล่านั้นเห็นมายาคติเป็นระบบที่มีเหตุมีผลรองรับอย่างเป็นกฎเกณฑ์ มิใช่ระบบการสื่อความหมายอย่างหนึ่ง กล่าวคือ ตัวหมายและตัวหมายถึงถูกมองว่ามีความสัมพันธ์ที่เป็นธรรมชาติรองรับอยู่ ดังนั้น ในสายตาของผู้เสพมายาคติ ความหมายเชิงมายาคติคือระบบของข้อเท็จจริงซึ่งมีเหตุมีผลตามธรรมชาติรองรับ มิใช่ระบบสัญลักษณ์

ที่ถูกสร้างขึ้นโดยสังคมแต่อย่างใด มายาคติจึงทำหน้าที่ให้ความหมายเชิงวัฒนธรรมแก่คนในสังคมได้อย่างสำเร็จลุล่วง

บาร์ตส์เข้าสู่การวิจารณ์ของฝรั่งเศสในทศวรรษที่ห้าสิบ ซึ่งเป็นช่วงที่ข้อขัดแย้งและความตึงเครียดที่สั่งสมมาจากสงครามโลกครั้งที่สองยังครอบงำสังคมและวัฒนธรรมของประเทศฝรั่งเศสอยู่ บวกกับความพยายามของประเทศอัลจีเรียที่จะปลดแอกตนเองออกจากความเป็นอาณานิคมของประเทศฝรั่งเศส (ซึ่งสำเร็จลงในเดือนเมษายน ปี 1962) และสถานการณ์ตึงเครียดที่เรียกว่าสงครามเย็นระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียตกำลังพุ่งขึ้นถึงขีดสุด และรัฐบาลฝรั่งเศสประกาศจุดยืนอย่างเป็นทางการว่าจะดำเนินตามระบอบทุนนิยมแบบอเมริกัน ทำให้สังคมฝรั่งเศสยุคนั้นแปรสภาพไปเป็นสังคมที่เต็มไปด้วยการพัฒนาประเทศในแง่ที่เน้นระบอบเศรษฐกิจเป็นหลัก ทำให้เกิดปรากฏการณ์ทางสังคมคือ ชนชั้นกลางหรือผู้ที่กุมอำนาจทางการเงินในการเป็นผู้ควบคุมการผลิตในแง่ของนักธุรกิจเจ้าของโรงงาน หรือธุรกิจขนาดใหญ่ที่เป็นผู้จ่ายค่าจ้างแรงงานให้กับคนงานในธุรกิจนั้นๆ ได้รับอำนาจ และขึ้นมามีบทบาทในสังคมเด่นชัดและเหนือกว่าชนชั้นแรงงาน หรือชนชั้นสูงที่ยังหลงเหลืออยู่ในประเทศภายหลังจากการล่มสลายของระบอบจักรพรรดิ จึงถือได้ว่า สังคมฝรั่งเศสในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่สองในทัศนคติของบาร์ตส์คือสังคมของชนชั้นกลาง หรือสังคมที่ชนชั้นกลางเป็นใหญ่

คำว่าสังคมชนชั้นกลางในความหมายของบาร์ตส์ไม่ได้หมายรวมถึงสังคมที่ประกอบไปด้วยชนชั้นกลาง อันได้แก่ กลุ่มบุคคลที่เป็นเจ้าของทุน ผู้ทรงคุณวุฒิ และวิญญูในสังคม ครูอาจารย์ และนักธุรกิจทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กในสังคมเท่านั้น แต่หมายรวมถึงสังคมที่เต็มไปด้วยค่านิยม อุดมการณ์ และความเชื่อที่ได้มาจากทัศนคติและความคิดของกลุ่มบุคคลที่เรียกตนเองและได้รับการขนานนามว่าเป็นชนชั้นกลาง

The fact is, however, that the word [bourgeois] comes at least in France to take on huge significance and to include the whole gamut of people (capitalist owners, professionals, intellectuals, teachers, business people of all sizes) who can be distinguished from the working class and from what little remaining aristocracy survives. [...] Writers such as Sartre and Barthes, however, are not simply referring to a class of people in society when they employ the term bourgeois. They also refer to bourgeois culture, by which they mean the dominant culture (based on the bourgeois values of commercialism and consumerism) of modern-day France. Post-war France, according to Sartre and Barthes, is bourgeois: dominated by the bourgeois class and by the values of that class.

(Allen, 2003: 12)

การนิยามคำว่าสังคมชนชั้นกลางของบาร์ตส์ ตามที่เกรแฮม อัลเลนนำเสนอไว้ จึงไม่ได้อยู่ที่การนิยามว่าใครคือชนชั้นกลางในสังคม แต่กลับเป็นการนิยามว่าสังคมดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากความคิดของชนชั้นกลาง จึงเป็นสังคมที่อยู่ใต้อิทธิพลทางความคิด และคุณค่าเฉพาะที่ชนชั้นกลางมอบให้กับสังคมนั้นมากกว่า ทฤษฎีมายาคติของบาร์ตส์จึงเป็นทฤษฎีที่มุ่งจะตีแผ่วัฒนธรรมชนชั้นกลางที่ครอบงำสังคมฝรั่งเศสอยู่โดยทำเสมือนว่าวัฒนธรรมดังกล่าวนี้เป็นธรรมชาติของสังคมฝรั่งเศส ไม่ว่าจะเป็นการประพาดตนเป็นคาทอลิกที่ดี มีการศึกษาที่ดี และแต่งงานสร้างครอบครัวที่สมบูรณ์แบบ โดยบอกว่าวัฒนธรรมเหล่านั้นไม่ได้เป็นเรื่องธรรมชาติในสังคม แต่เป็นสิ่งที่สังคมประกอบสร้างขึ้น (social construct) ซึ่งนิยามโดยผู้ที่เป็นใหญ่ในสังคมสมัยนั้น นั่นคือชนชั้นกลาง บาร์ตส์นำเสนอว่าสังคมชนชั้นกลางเป็นสังคมที่ปฏิเสธการดำรงอยู่ของสังคมอื่นๆ ค่านิยมของชนชั้นกลางจึงพยายามแผ่ขยายไปในทุกสื่อ ความเป็นสากลของชนชั้นกลางทำให้ชนชั้นอื่นมองภาพมายาคตินั้นว่าการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมต้องดำรงอยู่เช่นนั้น ชนชั้นกลางจึงครอบงำสังคมทั้งหมด ผ่านมายาคติความเป็นชนชั้นกลางที่ดูเหมือนจะเป็นธรรมชาติของการดำรงชีวิตในสังคมนั้นเอง (Barthes, 2000: 139)

มายาคติในความหมายของบาร์ตส์จึงเป็นกลไกการสื่อความหมาย หรือการส่งผ่านค่านิยม อุดมการณ์ และความเชื่อ (สาร) ที่วัฒนธรรมชนชั้นกลางต้องการบอกกับสังคม โดยสื่อผ่านวัตถุ สิ่งของ สัญลักษณ์ และสื่อต่างๆ ทั้งสิ่งพิมพ์ และโทรทัศน์ รวมไปถึงกฎหมาย และขนบธรรมเนียม ประเพณี ทำให้ผู้คนเสพสารเหล่านั้นราวกับเป็นเรื่องธรรมชาติที่ดำรงอยู่ในสังคม จึงอาจกล่าวได้ว่า ภาษาแห่งมายาคติจะเป็นสิ่งใด หรือวัตถุสิ่งของใดในสังคมก็ได้ ถ้าหากวัตถุเหล่านั้นได้รับการซึมซับ เอาความหมาย ค่านิยม และคุณค่าทางวัฒนธรรมของสังคมชนชั้นกลางเข้าไปไว้ในตัว ภาษา และวัตถุแห่งมายาคติจึงเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของมนุษย์อย่างแยกไม่ออก มิได้เกิดขึ้นจากธรรมชาติดังที่คนส่วนใหญ่เข้าใจกันแต่อย่างใด ทุกสิ่งทุกอย่างบนโลกนั้นสามารถนำมา บิดเบือน และให้คุณค่าในฐานะภาษาแห่งมายาคติได้ทั้งหมด ถ้าหากวัฒนธรรม และสังคมได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการให้นิยามคุณค่าความหมายเชิงวัฒนธรรมในวัตถุสารดังกล่าวในเชิงประโยชน์ใช้สอย เพื่อให้สิ่งเหล่านั้นสื่อความหมายไปในสังคมในแบบที่วัฒนธรรมต้องการจะบอกกับสังคมได้ ภาษาแห่งมายาคติจึงมิใช่ธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นโดยอำนาจให้ดูราวกับว่าเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ กระบวนการสร้างภาษาแห่งมายาคติชนชั้นกลางจึงเกิดจากการให้ความเป็นธรรมชาติ แก่ค่านิยม อุดมการณ์ และความเชื่อของชนชั้นกลางแก่สังคม ทำให้คนในสังคมมองค่านิยมเหล่านั้นเป็นธรรมชาติของการดำเนินชีวิตในสังคมไป

Just as bourgeois Literature assimilates writing into its apparently timeless values, so culture generally, Barthes argues, constantly presents artificial, manufactured and, above all, ideological objects and values as if they indisputable, unquestionable and natural. Indeed, this process (presenting cultural phenomena as if they were natural) is, for many theorists, what we mean by the word ideology. Ideology, at least in this sense, is the process whereby what is historical and created by specific cultures is presented as if it were timeless, universal and thus natural.

(Allen, 2003: 34-35)

วรรณกรรมในสังคมชนชั้นกลางจึงเป็นการแสดงออกถึงคุณค่าเชิงวัฒนธรรมที่ได้รับการตกแต่งให้ดูเป็นเสมือนอุดมคติอันเป็นธรรมชาติ และไร้ข้อสงสัย ดังนั้น คำว่าอุดมคติในความหมายเชิงนี้ จึงเป็นเรื่องที่ถูกกำหนด และตกแต่งมาโดยประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง แต่ถูกนำเสนอให้ผู้ชมรู้สึกราวกับว่าอุดมคติดังกล่าวเป็นเรื่องที่เป็นสากลและเป็นธรรมชาติ การนำเสนอภาพชนชั้นกลางในวรรณกรรมจึงเป็นการนำเสนอที่สอดคล้องกับอุดมคติอันเป็นธรรมชาติ กล่าวคือ ภาพการดำเนินชีวิต และอุดมการณ์ของตัวละครที่ปรากฏในวรรณกรรมจึงเป็นการสะท้อนภาพสังคมอุดมคติที่กำหนดโดยชนชั้นกลางในสังคม แต่ผู้อ่านจะรับรู้ถึงความเป็นธรรมชาติของสังคมอุดมคติดังกล่าวว่าเป็นสังคมที่เป็นธรรมชาติ และเป็นสังคมที่เป็นไปตามกลไกการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ภาพที่ปรากฏในวรรณกรรมเหล่านั้นในสายตาของผู้อ่านจึงมิใช่ภาพมายาคติสะท้อนค่านิยมชนชั้นกลาง แต่เป็นภาพจำลองชีวิตมนุษย์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม ผู้อ่านจึงรับทราบ และซึมซับมายาคติดังกล่าวได้อย่างดีตามวัตถุประสงค์ของมายาคติได้

2.3 แนวทางการศึกษาแฮร์รี่ พอตเตอร์ตามทฤษฎีมายาคติชนชั้นกลาง

หากจะมองตามพื้นฐานการจัดหมวดหมู่ทางวรรณกรรมสำหรับเด็กเบื้องต้น อาจกล่าวได้ว่าวรรณกรรมชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์สามารถจัดเข้ารวมอยู่ในกลุ่มวรรณกรรมประเภทแฟนตาซีในฐานะแฟนตาซีสัมบูรณ์ (high fantasy) เนื่องจากฉากและตัวละครอยู่ในโลกเสมือนจริง เรื่องราวถูกร้อยเรียงขึ้นมาในโลกแห่งจินตนาการ และมีตรรกะภายในตัวทำให้ผู้อ่านคล้อยตามเรื่องที่เกิดขึ้นได้ไม่ยากนัก บวกกับเนื้อหามีการปะทะกันระหว่างฝ่ายดี และฝ่ายชั่วโดยจบลงที่ความพ่ายแพ้ของฝ่ายหลัง และการนำเสนอถึงความหวาดกลัวความตาย และปรัชญาการเอาชนะความตายโดยการก้าวข้ามความหวาดกลัวดังกล่าวไป การนำเสนอในรูปแบบนี้ ทำให้วรรณกรรมสำหรับเด็กชุดนี้ได้รับการจัดกลุ่มเข้าอยู่ในวรรณกรรมแนวแฟนตาซี ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมแนวสัจนิยม หรือวรรณกรรมที่นำเสนอภาพความเป็นจริงของสังคม ทำให้ผู้อ่านเสพวรรณกรรมชุดนี้ในฐานะแฟนตาซีโดยไม่ตั้งคำถามถึงการดำรงอยู่ของโลกเวทมนตร์ แต่เชื่อว่าโลกเวทมนตร์ดังกล่าวดำรงอยู่

ได้จริงภายในกรอบความคิดวรรณกรรมชุดนี้ ผู้อ่านจึงซึมซับโครงสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครภายในสังคมเวทมนตร์ และการนำเสนอค่านิยมของสังคมเวทมนตร์ได้โดยไม่เชื่อมโยงรูปแบบดังกล่าวเข้ากับโลกแห่งความเป็นจริง ทั้งที่แท้จริงแล้วโลกแห่งเวทมนตร์ที่ปรากฏในวรรณกรรมชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์มิใช่โลกแห่งแฟนตาซีบริสุทธิ์ แต่เป็นโลกแห่งความเป็นจริงที่ได้รับการฉาบแต่งราวกับว่าเป็นโลกแห่งแฟนตาซี วรรณกรรมชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์จึงมิใช่วรรณกรรมที่นำเสนอโลกแห่งแฟนตาซีอีกใบ แต่เป็นวรรณกรรมแนวสังคมนิยมที่นำเสนอความเป็นแฟนตาซีผ่านโลกแห่งความเป็นจริงที่ผู้เขียนและผู้อ่านอาศัยอยู่ในชีวิตประจำวันนั่นเอง

จอห์น เพนนิ่งตันนำเสนอว่าแท้จริงแล้ววรรณกรรมชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์มิใช่วรรณกรรมแฟนตาซีที่แท้จริง แต่เป็นวรรณกรรมแนวสังคมนิยมที่อาศัยความเป็นแฟนตาซีเป็นเสมือนเครื่องอำพรางความเป็นสังคมนิยมของตนเองเท่านั้น อาจกล่าวได้ว่า ผู้เขียนไม่ได้สร้างโลกใหม่อันเปี่ยมด้วยจินตนาการขึ้นมาเพื่อให้ตัวละครและผู้อ่านก้าวข้ามข้อจำกัด และแบบแผนในโลกแห่งความเป็นจริง แต่ผู้เขียนกลับนำเสนอภาพโลกแห่งความเป็นจริงโดยอาศัยความเป็นแฟนตาซีฉาบเคลือบความเป็นจริงนั้นไว้

In fact, throughout the Harry Potter universe the Muggle world overpowers the wizard world: wizards go to work at toiling jobs, have the same governmental bureaucracy, have newspapers and radios and rock groups, and spend their leisure time like any Muggle, infatuated with earning money, worshipping sports heroes, and participating in masculine athletic competition.

(Pennington, 2002: 80)

หากมองตามที่เพนนิ่งตันนำเสนอ จะเห็นได้ว่าในโลกแห่งเวทมนตร์ของแฮร์รี่ พอตเตอร์ พ่อแม่และแม่มดดำเนินชีวิตราวกับเป็นเส้นคู่ขนานไปกับมนุษย์บนโลกจริง มีการสร้างครอบครัว การแต่งงาน เด็กต้องเข้าเรียนหนังสือ ผู้ใหญ่มีงานทำแยกแยะตามเพศ คือ ฝ่ายชายทำงานนอกบ้าน อาจจะในฐานะนักธุรกิจอิสระ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระทรวงเวทมนตร์ ส่วนฝ่ายหญิงรับบทบาทหน้าที่ดูแลบ้านในฐานะภรรยาและแม่ที่ดี ลำดับชั้นทางสังคมได้รับการนำเสนอผ่านความเหลื่อมล้ำภายในสังคมระหว่างตัวละครต่างเผ่าพันธุ์ ในสังคมมีการปกครองโดยอาศัยรัฐบาล และหัวหน้าเหมือนสังคมปกติ ภาพความเป็นแฟนตาซีของโลกแห่งเวทมนตร์ในวรรณกรรมชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์จึงซ้อนทับภาพของโลกแห่งความเป็นจริงในสังคมปัจจุบัน และภาพความเป็นจริงของสังคมที่วรรณกรรมชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์นำเสนอคือภาพความเป็นจริงของสังคมที่มายาคติชนชั้นกลางเข้าครอบงำ และ

นำเสนอภาพของสังคมโดยรวมตามแบบมายาคติดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่า วรรณกรรมชุดแฮร์รี พอตเตอร์เป็นการประกอบสร้างสังคมจากค่านิยมชนชั้นกลาง และนำเสนอถ่ายทอดผ่านความเป็นแฟนตาซีเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับมายาคติชนชั้นกลางในสังคม และกลไกการถ่ายทอดดังกล่าวทำให้ผู้อ่านรับทราบถึงมายาคติดังกล่าวโดยไม่สงสัยถึงการดำรงอยู่ของค่านิยมเรื่องชนชั้นและเพศสถานะตามแบบชนชั้นกลาง เนื่องจากมายาคตินำเสนอความเป็นธรรมชาติของสังคมดังกล่าวผ่านตรรกะความน่าเชื่อถือแบบแฟนตาซี นั่นคือ การนำเสนอความเหนือจริงในแง่ของความเป็นเหตุเป็นผลให้ผู้อ่านเชื่อถือได้ขณะเสพวรรณกรรมแนวแฟนตาซี ดังนั้นเมื่อผู้อ่านยอมรับความเป็นแฟนตาซีของวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดนี้ ผู้อ่านจึงไม่รู้เท่าทันมายาคติชนชั้นกลางที่ผู้เขียนนำเสนอผ่านความเป็นแฟนตาซีของวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดนี้นั่นเอง

วัฒนธรรมและค่านิยมของชนชั้นกลางได้เข้ามาครอบงำ และกำหนดทิศทาง การดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมปัจจุบัน และแปรเปลี่ยนให้กลายเป็นมายาคติการดำเนินชีวิตที่สมบูรณ์แบบตามแบบที่พึงจะเป็น โดยมีกระบวนการสร้าง และดำรงมายาคติดังกล่าวผ่านทางสื่อต่างๆ ซึ่งรวมไปถึงวรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีส่วนในการหล่อหลอม และปลูกฝังค่านิยมชนชั้นกลาง รวมไปถึงแปรสภาพค่านิยมนั้นให้ดูเสมือนว่าเป็นธรรมชาติการดำเนินชีวิตปกติตามหลักการทำงานของมายาคติอีกด้วย วรรณกรรมชุดแฮร์รี พอตเตอร์จัดอยู่ในฐานะสื่อที่เป็นวรรณกรรมสำหรับเด็ก และด้วยความเป็นแฟนตาซีที่ยังไม่หลุดพ้นจากพื้นฐานการดำเนินไปของสังคมปกติ ทำให้วรรณกรรมชุดนี้เป็นแหล่งรวม และบ่มเพาะมายาคติของชนชั้นกลางอันหลากหลาย โดยที่ผู้เสพอาจจะไม่รู้เท่าทันมายาคติเหล่านั้น เนื่องจากถูกเบี่ยงเบนจากความสนุกสนานตามแบบวรรณกรรมสำหรับเด็ก มายาคติอันหลากหลายในสังคมจึงดำรงอยู่ และถ่ายทอดผ่านวรรณกรรมชุดนี้ แนวทางการศึกษา วรรณกรรมชุดแฮร์รี พอตเตอร์ตามทฤษฎีมายาคติจึงหมายถึงการนำเสนอค่านิยม ความเชื่อ และอุดมการณ์ของชนชั้นกลางที่ได้รับการนำเสนอไว้ในวรรณกรรมชุดนี้อย่างแยบยลจนทำให้ผู้อ่านหลงคิดไปว่าการดำเนินชีวิตตามแบบที่ปรากฏในเรื่องนั้น เป็นการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องตามครรลอง และธรรมชาติความเป็นมนุษย์ โดยมีได้หยุดคิดว่า แท้จริงแล้วโลกแห่งเวทมนตร์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องนี้ เป็นเพียงการประกอบสร้างค่านิยม ความเชื่อ และอุดมการณ์หลากหลายของชนชั้นกลางเข้าด้วยกันออกมาเป็นโลกเวทมนตร์ที่สะท้อนโลกแห่งความเป็นจริงในสังคมที่ชนชั้นกลางเป็นใหญ่

แนวทางการศึกษาดังกล่าวควรเริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจสังคม และแนวคิดที่ว่าด้วยชนชั้นกลางเสียก่อน ชนชั้นกลาง (bourgeois หรือ middle-class) เป็นคำที่เกิดขึ้นเพื่ออธิบายชนชั้น

ทางสังคมอย่างชนชั้นกลาง หรือชนชั้นนักธุรกิจที่ได้รับสถานะทางสังคม และอำนาจมาจากการศึกษา การทำงานที่ต้องอาศัยฝีมือเฉพาะทางและวุฒิการศึกษา รวมไปถึงความมั่งคั่งที่เกิดจากน้ำพักน้ำแรงของตนเอง มิได้มาจากมรดกตกทอด ส่วนคำว่าชนชั้นกลางขนาดเล็ก (petit-bourgeois) หมายถึงชนชั้นที่ร่ำรวยน้อยกว่าชนชั้นกลาง แต่อยู่ในตำแหน่งที่สูงกว่าชนชั้นแรงงาน ชนชั้นกลางเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 17 ต่อดั้งศตวรรษที่ 18 เนื่องจากการปฏิวัติโค่นล้มระบบกษัตริย์ในประเทศฝรั่งเศส และการปฏิวัติของประเทศอเมริกาเพื่อปลดแอกตนเองออกจากประเทศเจ้าอาณานิคม การปฏิวัติทั้งคู่ทำให้ระบบศักดินาในโลกล่มสลาย นอกจากนั้นการปฏิวัติอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นและขยายตัวไปทั่วยุโรปอย่างรวดเร็วในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ทำให้ชนชั้นที่ครอบครองทุนและระบบการผลิตกลายเป็นชนชั้นพ่อค้าและนักธุรกิจ บทบาทและความสำคัญของชนชั้นปกครอง หรือชนชั้นสูงลดน้อยลงไปอย่างมาก เมื่อชนชั้นกลางเหล่านั้นมีอำนาจมากขึ้นจากการถือครองทรัพย์สินและทุน ชนชั้นกลางจึงขึ้นครอบครองตำแหน่งสูงในสังคม รวมไปถึงตำแหน่งทางการเมืองและอิทธิพลผ่านสื่อ ทำให้ชนชั้นกลางมีสิทธิและอิทธิพลเหนือชนชั้นอื่นอย่างรวดเร็ว รวมไปถึงมีอำนาจในการกำหนดทัศนคติและค่านิยมหลัก

การเจริญเติบโตของสังคมยุคก่อตั้งชนชั้นกลางเริ่มจากการขยายตัวของศูนย์กลางการผลิตอุตสาหกรรมหรือพื้นที่ภายในตัวเมือง ผู้คนหลั่งไหลเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตเมืองมากขึ้นเพื่อโอกาสในการผลิตและเป็นเจ้าของทุน พื้นที่ในการอยู่อาศัยจึงจำกัดให้แคบลง ครอบครัวจะอยู่ร่วมกันในบ้านหรืออพาร์ทเมนต์ห้องเดียว ครอบครัวจึงเปลี่ยนสภาพจากครอบครัวขยายกลายเป็นครอบครัวเดี่ยว มีการสร้างกฎเกณฑ์ และกฎหมายขึ้นมาเพื่อควบคุมคนอย่างเป็นทางการเป็นเกณฑ์แทนการใช้ค่านิยม หรือจารีตในการควบคุมคนเหมือนในสังคมชนบท บทบาทหน้าที่ของคนในสังคมทั้งในหน่วยย่อยอย่างครอบครัว และหน่วยใหญ่อย่างรัฐบาลเป็นไปตามวิถีปฏิบัติตามสังคมปีศาจโดยผู้คนจึงทำตามกฎเกณฑ์นั้นโดยคหุณี เมื่อชนชั้นกลางมีอำนาจมากขึ้น กฎเกณฑ์ดังกล่าวจึงกลายมาเป็นกฎเกณฑ์หลักที่ควบคุมคนในสังคม ทำให้คนในสังคมมองเห็นกฎเกณฑ์อันกำเนิดจากค่านิยมชนชั้นกลางว่าเป็นธรรมชาติของการอยู่ร่วมกันในสังคม หรือที่โรลองด์ บาร์ตส์เรียกว่ามายาคติ

มายาคติชนชั้นกลางที่ได้รับการถ่ายทอด และนำเสนอในวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดแฮร์รี่พอตเตอร์ผ่านความเป็นแฟนตาซีที่ฉาบเคลือบไว้เป็นสิ่งที่น่าสนใจ และนำมาศึกษาด้วยทฤษฎีมายาคติของโรลองด์ บาร์ตส์ เพราะมายาคติหลายประการได้รับการถ่ายทอดอย่างเป็นธรรมชาติผ่านวรรณกรรมแนวแฟนตาซีที่มีชื่อเสียง ทำให้วรรณกรรมสำหรับเด็กชุดนี้เป็นเสมือนกลไกในการบอกเล่า นำเสนอ เน้นย้ำ และถ่ายทอดค่านิยม ความคิด และความเชื่อของชนชั้นกลางในฐานะมายาคติที่

เป็นสากล ทำให้มายาคติชนชั้นกลางได้รับการสืบทอดต่อมาในสังคมได้อย่างเป็นระบบต่อไป จะเห็นได้ว่า การนำเสนอในรูปแบบนี้นำนำมาศึกษาเพื่อเปิดเผยให้ผู้อ่านรับรู้ถึงมายาคติที่ดำรงอยู่โดยไม่ตกหลุมพรางความเป็นธรรมชาติของมายาคติ การศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์ด้วยทฤษฎีมายาคติจึงสำคัญในแง่ของการย้ำเตือนผู้อ่านถึงมายาคติที่ดำรงอยู่ในสังคม และนำเสนอความพยายามของผู้เขียนที่จะวิพากษ์ หรือโต้แย้งกับมายาคติบางประการที่เธอไม่เห็นด้วย รวมไปถึงนำเสนอความเป็นธรรมชาติของมายาคติที่ดำรงอยู่ทำให้ผู้เขียนยอมรับมายาคติหลายประการโดยไม่ตั้งคำถาม ผู้อ่านจึงมีหน้าที่แยกแยะความเป็นธรรมชาติดังกล่าวเพื่อรับรู้ถึงค่านิยมที่ซ่อนอยู่ และจำแนกค่านิยมชนชั้นกลางให้ชัดเจนยิ่งขึ้นได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

กระบวนการสร้างมายาคติชนชั้นกลาง

ชนชั้นกลาง (bourgeois / middle-class) เป็นกลุ่มคนที่ได้รับการขนานนามภายหลังจากเกิดปฏิวัติโค่นล้มระบอบกษัตริย์ในประเทศฝรั่งเศส ตามด้วยการปฏิวัติอุตสาหกรรมในทวีปยุโรป หมายรวมถึงกลุ่มคนที่กุมอำนาจทางเศรษฐกิจ อันได้แก่อำนาจทางการผลิตในสังคมทุนนิยม เพราะอำนาจดังกล่าวนำมาซึ่งทรัพย์สิน ทำให้ชั่วอำนาจในสังคมเปลี่ยนไปจากสังคมระบอบศักดินาดั้งเดิม กล่าวคือ ผู้กุมอำนาจและขึ้นเป็นใหญ่ในสังคมมิใช่ผู้ที่ถือครองบรรดาศักดิ์โบราณดังเช่นกษัตริย์อีกต่อไป แต่กลายเป็นพ่อค้า นักธุรกิจ หรือปัญญาชนแทน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมดังกล่าวทำให้ค่านิยม อุดมการณ์ และความเชื่อที่ชนชั้นกลางถือปฏิบัติกลายเป็นความเชื่อกระแสหลักในสังคมที่ปฏิวัติระบอบความคิด และความเชื่อดั้งเดิมในระบอบขุนนางเกือบจะทั้งหมด คนในสังคมที่วัฒนธรรมชนชั้นกลางกลายเป็นวัฒนธรรมกระแสหลักจึงถูกรอบงำจากระบอบความเชื่อและอุดมการณ์ดังกล่าวจนกระทั่งหลงคิดไปว่า ความเชื่อเหล่านั้นเป็นความเชื่อที่ถูกต้องตามหลักสากล มิได้ขึ้นตรงกับอุดมการณ์ หรือทัศนคติเฉพาะของคนกลุ่มใดทั้งสิ้น การขึ้นเถลิงอำนาจของชนชั้นกลางจึงดำรงอยู่ในสังคมได้โดยไร้คำถาม

ชนชั้นกลางในประเทศอังกฤษก่อตัวขึ้นอย่างเป็นทางการเป็นรูปเป็นร่างในช่วงค.ศ. 1830-1870 เป็นช่วงเวลาประวัติศาสตร์อังกฤษจารึกไว้ว่าตนเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจในทวีปยุโรปโดยสัมบูรณ์ก่อนที่จะถูกบดบังรัศมีจากการขึ้นเป็นผู้นำของประเทศสหรัฐอเมริกาและเยอรมันในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ยุคนั้นเป็นยุคที่ประเทศฝรั่งเศสอยู่ในช่วงระส่ำระสายจากสงครามภายในและการปฏิวัติโค่นล้มระบอบกษัตริย์ ทำให้การเมืองภายในประเทศไม่มั่นคง ประเทศอังกฤษขึ้นมาเป็นผู้นำจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมด้วยเครื่องจักรไอน้ำ และระบบขนส่งโดยรถไฟ สถาบันต่างๆ ของประเทศอังกฤษไม่ว่าจะเป็นระบอบการปกครองและระบอบสังคมครอบครัวชนชั้นกลางอันพึงถือกำเนิดจึงเป็นระบอบที่ได้รับการยอมรับว่าเสถียร และชาวอังกฤษภาคภูมิใจกับเกียรติยศช่วงนั้นเป็นอย่างมาก (Smelser, 1982: 59) อาจกล่าวได้ว่าระบอบครอบครัวชนชั้นกลางยุคเริ่มต้น หรือที่รู้จักกันในนามครอบครัววิกตอเรียน (the Victorian family) เป็นระบบครอบครัวที่ได้รับการยอมรับว่าถูกต้อง และมีประสิทธิภาพที่สุดในการพัฒนาประเทศ กล่าวคือ ครอบครัววิกตอเรียน เรียกอีกอย่างว่าครอบครัวชนชั้นกลาง หรือครอบครัวชนชั้นกลางระดับสูงจะยกตัวเองเหนือกว่าครอบครัวชนชั้นล่าง หรือครอบครัวชนชั้นแรงงานอย่างเด็ดขาด ในขณะที่เดียวกันภายในระบบครอบครัวชนชั้นกลางเอง ยังมี

การแบ่งระดับชั้นกันระหว่างครอบครัวชนชั้นกลางด้วยกันเอง โดยครอบครัวที่หัวหน้าครอบครัวมีอาชีพที่ได้รับการยอมรับอย่างมากและได้นับหน้าถือตาอย่างเช่นนักกฎหมายหรือนายแพทย์ จะยกว่าตนเองเหนือกว่าครอบครัวของนักอุตสาหกรรมหรือนักธุรกิจ และครอบครัวทั้งสองแบบดังกล่าวจะกีดกันตนเองออกจากครอบครัวของพ่อค้า หรือเจ้าของธุรกิจรายย่อย ในขณะที่เดียวกันชนชั้นสูงที่มีอาชีพการงานสูงจะสามารถทำตัวกลมกลืนกับชนชั้นกลางได้ไม่ยากนัก เนื่องจากยอมรับในระดับการศึกษา ความร่ำรวย และการดำเนินชีวิตที่หรูหรา มีรสนิยมประณีต ในขณะที่ชนชั้นกลางที่มีรายได้น้อยอย่างเสมียน ลูกจ้างในร้านค้าจะถูกกีดกันให้ไปรวมกลุ่มกับชนชั้นกลางระดับเดียวกันหรือชนชั้นล่าง (Smelser, 1982: 61-62) แม้ชนชั้นกลางจะกำจัดระบอบสังคมศักดินาอันก่อปรไปด้วยความเคลื่อนไหวโดยการนำเสนอสังคมชนชั้นกลางตามอุดมคติที่ทุกคนมีศักดิ์และสิทธิเท่าเทียมกันโดยอาศัยคุณธรรมส่วนบุคคล แต่ในระบอบสังคมชนชั้นกลางเองยังปรากฏความเหลื่อมล้ำและแบ่งลำดับชั้นโดยการกีดกันทางชนชั้นอยู่

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ชนชั้นกลางเกิดขึ้นจากการโค่นล้มระบอบศักดินาเก่า หรือชนชั้นสูงเพื่อเปลี่ยนแปลงระบบโลกเก่า และนำเสนอระบบสังคมชนชั้นกลางอันให้คุณค่าของบุคคลโดยไม่ยึดติดกับตระกูลดั้งเดิม แต่เป็นคุณค่าที่ตัวบุคคลมากกว่า เมื่อมองเช่นนี้จะอนุมานได้ว่า ชนชั้นกลางปฏิเสธวิถีคิด และการดำเนินชีวิตแบบชนชั้นสูง และให้คุณค่ากับการดำเนินชีวิตในแบบใหม่ตามวิถีทางชนชั้นกลางมากกว่า กล่าวคือ ชนชั้นกลางให้ความสำคัญกับการทำงาน ไม่ใช่การพักผ่อน ดังเช่นชนชั้นสูงกระทำเพราะดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยมรดก ความภูมิใจและคุณค่าของชนชั้นกลางจะมาจากความสามารถเฉพาะบุคคล มิใช่สถานะโดยกำเนิด อย่างไรก็ตามการดำเนินชีวิตในวิถีชนชั้นกลางที่แท้จริง นอกเหนือไปจากการกีดกันชนชั้นแรงงานออกไปจากวงจรสังคมของตนแล้ว การยอมรับทัศนคติการดำเนินชีวิตบางประการของชนชั้นสูงมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตของตนเองยังถือเป็นเรื่องพึงกระทำ กล่าวคือ ค่านิยมชนชั้นกลางที่ดูเหมือนจะยุติธรรมและไร้ความเหลื่อมล้ำแท้จริงแล้วเป็นสังคมที่เต็มไปด้วยความเหลื่อมล้ำจากการเลือกที่จะยอมรับค่านิยมบางประการของชนชั้นสูงเพื่อยกระดับตนเองให้เป็นผู้มีรสนิยมที่ดีและละเอียดอ่อน และกีดกันชนชั้นล่างเพื่อดำรงไว้ซึ่งความเป็นอารยะตามแบบชนชั้นกลางของตนเองนั่นเอง

The aristocratic tradition in Britain included an expectation that no family member carried on productive work, wealth being generated by income from land and the family's 'work' being done by tenants, servants and perhaps family managers. Family activities were dedicated, rather, to sustaining a lifestyle of cultivation, entertainment and other leisure activities. The middle-class families of the nineteenth century inherited much of this

tradition and patterned many of its own activities after the lifestyle of aristocracy, but with respect to work there was a sharp break. Both the status and the income of a middle-class family depended on work.

(Smelser, 1982: 61)

เห็นได้ว่าชนชั้นกลางจะปฏิเสธระบอบศักดินาที่สืบทอดความมั่งคั่งกันในระหว่างตระกูลของชนชั้นสูงและสร้างคุณค่าของความเป็นชนชั้นกลางขึ้นมาโดยการทำงานด้วยตนเองเพื่อพิสูจน์คุณค่าของแต่ละบุคคลอันไม่เกี่ยวข้องกับชาติตระกูล อย่างไรก็ตาม ชนชั้นกลางกลับไม่ปฏิเสธวิธีการดำเนินชีวิต การสังสรรค์ รวมไปถึงเรื่องบันเทิงใจของชนชั้นสูง หากแต่ยอมรับค่านิยมและพฤติกรรมดังกล่าวเข้ามาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตของตนเอง เพราะการกระทำนั้นเป็นการแสดงให้เห็นถึงความประณีตละเอียดอ่อนในการดำเนินชีวิตอันทำให้ชนชั้นกลางแตกต่างไปจากชนชั้นล่างได้ พฤติกรรมของชนชั้นกลางที่เกิดขึ้นจึงเป็นพฤติกรรมคัดสรรค่านิยมบางประการของชนชั้นสูงมาดำเนินรอยตามเพื่อสร้างความเป็นอารยะให้กับตนเองไปพร้อมกับการปฏิเสธค่านิยมบางประการของชนชั้นสูง เพื่อแสดงความแตกต่างและโดดเด่นให้กับตนเองได้ ค่านิยมชนชั้นกลางจึงกำเนิดมาจากการเลือกสรรและนำเสนอสิ่งที่ทำให้ชนชั้นกลางดูดีกว่า และแตกต่างโดดเด่นจากชนชั้นอื่นในแง่ของความเหนือกว่านั่นเอง

กระบวนการครอบงำสังคมโดยรวมด้วยระบบความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ของชนชั้นกลางได้รับการนำเสนอผ่านระบอบ กฎเกณฑ์หลากหลายโดยทำให้ระบอบและกฎเกณฑ์ดังกล่าวเป็นเสมือนกับกฎเกณฑ์ทางธรรมชาติของสังคมมนุษย์ กระบวนการดังกล่าวคือกระบวนการสร้างมายาคติดังที่โรลองด์ บาร์ตส์เรียกนั่นเอง โลกแห่งเวทมนตร์ในวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์ คือโลกที่สะท้อนค่านิยมดังกล่าวผ่านฉากที่ดูเหมือนจะสร้างขึ้นจากจินตนาการ ไม่ว่าจะเป็นระบบครอบครัว การศึกษา และการปกครอง รวมไปถึงค่านิยมในการดำเนินชีวิตโดยอาศัยคุณธรรม ความกล้าหาญส่วนบุคคลโดยไม่ได้ขึ้นอยู่กับชาติกำเนิด สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่คือการจำลองภาพมายาคติในสังคมชนชั้นกลางเข้าไปไว้ในวรรณกรรมสำหรับเด็ก เพื่อที่จะนำเสนอ วิพากษ์ เน้นย้ำ และตอกย้ำมายาคติหลายเรื่องในสังคม วรรณกรรมสำหรับเด็กชุดนี้จึงเปรียบเสมือนการประกอบสร้างของมายาคติหลายประการในสังคมชนชั้นกลาง และนำเสนอให้เด็กในสังคมทั่วโลกซึมซับ และรับรู้มายาคติดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

3.1 มายาคติเรื่องครอบครัว

ในระบบบสังคมศักดินาดั้งเดิม ครอบครัวชนชั้นสูงจะอาศัยอยู่เป็นครอบครัวขยายในบ้านชนบทหลังใหญ่ ดำรงชีวิตจากการเก็บค่าเช่าที่ดินจากเกษตรกร แวดล้อมด้วยคนรับใช้และข้าทาสบริวารจำนวนมาก แต่เมื่อวิถีชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไปเป็นระบบสังคมทุนนิยม การใช้ชีวิตของคนก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย ผู้คนอพยพเข้ามาหาความมั่งคั่ง หรือยึดครองฐานการผลิตในเมืองมากขึ้น ทำให้พื้นที่ในการอยู่อาศัยถูกจำกัดให้เล็กลง ครอบครัวชนชั้นกลางจึงเป็นครอบครัวเดี่ยวที่อยู่รวมกันในบ้านขนาดเหมาะสมอันหามาได้จากน้ำพักน้ำแรงของตนเอง เมื่อครอบครัวแบบนี้เพิ่มมากขึ้นตามจำนวนชนชั้นกลางในสังคม สังคมจึงยอมรับครอบครัวลักษณะดังกล่าวว่าเป็นครอบครัวตามแบบแผนประเพณี (conventional family) ซึ่งถือว่าเป็นครอบครัวที่ได้รับการยอมรับในแง่ความถูกต้องตามศีลธรรม และมีความโดดเด่นในด้านสถิติเหนือกว่าครอบครัวแบบอื่น การสร้างครอบครัวจึงจำเป็นต้องมีแบบแผนที่ถูกต้องเหมาะสม ครอบครัวแบบดังกล่าวจึงกลายเป็นมายาคติการสร้างครอบครัวของคนในสังคมโดยรวมไป

ลักษณะของครอบครัวที่ถูกต้องตามมายาคติชนชั้นกลางคือครอบครัวเดี่ยวที่ผู้ปกครองแต่งงานกันอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีบุตรจำนวนที่เหมาะสมกับฐานะ และทุกคนในครอบครัวอาศัยอยู่รวมกันในบ้านหลังเดียว

The idea of 'the family' as used in everyday life has reference to this paradigm of conventionality: the small nuclear family of two parents and their dependent children.

[...]

Conventional families are nuclear families composed of legally married couples, voluntarily choosing the parenthood of one or more (but not too many) children (otherwise they became another category, 'large families'). Parents and children reside together as a distinct domestic unit.

(Oakley, 1982: 123-124)

ข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับครอบครัวตามแบบแผนคือ การเป็นครอบครัวเดี่ยวที่คู่สามีภรรยาสมรสกันอย่างถูกต้องตามกฎหมาย การสร้างครอบครัวตามแบบแผนดังกล่าวจึงต้องเริ่มต้นด้วยการแต่งงานเพื่อประกาศให้คนในสังคมรู้ว่าชายและหญิงคู่นี้จะใช้ชีวิตร่วมกันเพื่อสร้างครอบครัวตามแบบแผนแล้ว ดังนั้น การให้ภรรยาแต่งงานทิ้งดงาม หรือทำให้วันแต่งงานเป็นวันที่ความฝันของหญิงสาวเป็นจริง คือกระบวนการสร้างมายาคติครอบครัวชนชั้นกลางอีกประการหนึ่ง เพราะงานแต่งงานเปรียบเสมือนก้าวแรกของการสร้างครอบครัวตามแบบแผนนั่นเอง

โดโรธี สมิธนำเสนอความเป็นครอบครัวชนชั้นกลางของสังคมอเมริกันไว้คล้ายคลึงกับครอบครัวชนชั้นกลางที่โกลด์สตี้นำเสนอไว้ กล่าวคือ ครอบครัวชนชั้นกลางอันได้รับการยกย่องว่าเป็นรหัสแห่งอุดมคติ (ideological code) จะต้องออกไปด้วยคู่แต่งงานตามกฎหมายที่อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน ฝ่ายชายทำงานนอกบ้านเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว ในขณะที่ความรับผิดชอบหลักของฝ่ายหญิงคือการดูแลครอบครัว

It [The standard North American family] is a conception of the family as a legally married couple sharing a household. The adult male is in paid employment; his earnings provide the economic basis of the family-household. The adult female may also earn an income, but her primary responsibility is to the care of husband, household, and children. Adult male and female may be parents of children also resident in the household. Note the language of typification - *man*, *woman*, and the use of the temporal present. This universalizing of the schema locates its function as ideological code.

(Smith, 2004: 22)

สิ่งที่สมิธและโกลด์สตี้นำเสนอและเน้นย้ำไม่ต่างกัน คือ ความสำคัญของการแต่งงาน และหน้าที่ที่แยกชัดเจนระหว่างชายและหญิงในสังคมชนชั้นกลาง และนักวิชาการทั้งสองยังนำเสนอว่าครอบครัวในลักษณะนี้ได้รับการยอมรับและอ้างถึงว่าเป็นแบบแผนครอบครัวที่เป็นสากล อาจกล่าวได้ว่า มายาคติได้เข้ามาครอบงำและยึดครองความหมายของครอบครัวชนชั้นกลางตามแบบแผนและนำเสนอตนเองว่าเป็นแบบแผนครอบครัวที่เป็นสากล ถูกต้อง และได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง การนำเสนอครอบครัวตามแบบแผนชนชั้นกลางจึงเป็นการนำเสนอภาพครอบครัวที่ถูกต้องที่สุด และไม่มีใครปฏิเสธได้

ปัจจัยสำคัญแรกสุดที่ทำให้สังคมครอบครัวตามแบบแผนชนชั้นกลางเกิดขึ้นคือกระบวนการหาคู่ครองเพื่อมาร่วมสร้างครอบครัวด้วยกันของทั้งเพศชายและเพศหญิง ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมักจะได้รับ การวาดภาพราวกับเป็นพิธีการที่สำคัญยิ่งของเพศหญิงเพื่อเตรียมพร้อมที่จะเป็นมารดา และเพศชายในการเตรียมพร้อมที่จะเป็นผู้นำครอบครัว พิธีการหาคู่ส่วนใหญ่ที่ปรากฏในสังคมคือการเปิดโอกาสให้ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงทำความรู้จักกัน และเลี้ยงดูกันต่อหน้าคนในสังคมเพื่อประกาศถึงความผูกพันต่อกันและกัน ดังเช่นงานเต้นรำก่อนจบชั้นมัธยมปลาย (high-school prom) ที่มักจะจัดขึ้นในโรงเรียนต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กชั้นมัธยมที่กำลังก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ได้มีโอกาสทำความรู้จักกัน พร้อมทั้งบอกสังคมว่า พวกเขาได้ก้าวข้ามความเป็นเด็กและพร้อมจะสร้างจับคู่เพื่อสร้างครอบครัวต่อไปแล้ว

งานเต้นรำแบบดังกล่าวที่ปรากฏในวรรณกรรมเยาวชนชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์คืองานเต้นรำประจำเทศกาลคริสต์มาส (Yule Ball) ที่จัดขึ้นในคืนวันคริสต์มาสระหว่างการประลองเวทย์ไตรภาคีเมื่อแฮร์รี่อยู่ชั้นปีที่สี่ ประเพณีที่สืบทอดต่อกันมาคือ เด็กนักเรียนชั้นปีที่สี่ขึ้นไปทุกคนจะต้องเข้าร่วมงานเต้นรำพร้อมคู่เต้น โดยตัวแทนในการประลองเวทย์จะต้องออกไปเต้นรำเปิดกับคู่เต้นของตน เป็นการบังคับไปโดยปริยายว่า ตัวแทนทุกคนจะต้องหาคู่เต้นรำของตนเองมาร่วมงานให้ได้ ขนบในการหาคู่เต้นรำสำหรับงานครั้งนี้คือ ฝ่ายชายออกปากชวนฝ่ายหญิง ฝ่ายหญิงตอบรับหรือปฏิเสธคำชวนนั้น กล่าวได้ว่าฝ่ายชายรับหน้าที่เป็นผู้กระทำ (active) ส่วนฝ่ายหญิงรับหน้าที่ผู้ถูกกระทำ (passive) อำนาจในการตัดสินใจเลือกคู่ส่วนใหญ่จึงขึ้นอยู่กับฝ่ายชาย ฝ่ายหญิงมีสิทธิเพียงตอบรับหรือปฏิเสธฝ่ายชายที่เข้ามาขอเธอเท่านั้น มิได้มีสิทธิในการเลือกฝ่ายชายแต่อย่างใด เมื่อกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นเช่นนี้ ภาษาแห่งมายาคติจึงสื่อสารกับเพศหญิงว่า เธอจะต้องทำตัวโดดเด่นเหนือกว่าคนอื่นเพื่อดึงดูด และเรียกร้องความสนใจจากเพศชาย เพื่อที่จะสร้างครอบครัวตามแบบแผนได้สำเร็จต่อไป ตัวละครฝ่ายหญิงในเรื่องจึงเดินตามมายาคติดังกล่าวอย่างเชื่อฟังโดยไม่ตั้งคำถาม หรือลุกขึ้นมาปฏิวัติมายาคติดังกล่าวโดยไปงานเต้นรำเพียงลำพัง หรือไปงานเต้นรำกับเพศเดียวกัน แต่ทุกคนกลับหาวิธีปรุงแต่งรูปลักษณ์ของตนเพื่อดึงดูดให้ตัวละครเพศชายเอยปากชวนตนไปงานเต้นรำทั้งสิ้น ในขณะที่เดียวกันภาษาแห่งมายาคติสื่อสารกับเพศชายว่า เขาต้องทำทุกวิถีทางเพื่อหาเพศหญิงไปงานเต้นรำด้วยใจได้ ไม่เช่นนั้นสังคมจะมองว่าเพศชายคนดังกล่าวไร้ประสิทธิภาพ และไม่สามารถเป็นผู้นำครอบครัวได้ เนื่องจากเขาไม่มีคุณสมบัติมากพอที่จะดึงดูดเพศหญิงได้นั่นเอง

Harry had never known so many people to put their names down to stay at Hogwarts for Christmas; he always did, of course, because the alternative was usually going back to Privet Drive, but he had always been very much in the minority before now. This year, however, everyone in the fourth year and above seemed to be staying, and they all seemed to Harry to be obsessed with the coming ball - or, at least, all the girls were, and it was amazing how many girls Hogwarts suddenly seemed to hold; he had never quite noticed that before. Girls giggling and whispering in the corridors, girls shrieking with laughter as boys passed them, girls excitedly comparing notes on what they were going to wear on Christmas night [...]

‘Why do they have to move in packs?’ Harry asked Ron, as a dozen or so girls walked past them, sniggering and staring at Harry. ‘How’re you supposed to get one on their own to ask them?’

(Rowling, 2000: 338-339)

การที่นักเรียนจำนวนมากไม่กลับบ้านในช่วงวันหยุดคริสต์มาส แต่อยู่ที่หอพักด้วยความหวังว่าจะได้ไปร่วมงานเดินร่ำกับคู่ของตน อีกทั้งภาพเพศหญิงที่ส่งเสียงดัง หรือเลือกเฟ้นชุดสวยที่จะสวมไปงานเดินร่ำเพื่อเรียกร้องความสนใจจากเพศชาย หรือภาพตัวละครเพศชายอย่างแฮร์รี่ที่กระวนกระวายใจเมื่อไม่สามารถหาช่องทางในการชวนหญิงสาวคนใดได้เลย ล้วนแล้วแต่เป็นภาพที่ผู้เขียนนำเสนอเพื่อนำมายาคติการสร้างครอบครัวชนชั้นกลางทั้งสิ้น ไม่ปรากฏว่าตัวละครใดปฏิบัติงานเดินร่ำ หรือปรากฏตัวในงานเดินร่ำตามลำพัง หรือพร้อมคู่เดินเพศเดียวกันเลยสักตัวเดียว เท่ากับว่า ผู้อ่านได้นำเสนอมายาคติดังกล่าวอย่างตรงไปตรงมาโดยไม่พยายามวิพากษ์ หรือวิจารณ์มายาคติดังกล่าวแต่อย่างใด

ดังที่ได้เสนอไปแล้วว่า การสร้างครอบครัวตามแบบแผนที่สมบูรณ์ต้องเริ่มต้นด้วยการแต่งงานที่ถูกกฎหมายเสียก่อน ภาพงานแต่งงานของชายหญิงที่อายุเหมาะสมกับการสร้างครอบครัว จึงได้รับการนำเสนอราวกับว่าเป็นธรรมชาติของการอยู่ด้วยกันในแบบครอบครัว งานแต่งงานที่ปรากฏเป็นรูปธรรมชัดเจนในเรื่องคืองานแต่งงานระหว่างบิลล์ วิสลิย์ และเฟลอ เดอรากรูว์ ซึ่งเป็นงานแต่งงานที่เคร่งครัดตามระบอบมายาคติ คือ เจ้าบ่าวและเจ้าสาวสวมชุดแต่งงานที่เป็นทางการ มีการจัดพิธีใหญ่โตต่อหน้าธารกำนัล มีสักขีพยานเป็นสมาชิกในครอบครัวของทั้งสอง และมีการทำพิธีกรรมเพื่อประกาศให้สังคมรู้ว่าทั้งสองคนได้ผูกพันกันอย่างถูกต้องตามกฎหมายเรียบร้อยแล้ว การแต่งงานดังกล่าวได้รับการนำเสนอราวกับว่าเป็นความสำเร็จสำคัญในการดำเนินชีวิตตามแบบแผน และตัวละครอื่นได้ร่วมยินดี และซาบซึ้งใจไปกับบิลล์และเฟลอด้วย อาจกล่าวได้ว่า สำหรับการสร้างครอบครัวตามแบบแผนชนชั้นกลางนั้น พิธีแต่งงานอันศักดิ์สิทธิ์เป็นสิ่งจำเป็น และต้องเกิดขึ้นตามธรรมชาติการสร้างครอบครัว และคนในสังคมต่างเห็นพ้องจึงฝืนถึงการแต่งงานในรูปแบบดังกล่าวเหมือนกันทั้งสิ้น

ปีสุดท้ายของการเรียนที่โรงเรียนฮอกวอตส์ แฮร์รี่เลือกที่จะไม่เรียนต่อ แต่ออกเดินทางไปตามหาฮอร์ครักซ์เพื่อทำลาย และป้องกันไม่ให้โวลเดอมอร์มีโอกาสฟื้นคืนชีพขึ้นอีกครั้ง ด้วยข้อจำกัดดังกล่าว ทำให้อารมณ์ของแฮร์รี่ไม่มั่นคง เขาจึงไม่พร้อมที่จะสร้างครอบครัวตามแบบแผนกับจินนี่ผู้เป็นคู่รักของตน แฮร์รี่เลือกที่จะตัดความสัมพันธ์กับจินนี่เนื่องจากภาษาแห่งมายาคติสื่อสารกับเขาว่า เขาไม่สามารถสร้างครอบครัวกับเธอได้ เธอจึงมีสิทธิที่จะไปสร้างครอบครัวกับชายหนุ่มคนอื่นที่สามารถใช้ชีวิตตามมายาคติได้

[Ron said] ‘Yeah, but you go snogging her now and she’s just going to get her hopes up again -’

[Harry said] ‘She’s not an idiot, she knows it can’t happen, she’s not expecting us to - to end up married, or -’

As he said it, a vivid picture formed in Harry’s mind of Ginny in a white dress, marrying a tall, faceless and unpleasant stranger.

(Rowling, 2007: 100)

คำพูดโต้แย้งที่แฮร์รี่บอกกับรอนเมื่อรอนกล่าวหาเขาว่า เขาให้ความหวังจินนี่นั้นบอกผู้อ่านว่า จินนี่คงจะไม่ฉลาดนักถ้าหากว่าเธอรอคอยแฮร์รี่ที่ไม่อาจทำตามมายาคติการสร้างครอบครัวได้ แฮร์รี่จึงจินตนาการเห็นภาพจินนี่ตัดสินใจแต่งงานกับชายอื่นที่พร้อมจะสร้างครอบครัวกับเธอมากกว่า การออกเดินทางไปปฏิบัติภารกิจของแฮร์รี่ก็เปรียบได้กับการออกเดินทางของวีรบุรุษโบราณเพื่อปกป้องเมือง และหญิงสาวที่ตนเองรัก แต่ในนิทานปรัมปรา หญิงสาวจะต้องรอคอยชายหนุ่มที่ออกไปปกป้องตนเพื่อกลับมาแต่งงานกันและใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข แต่มายาคติความเป็นชนชั้นกลางกลับนำเสนอว่า เมื่อฝ่ายชายปฏิเสธที่จะเดินตามมายาคติในการสร้างครอบครัว ฝ่ายหญิงไม่จำเป็นต้องรอคอย หรือทำตัวเป็นเจ้าหญิงที่แสนดีเหมือนในนิทาน แต่ควรจะก้าวต่อไปโดยการหาเพศชายที่พร้อมจะปกป้องเธอโดยการสร้างครอบครัวร่วมกันมากกว่า แม้ในตอนจบจินนี่จะสร้างครอบครัวกับแฮร์รี่ และดำรงชีวิตร่วมกันแบบครอบครัวตามแบบแผนทุกประการก็ตาม แต่ทัศนคติที่ผู้เขียนใส่เข้าไปในฉากนี้ก็แสดงให้เห็นว่า เธอใช้แฮร์รี่เป็นตัวสะท้อนมายาคติการสร้างครอบครัวแบบชนชั้นกลางอย่างตรงไปตรงมาโดยไม่วิจารณ์มายาคติดังกล่าวเลยแม้แต่น้อยเช่นเดียวกัน

การเน้นย้ำมายาคติดังกล่าวปรากฏอีกครั้งในบทสรุปจบของวรรณกรรมชุดนี้ เป็นการนำเสนอภาพครอบครัวตามแบบแผนที่ตัวละครหลักอย่างแฮร์รี่ รอนและเฮอร์ไมโอนี่สร้างขึ้น กล่าวคือทุกคนปรากฏตัวพร้อมกันครอบครัวอันประกอบไปด้วยคู่ครองและลูกในซานซาลารถด่วนฮอกวอตส์เพื่อส่งลูกๆ ไปเรียนโรงเรียนฮอกวอตส์เหมือนกับที่บิดามารดาของพวกเขาเคยส่งพวกเขามาแล้วในวัยเยาว์

The five Potters [Harry, Ginny, James, Albus and Lily] approached the barrier.

[...]

A group of four people [Ron, Hermione, Rose and Hugo] emerged from the mist, standing alongside the very last carriage. Their faces only came into focus when Harry, Ginny, Lily and Albus drawn right up to them.

[...]

Draco Malfoy was standing there with his wife and son, a dark coat buttoned up to his throat. His hair was receding somewhat which emphasised the pointed chin. The new boy resembled Draco as much as Albus resembled Harry.

[...]

‘Teddy’s back there,’ he [James] said breathlessly, pointing back over his shoulder into the billowing clouds of steam. ‘Just seen him! And guess what he’s doing? *Snogging Victoire!*’

He gazed up at the adults, evidently disappointed by the lack of reaction.

‘*Our Teddy! Teddy Lupin! Snogging our Victoire! Our cousin!* And I asked Teddy what he was doing -’

(Rowling, 2007: 601-605)

ภาพแฮร์รี่ปรากฏตัวพร้อมจินนี่และลูกอีกสามคน ต่อด้วยรอนและเฮอรีไมโอนี่ในฐานะสามีภรรยา พร้อมลูกอีกสองคน รวมทั้งคราโก ภรรยาและลูกชายบนชานชาลา และยังมีอาการอึ้งถึงลูกชายของลูปีนและทงก์ที่มีความสัมพันธ์เชิงชู้สาวกับลูกสาวของบิลล์และเฟลอ เป็นภาพที่แสดงให้เห็นถึงครอบครัวตามแบบแผนไม่ต่ำกว่าสี่ครอบครัวอันประกอบไปด้วยบิดา มารดา และลูกจำนวนไม่มากนักเกินไป กล่าวได้ว่า ตัวละครหลักเกือบทุกตัวที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดนี้ล้วนแต่ตอบรับมายาคติการสร้างครอบครัวชนชั้นกลางอย่างเนื่องมาจากชีวิตของทุกคนมีบทบาทที่ลงตัวตามแบบแผนทั้งหมด

นอกเหนือไปจากรูปแบบของครอบครัวตามแบบแผนชนชั้นกลางแล้ว มายาคติอีกประการหนึ่งอันเกี่ยวเนื่องกับครอบครัวคือ มายาคติว่าด้วยการดำรงไว้ซึ่งสถาบันครอบครัว จากรายงานสถิติหย่าร้างในประเทศอังกฤษมีจำนวนสูงสุดในประเทศแถบยุโรปปี 2002 พบว่ากว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนประชากรเด็กในประเทศอาศัยอยู่ในครอบครัวที่เรียกว่า ครอบครัวผู้ปกครองเดี่ยว (single-parent family) (Martin, 2002) โดยหน้าที่ผู้ปกครองในครอบครัวดังกล่าวจะรับบทบาทโดยมารดา เนื่องจากมายาคติบอกกับสังคมว่า มารดาและบุตรมีธรรมชาติที่ผูกพันกัน กฎหมายจึงมักจะให้สิทธิในการครอบครองบุตรแก่มารดาเมื่อเกิดการหย่าร้างขึ้น อย่างไรก็ตาม ครอบครัวผู้ปกครองเดี่ยวที่มารดาได้รับบทผู้ปกครองไม่ได้รับการยอมรับว่าเป็นครอบครัวที่ถูกต้องตามแบบแผนทั้งจากรัฐบาลและคนในสังคม เพราะความเป็นธรรมชาติของมายาคติครอบครัวตามแบบแผนที่ครอบงำลักษณะของครอบครัวที่ดีตามแบบชนชั้นกลาง

For the many historical and cultural reasons that we need not set out here, the modern state still treats the mother alone (as it treats many other groups) as a dependant. The attitude is expressed in law, custom or bureaucratic procedure. The single-parent woman, when she cries for help, is essentially as an informal word of the state. This can sometimes be to her clear advantage, as in certain disputes with the father. But as an *experience* it certainly means state patronage in modern styles, and an atmosphere in which help is a *gift* of the community rather than a basic citizen's *right*.

(Jackson, 1982: 165)

ด้วยเหตุผลหลายประการทั้งทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ทำให้รัฐมองว่ามารดาที่รับบทผู้ปกครองในครอบครัวผู้ปกครองเดียวเป็นบุคคลไร้พันธะ กฎหมาย ขนบและประเพณีในสังคมจึงเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อมารดาในครอบครัวดังกล่าวเรียกร้องสิทธิในการใช้ชีวิตแบบคนมีครอบครัวจึงได้รับความช่วยเหลือในฐานะของขวัญ หรือสินน้ำใจที่สังคมมอบให้แก่เธอ มิใช่ในฐานะสิทธิที่เธอพึงจะได้รับ การเพิกเฉยต่อครอบครัวดังกล่าวเป็นเสมือนการบอกสังคมว่าครอบครัวที่ได้รับการยอมรับ และสามารถดำรงอยู่ในสังคมชนชั้นกลางได้อย่างปกติสุขคือครอบครัวตามแบบแผนเท่านั้น การดำรงไว้ซึ่งรูปแบบดังกล่าวจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นเพื่อให้ชีวิตดำเนินไปได้อย่างปกติสุข อาจกล่าวได้ว่าการรักษาสังคมครอบครัวให้อยู่ในรูปแบบครอบครัวที่ดีตามมายาคติชนชั้นกลางเป็นมายาคติอีกประการของสังคมชนชั้นกลาง กลไกในการสร้างมายาคติดังกล่าวจึงได้รับการนำเสนอผ่านความรัก ความผูกพันภายในครอบครัว

คำว่า “ครอบครัว” ตามความหมายพื้นฐานหมายถึงหน่วยย่อยในสังคมอันประกอบไปด้วยบิดา มารดา และบุตร แต่เมื่อภาษาแห่งมายาคติเข้าไปครอบงำในส่วนของค่านิยมภายในครอบครัวจึงหมายรวมถึงความรัก ความผูกพันที่บุคคลในครอบครัวพึงมีให้กันและกัน และเพื่อรักษาไว้ซึ่งรูปแบบครอบครัวที่ดีตามมายาคติชนชั้นกลาง กลไกการนำเสนอมายาคติดังกล่าวในวรรณกรรมชุดนี้ปรากฏเป็นรูปธรรมจากการปะทะกันระหว่างผู้กุมวิญญาน และเทพพิทักษ์

ผู้กุมวิญญาน (Dementor) เป็นสิ่งมีชีวิตรูปร่างสูง สวมเสื้อคลุมยาวกรอมเท้า มีเสื้อคลุมสีระยิบระยับไปหน้า เคลื่อนไหวด้วยการลอยไปเหนือพื้นดิน มือที่โผล่พ้นเสื้อคลุมออกมากรอปรด้วยนิ้วมือสีเทา ผิวเป็นขุยขรุขระน่าขยะแขยงราวกับศพที่ขึ้นอืดในน้ำมาเป็นเวลานาน เมื่อผู้กุมวิญญานปรากฏตัว หรือเข้าใกล้ใคร มันจะทำอันตรายโดยดูดเอาความทรงจำที่เปี่ยมสุขออกไป เหลือไว้เพียงแค่ความหวาดกลัว และความระทมทุกข์ในจิตใจ ถ้าหากอยู่ใกล้ผู้กุมวิญญานเป็นระยะเวลาอันยาวนาน คนผู้นั้นอาจวิกลจริต และเสียชีวิตได้

[Lupin said] ‘Dementors are among the foulest creatures that walk this earth. They infest the darkest, filthiest places, they glory in decay and despair, they drain peace, hope and happiness out of the air around them. Even Muggles feel their presence, though they can’t see them. Get too near a Dementor and every good feeling, every happy memory, will be sucked out of you. If it can, the Dementor will feed on you long enough to reduce you to something like itself - soulless and evil. You’ll be left with nothing but the worst experiences of life. [...]’

(Rowling, 1999: 140)

ลักษณะของผู้คุมวิญญาณที่เป็นสัตว์โลกที่น่าขยะแขยงที่สุด อาศัยอยู่ในสถานที่ที่น่าขยะแขยงที่สุด ใช้ชีวิตอยู่กับความน่าเบื่อผู้ฟัง สุกินความสงบสุข ความหวัง และกำลังใจในทุกที่ที่มันปรากฏตัว เป็นลักษณะของความน่าสะพรึงกลัวยามที่บุคคลคนหนึ่งต้องเผชิญกับเรื่องราวเลวร้าย หรืออยู่ในสถานะสิ้นหวังในบางช่วงของชีวิต วิธีการขับไล่ผู้คุมวิญญาณทำได้เพียงวิธีเดียวคือการเสกคาถาผู้พิทักษ์ (Patronus Charm) เพื่อสร้างเทพพิทักษ์ (Patronus) ออกมาปกป้องผู้เสกคาถาจากความสิ้นหวังที่ผู้คุมวิญญาณมอบให้ การเสกคาถาผู้พิทักษ์ให้สำเร็จได้ ผู้เสกจะต้องตั้งสมาธิอยู่กับความทรงจำที่มีความสุขที่สุด พร้อมทั้งรำยมนตร์เรียกผู้พิทักษ์ออกมาจากความทรงจำดังกล่าว

‘How does it work?’ said Harry nervously.

‘Well, when it works correctly, it conjures up a Patronus,’ said Lupin, ‘which is a kind of Anti-Dementor - a guardian which acts as a shield between you and the Dementor.’ Harry had a sudden vision of himself crouching behind a Hagrid-sized figure holding a large club. Professor Lupin continued, ‘The Patronus is a kind of positive force, a projection of the very things that the Dementor feeds upon - hope, happiness, the desire to survive - but it cannot feel despair, as real humans can, so the Dementors can’t hurt it. But I must warn you, Harry, that the Charm might be too advanced for you. Many qualified wizards have difficulty with it.’

‘What does a Patronus look like?’ said Harry curiously.

‘Each one is unique to the wizard who conjures it.’

‘And how do you conjure it?’

‘With an incantation, which will work only if you are concentrating, with all your might, on a single, very happy memory.’

(Rowling, 1999: 176)

เทพพิทักษ์คือพลังตรงข้ามกับผู้กุมวิญญาน ทำหน้าที่เหมือนเกราะป้องกันระหว่างผู้เสกคาถาและผู้กุมวิญญาน อาจกล่าวได้ว่า เทพพิทักษ์เป็นการรวมตัวกันของความหวัง ความสุข และความปรารถนาที่จะมีชีวิตอยู่ แต่เทพพิทักษ์ไม่มีความรู้สึกสิ้นหวังเหมือนมนุษย์ ผู้กุมวิญญานจึงไม่สามารถทำร้ายได้ ดังนั้น การที่จะต่อสู้กับความสิ้นหวัง จำต้องใช้ความทรงจำที่เปี่ยมสุข เพราะอำนาจจากความทรงจำดังกล่าวจะทำให้มนุษย์ไม่ยอมจำนนต่อความสิ้นหวัง ผู้เขียนนำเสนอวิธีการหลุดพ้นจากความสิ้นหวังเพื่อเป็นรากฐานให้กับกระบวนการสร้างมายาคติว่าด้วยเรื่องการรักษาครอบครัวตามแบบแผน โดยให้ข้อมูลต่อไปว่า โสเทพพิทักษ์จะมีลักษณะเป็นสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่มนุษย์แตกต่างกันไปตามความรัก หรือความผูกพันที่ผู้ร้ายคาถามีต่อครอบครัว หรือบุคคลใกล้ชิด เช่น เทพพิทักษ์ของแฮร์รี่เป็นกวางตัวผู้ เนื่องจากบิดาของเขามีร่างแปลงเป็นกวางตัวผู้ ส่วนเทพพิทักษ์ของสเนปปรากฏเป็นกวางตัวเมีย เหมือนกับเทพพิทักษ์ของลิลลี่ มาร์ดาแฮร์รี่ เพราะลิลลี่เป็นรักแรกและรักเดียวของสเนปตั้งแต่เขาคิดตาย เทพพิทักษ์ของนิมฟาตอรา ทองค์เปลี่ยนจากตัวเฟอร์เรต์เป็นหมาป่า เพราะศาสตราจารย์ลูปีน สามีของเธอเป็นมนุษย์หมาป่า ในขณะที่เดียวกันเทพพิทักษ์ของศาสตราจารย์ดัมเบิลดอร์เป็นนกฟีนิกซ์สีแดง เหมือนกับฟอว์กส์ตัวเลี้ยงประจำตัว ส่วนอาเบอร์ฟอร์ด พี่ชายของดัมเบิลดอร์ เจ้าของบาร์ในหมู่บ้านฮอกส์มีดมีแพะเป็นเทพพิทักษ์เนื่องจากความผูกพันระหว่างเขาและน้องสาวที่เคยให้อาหารแพะด้วยกันเมื่อเธอยังเด็ก

การนำเสนอผู้พิทักษ์ในลักษณะที่แตกต่างกันตามความผูกพันภายในครอบครัวของแต่ละคน เป็นกลไกการสร้างมายาคติการดำรงไว้ซึ่งครอบครัวที่ถูกต้องตามแบบแผนชนชั้นกลาง สารที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอคือ เมื่อบุคคลคนหนึ่งรู้สึกท้อแท้ หมดกำลังใจ หรือหมดหวังในการใช้ชีวิตอยู่สิ่งที่คอยช่วยเหลือ และประคับประคองให้คนคนนั้นผ่านวิกฤติของชีวิตมาได้ คือ ครอบครัว เปรียบได้กับการเสกคาถาผู้พิทักษ์ยามที่โดนผู้กุมวิญญานทำร้าย อนุมานได้ว่า ถ้าหากไร้ซึ่งสังคมครอบครัวตามแบบแผนชนชั้นกลางที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นรหัสแห่งอุดมคติ (Smith, 2004: 22) และไม่มี ความทรงจำที่แสนสุขใดๆ มนุษย์จะไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้ถ้าหากเกิดวิกฤติที่ร้ายแรงในชีวิต เป็นการกระตุ้นเตือนให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของการรักษาสถาบันครอบครัวตามแบบแผนไว้ให้ดำรงอยู่ เพื่อใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุขไปพร้อมกับการสืบทอดมายาคติสังคมครอบครัวตามแบบชนชั้นกลางได้

กระบวนการสร้างมายาคติดังกล่าวไม่ได้จบอยู่เพียงการปะทะกันระหว่างคาถาเทพพิทักษ์และผู้กุมวิญญานเท่านั้น ผู้เขียนยังเน้นย้ำมายาคติดังกล่าวโดยการนำเสนอเวทมนตร์โบราณ (ancient magic) อันได้แก่เวทมนตร์ที่เป็นนามธรรม และปรากฏอยู่ในบ้านที่เขวชนพำนักอยู่ เป็นเวทมนตร์

ที่จะปกป้องรักษาคนในบ้านจนกระทั่งอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์ หรือเมื่อคนคนนั้นตัดสินใจไม่ข้องเกี่ยวกับครอบครัวอีกต่อไป เวทมนตร์ดังกล่าวเกิดขึ้นจากความผูกพันในครอบครัว ดังเช่นที่มารดาของแฮร์รี่เสียสละชีวิตตนเองเพื่อช่วยให้แฮร์รี่รอดพ้นจากน้ำมือของโวลเดอมอร์เป็นการเปิดผนึก เวทมนตร์ดังกล่าว ทำให้อำนาจฝ่ายชั่วไม่อาจทำอันตรายแฮร์รี่ได้ トラบไคที่เขาอาศัยอยู่กับพี่น้องร่วมสายเลือดเดียวกับมารดา

[Dumbledore said] ‘But I knew too, where Voldemort was weak. And so I made my decision. You would be protected by an ancient magic of which he knows, which he despises, and which he has always, therefore, underestimated - to his cost. I am speaking, of course, of the fact that your mother died to save you. She gave you a lingering protection he never expected, a protection that flows in your veins to this day. I put my trust, therefore, in your mother’s blood. I delivered you to her sister, her only remaining relative.’

‘She doesn’t love me,’ said Harry at once. ‘She doesn’t give a damn -’

‘But she took you,’ Dumbledore cut across him. ‘She may have taken you grudgingly, furiously, unwillingly, bitterly, yet still she took you, and in doing so, she sealed the charm I placed upon you. Your mother’s sacrifice made the bond of blood the strongest shield I could give you.’

‘I still don’t -’

‘While you can still call home the place where your mother’s blood dwells, there you cannot be touched or harmed by Voldemort. He shed her blood, but it lives on in you and her sister. Her blood became your refuge. You need return there only once a year, but as long as you can still call it home, whilst you are there he cannot hurt you. [...]’

(Rowling, 2003: 736-737)

เวทมนตร์โบราณที่ปกป้องรักษาแฮร์รี่จะดำรงอยู่ต่อไปตราบไคที่เขาเรียกครอบครัวเดอร์สลีย์ว่าเป็นครอบครัวเดียวกับเขา แม้สมาชิกภายในครอบครัวจะปฏิบัติตัวต่อเขาอย่างเลวร้ายก็ตาม และเวทมนตร์ดังกล่าวจะเสื่อมลงเมื่อแฮร์รี่ตัดสินใจปฏิเสธความเป็นครอบครัว หรือเมื่อแฮร์รี่อายุครบสิบเจ็ดปีเต็ม เมื่อถึงเวลานั้นเขาจะไม่ได้รับการปกป้องจากเวทมนตร์ที่แข็งแกร่งที่สุดอีกต่อไป จุดนี้แสดงให้เห็นถึงมายาคติว่าด้วยการบรรลุนิติภาวะอีกประการ คือ แม้ครอบครัวจะเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชนชั้นกลาง แต่ชนชั้นกลางยินดีกรานที่จะปฏิเสธการสืบสายเลือดดังเช่นชนชั้นสูง แต่ให้ความสำคัญกับคุณธรรมประจำตัวบุคคลมากกว่า การบรรลุนิติภาวะจึงเป็นเสมือนกลไกสำคัญในการสร้างมายาคติความเป็นชนชั้นกลางอีกประการ การที่จะให้เด็กเติบโตขึ้นมาเป็นชนชั้นกลางที่ดี

ได้ จำต้องหลุดออกจากการปกป้องของครอบครัวเพื่อเติบโตขึ้นอย่างเข้มแข็ง ไม่อ่อนแอดังเช่น
ชนชั้นสูงที่ยึดติดอยู่กับวงศ์ตระกูล การให้ขีดจำกัดเรื่องการบรรลุนิติภาวะจึงเป็นกลไกการเน้นย้ำ
มายาคติชนชั้นกลางอีกประการ จึงกล่าวได้ว่า เวทมนตร์โบราณเป็นเสมือนกลไกในการเน้นย้ำมายา
คติเรื่องครอบครัวตามแบบแผนชนชั้นกลาง โดยปล่อยให้ภาษาแห่งมายาคติสื่อสารกับผู้อ่านว่า เมื่อ
ครอบครัวล่มสลายลง จะไม่มีสิ่งใดหลงเหลือที่จะปกป้องคนจากอันตราย หรือความสิ้นหวังในชีวิต
การประคับประคองครอบครัวให้ดำรงอยู่ตามแบบแผนจึงเป็นเรื่องที่สมควรกระทำ เพราะถ้าหาก
ละเมิดแบบแผนดังกล่าว ผู้ละเมิดอาจได้รับอันตรายถึงชีวิตได้

การนำเสนอความน่ากลัวของผู้กุมวิญญาน และอำนาจในการปกป้องของคาถาเทพพิทักษ์
รวมไปถึงเวทมนตร์โบราณ เป็นกระบวนการสร้างมายาคติเพื่อดำรงไว้ซึ่งสถาบันครอบครัวตาม
แบบแผนที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดนี้ ผู้เขียนได้นำเสนอความน่าสะพรึงกลัวเมื่อสถาบัน
ครอบครัวล่มสลายพร้อมกับความสงบสุขจากความรักความผูกพันในสถาบันครอบครัวไว้ได้อย่าง
แยบยล ทำให้ผู้อ่านรับรู้และซึมซับมายาคติได้อย่างเป็นธรรมชาติ และไม่ทันระวังว่าสิ่งที่ตนเสพ
เข้าไปเป็นเพียงค่านิยม และการใช้ชีวิตแบบชนชั้นกลางเท่านั้น มิใช่วิถีชีวิตอันเป็นสากลแต่อย่างใด

3.2 มายาคติเรื่องคู่ครอง

การสร้างครอบครัวที่ดีตามแบบแผนชนชั้นกลางเริ่มต้นจากการเลือกคู่ครองที่เหมาะสม
ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างครอบครัวที่ประสบผลสำเร็จ ทักษะคติของชนชั้นกลางที่มีต่อการ
เลือกคู่ครองคือการปฏิเสธการคลุมถุงชนโดยสิ้นเชิง เนื่องจากค่านิยมดังกล่าวเป็นค่านิยมของชนชั้น
สูงประเด็นที่ชนชั้นกลางไม่เห็นด้วย ชนชั้นกลางให้ความสำคัญต่อผลลัพธ์จากน้ำพักน้ำแรงตนเอง
ทั้งในเรื่องการทำงาน และการสะสมทุน รวมไปถึงการเลือกคู่ครอง กล่าวคือ ชนชั้นกลางจะปฏิเสธ
ระบบดั้งเดิมที่บิดามารดาตัดสินใจหาคู่ที่เหมาะสมให้บุตร แต่จะแสวงหาคู่ครองที่เหมาะสมด้วย
ตนเอง ซึ่งปัจจัยสำคัญคู่ครองที่เหมาะสมสำหรับชนชั้นกลางคือความเป็นชนชั้นกลางด้วยกัน กล่าว
คือชนชั้นกลางจะแต่งงานกันอยู่เฉพาะวงศ์ชนชั้นกลางที่มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกันเท่านั้น ไม่แต่งงาน
ข้ามชนชั้นอย่างเด็ดขาด (Smelser, 1982: 70) อนึ่ง ชนชั้นกลางจะจำกัดคู่ครองของตนเองไว้ในระดับ
ผู้บริหาร ปัญญาชน และชนชั้นกลางระดับล่างเท่านั้น (Savage, 1992: 155) ไม่ข้องแวะกับชนชั้น
แรงงานแต่อย่างใด

ในวรรณกรรมเยาวชนชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์ผู้เขียนนำเสนอชนชั้นในสังคมผ่านสัญลักษณ์ที่เป็น
รูปธรรมคือการแบ่งความบริสุทธิ์ของสีเลือดออกเป็นสามระดับ คือ กลุ่มเลือดบริสุทธิ์อันหมายถึง

ชนชั้นสูง กลุ่มเลือดผสมที่แสดงถึงชนชั้นกลาง และกลุ่มที่มีกำเนิดจากมักเกิลที่เป็นตัวแทนของชนชั้นล่าง โดยผู้เขียนได้พยายามปฏิเสธทัศนคติของชนชั้นกลางเรื่องการแต่งงานกับคนในชนชั้นเดียวกันโดยบอกว่าทัศนคติดังการกีดกันดังกล่าวเป็นเรื่องของชนชั้นสูง โดยนำเสนอทัศนคติของตัวละครสายเลือดบริสุทธิ์ที่มีความคิดแบบอนุรักษ์นิยมอย่างตระกูลมัลฟอยด์ และตระกูลเกานท์ว่าการแต่งงานกันเฉพาะในวงศ์สายเลือดบริสุทธิ์เป็นการกระทำที่ถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ตัวละครกลุ่มดังกล่าวยังถูกตัวละครกลุ่มที่มีกำเนิดจากมักเกิลโดยปฏิเสธที่จะข้องแวะด้วย และขนานนามพวกเขาว่า “กลุ่มเลือดสีโคลน” ในขณะที่เดียวกันตัวละครสายเลือดบริสุทธิ์ที่ดำเนินรอยตามมายาคติชนชั้นกลางอย่างตระกูลพอตเตอร์ ตระกูลวีสลีย์ และตระกูลลองบอททอม หรือตัวละครสายเลือดอื่นกลับมีทัศนคติเรื่องการแต่งงานเฉพาะในวงศ์เลือดบริสุทธิ์ว่าเป็นเรื่องไม่จำเป็น และมองว่าคำเรียกกลุ่มพอมค่านำเนิดจากมักเกิลอย่างเลือดสีโคลนเป็นคำหยาบคาย ผู้เขียนยังกำหนดให้เจมส์พอตเตอร์และรอน วีสลีย์เลือกแต่งงานกับแม่มดที่มีกำเนิดจากมักเกิลที่แสดงคุณสมบัติความเป็นชนชั้นกลางที่ดีโดยมิได้คำนึงถึงสายเลือดของเธอ แสดงให้เห็นว่า ผู้เขียนได้พยายามปฏิเสธทัศนคติการกีดกันทางชนชั้นของชนชั้นกลางโดยบอกว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นทัศนคติที่น่ารังเกียจของชนชั้นสูงหัวโบราณ แต่ชนชั้นสูงหัวสมัยใหม่ที่ยอมรับความเป็นชนชั้นกลางกลับไม่รังเกียจที่จะแต่งงานกับชนชั้นล่างที่มีคุณสมบัติความเป็นชนชั้นกลางที่ดีดังที่เฮอริไมโอนี่และลิลลี่มี อันได้แก่ความยินดีที่จะยอมรับบทบาทหน้าที่ภรรยาและมารดาที่ดีตามแบบฉบับชนชั้นกลางโดยปฏิเสธความเก่งกาจและฉลาดเฉลียวในการใช้เวทมนตร์ของตน และหันกลับไปทำหน้าที่มารดาที่ดีดูแลครอบครัวดังเช่นที่ลิลลียอมสละชีวิตตนเองในฐานะมารดาเพื่อปกป้องแฮร์รี่จากโวลเดอมอร์ ส่วนเฮอริไมโอนี่ปรากฏตัวในฐานะมารดาของครอบครัววีสลีย์ ภรรยาที่แสนดีของรอนตามแบบมายาคติเช่นเดียวกัน

ความพยายามดังกล่าวดูเหมือนจะประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง ผู้เขียนได้มองเห็นทัศนคติชนชั้นกลางที่ซ่อนอยู่ภายใต้ภาษาแห่งมายาคติ และพยายามที่จะวิพากษ์ และปฏิเสธทัศนคติดังกล่าว แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้เจมส์และรอนที่เป็นตัวแทนของชนชั้นสูงที่ยอมรับวิถีชีวิตชนชั้นกลางจะเต็มใจแต่งงานกับหญิงสาวที่เป็นตัวแทนของชนชั้นล่างแต่มีคุณสมบัติความเป็นชนชั้นกลางที่ดีก็ตาม แต่แฮร์รี่ ตัวละครเอกที่มีคุณสมบัติความเป็นชนชั้นกลาง และอยู่ในสายเลือดที่เป็นตัวแทนชนชั้นกลางกลับเลือกที่จะแต่งงานกับจินนี่ ผู้เป็นแม่มดเลือดบริสุทธิ์ในตอนท้ายเรื่อง ข้อเท็จจริงนี้แสดงให้เห็นว่า การปฏิเสธมายาคติดังกล่าวของชนชั้นกลางเป็นความพยายามที่จะดิ้นรนให้หลุดพ้นจากมายาคติในระดับหนึ่ง แต่แล้วการแต่งงานระหว่างจินนี่กับแฮร์รี่กลับแสดงให้เห็นมายาคติความเป็นชนชั้นกลางอีกประการคือ การได้เอาชนะผู้หญิงชนชั้นสูง และตีกรอบให้เธอใช้

ชีวิตตามชนชั้นกลางที่ดี เมื่อพิจารณาให้ดีแล้วผู้เขียนนำเสนอว่า ผู้ชายชนชั้นสูงที่ยอมรับความเป็นชนชั้นกลาง จะกำราบหญิงสาวที่มาจากชนชั้นล่างได้สำเร็จ แต่เมื่อชนชั้นกลางต้องการแสดงอำนาจ โดยการกำราบหญิงสาว เขากลับสามารถเค็ดดอกฟ้าโดยการแต่งงานกับชนชั้นสูงได้ ดังเช่นที่เจมส์ แต่งงานกับลิลลี และรอนแต่งงานกับเฮอริไมโอนี่ ในขณะที่แฮร์รี่กลับได้แต่งงานกับจินนี่ เห็นได้ชัดว่าเจมส์และรอนเป็นเพศชายที่เป็นตัวแทนของชนชั้นสูงอันยอมรับการดำเนินชีวิตแบบชนชั้นกลาง ได้แต่งงานกับลิลลีและเฮอริไมโอนี่อันเป็นตัวแทนของชนชั้นล่างที่ดำเนินชีวิตแบบชนชั้นกลาง ในขณะที่แฮร์รี่ผู้ที่เป็นชนชั้นกลางกลับได้จับคู่กับจินนี่ที่เป็นเสมือนชนชั้นสูง การนำเสนอเช่นนี้ เป็นการนำเสนอแบบองค์รวมที่บอกว่า ค่านิยมชนชั้นกลางได้รับการตกแต่งและประดับประดาจนกระทั่งคนทุกชนชั้นเห็นพ้องว่าเป็นมายาคติอันเป็นพื้นฐานของสังคมโดยรวม มิได้ขึ้นอยู่กับชนชั้นใดชนชั้นหนึ่ง เพราะคนทุกชนชั้นต่างเห็นพ้องต้องกันตามมายาคติและดำเนินชีวิตตามมายาคติดังกล่าวโดยไม่ได้แย้ง

อาจกล่าวได้ว่าแม้มายาคติการเลือกคู่ครองของชนชั้นกลางเป็นมายาคติที่ไม่ได้รับความเห็นชอบทั้งหมด แต่มายาคติดังกล่าวก็ดำรงอยู่ในวิถีการเลือกคู่ครองของชนชั้นกลางในสังคม แม้จะได้รับการปฏิเสธ หรือวิพากษ์อยู่เป็นครั้งคราวก็ตาม แต่รากฐานของมายาคติดังกล่าวอยู่ลึกเสียดจนกระทั่งไม่สามารถถอนราก หรือคืนรนให้หลุดพ้นได้อย่างสมบูรณ์

3.2.1 ปัจจัยเรื่องรูปลักษณ์หน้าตา

ในยุคโบราณที่ชนชั้นกลางในสังคมยังไม่เกิดขึ้น เมื่อผู้ชายเจ้าของปราสาทออกศึกเพื่อป้องกันปราสาทตนเองไปพร้อมกับการขยายอาณาเขตการปกครองให้กว้างขึ้น ผู้หญิงชนชั้นสูงมีหน้าที่ดูแลควบคุมคนงาน และข้าทาสบริวารในปราสาทให้ดูแลรักษาความสะอาดให้ปราสาทอยู่ในสภาพพร้อมรับการกลับมาของสามี ดังนั้น เมื่อฝ่ายชายกลับจากการศึก รางวัลที่รออยู่ในปราสาทคือภรรยาแสนสวยที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการผลิตทายาทไปขยายอาณาจักรแทนบิดาที่เข้าวัยชรา ต่อมาเมื่อชนชั้นกลางถือกำเนิดขึ้นในสังคม ทศนคติดังกล่าวได้รับการถ่ายทอด และตกแต่งจนกระทั่งกลายเป็นทศนคติพื้นฐานของชนชั้นกลางที่บอกว่า ผู้ชายเลือกเพศหญิงเพราะปัจจัยเรื่องรูปลักษณ์ภายนอก เพราะรูปลักษณ์ดังกล่าวแสดงถึงความสมบูรณ์ภายในร่างกาย และความพร้อมที่จะผลิตทายาท ในขณะที่เพศหญิงจะเลือกเพศชายโดยอาศัยปัจจัยเรื่องทรัพย์สินเงินทองของฝ่ายชาย เพราะในระบบทุนนิยมชนชั้นกลาง ทุนทรัพย์หมายถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และความสามารถในการปกป้องเลี้ยงดูครอบครัว (Highfield, 2007) นอกจากนี้ จากการศึกษาเรื่องปฏิบัติการตอบรับจากการหาช่องทางหน้าหนังสือพิมพ์ (Personal Ads) ของอีริค กูดยังมีผลสรุปว่าแม้พฤติกรรม

เลือกคู่ของฝ่ายชายและฝ่ายหญิงจากโฆษณาหาคู่ดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับรูปลักษณ์หน้าตาของผู้ประกาศเป็นสำคัญ แต่ฝ่ายชายจะให้ความสำคัญกับรูปลักษณ์หน้าตามากกว่าฝ่ายหญิงอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่ฝ่ายหญิงจะให้ความสำคัญกับคุณลักษณะด้านอื่นอย่างเช่นฐานะทางการเงิน และหน้าที่การงานมากกว่า

While, for all men and women in a dating context, the attractiveness of their partner is a valuable commodity; the precise value of physical attractiveness varies by gender. The physical attractiveness of their partner is valued more strongly by men than by women. In contrast, women weigh occupational and economic success more heavily in their valuation of their potential partners. In personal ads, men are significantly more likely to request attractiveness in a partner and offer financial and occupational success; women are more likely to request financial and occupational success and offer attractiveness.

(Goode, 2004: 66)

ปฏิภริยาของเพศชายและเพศหญิงที่มีต่อประกาศหาคู่บงบอกถึงมายาคติเรื่องปัจจัยในการเลือกคู่ครองได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ สังคมคาดหวังการปกป้องคุ้มครองจากฝ่ายชาย และการผลิตทายาทจากฝ่ายหญิง ฝ่ายชายจึงตอบสนองต่อความคาดหวังดังกล่าวของสังคมโดยการนำเสนอฐานะที่มั่นคง และหน้าที่การงานที่ก้าวหน้าอันเป็นเสมือนเสาหลักในการปกป้องคุ้มครอง และให้ความมั่นคงกับครอบครัวได้ในระบบทุนนิยมของโลกปัจจุบัน ในขณะที่ฝ่ายหญิงตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคมโดยการนำเสนอเรือนร่างและรูปลักษณ์ภายนอกที่สวยงามเพื่อสื่อถึงความพร้อมที่จะผลิตทายาทที่สมบูรณ์และแข็งแรงตามลักษณะของตน ปฏิภริยาตอบสนองของทั้งสองเพศต่อความคาดหวังของสังคมนั้นเป็นเรื่องธรรมชาติที่แตกต่างตามเพศเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่ามายาคติเรื่องความแตกต่างระหว่างเพศทำหน้าที่สื่อสารกับคนในสังคมได้อย่างสัมฤทธิ์ผลอย่างแท้จริง

งานเด่นรำประจำคืนคริสต์มาสที่นักเรียนชั้นปีที่สี่ขึ้นไปต้องเข้าร่วมพร้อมคู่เต้นเป็นงานที่นำเสนอมายาคติดังกล่าวได้ชัดเจน แฮร์รี่ปฏิเสธที่จะออกงานเด่นรำกับเด็กสาวจากชั้นปีที่ห้าที่รูปร่างสูงกว่าตนเอง (Rowling, 2000: 339) เพราะภาษาแห่งมายาคติพร่ำบอกเขาว่า อายุที่มากกว่าและร่างกายที่ใหญ่โตกว่าหมายถึงการปกป้องคุ้มครอง การออกงานเด่นรำเป็นงานที่แฮร์รี่จะได้แสดงการปกป้อง มิได้รับการปกป้อง จึงเป็นธรรมชาติที่แฮร์รี่จะไม่ออกงานเด่นรำกับหญิงสาวที่แก่กว่า หรือตัวใหญ่กว่า นอกจากนั้นคำได้เถียงระหว่างรอนและแฮร์รี่โมนี่เกี่ยวกับทัศนคติการเลือกคู่ครองของรอนที่จำกัดอยู่เพียงรูปลักษณ์ภายนอกของเธอเท่านั้นก็เป็นการเน้นย้ำมายาคติดังกล่าวได้อย่างดี

[Ron said] ‘We *should* get a move on, you know ... ask someone. He’s [Fred] right. We don’t want to end up with a pair of trolls.’

Hermione let out a splutter of indignation. ‘A pair of ... *what*, excuse me?’

‘Well - you know,’ said Ron, shrugging. ‘I’d rather go alone than with - with Eloise Midgeon, say.’

‘Her acne’s loads better lately - and she’s really nice!’

‘Her nose is off-centre,’ said Ron.

‘Oh, I see,’ Hermione said, bristling. ‘So basically, you’re going to take the best-looking girl who’ll have you, even if she’s completely horrible?’

‘Er - yeah, that sounds about right,’ said Ron.

‘I’m going to bed,’ Hermione snapped, and she swept off towards the girls’ staircase without another word.

(Rowling, 2000: 344)

คำพูดของรอนที่กระตุ้นเตือนให้แฮร์รี่และตนเองรีบหาคู่คงไปงานเต้นรำเป็นการเน้นย้ำมายาคติเรื่องหน้าที่ชนชั้นกลางในการสร้างครอบครัวตามแบบแผน ส่วนการเปรียบเปรยหญิงสาวหน้าตาจืดจางกับโทรลล์ สัตว์ประหลาดตาเดียว และคำยืนยันว่าจะไปร่วมงานกับหญิงสาวที่สวยงามที่สุดเท่าที่เขาจะหาได้เป็นการเน้นย้ำมายาคติว่าด้วยทัศนคติการเลือกคู่ครองของฝ่ายชาย และอาการโกรธซึ่งและต่อต้านของเฮอริไมโอนี่ก็แสดงให้เห็นว่าผู้เขียน และเฮอริไมโอนี่ไม่เห็นด้วยกับทัศนคติดังกล่าว เธอจึงจบการสนทนาโดยการกระแทกเท้าออกจากห้องไป

อย่างไรก็ตาม แม้เฮอริไมโอนี่จะไม่ยอมรับวิถีคิดของเพศชายอันสะท้อนมายาคติดังกล่าว แต่เธอก็กลับไม่ปฏิเสธที่การปรับปรุงดูแลรูปลักษณ์ภายนอกของตนเองสำหรับงานเต้นรำครั้งสำคัญของชีวิตวัยรุ่น เธอเป็นเด็กน้อยที่มี “lots of bushy brown hair and rather large front teeth.” (Rowling, 1997: 79) แบทหนังสือกองโตไปไหนมาไหนด้วยตลอดเวลา เธอจึงเปรียบเสมือนตัวแทนเพศหญิงที่ฉลาดในเรื่องการเรียน แต่ไร้ความโดดเด่นเรื่องรูปร่าง ต่อมาเธอและดราโก มัลฟอยด์ที่มักจะดูถูกที่เธอเป็นแม่มดกำเนิดจากมักเกิลมีปากเสียงกัน เขารายมนตรีที่ทำให้ฟันหน้าของเธอที่ยาวอยู่แล้วยื่นออกมาจนกระทั่งเธอหุบปากไม่ได้ต่อหน้าคนมากมาย ทำให้เธอได้รับความอับอาย เป็นกระบวนการสร้างมายาคติโดยการนำเสนอให้เพศหญิงที่ไร้รูปร่าง และมีปมด้อยเรื่องรูปร่างหน้าตาตกเป็นเป้าการล้อเลียนของคนอื่นในสังคม แม้การล้อเลียนดังกล่าวจะไม่ได้รับการสนับสนุน แต่สร้างความอับอายให้กับตัวละครได้จริง เมื่อเฮอริไมโอนี่ได้รับการรักษาจากแม่มดพยาบาล เธอจึงจัดการให้ฟันของเธอหดขึ้นไปมากกว่าตำแหน่งเก่า เพื่อให้ฟันซี่หน้าดูสมส่วน และ

ใบหน้าโดยรวมของเธอดูสวยงามขึ้น ความเต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ภายนอกของเธอไม่โอนี่ส่งผลให้เธอมางานเต้นรำในฐานะ “a pretty girl in blue robes Harry didn’t know” (Rowling, 2000: 359) เพราะรูปลักษณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากทำศัลยกรรมใบหน้า และการแต่งหน้าแต่งตัวอย่างพิถีพิถันสำหรับงานเต้นรำจนกระทั่งเธอไม่โอนี่ดูไม่เหมือนคนเดิม

But she didn’t look like Hermione at all. She had done something with her hair; it was no longer bushy, but sleek and shiny, and twisted up into an elegant knot at the back of her head. She was wearing robes made of floaty, periwinkle-blue material, and she was holding herself differently, somehow - or maybe it was merely the absence of the twenty or so books she usually had slung over her back. She was also smiling - rather nervously, it was true - but the reduction in the size of her front teeth was more noticeable than ever. Harry couldn’t understand how he hadn’t spotted it before.

(Rowling, 2000: 360)

ภาพเธอไม่โอนี่ที่ปรากฏตัวด้วยผมเรียบสั้น ได้รับการขมวดเป็นมวยสวยงาม ชุดราตรีฟิวส์สวย ยืนยิ้มหวาน ไม่แบกหนังสือกองโตเป็นภาพที่สื่อภาษามายาคติกับเพศหญิงว่า รูปร่างและทรวดทรงแบบผู้หญิงที่สง่างามเป็นเรื่องธรรมดาที่ทุกคนพึงกระทำ แม้ผู้เขียนจะไม่ได้บอกในเนื้อเรื่องว่าการที่เธอไม่โอนี่ลุกขึ้นมาปฏิวัติรูปลักษณ์ภายนอกของตนเองเป็นการกระทำเพื่อดึงดูดความสนใจจากเพศชาย แต่ภาพของเธอไม่โอนี่ได้สื่อความหมายในระดับมายาคติกับผู้อ่านทุกคนได้อย่างชัดเจน เป็นธรรมชาติ แม้กระทั่งเธอไม่โอนี่ที่เป็นหญิงสาวฉลาดเฉลียวไม่เคยต้องอาศัยรูปร่างเพื่อให้เกิดการยอมรับในสังคมยังต้องสืโรราบต่อมายาคติดังกล่าว การนำเสนอเยี่ยงนี้เป็นการเน้นย้ำมายาคติเรื่องรูปร่างของคู่ครองได้เป็นอย่างดี หลังจากงานเต้นรำครั้งนี้ รอนหันกลับมามองเธอไม่โอนี่ในฐานะผู้หญิงหน้าตาดีคนหนึ่ง ไม่ใช่ในฐานะเพื่อนเพศหญิงที่เขาไม่เคยใส่ใจมาก่อน ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งคู่ได้รับการพัฒนาไปจนกระทั่งตกลงแต่งงาน และสร้างครอบครัวร่วมกันในที่สุด

ผู้เขียนได้แสดงอาการไม่เห็นด้วยกับมายาคติเรื่องการเลือกคู่ครองของเพศชายผ่านอาการฉุนเฉียวของเธอไม่โอนี่เมื่อได้เจอกับรอน แต่แล้วเธอก็กลับเน้นย้ำมายาคติดังกล่าวโดยอาศัยเธอไม่โอนี่เป็นผู้ส่งสารเสียเอง อาจจะอนุมานได้ว่า เธออาจจะไม่เห็นด้วยกับทัศนคติของสังคมที่บอกว่าเพศหญิงเลือกคู่โดยปัจจัยด้านทรัพย์สินเงินทอง ซึ่งเป็นเสมือนความปลอดภัยในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมทุนนิยมด้วย ทัศนคติการเลือกคู่ของฝ่ายหญิงไม่ว่าจะเป็นเพ็ททูเนี่ย มอลลี่ มาดาม เอลลากรูว์ หรือลิลลีไม่ปรากฏแน่ชัดว่าพวกเขาเลือกสามีด้วยปัจจัยด้านทรัพย์สินเงินทอง หรือ

ความสามารถในการปกป้องคุ้มครองของฝ่ายชาย แต่สิ่งที่ตัวละครฝ่ายหญิงดังกล่าวมีร่วมกันคือ พวกเธอหน้าตาดีกว่าสามี ดังเช่นที่ผู้เขียนนำเสนอว่ามิสเตอร์เคอร์สลีย์เป็นฝ่ายชายตัวใหญ่ อ้วนฉุจนกระทั่งไม่มีคอ และไว้หนวดเพิ่ม ในขณะที่เพ็ททูเนียเป็นสาวผมบลอนด์ ร่างเล็กอ่อนแอ (Rowling, 1997: 7) ส่วนมิสเตอร์วีสลีย์เป็นฝ่ายชายผอมบาง หัวเริ่มล้าน (Rowling, 1998: 33) และมอลลีเป็นหญิงสาวอวบ ผิวพรรณเปล่งปลั่ง ผมสีแดงคั่งเพลิง (Rowling, 1997: 69) มาดามเคอลากูว์ มารดาผู้งามสง่าของเฟลโลที่ปรากฏตัวเพียงแวบแรกก็สะกดทุกคนได้ด้วยความงามของเธออันไม่ด้อยไปกว่าความงามของลูกสาว ในขณะที่มิสเตอร์เคอลากูว์เป็นชายวัยกลางคนที่ไม่มีเสน่ห์ใดเทียบเท่าภรรยาตนเองได้ เนื่องจากเขาดีกว่าภรรยาว่าช่วงศีรษะ และอ้วนฉุ (Rowling, 2007: 92) ส่วนลิลลี่ที่ไม่ปรากฏรูปลักษณ์ภายนอกของเธอที่แสดงถึงความงาม แต่อนุมานได้จากรูปร่างผอมเกร็ง และสวมแว่นตาตลอดเวลาของแฮร์รี่ที่ทุกคนเห็นพ้องว่าเขามีส่วนคล้ายพ่อ แต่ดวงตาสีเขียวสดของเขานั้นเป็นเสน่ห์เพียงอย่างเดียวในตัวกลับเป็นดวงตาของมารดา (Rowling, 1997: 63) อาจกล่าวได้ว่าเจมส์ ไร้คุณสมบัติด้านรูปทรีพธ์ ในขณะที่ลิลลี่มีคุณสมบัติด้านรูปทรีพธ์อันแสดงให้เห็นผ่านทายาทเพียงคนเดียวของทั้งคู่ แสดงให้เห็นถึงมายาคติปัจจัยเรื่องรูปลักษณ์ในการเลือกคู่ได้เป็นอย่างดี เมื่อแฮร์รี่ตัดสินใจยุติความสัมพันธ์กับจินนี่เพื่อเลือกทางเดินแห่งวีรบุรุษในการกำจัดโวลเดอมอร์ เธอให้เหตุผลที่เธอรักเขา และพร้อมจะเลือกเขาเป็นคู่ครองว่า เขากล้าหาญและพร้อมที่จะเสี่ยงชีวิตเพื่อตามล่าโวลเดอมอร์ และความกล้าหาญดังกล่าวก็เป็นเหตุผลที่ทำให้เธอรักเขาเหลือเกิน (Rowling, 2005: 603) อนุมานได้ว่าแม้ผู้เขียนจะพยายามเลี่ยงไม่พูดถึงปัจจัยด้านทรัพย์สินเงินทองอันเป็นเสมือนสิ่งสำคัญสำหรับสังคมทุนนิยม แต่ผู้เขียนก็ไม่สามารถก้าวข้ามมายาคติที่แสดงถึงความอ่อนแอ ต้องการคนปกป้องของเพศหญิงไปได้ จินนี่จึงเลือกที่จะรักแฮร์รี่เพราะความเข้มแข็งของเขา

ความสัมพันธ์ระหว่างบิลล์ วีสลีย์ และเฟลโล เดรากรูว์เป็นความสัมพันธ์ที่นำเสนอภพมายาคติว่าด้วยการเลือกคู่ของฝ่ายชายและฝ่ายหญิงได้อย่างชัดเจนเนื่องจากความงามของเฟลโลและความกล้าหาญของบิลล์ทำให้ทั้งคู่ตกลงปลงใจที่จะใช้ชีวิตเพื่อสร้างครอบครัวร่วมกัน ทั้งคู่พบกันที่ธนาคารกริงกอตต์ที่บิลล์เป็นพนักงานประจำ และเฟลโลเป็นเด็กฝึกงานจากประเทศฝรั่งเศส หลังจากคบหากันได้สักระยะ ทั้งคู่ตัดสินใจหมั้นหมายและกำหนดวันแต่งงานเพื่อสร้างครอบครัวตามมายาคติเพราะบิลล์มีหน้าที่การงานที่เหมาะสม และทั้งคู่ก็ถึงวัยเหมาะสมในการสร้างครอบครัว ต่อมาเมื่อบิลล์เข้าร่วมการต่อสู้กับผู้เสพความตายเพื่อปกป้องโรงเรียนฮอกวอตส์ และถูกมนุษย์หมาป่าทำร้ายจนกระทั่งเนื้อตัว และหน้าตาขาดวิน คูอัปลักษณ์ แม้บาดแผลดังกล่าวจะไม่เป็นอันตรายถึงชีวิต แต่เนื่องจากเป็นบาดแผลที่ไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ บิลล์จึงต้องมีหน้าตาน่าเกลียดไปตลอดชีวิต เมื่อเฟลโลทราบเรื่อง เธอไม่ได้ทอดทิ้งบิลล์ไปตามที่ทุกคนคาด แต่เธอประกาศว่าพร้อมที่

จะแต่งงานกับบิลล์ เนื่องจากรอยแผลเป็นดังกล่าวเป็นเสมือนสัญลักษณ์แสดงความกล้าหาญของเขา เธอเลือกที่จะยอมรับมายาคติความเป็นผู้ปกป้องของเพศชายที่ถูกถ่ายทอดผ่านแผลเป็นจากสนามรบ ในฐานะเพศหญิงที่ต้องการการปกป้อง

[Mrs Weasley said] ‘Of course, it doesn’t matter how he looks ... it’s not r - really important ... but he was a very handsome little b - boy ... always very handsome ... and he was g - going to be married!’

‘And what do you mean by zat?’ said Fleur suddenly and loudly. ‘What do you mean, ‘e was *going* to be married?’

Mrs Weasley raised her tear-strained face, looking startled.

‘Well - only that -’

‘You theenk Bill will not wish to marry me any more?’ demanded Fleur. ‘You theenk, because of these bites, he will not love me?’

‘No, that’s not what I -’

‘Because ‘e will!’ said Fleur, drawing herself up to her full height and throwing back her long mane of silver hair. ‘It would take more zan a werewolf to stop Bill loving me!’

‘Well, yes, I’m sure,’ said Mrs Weasley, ‘but I thought perhaps - given how - how he -’

‘You thought I would not weesh to marry him? Or per’aps, you ‘oped?’ said Fleur, her nostrils flaring. ‘What do I care how ‘e looks? I am good-looking enough for both of us, I theenk! All these scars show is zat my husband is brave! And I shall do zat!’ she added fiercely, pushing Mrs Weasley aside and snatching the ointment from her.

(Rowling, 2005: 581)

ความเป็นห่วงที่มีสขสิวิสัยแสดงออกนอกเหนือไปจากเรื่องสวัสดิภาพของลูกชายแล้ว เธอยังห่วงว่าเขาอาจจะไม่มีโอกาสที่จะแต่งงาน และสร้างครอบครัวที่สมบูรณ์แบบได้ เนื่องจากแผลเป็นนำเกลียดบนตัว ประเด็นนี้แสดงถึงการเน้นย้ำมายาคติเรื่องครอบครัวได้อย่างชัดเจน ส่วนคำประกาศของเฟลอที่บอกว่า แผลเป็นทั้งหมดบนตัวของบิลล์แสดงให้เห็นว่าสามีของเธอเป็นผู้กล้าหาญ และเธอยินกรานที่จะแต่งงานกับเขาต่อไป เพราะคุณธรรมประจำตัวของเขา ไม่ใช่เพราะรูปลักษณ์ภายนอกเป็นการเน้นย้ำมายาคติการเลือกคู่ครองของฝ่ายหญิงจากคุณสมบัติว่าด้วยความสามารถในการปกป้องคุ้มครองเธอ

มายาคติว่าด้วยทัศนคติการเลือกคู่ครองของคนสองเพศได้รับการนำเสนออย่างอิงอยู่บนหลักธรรมชาติของความแตกต่างระหว่างเพศ ทำให้ผู้รับสารมองไม่เห็นมายาคติที่ซ่อนอยู่แต่มองว่าปัจจัยการเลือกคู่ที่วบรวมกรรมาสำหรับเด็กชุดนี้แนะนำเสนอเป็นเรื่องธรรมดาและสมควรยึดถือเป็นแบบอย่าง กลไกการสร้างมายาคติชุดนี้จึงได้รับการนำเสนออย่างประสบผลสำเร็จ แม้ผู้เขียนจะไม่เห็นด้วยทั้งหมดก็ตาม

3.2.2 ปัจจัยเรื่องเชื้อชาติ

หนังสือ *Families in Britain* ที่จัดทำโดยคณะกรรมการการวิจัยสถาบันครอบครัวแห่งสหราชอาณาจักร (The British Committee on Family Research) นำเสนอผลการสำรวจ และรายงานเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะ และสถานภาพของครอบครัวในประเทศอังกฤษแต่ละยุค โดยนำเสนอลักษณะเฉพาะ และสถิติของครอบครัวหลากหลายประเภทไม่ว่าจะเป็นครอบครัววิกตอเรียน (Victorian families) ครอบครัวตามแบบแผน (conventional families) ครอบครัวผู้ปกครองเดี่ยว (single-parent families) รวมไปถึงครอบครัวต่างชาติในประเทศอังกฤษอย่างครอบครัวชาวอินเดีย ตะวันออก และครอบครัวชาวไซปรัส นอกจากนี้ยังนำเสนอและตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับนโยบายที่รัฐบาลตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุน และกีดกันครอบครัวแต่ละประเภท ทั้งยังทำนายแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เป็นที่น่าสังเกตว่า รายงานดังกล่าวแนะนำเสนอครอบครัวชาวเอเชีย อินเดีย ตะวันตก และชาวไซปรัสที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศอังกฤษในแบบครอบครัวที่แต่งงานกัน เฉพาะคนในชาติเดียวกัน ไม่ปรากฏการรายงานเกี่ยวกับที่คู่สามีภรรยาแตกต่างกันในแง่ชาติพันธุ์ในรายงานฉบับดังกล่าวแต่อย่างใด แม้จะมีข้อเท็จจริงว่าในปี 1969 จอห์น เลนนอนนักร้องชาวอังกฤษชื่อดังแห่งวงเดอะ บีทเทิลได้เข้าพิธีแต่งงานอย่างยิ่งใหญ่กับโยโกะ โอนะ นักดนตรีและศิลปินสาวชาวญี่ปุ่นแล้วก็ตาม แม้ในปัจจุบันการแต่งงานข้ามชาติจะเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วไปในสังคม และดูเหมือนจะได้รับการยอมรับมากขึ้นในวงกว้าง อย่างไรก็ตามการนำเสนอภาพเหล่านั้นก็ไม่ได้กระทำโดยไร้อคติทางชาติพันธุ์อย่างสิ้นเชิง

เกอร์รีน เฮอร์บอร์นนำเสนอรายงานการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของสังคมครอบครัวชาวยุโรปเมื่อเกิดปรากฏการณ์ที่บริษัทข้ามชาติยุโรปขยายสาขาออกนอกทวีป ทำให้ผู้บริหารระดับสูงเพศชาย หรือผู้บริหารหน้าใหม่ที่เพิ่งเข้ารับหน้าที่บริหารถูกส่งออกไปทำงานนอกทวีปยุโรปเพื่อควบคุมการผลิต การไปทำงานแต่ละครั้งกินระยะเวลาไม่ต่ำกว่าหกเดือนทำให้สถาบันครอบครัวดั้งเดิมของยุโรปเกิดการเปลี่ยนแปลงสามประการ คือ ผู้ชายลักษณะดังกล่าวแต่งงานช้าลง บางคนตัดสินใจไม่แต่งงานเลย และส่วนมากตัดสินใจแต่งงานกับผู้หญิงจากประเทศที่ตนเองไป

ประจำอยู่ในกรณีสุดท้ายมีการอนุมานว่า ชายชาวยุโรปบางคนหย่าขาดจากภรรยาที่บ้านเกิดเพื่อแต่งงานกับผู้หญิงในประเทศที่ตนทำงานเนื่องจากความห่างไกลของระยะทาง (Therborn, 2004: 145) แม้เทอร์บอร์นไม่ได้นำเสนอโดยตรงไปตรงมาว่าปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นปัญหาสังคม แต่อาจอนุมานได้ว่า สถิติการหย่าร้างที่พุ่งสูงขึ้นเป็นประวัติการณ์ในยุโรป (Martin, 2002) และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากปรากฏการณ์ที่ได้กล่าวมา การแต่งงานในรูปแบบดังกล่าวจึงอาจจะไม่เป็นที่ยอมรับกันในวงกว้าง แม้ว่าจะไม่มีการออกมาปฏิเสธอย่างเป็นทางการ แต่การนำเสนอทัศนคติที่แสดงถึงความไม่เห็นชอบอย่างแนบเนียนผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กชุด แฮร์รี พอตเตอร์เป็นการปฏิเสธการแต่งงานข้ามเชื้อชาติได้อย่างแยบยล การนำเสนอดังกล่าวนับเป็นหนึ่งในกระบวนการสร้างมายาคติการกีดกันทางเชื้อชาติผ่านความสัมพันธ์ฉาบฉวยระหว่างชายหนุ่มยุโรปกับหญิงสาวเผ่าพันธุ์อื่น และความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นอันนำไปสู่การสร้างครอบครัวตามแบบแผนชนชั้นกลางระหว่างชายหญิงยุโรปด้วยกัน ผู้เขียนได้นำเสนอความสัมพันธ์ดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมผ่านรักครั้งแรกระหว่างแฮร์รี พอตเตอร์และโซ แชน และการสร้างครอบครัวระหว่างแฮร์รี พอตเตอร์และจินนี่ วิสลีย์

กระบวนการสร้างมายาคติการกีดกันทางเพศได้รับการนำเสนอภายใต้มายาคติว่าด้วยปัจจัยเรื่องรูปลักษณะภายนอกอันมีผลต่อการเลือกคู่ของเพศชาย กล่าวคือ ในขณะที่จินนี่ วิสลีย์เป็นเด็กสาวผมแดง ใบหน้าตกรกระ ชุ่มซำม และไม่มีรูปลักษณะภายนอกโดดเด่นมากพอที่จะเรียกได้ว่าเป็นรูปทรัพย์ โซ แชนกลับมีใบหน้าสวยคม ผมดำลึบ หน้าตาน่ารักมาก (Rowling, 1999: 191) และทำให้แฮร์รีตกตะลึงจนลืมคำพูดทุกครั้งที่เขาพูดไว้ แม้ผู้เขียนจะไม่ได้บอกอย่างชัดเจนว่าเด็กสาวทั้งสองมีเชื้อชาติใด แต่ด้วยการนำเสนอรูปลักษณะภายนอก ชื่อต้น และนามสกุล ผู้อ่านจะอนุมานได้โดยไม่ยากนักว่าจินนี่เป็นหญิงสาวชาวอังกฤษ ในขณะที่โซเป็นหญิงสาวชาวเอเชีย คุณลักษณะเด่นของหญิงสาวเอเชียที่ปรากฏตรงตามมายาคติการเลือกคู่ครองของเพศชาย คือ รูปทรัพย์ อันเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการเลือกคู่ครอง แต่อย่างไรก็ตามผู้เขียนได้ใส่ทัศนคติการกีดกันทางเชื้อชาติเข้าไปในความสัมพันธ์ระหว่างแฮร์รีและโซโดยนำเสนอภาพความเอาแต่ใจ และสร้างปัญหาให้แฮร์รีตลอดเวลา ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างแฮร์รีและจินนี่ดำเนินไปได้อย่างสงบสุขตามแบบแผนมายาคติชนชั้นกลางที่ดี ไม่มีการทะเลาะเบาะแว้ง และจบลงด้วยการแต่งงาน

ถ้าหากมองตามมายาคติว่าด้วยความต้องการปกป้องของเพศชาย คุณลักษณะที่อ่อนแอ ฟังพาดตนเองไม่ได้อันแสดงออกผ่านการมีเพื่อนรุ่มลุ่มเป็นกลุ่มใหญ่เวลาเธอไปไหนมาไหน บวกกับรูปทรัพย์ของโซน่าจะเป็นตัวเลือกที่สมบูรณ์แบบที่สุดในการสร้างครอบครัวตามแบบมายาคติชน

ชั้นกลาง อย่างไรก็ตามมาชาติเรื่องการกีดกันทางเชื้อชาติกลับมีอิทธิพลต่อปัจจัยการเลือกคู่อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ในขณะที่โชมักจะร้องไห้ในเรื่องที่ไม่สมควรร้องอยู่บ่อยๆ จินนี่ไม่เคยร้องไห้ให้แฮร์รี่เห็นสักครั้ง เธอแสดงความเข้มแข็งอันพิศวิสัยหญิงสาวที่อ่อนแอควรจะเป็น แต่ผู้เขียนก็ให้แฮร์รี่ตัดสินใจเลือกจินนี่มาเป็นคู่ชีวิต อาจกล่าวได้ว่าทัศนคติเรื่องการกีดกันทางเชื้อชาติมีอิทธิพลเหนือทัศนคติความต้องการปกป้องของเพศชายเสียอีก กระบวนการนำเสนอภาพความอ่อนแอจนเกินไปของโชม และความเข้มแข็ง แต่ยอมโอนอ่อนให้กับสามีตามคุณลักษณะภรรยาชนชั้นกลางที่ดีของจินนี่จึงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างมาชาติการกีดกันทางเพศที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดนี้

ความอ่อนแอของโชมได้รับการนำเสนอแบบเกินจริงอยู่บ่อยครั้ง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนเกิดขึ้นในการนัดเดทครั้งแรกของแฮร์รี่และโชมในวันวาเลนไทน์ที่หมู่บ้านฮอกส์มีด โชมพาแฮร์รี่ไปเดทกันที่ร้านน้ำชาตกแต่งประดับประดาด้วยผ้าลูกไม้ และดอกไม้หอมทั่วทั้งร้าน ระหว่างการเดทผู้อ่านจะได้รับรู้ถึงกระแสความอึดอัดที่โชมก่อกำขึ้น เธอและแฮร์รี่ไม่สามารถเปิดประเด็นสนทนาหรือเรียกเสียงหัวเราะจากกันและกันได้ บทสนทนาของทั้งคู่เป็นไปแบบถามคำตอบคำแทรกกลางด้วยความเงิบที่นำอึดอัด หลังจากนั้นโชมพยายามบังคับให้แฮร์รี่เล่าเหตุการณ์ที่เซดริกเสียชีวิตต่อหน้าเขาโดยไม่นำพาถึงอาการอึดอัดใจของแฮร์รี่ หรือเป็นห่วงว่าเธอจะทำร้ายจิตใจเขาจากการบังคับให้เขาระลึกถึงเหตุการณ์ที่น่าปวดใจเช่นนั้น เธอแสดงอาการเอาแต่ใจและเห็นแก่ตัว ต่อด้วยอาการร้องไห้ฟูมฟาย และหึงหวงเซอร์ไมโอนี่แบบไม่มีเหตุผลรองรับ

Cho's voice was rather higher when she spoke again.

'I've been meaning to ask you for ages ... did Cedric - did he - m - m - mention me at all before he dies?'

[...]

'I thought,' she [Cho] said, tears spattering down on to the table, 'I thought you'd u - u - understand! I need to talk about it! Surely you n - need to talk about it t - too! I mean you saw it happen, d - didn't you?'

[...]

'Well - I have talked about it,' Harry said in a whisper, 'to Ron and Hermione, but -'

'Oh, you'll talk to Hermione Granger!' she [Cho] said shrilly, her face now shining with tears. Several more kissing couples broke apart to stare. 'But you won't talk to me! P - perhaps it would be best if we just ... just p - paid and you went and met up with Hermione G - Granger, like you obviously want to!'

(Rowling, 2003: 495-496)

อาการเสียงสูง ตัวสั่นเทา พุดตะกุกตะกัก น้ำเสียงสั้นเครือ และน้ำตาปริ่มขอบตาของโจเป็นอาการที่แสดงออกถึงความอ่อนแอทางด้านการควบคุมอารมณ์ เธอไม่สนใจว่าแฮร์รี่จะรู้สึกเจ็บปวดถ้าหากจะต้องพุดเรื่องเซดริกอีกครั้งหนึ่ง แต่เธอกลับคิดเพียงว่า เธอต้องการรู้ว่าเซดริกคิดอย่างไรกับเธอ และเขาได้เอ่ยถึงเธอก่อนตายหรือไม่ ความคิดเช่นนี้แสดงออกถึงความไร้วุฒิภาวะโดยสิ้นเชิง เมื่อรวมเข้ากับอาการหึงหวงอย่างไม่มีเหตุผลเมื่อแฮร์รี่เอ่ยชื่อเฮอร์ไมโอนี่ ผู้อ่านจะรู้สึกรับรู้ความอึดอัดใจของแฮร์รี่ไปพร้อมกับความไม่พอใจพฤติกรรมของโจ แม้การนำเสนอภาพของโจเรื่องนี้เป็นการนำเสนอถึงความอ่อนแอต้องการการปกป้องของเพศหญิง แต่พฤติกรรมดังกล่าวไม่ได้เป็นพฤติกรรมที่ยอมรับได้ในวรรณกรรมชุดนี้ ผู้อ่านจะอนุมานได้เองว่าโจที่มีลักษณะเป็นตัวแทนหญิงสาวเอเชียไม่เหมาะสมที่จะคบหาเพื่อที่จะสร้างครอบครัวตามมายาคติแต่อย่างใด เพราะความอึดอัดใจที่เธอสร้างขึ้นยามออกเดทกับแฮร์รี่นั่นเอง

หญิงสาวชาวอังกฤษอย่างจินนี่ วิสลิย์มิได้ดำเนินรอยตามมายาคติความอ่อนแอของเพศหญิงทั้งหมด กล่าวคือ เธอเป็นหญิงสาวที่ดูจะเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ อ้างอิงจากเหตุผลที่เธอตัดขาดความสัมพันธ์กับคีน เชมัส เพื่อนร่วมชั้นปีของแฮร์รี่เพราะว่าเขามักจะประครองเธอผ่านประตูหอพักกริฟฟินดอร์ ทำให้เธอรู้สึกว่าตัวเองเป็นเด็กอยู่ตลอดเวลา การกระทำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าจินนี่ไม่พร้อมที่จะรับการประคับประคองจากเพศชาย แต่พร้อมจะยืนหยัดด้วยตัวเอง เมื่อเธอเข้าฝึกซ้อมควิดดิชกับสมาชิกบ้านกริฟฟินดอร์ในฐานะเซสเซอร์ เธอไม่ยอมให้รอนที่เป็นพี่ชายแท้ๆ ข่มเธอ แต่กลับโต้แย้งและเถียงตลอดเวลา นอกจากนั้นเธอยังลุกขึ้นมาต่อปากต่อคำกับตัวละครเพศชายอีกหลายคนทั้งเฟร็ดและจอร์จ พี่ชายฝาแฝด รวมไปถึงแฮร์รี่ที่เป็นหัวหน้าทีมควิดดิชที่เธอสังกัดอีกด้วย พฤติกรรมเกือบจะก้าวร้าวไม่ยอมใครของจินนี่ได้รับการถ่ายทอดอย่างชื่นชมโดยอ้างอิงจากการที่แฮร์รี่เกือบจะหยุดหัวเราะไม่ได้เมื่อจินนี่และรอนมีปากเสียงกัน ส่วนตัวเธอเองกลับรู้สึกเบิกบานใจเมื่อมีโอกาสต่อปากต่อคำกับเธอ ความรู้สึกดังกล่าวของแฮร์รี่จึงเป็นกระบวนการสร้างมายาคติการกีดกันทางเชื้อชาติได้อย่างประสบความสำเร็จ เพราะคุณลักษณะของจินนี่เทียบเคียงได้กับความเข้มแข็งของผู้หญิงอังกฤษ แฮร์รี่ยอมรับคุณลักษณะดังกล่าวได้อย่างดี และมีความสุข ทำให้ผู้อ่านเอาใจช่วยให้แฮร์รี่และจินนี่ลงเอยกันในฐานะคู่รัก หรือสามีภรรยาในอนาคต โดยมีได้ระแวงว่าแท้จริงแล้วการนำเสนอภาพเช่นนี้เป็นเพียงทัศนคติของชนชั้นกลางผิวขาวที่มีต่อคนเชื้อชาติอื่นเท่านั้น แต่เป็นธรรมชาติที่แตกต่างกันระหว่างผู้หญิงสองเชื้อชาติ และผู้หญิงเชื้อชาติเดียวกับผู้ชายก็จะสื่อสารกันรู้เรื่องมากกว่า และมีโอกาสที่จะมีความสัมพันธ์ที่ประสบความสำเร็จมากกว่า

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจินนี่จะเข้มแข็งและไม่ยอมโอนอ่อนต่อชายคนอื่น แต่จินนี่เป็นคนที่ยอมรับการตัดสินใจของแฮร์รี่ได้ กล่าวคือ เธอเคารพและยอมรับการตัดสินใจของแฮร์รี่โดยไม่ตั้งคำถาม แม้การตัดสินใจดังกล่าวจะทำให้เธอและแฮร์รี่ไม่อาจสานสัมพันธ์กันต่อก็ตาม เห็นได้ว่าเธอเลือกที่จะไม่แสดงอาการเห็นแก่ตัว คิดถึงแต่ตนเองดังที่โงแสดงออกเมื่อเธอต้องการรู้เรื่องมรณกรรมของเซคริค แต่เธอกลับยอมรับการตัดสินใจของแฮร์รี่ที่จะยุติความสัมพันธ์กับเธอและออกทำลายล้างโวลเดอมอร์ได้โดยคุณฉนิ และไม่ร้องไห้ฟูมฟาย

‘Ginny, listen ...’ he [Harry] said very quietly, as the buzz of conversation grew louder around them and people began to get to their feet. ‘I can’t be involved with you any more. We’ve got to stop seeing each other. We can’t be together.’

She [Ginny] said, with an oddly twisted smile, ‘It’s for some stupid, noble reason, isn’t it?’

‘It’s been like ... like something out of someone else’s life, these last few weeks with you,’ said Harry. ‘But I can’t ... we can’t ... I’ve got things to do alone now.’

She did not cry, she simply looked at him.

‘Voldemort uses people his enemies are close to. He’s already used you as bait once, and that was just because you’re my best friend’s sister. Think how much danger you’ll be in if we keep this up. He’ll know, he’ll find out. He’ll try and get to me through you.’

‘What if I don’t care?’ said Ginny fiercely.

‘I care,’ said Harry. ‘How do you think I’d feel if this was your funeral ... and it was my fault ...’

She looked away from him, over the lake.

(Rowling, 2005: 602-603)

แม้ว่าจินนี่จะไม่เห็นด้วยกับเหตุการณ์บอกเลิกที่แฮร์รี่อธิบาย เธอยินกรานที่จะอยู่เคียงข้างเขาโดยไม่สนใจว่าเธอจะเป็นอันตรายจากการตกเป็นเป้าทำร้ายของโวลเดอมอร์ในฐานะคู่รักของแฮร์รี่ แต่เมื่อแฮร์รี่ยืนยันที่จะยุติความสัมพันธ์กับเธอเพื่อปกป้องเธอจากความเสี่ยงนั้น เธอกลับเล่นบทบาทผู้ตามที่ดีโดยยุติความสัมพันธ์กับแฮร์รี่อย่างว่าง่าย ความเข้มแข็งของจินนี่ที่แสดงออกในฉากนี้เป็นความเข้มแข็งที่ยอมตามเพศชายในระดับที่เหมาะสมตามแบบภรรยาที่ดีตามมายาคติชนชั้นกลาง เห็นได้ว่า เธอไม่ตั้งคำถามหาเหตุผลอื่นใดนอกจากยอมรับการตัดสินใจของแฮร์รี่โดยไม่ตั้งคำถาม แม้ว่าโดยปกติเธอจะไม่อ่อนข้อให้เพศชายคนใดเลยก็ตาม กลวิธีการนำเสนอแบบนี้เป็นสืบทอดทัศนคติการกีดกันทางเพศผ่านภาษาแห่งมายาคติได้อย่างแนบเนียน

นอกเหนือไปจากความอ่อนแอจนไร้ประสิทธิภาพของโจ และความเข้มแข็งแบบยอมตามในระดับที่พอดีของจินนี่แล้ว โจยังขาดคุณลักษณะของความเป็นภรรยาที่พร้อมจะยืนเคียงข้างสามีเมื่อสามีตกที่นั่งลำบาก จากเหตุการณ์ที่แฮร์รี่ รอนและเฮอร์ไมโอนี่รวบรวมนักเรียนที่ไม่เห็นด้วยกับการแทรกแซงกิจการภายในโรงเรียนฮอกวอตส์ของกระทรวงเวทมนตร์เข้าร่วมกองทัพดัมเบิลดอร์เพื่อเรียนรู้วิชาป้องกันตนเองจากศาสตร์มืดโดยให้แฮร์รี่รับหน้าที่เป็นครู เพราะกระทรวงเวทมนตร์ไม่อนุญาตให้นักเรียนโรงเรียนฮอกวอตส์เรียนรู้ศาสตร์ดังกล่าวอย่างถูกต้อง ด้วยเกรงว่าดัมเบิลดอร์จะลักลอบยึดอำนาจนายกรัฐมนตรีกระทรวงเวทมนตร์ ทุกคนที่เข้าร่วมต้องลงลายมือชื่อยินยอมในใบรายชื่อที่เฮอร์ไมโอนี่เสกคาถาป้องกันการทรยศไว้ กล่าวคือ ถ้าหากใครหักหลังกองทัพดัมเบิลดอร์จะปรากฏลิวเม็ตใหญ่ขึ้นเรียงกันบนใบหน้าว่า “ทรยศ” มาเรียตตา เพื่อนสาวที่โดนโจบังคับมาเข้าร่วมอย่างไม่เต็มใจเป็นผู้ทรยศโดยรายงานต่อศาสตราจารย์อัมบริดจ์ผู้เป็นตัวแทนของกระทรวงเวทมนตร์ สมาชิกกองทัพดัมเบิลดอร์เกือบทั้งหมดต้องตกอยู่ในที่นั่งลำบาก ดัมเบิลดอร์ผู้ที่ไม่มีส่วนรู้เห็นกับกองทัพจำต้องออกไปจากโรงเรียนฮอกวอตส์ชั่วคราวเนื่องจากกระทรวงเวทมนตร์ตัดสินใจว่าเขาจะกระทำการก่อกบฏ แฮร์รี่ผู้เปรียบเสมือนหัวหน้ากองทัพจึงเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อการทรยศดังกล่าว ในฐานะคู่มือของแฮร์รี่ โจควรจะเห็นอกเห็นใจ หรือแสดงท่าทีสนับสนุน หรือแบ่งเบาความเครียดของแฮร์รี่บ้าง แต่เธอกลับปกป้องเพื่อนที่ทำผิด และใช้ประเด็นดังกล่าวมาเป็นชนวนโต้เถียงกับแฮร์รี่อย่างรุนแรง

‘She’s [Marietta] a lovely person really,’ said Cho. ‘She just made a mistake -’

Harry looked at her incredulously.

‘A lovely person who made a mistake? She sold us all out, including you!’

‘Well ... we all got away, didn’t we?’ said Cho pleadingly. ‘You know, her mum works for the Ministry, it’s really difficult for her -’

‘Ron’s dad works for the Ministry too!’ Harry said furiously. ‘And in case you hadn’t noticed, he hasn’t go *sneak* written across *his* face -’

‘That was really horrible trick of Hermione Granger’s’ said Cho fiercely. ‘She should have told us she’s jinxed that list -’

‘I think it was a brilliant idea,’ said Harry coldly. Cho flushed and her eyes grew brighter.

‘Oh yes, I forgot - of course, if it was darling *Hermione*’s idea -’

‘Don’t start crying again,’ said Harry warningly.

‘I wasn’t going to!’ she shouted.

‘Yeah ... well ... good,’ he said. ‘I’ve got enough to cope with at the moment.’

‘Go and cope with it then!’ Cho said furiously, turning on her heel and stalking off.

(Rowling, 2003: 561-562)

ความพยายามของโงที่สร้างความสะดวกสบายในการทรยศของมาเรียตตาโดยไม่ยอมรับว่าเพื่อนรักของเธอทำผิดจริงๆ อีกทั้งยังแสดงอาการหึงหวงเซอร์ไมโอนี่โดยไร้เหตุผล รวมไปถึงอาการที่เกือบจะควบคุมน้ำตาไว้ไม่อยู่ แสดงให้เห็นความรู้สึกลึกซึ้งและอ่อนแอทางด้านอารมณ์ของโงอย่างชัดเจน โงมิได้ใส่ใจ หรือเห็นอกเห็นใจแฮร์รี่ที่ตกอยู่ในที่นั่งลำบากจากการเป็นผู้ก่อตั้งกองทัพแต่กลับเลือกเห็นใจมาเรียตตาที่ทรยศกองทัพเพราะความอ่อนแอของตนเอง โงจึงไม่มีคุณสมบัติเพียงพอที่จะเป็นคู่รักของแฮร์รี่ในการร่วมสร้างครอบครัวตามแบบแผนต่อไปในอนาคต แต่ในขณะที่เดียวกัน เมื่อแฮร์รี่ปลั่งมือทำร้ายตราโกด้วยคาถาฆาตขณะที่เขาพบโดยบังเอิญในตำราวิชาปรุงยาเล่มเก่าตราโกรอดชีวิตอย่างหวุดหวิดด้วยความช่วยเหลือของสเนป เซอร์ไมโอนี่ที่พยายามเตือนให้แฮร์รี่เลิกเชื่อลายมือห่วยๆ ที่ปรากฏในตำราเล่มดังกล่าวมานานแล้วจึงสบโอกาสที่จะกระตุ้นเตือนแฮร์รี่อีกครั้ง แต่บทสนทนานั้นบานปลายกลายเป็นข้อโต้แย้งระหว่างแฮร์รี่และเซอร์ไมโอนี่โดยมีรอนและจินนี่นั่งเป็นพยานอยู่ เมื่อเห็นว่าแฮร์รี่กำลังจะโดนเซอร์ไมโอนี่ดื้อจนจนมุม จินนี่ไม่เสียเวลาที่จะสนับสนุนและเข้าข้างการกระทำของแฮร์รี่ทันที แม้เธอจะรู้อยู่เต็มอกว่าแฮร์รี่ทำความผิดที่อาจส่งผลร้ายทำให้ตราโกเสียชีวิตได้ก็ตาม

‘Give it a rest, Hermione!’ said Ginny, and Harry was so amazed, so grateful, he looked up. ‘By the sound of it Malfoy was trying to use an Unforgivable Curse, you should be glad Harry had something good up his sleeve!’

‘Well, of course I’m glad Harry wasn’t cursed!’ said Hermione, clearly stung, ‘but you can’t call that *Sectumsempra* spell good, Ginny, look where it’s landed him! And I’d have thought, seeing what this has done to your chances in the match -’

‘Oh, don’t start acting as though you understand Quidditch,’ snapped Ginny, ‘you’ll only embarrass yourself.’

Harry and Ron stared: Hermione and Ginny, who had always got on together very well, were now sitting with their arms folded, glaring in opposite directions. Ron looked nervously at Harry, then snatched up a book at random and hid behind it. Harry, however, though he knew he little deserved it, felt unbelievably cheerful all of a sudden, even though none of them spoke again for the rest of the evening.

(Rowling, 2005: 496)

ภาพที่จินนี่ต่อปากต่อคำกับเซอร์ไมโอนี่โดยมิได้คำนึงถึงความสัมพันธ์ฉันเพื่อนที่ทั้งคู่มีให้กันเสมอมาเพราะต้องการปกป้องแฮร์รี่จากการโต้เถียงกับเซอร์ไมโอนี่แสดงให้เห็นว่าจินนี่พร้อมที่จะยืนเคียงข้างว่าที่คนรักของตนเองโดยไม่คำนึงถึงปัจจัยอื่นใดทั้งสิ้น ในขณะที่โงกลับเข้าข้างเพื่อนตนเองแม้

เธอจะทำผิดต่อคนรักของเธอก็ตาม ความแตกต่างโดยสมบูรณ์ในพฤติกรรมของทั้งคู่แสดงเชื่อมโยงกับเชื้อชาติที่เธอทั้งสองเป็นตัวแทนอยู่ ผู้อ่านจะได้รับสารในระดับเนื้อเรื่องว่าเงินนี้มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการสร้างครอบครัวตามแบบมายาคติกับแฮร์รี่มากกว่าโจ และสารระดับมายาคติว่าผู้หญิงอังกฤษเหมาะสมกับการสร้างครอบครัวตามแบบมายาคติมากกว่าผู้หญิงเอเชียไปพร้อมกันโดยไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองถูกครอบงำอยู่แต่อย่างใด จึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้เขียนยินดี และเต็มใจที่จะนำเสนอมายาคติว่าด้วยเรื่องการกีดกันทางเพศอย่างชอบธรรมโดยไม่วิพากษ์หรือตั้งคำถามใดๆ ทั้งสิ้น

3.3 มายาคติเรื่องการศึกษา

ในช่วงเวลาที่ชนชั้นกลางยังไม่ถือกำเนิดขึ้น การถ่ายทอดอำนาจของชนชั้นสูงเกิดขึ้นจากการสืบทอดกันในสายเลือด กล่าวคือ อำนาจและความมั่งคั่งทั้งหมดจะได้รับการถ่ายทอดแบบมรดกจากรุ่นสู่รุ่น ทำให้ชนชั้นสูงดำรงตำแหน่งทรงอำนาจในสังคมอย่างผูกขาด ไม่เปิดโอกาสให้ชนชั้นอื่นขึ้นมาได้เลย ต่อมาเมื่อชนชั้นกลางขึ้นมา มีอำนาจจากการสะสมทุนทำให้ระบบชนชั้นสูงดั้งเดิมเสื่อมถอยลง ชนชั้นกลางจึงพยายามที่จะลบล้างแนวคิดการสืบทอดวงศ์ตระกูลโดยสร้างมายาคติการสร้างคุณค่าของบุคคลโดยให้ความสำคัญกับคุณธรรมเฉพาะบุคคล มิใช่จากชาติกำเนิด ระบบอบในการสร้างคุณค่าของบุคคลนอกเหนือไปจากคุณธรรมตามแบบวีรบุรุษชนชั้นกลางอย่างความเข้มแข็ง และความซื่อสัตย์แล้ว การศึกษาก็เป็นเสมือนเครื่องมือในการชีวิตคุณค่าของบุคคลได้เช่นกัน การใช้การศึกษาเป็นเครื่องชีวิตคุณค่าของคนจึงถือว่าเป็นมายาคติของชนชั้นกลางที่ได้รับการถ่ายทอด และบอกเล่าผ่านประวัติศาสตร์ และผ่านกระบวนการศึกษาอีกด้วย กล่าวคือ เมื่อเด็กเข้าโรงเรียนตามระบบมายาคติ เด็กจะได้เรียนรู้ศาสตร์และศิลป์หลายสายเพื่อนำมาเพิ่มคุณค่าให้ตนเอง และเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตให้ประสบผลสำเร็จตามแบบชนชั้นกลาง ในขณะที่เดียวกันการอบรมสั่งสอนในโรงเรียนเป็นเสมือนกับการถ่ายทอดมายาคติชนชั้นกลางหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นมายาคติเรื่องระบบการศึกษา มายาคติเรื่องการตัดสินคุณค่าของคนจากคุณธรรมประจำตน รวมไปถึงทัศนคติเรื่องอื่นๆ อีกหลากหลายประการ อาจกล่าวได้ว่า การเข้าเรียนในโรงเรียนของเด็กคือการเดินตาม และดำรงไว้ซึ่งมายาคติชนชั้นกลางนั่นเอง

การศึกษาขั้นพื้นฐานที่รัฐกำหนดให้ประชาชนทุกคนต้องทำตามเป็นเสมือนกลไกในการดำรงไว้ซึ่งมายาคติชนชั้นกลางโดยอาศัยการอบรมสั่งสอนในโรงเรียนเพื่อต่อยอด สั่งสอน และเน้นย้ำมายาคติสังคมชนชั้นกลางในคราวเดียว ในการที่จะใช้โรงเรียนเป็นสถานที่สั่งสอนมายาคติ จะต้องสร้างมายาคติว่าด้วยความสำคัญของการศึกษาขึ้นมาก่อน ดังนั้น การปฏิเสธระบบสืบทอดวงศ์ตระกูลของชนชั้นสูง และสร้างค่านิยมการให้ความสำคัญของใบปริญญาในแง่ของการยอมรับของ

สังคม รวมไปถึงเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพจึงเป็นการสร้างมายาคติโดยทำให้คนในสังคม เชื่อว่าการไปโรงเรียนเป็นเรื่องที่พึงกระทำ และความรู้ที่ได้รับในโรงเรียนเป็นความรู้ที่พึงต้องใช้ใน การดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต เมื่อมายาคติดังกล่าวแฝงตัวอยู่ในสังคมได้อย่างประสบผลสำเร็จ การต่อยอดมายาคติประการอื่นจึงทำได้ไม่ยากนัก

วัตถุประสงค์ในการส่งบุตรหลานไปเรียนในโรงเรียนของชนชั้นกลาง นอกเหนือไปจาก การเน้นย้ำและเดินตามมายาคติแล้ว ความแตกต่างของโรงเรียนยังเป็นเสมือนสิ่งชี้วัดระดับชั้นของ ตนเองว่าเหนือกว่าชนชั้นแรงงานได้ โดยชนชั้นกลางที่มีฐานะดีกว่าจะส่งบุตรหลานไปเรียนใน โรงเรียนเอกชนกินนอนที่ได้รับการยอมรับว่าดีที่สุด ระดับชั้นทางการศึกษาต่อมาคือโรงเรียน เอกชนระดับปกติซึ่งได้รับการแบ่งออกตามการจัดตารางเรียน ค่าบำรุงการศึกษาอันเป็นเสมือน ปัจจัยในการคัดกรองเด็กที่เข้ามาเรียนไปโดยปริยาย ซึ่งโรงเรียนเอกชนระดับสูงกว่าจะเปิดสอน ภาษากรีก ละติน รวมไปถึงวรรณกรรมชั้นสูงต่างๆ อันจะช่วยกระตุ้นให้เด็กเรียนต่อในระดับ วิทยาลัย ในขณะที่โรงเรียนเอกชนระดับต่ำกว่าจะเปิดวิชาที่ใช้การได้จริงมากกว่าอย่างบัญชีเพื่อที่จะ กระตุ้นให้เด็กจบการศึกษาไปประกอบอาชีพค้าขายอันได้รับการยอมรับว่าต่ำกว่าชนชั้นกลางที่เรียน ในมหาวิทยาลัย (Smelser, 1982: 63) การสร้างระบบการศึกษาเช่นนี้เป็นตัวผลักดันให้ชนชั้นกลาง แยกตัวเป็นอิสระจากชนชั้นล่างโดยสิ้นเชิง เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องค่าเล่าเรียนของโรงเรียน และทำให้ ชนชั้นกลางมีโอกาสเรียนรู้ศาสตร์และศิลป์ของชนชั้นสูงได้เนื่องจากมายาคติการยอมรับทางสังคม จากปริญญาที่ได้รับจากโรงเรียนนั่นเอง

กระบวนการสร้างมายาคติความสำคัญของโรงเรียนเริ่มจากใบตอบรับเข้าเรียนในโรงเรียน สอกวอตส์ที่พ่อแม่แม่ควยเยาว์ทุกคนจะได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่ออายุครบเกณฑ์ที่จะเข้าเรียนได้ แม้เนื้อเรื่องจะนำเสนอว่าดัมเบิลดอร์ส่งจดหมายตอบรับดังกล่าวไปให้ทุกคนที่มีศักยภาพมากพอที่ จะพัฒนาจนกลายเป็นผู้ใช้เวทมนตร์ได้แม้คนนั้นจะมีกำเนิดจากมักเกิด เพื่อแสดงมายาคติอันว่าด้วย ความเท่าเทียมกันทางการศึกษาโดยไม่จำกัดชนชั้น อย่างไรก็ตามในมายาคติว่าด้วยความเท่าเทียมกัน มีความไม่เท่าเทียมกันซ่อนอยู่ คือ อาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนจะเป็นผู้คัดเลือกกว่าใครเหมาะสมเพียง พอที่จะได้รับเข้าเรียน จึงส่งจดหมายตอบรับออกไป ดังนั้นอำนาจในการคัดเลือกคนเข้าเรียนต่อจึง ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้มีอำนาจที่สุดในโรงเรียน หากผู้ที่เข้าเรียนในโรงเรียนสอกวอตส์ไม่มี ความสามารถในการร่ายมนตร์ เขาก็จะไม่ได้รับโอกาสให้เข้าเรียนต่อ แม้จะพยายามเพียงใดก็ตาม ดัง เช่นที่เพ็ททูเนีย พี่สาวลิลลี่เขียนจดหมายไปอ้อนวอนให้ดัมเบิลดอร์รับเธอเข้าเรียนต่อในโรงเรียน พร้อมกับน้องสาว แต่กลับได้รับการปฏิเสธ แสดงให้เห็นว่ามายาคติความสำคัญของการเรียน

หนังสือได้แทรกตัวเข้าไปในจิตสำนึกของคนในสังคมเรียบร้อยแล้ว แต่มายาคติดังกล่าวไม่ได้นำมาซึ่งความเท่าเทียมกันภายหลังจากการได้รับการศึกษา แต่กลับนำเสนอถึงความเหลื่อมล้ำจากการเลือกรับคน รวมไปถึงการยกระดับผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าเรียนต่อให้เหนือกว่าผู้ที่ไม่ได้รับเลือก ภายหลังจากเรียนจบอีกด้วย

ใบตอบรับเข้าเรียนต่อของโรงเรียนฮอกวอตส์เป็นเสมือนใบแถลงการณ์มายาคติสองเรื่อง เรื่องแรกคือความเหนือกว่าในสังคมของผู้ที่ได้รับใบตอบรับดังกล่าวเพราะถือว่าเป็นผู้ได้รับคัดเลือกเพื่อเข้าเรียนต่อในโรงเรียน มายาคติอีกประการปรากฏอยู่ที่ท้ายชื่อของอัลบัส ดัมเบิลดอร์ในฐานะอาจารย์ใหญ่ผู้มีอำนาจสูงสุดในโรงเรียน

HOGWARTS SCHOOL OF WITCHCRAFT AND WIZARDRY

Headmaster: Albus Dumbledore

(Order of Merlin, First Class, Grand Sorc., Chf. Warlock,

Supreme Mugwump, International Confed. of Wizards)

Dear Mr Potter,

We are pleased to inform you that you have a place at Hogwarts School of Witchcraft and Wizardry. Please find enclosed a list of all necessary books and equipment.

Term begins on 1 September. We await your owl by no later than 31 July.

Yours Sincerely,

Minerva McGonagall

Deputy Headmistress

(Rowling, 1997: 42-43)

การขึ้นต้นหัวจดหมายด้วยคำว่า “อาจารย์ใหญ่” ต่อด้วยชื่อของอัลบัส ดัมเบิลดอร์ ก่อนจะวงเล็บต่อท้ายด้วยปริญญายศ และตำแหน่งอีกกว่าสองบรรทัด เป็นภาพมายาคติที่บอกผู้อ่านว่าผู้ที่เป็นใหญ่ที่สุดในสังคมต้องผ่านกระบวนการสั่งสอนจากโรงเรียนเพื่อจะได้รับปริญญายศให้สังคมยอมรับเพื่อขึ้นครองอำนาจได้ ถ้าหากต้องการขึ้นเป็นใหญ่ในสังคม การตอบรับเข้าเรียนในโรงเรียนเพื่อเพิ่มพูน

ความรู้และรับใบปริญญาจึงเป็นเรื่องสามัญที่ทุกคนพึงกระทำ ทั้งที่แท้จริงแล้วทัศนคติดังกล่าวได้
รับการหล่อหลอมมาจากค่านิยมเรื่องการศึกษาของชนชั้นกลางเท่านั้น

เมื่อกระบวนการสร้างมายาคติความสำคัญของการศึกษาประสบผลสำเร็จแล้ว โรงเรียนจึง
มีหน้าที่ตามมายาคติในการสืบทอดมายาคติของชนชั้นกลาง หลักฐานที่แสดงมายาคติดังกล่าว
ปรากฏในเพลงร้องประจำโรงเรียนที่นักเรียนทุกชั้นปีของโรงเรียนต้องร่วมกันร้องในวันปฐมนิเทศ
โดยเนื้อความบอกถึงการขอมจำนวนของผู้เรียนต่อระบอบโรงเรียน เป็นการขอร้องให้โรงเรียนสั่ง
สอนคุณธรรม หรือศีลธรรมประจำตัวของชนชั้นกลาง กล่าวคือ นักเรียนที่เข้ามาในโรงเรียนมาถึง
ด้วยหัวสมองที่ว่างเปล่าเต็มไปด้วยอากาศธาตุ และโรงเรียนจะสั่งสอนสิ่งที่มีประโยชน์และน่าสนใจ
ให้โดยที่นักเรียนทุกคนพร้อมใจกันเรียนจนหัวสมองผุพัง

'Hogwarts, Hogwarts, Hoggy Warty Hogwarts,

Teach us something please,

Whether we be old and bald

Or young with scabby knees,

Our heads could do with filling

With some interesting stuff,

For now they're bare and full of air,

Dead flies and bits of fluff,

So teach us things worth knowing,

Bring back what we've forgot,

Just do your best, we'll do the rest,

And learn until our brains all rot.'

(Rowling, 1997: 95)

สิ่งสำคัญนอกจากเนื้อหาที่เชื่อเชิญให้ระบบโรงเรียนสั่งสอนตนแล้ว สิ่งที่น่าสนใจคือ ดัมเบิลดอร์สั่ง
ให้นักเรียนทุกคนร้องประสานเสียง โดยเลือกคีย์เสียงที่ตัวเองต้องการได้อิสระ ทุกคนจึงร้องเพลงดัง
กล่าวไม่พร้อมกัน ใช้น้ำเสียงไม่เหมือนกัน เพลงโรงเรียนจึงจบลงเมื่อ “Everybody finished the song
at different times. [...] he [Dumbledore] was one of those who clapped loudest. (Rowling, 1997:
95) เห็นได้ชัดว่าอาจารย์ใหญ่ผู้ที่มีปริญญาศยวาศยาที่ดีที่สุดและทรงอำนาจที่สุดในโรงเรียนได้ออกคำสั่ง
ให้เด็กทุกคนใช้น้ำเสียงที่แตกต่างกันในการร้องเพลง อนุมานได้ว่า ท่วงทำนองที่แตกต่างกันหมายถึง
ความแตกต่างของเด็กที่เข้ามาเรียนในโรงเรียน ภายใต้ความแตกต่างของท่วงทำนอง ทุกคนกลับร้อง

เพลงเนื้อหาเดียวกันอย่างเต็มอกเต็มใจ ซึ่งหมายถึงความเต็มใจที่จะได้รับการหล่อหลอมจากสถาบัน โรงเรียนเหมือนกัน โรงเรียนจึงประสบความสำเร็จในการถ่ายทอด และเน้นย้ำมายาคติของชนชั้นกลางได้อย่างอิสระ เนื่องจากความเป็นธรรมชาติที่มายาคติความสำคัญของการศึกษาได้เบิกทางไว้แล้ว

เมื่อได้รับการสั่งสอนทั้งในระดับศาสตร์และศิลป์ และระดับมายาคติจนกระทั่งถึงจุดหนึ่งแล้ว นักเรียนจะต้องเข้ารับการสอบเพื่อรับใบปริญญาในการนำไปศึกษาต่อ หรือสมัครงานในอนาคต ภาษาแห่งมายาคติได้สวมทับความหมายพื้นฐานของใบคะแนนและปริญญาบัตรโดยบอกเล่าความหมายแห่งมายาคติว่า กระจายดังกล่าวมีความหมายว่าบุคคลที่ครอบครองเป็นผู้ได้รับการฝึกอบรม และมีคุณค่าสำคัญบางประการอันเป็นพื้นฐานที่ดีของชนชั้นกลาง และพร้อมที่จะออกไปใช้ชีวิตตามแบบชนชั้นกลางที่ดี คือประกอบอาชีพระดับปัญญาชน หาคู่ครอง สร้างครอบครัวและผลิตทายาทชนชั้นกลางต่อไป การนำเสนอภาษามายาคติดังกล่าวในวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดนี้เป็นการนำเสนออย่างตรงไปตรงมาโดยการสอบวัดระดับ OWL (Ordinary Wizinging Level) ในชั้นปีที่ห้า และ NEWT (Nastily Exhausting Wizinging Test) ในชั้นปีสุดท้ายก่อนจบการศึกษา การวัดระดับทั้งสองครั้งผู้เข้าสอบจะได้รับการตัดเกรด และถ้าหากเกรดวิชาใดวิชาหนึ่งที่เป็นวิชาบังคับไม่ถึงเกณฑ์ที่อาจารย์ประจำวิชาตั้งไว้ เขาจะไม่สามารถเรียนต่อวิชานั้นได้ และอาจจะไม่มีโอกาสประกอบอาชีพที่ต้องอาศัยฝีมืออย่างเช่น มือปราบมาร หรือพยาบาลได้ ถ้าหากคะแนนไม่ถึงเกณฑ์นักเรียนในโรงเรียนสอควอตส์ทุกชั้นปีจึงตั้งใจเรียนเพื่อสอบวัดระดับดังกล่าวให้ได้สูงที่สุด จะได้มีโอกาสในการทำงานที่ดี และมีชีวิตที่ดีต่อไป ทักษะดังกล่าวดูเหมือนจะเป็นทัศนคติร่วมของทุกคน เพราะธรรมชาติของมายาคติที่ครอบคลุมทัศนคตินั้นอยู่นอกผู้คนไม่ตั้งคำถามเลยแม้แต่น้อย

3.4 มายาคติเรื่องคุณธรรมประจำตัวชนชั้นกลาง

หลักการให้คุณค่าของบุคคลตามแบบชนชั้นกลางนั้นเริ่มต้นจากการทำความเข้าใจถึงคุณธรรมชนชั้นกลาง คำว่าคุณธรรมหมายถึงพฤติกรรมที่กระทำออกมาด้วยความตั้งใจจริงอันสะท้อนให้เห็นว่าผู้กระทำตั้งใจจะนำเสนอตนเองว่าเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษา และฝึกฝนมาเพื่อที่จะประพฤติตามกรอบคุณธรรมที่ตนแสดงออก (McCloskey, 2006: 64) การที่ชนชั้นกลางยึดหลักการนำเสนอตนเองว่าเป็นผู้มีคุณธรรมสูงส่งเกิดจากความพยายามของชนชั้นกลางที่จะสร้างอัตลักษณ์ของตนเองที่แตกต่างออกไปจากบรรพบุรุษ กล่าวคือ คำว่า กลาง (middle) ในคำว่าชนชั้นกลางอาจอ้างอิงได้ไปถึงคำว่า ธรรมดาสามัญ (mediocre) ในแง่ของคุณธรรมได้ ดังนั้น ชนชั้นกลางจึงดิ้นรนที่จะนำเสนอตนเองว่า พ่อค้าและนักธุรกิจอาจมีคุณธรรมและน่าเคารพได้ไม่น้อยกว่านัก

ปรัชญาหรือพระสงฆ์ได้เช่นเดียวกัน (McCloskey, 2006: 69) ความคิดเช่นนี้จึงนำไปสู่การสร้าง มายาคติความเป็นชนชั้นกลางโดยใส่คุณธรรมที่แสดงความเป็นมนุษย์เจ็ดประการในวิถีชีวิตชนชั้น กลาง และให้คุณค่าและนำเสนอแบบฉบับต่างจนกระทั่งคุณธรรมดังกล่าวกลายเป็นคุณธรรมสำคัญ ในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่ธรรมชาติกำหนดมาในที่สุด

คุณธรรมพื้นฐานเจ็ดประการของชนชั้นกลางเป็นการประกอบสร้างขึ้นจากคุณธรรมของ เหล่าเพแกน หรือผู้เป็นอิสระแห่งกรุงเอเธนส์ เมืองหลวงของอาณาจักรกรีกโบราณอันก่อปรไปด้วย ความกล้าหาญ (courage) ความอดทน (temperance) ความยุติธรรม (justice) และความมัธยัสถ์ (prudence) รวมกับคุณธรรมของบรรดาชาวคริสเตียนที่ดีซึ่งเคารพเชื่อฟังพระเจ้าซึ่งก่อปรไปด้วย ศรัทธา (faith) ความหวัง (hope) และความรัก (love) คุณธรรมพื้นฐานเจ็ดประการที่ได้รวบรวม มาจากความคิดโบราณนั้นเป็นเสมือนหลักในการดำเนินชีวิตที่ชนชั้นกลางยึดถือปฏิบัติเพื่อนำเสนอ ความเป็นอารยะของตนเอง คุณธรรมดังกล่าวเป็นคุณธรรมพื้นฐานที่วีรบุรุษกรีกโบราณ และสาวก ของพระเจ้าเป็นผู้ยึดถือปฏิบัติ เมื่อคุณธรรมเหล่านั้นได้รับการปรับแต่งและนำเสนอในฐานะ คุณธรรมพื้นฐานของชนชั้นกลาง จึงอาจอนุมานได้ว่าผู้ที่ยึดถือคุณธรรมได้อย่างครบถ้วนจึงเป็น ชนชั้นกลางที่ดีตามแบบฉบับ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีอารยะในแบบชนชั้นสูง ไร้อนารยะดังเช่นที่ชนชั้น ต่ำถูกสร้างภาพ ในขณะที่เดียวกันมีความกล้าหาญแบบวีรบุรุษ ไม่อ่อนแอดังเช่นที่ชนชั้นสูงถูกสร้าง ภาพ ชนชั้นกลางจึงเป็นชนชั้นที่พิเศษกว่าชนชั้นอื่นเพราะคุณธรรมประจำตัวที่ตนปฏิบัติยึดถือ นั้นเอง

นอกจากนั้น คุณธรรมว่าด้วยความรัก ความหวัง และศรัทธาเป็นคุณธรรมที่มักจะได้ รับการนำเสนอในรูปแบบเพศหญิง (feminine) โดยนำเสนอในรูปแบบของความรักที่มารดามีต่อ บุตร หรือในรูปแบบที่หญิงสาวมีชีวิตอยู่โดยปราศจากความรักไม่ได้ รวมทั้งการนำเสนอสัญลักษณ์ แห่งความรัก หรือหัวใจเป็นรูปสะโพกของหญิงสาวกลับหัว (McCloskey, 2006: 91) ซึ่งคุณธรรม เรื่องความรักที่ได้รับการนำเสนอในวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดนี้เป็นการนำเสนอในรูปแบบของ ความรักที่มารดามีต่อบุตร เป็นความรักที่ปกป้องได้แม้ความชั่วร้ายที่สุดในโลกนั่นเอง ในขณะที่ เดียวกันคุณธรรมเรื่องความกล้าหาญ การเสียสละ และความอดทนอดกลั้นเป็นคุณธรรมที่ยึดโยงอยู่ กับความเป็นบุรุษ (manliness) เนื่องจากความกล้าหาญเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นคุณธรรมที่พิเศษ สำหรับมนุษย์เพศชายในการออกรบและปกป้องหญิงสาวอันเป็นที่รัก (McCloskey, 2006: 203) การนำเสนอเช่นนี้เป็นการนำเสนอคุณธรรมโดยแยกความเป็นเพศหญิงและเพศชายออกจากกัน อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ในความเป็นชนชั้นกลางที่ดี คุณธรรมของทั้งเพศชายและเพศหญิงควรจะ

ปรากฏในบุคคลคนเดียวกัน กล่าวคือ เพศหญิงที่อ่อนโยนและรักผู้อื่นจำเป็นต้องมีความเสียสละและความกล้าหาญที่ยิ่งใหญ่ที่จะมอบให้แก่คนที่ตนรักได้ ดังที่ลิลลี่เสียสละชีวิตตนเองเพื่อปกป้องแฮร์รี่จากโวลเดอมอร์อันเป็นการกระทำที่มีผลพวงมาจากความรัก ในขณะที่เพศชายที่กล้าหาญและแข็งแกร่งจำเป็นต้องมีศรัทธาและความเชื่อมั่นในความรักเพื่อที่จะปกป้องคุ้มครองตนเองดังที่แฮร์รี่ที่ห้าวหาญเผชิญหน้ากับโวลเดอมอร์ พ่อมดทรงอิทธิพลทั้งที่ตนยังไม่บรรลุนิติภาวะมีความรักและศรัทธาในความรักของมารดาเป็นเกราะคุ้มภัยอยู่

ชนชั้นกลางก่อร่างสร้างตัวขึ้นมาจากการล่มสลายของระบอบศักดินาดั้งเดิมที่มีระบอบให้คุณค่า และให้สิทธิในการขึ้นครองอำนาจแก่บุคคลหนึ่งผ่านสายเลือด หรือการรับมรดกในวงศ์ตระกูล ค่านิยมชนชั้นกลางจึงมีรากฐานมาจากการปฏิวัติวิถีคิดแบบดั้งเดิม ดังนั้นเรื่องการตัดสินคนและการให้คุณค่าแต่ละบุคคลในวิถีคิดแบบชนชั้นกลางจึงมาจากคุณธรรมเฉพาะบุคคลที่มีได้เกี่ยวเนื่องกับวงศ์ตระกูล หรือความเก่าแก่ของสายเลือด คุณธรรมดังกล่าวมีหลายประการ ประการที่สำคัญและมักจะได้รับการให้คุณค่าเสมอคือคุณธรรมเรื่องความกล้าหาญและเสียสละ รวมไปถึงความเก่งกาจอัจฉริยะที่มักจะได้รับการนำเสนอราวกับเป็นคุณธรรมพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ในรูปแบบของการนำเสนอภาพทหารที่เสียชีวิตในสงครามว่าเป็นวีรบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ที่ยอมเสียสละชีวิตตนเองเพื่อปกป้องประเทศชาติ หรือการนำเสนอภาพนักคิดนักเขียนในฐานะผู้ยิ่งใหญ่ที่คิดค้นทฤษฎีอัจฉริยะเพื่อประโยชน์แก่มนุษยชาติ การนำเสนอดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการเน้นย้ำคุณสมบัติเฉพาะบุคคลอันทำให้บุคคลนั้นขึ้นมายิ่งใหญ่ในสังคมได้โดยไม่ต้องอาศัยชาติตระกูลที่สูงศักดิ์ แต่อาศัยการพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ภายในตน ค่านิยมดังกล่าวจึงแปรเปลี่ยนเป็นมายาคติที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสากลเนื่องจากการนำเสนอที่เน้นความเท่าเทียมกันอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ และได้รับการนำเสนอผ่านสื่อหลายประเภทรวมทั้งวรรณกรรมสำหรับเด็กๆ เช่นเดียวกัน

3.4.1 ความบริสุทธิ์ของเลือด

วิธีการเน้นย้ำมายาคติชนชั้นกลางที่สัมฤทธิ์ผลได้ประการหนึ่งคือ การนำเสนอความไม่เหมาะสม รวมไปถึงความอยู่ดีธรรมของระบอบศักดินาแบบเก่า เพื่อแสดงถึงความไร้สมรรถภาพของระบอบดังกล่าวในการใช้ตัดสินคุณค่าของบุคคล อันจะนำมาซึ่งการยอมรับการให้คุณค่าของระบอบชนชั้นกลางที่นำเสนอความเท่าเทียมกันได้อย่างเป็นธรรมชาติ การนำเสนอดังกล่าวได้รับการถ่ายทอดอย่างเป็นรูปธรรมผ่านระบบสายเลือดของประชากรเวทมนตร์ โดยแบ่งความบริสุทธิ์ของสายเลือดออกเป็นสามระดับ ได้แก่ สายเลือดบริสุทธิ์ สายเลือดผสม และสายเลือดกำเนิดจากมักเกิล หรือสายเลือดสีโคลน

กลุ่มพอมดสายเลือดบริสุทธิ์คือ กลุ่มที่สืบสายเลือดมาจากตระกูลเวทมนตร์เก่าแก่ของโลกเวทมนตร์ และไม่เคยปรากฏว่าสมาชิกของครอบครัวคนใดแต่งงานกับมักเกิล (มนุษย์) กลุ่มพอมดเลือดบริสุทธิ์จึงเป็นเสมือนตัวแทนของชนชั้นสูงที่สืบทอดตระกูลเก่าแก่ อาศัยอยู่ในบ้านหลังใหญ่โต แวดล้อมไปด้วยข้าราชการ ตระกูลพอมดเลือดบริสุทธิ์ที่มีบทบาทสำคัญในเรื่องได้แก่ ตระกูลวีลดี ตระกูลมัลฟอยด์ ตระกูลพอตเตอร์ ตระกูลลอบบอททอม และตระกูลแบล็ค ส่วนกลุ่มพอมดสายเลือดผสมคือกลุ่มที่เกิดจากการแต่งงานระหว่างตระกูลพอมดดั้งเดิมและครอบครัวมักเกิล ประชากรเวทมนตร์ส่วนใหญ่ในสังคมเวทมนตร์จัดอยู่ในกลุ่มนี้ เนื่องจากการจำกัดการแต่งงานในตระกูลสายเลือดบริสุทธิ์ให้ตัวเลือกลดน้อยลง เพราะความเกี่ยวข้องทางสายเลือด มักเกิลจึงเป็นเสมือนทางออกเพื่อความอยู่รอดของเผ่าพันธุ์พอมด พอมดกลุ่มนี้ได้รับการนำเสนอว่าเป็นตัวแทนชนชั้นกลางที่มีคุณธรรมประจำตนในเรื่องความกล้าหาญ และเสียสละ ตัวละครกลุ่มนี้ที่มีบทบาทสำคัญคือแฮร์รี่ พอตเตอร์หรือวีรบุรุษชนชั้นกลางในเรื่อง และทอม ริคเคิลหรือลอร์ดโวลเดอมอร์ ส่วนกลุ่มสุดท้ายคือพอมดกำเนิดจากมักเกิล กลุ่มนี้จะไม่เกี่ยวข้องกับโลกเวทมนตร์โดยสายเลือด เติบโตขึ้นมาในโลกมนุษย์ในฐานะมนุษย์ปกติ แต่มีศักยภาพในตัวมากพอที่จะพัฒนาเป็นผู้ใช้เวทย์ได้ จึงได้รับการตอบรับเข้าเรียนในโรงเรียนเวทมนตร์ เปรียบได้กับชนชั้นแรงงาน หรือชนชั้นล่างของสังคม มีตัวละครหลักคือเซอร์ไมโอนี่ เกรนเจอร์ และลิลลี พอตเตอร์

การนำเสนอดังกล่าวเป็นความพยายามที่จะวิพากษ์ระบบศักดิ์ดินาดั้งเดิมที่ให้คุณค่าบุคคลตามสถานภาพโดยกำเนิด โดยเสนอว่าเซอร์ไมโอนี่ และลิลลีที่เปรียบเสมือนตัวแทนของชนชั้นล่างที่ดูจะไม่มีคุณค่าในระบอบดั้งเดิมเป็นผู้ที่เรียนเก่งที่สุดในชั้นปี (Rowling, 2005: 71) แฮร์รี่ พอมดสายเลือดผสมที่เป็นตัวแทนของชนชั้นกลาง และไม่เคยรับรู้เรื่องราวของโลกเวทมนตร์มาก่อนกลับมีความสามารถในการขี่ไม้กวาดและการแข่งขันกีฬาควิดดิทซ์ ในขณะที่พอมดเลือดบริสุทธิ์อย่างคราโกกลับไม่โดดเด่นในเรื่องใด ไม่ว่าจะการเรียนหรือเรื่องกีฬา โดยผู้เขียนนำเสนอบุคลิกของคราโกว่าเป็นคนใจโหด ชอบพูดจาโอ้อวด แต่ในสถานการณ์ที่ต้องลงมือกระทำจริง เขากลับไม่สามารถแสดงความสามารถออกมาได้ จึงอนุมานได้ว่าแท้จริงแล้วคราโกมีเพียงสายเลือดเก่าแก่ของตระกูลเท่านั้นที่นับได้ว่าเป็นคุณค่า มิได้มีความสามารถพิเศษอันแสดงศักยภาพภายในตัวตนได้ดังเช่นคุณสมบัติชนชั้นกลางที่ดี คราโกจึงเป็นเสมือนสัญลักษณ์เป็นรูปธรรมที่ผู้เขียนนำเสนอเพื่อวิพากษ์ระบอบศักดิ์ดินาโบราณนั่นเอง

‘Training for the ballet, Potter?’ yelled Malfoy, as Harry was forced to do stupid kind of twirl in mid-air to dodge the Bludger. Off Harry fled, the Bludger trailing a few feet behind him: and then glaring back at Malfoy in hatred, he saw it, *the Golden Snitch*. It was

hovering inches above Malfoy's left ear - and Malfoy, busy laughing at Harry, hadn't seen it.

(Rowling, 1998: 129)

สถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่อดราโกและแฮร์รี่เข้าประมือกันในการแข่งขันควิดดิทช์เป็นครั้งแรก ในฐานะซีกเกอร์ ผู้เล่นคนสำคัญของทีม เมื่อแฮร์รี่ต้องหลบหลีกลูกบอลต้องสาปที่จิ้งจะทำร้ายเขา ให้ตกไม่กวาดไปพร้อมกับสอดสายสายตาหาลูกสนิทซ์เพื่อทำแต้มให้กับทีม ดราโกที่เป็นผู้เล่น ตำแหน่งเดียวกับแฮร์รี่อยู่ในสถานะที่เหนือกว่าเนื่องจากไม่ต้องหลบหลีกลูกบอลต้องสาป แต่เขากลับแสดงท่าทีเย้ยหยัน และพูดเสียดสีแฮร์รี่ทั้งที่ควรจะต้องสมาธิกับการแข่งขัน ทำให้ดราโกมองไม่เห็นลูกสนิทซ์ตัวทำคะแนนที่ลอยอยู่เพียงไม่กี่นิ้วเหนือศีรษะของเขา การแข่งขันครั้งนี้จบลงที่ชัยชนะของทีมกริฟฟินดอร์จากการทำคะแนนของแฮร์รี่ ดราโกได้รับคำต่อว่าจากกัปตันทีมสลิธีริน เพราะความไร้สมรรถภาพของเขารุนแรง การนำเสนอภาพดราโกที่ไม่สามารถคว้าลูกสนิทซ์ใน ระยะประชิดตัวเนื่องจากเขาพุ่งเป้าไปที่การเย้ยหยันแฮร์รี่อยู่ เป็นกลไกในการสร้างความอ่อนแอ และลดทอนความสำคัญของสายเลือดบริสุทธิ์ที่ดราโกภาคภูมิใจ กล่าวคือ การที่ดราโกมีสายเลือดบริสุทธิ์ไม่ได้เป็นปัจจัยทำให้เขามีคุณค่าในฐานะนักควิดดิทช์ที่เก่งกาจ หรือได้รับการยอมรับของสังคมดังเช่นแฮร์รี่ที่ตั้งใจฝึกซ้อมขี่ไม้กวาด และซ้อมเล่นควิดดิทช์อย่างขะมักเขม้น ผู้อ่านได้รับสารในระดับเนื้อเรื่องว่าดราโกเป็นเด็กหนุ่มที่มีความภาคภูมิใจผิดๆ เกี่ยวกับตัวเอง ในขณะที่สารในระดับมายาคติสื่อว่า ระบบการให้คุณค่าแบบดั้งเดิมล้มเหลว และใช้การจริงไม่ได้ แต่ระบบการให้คุณค่าในแบบชนชั้นกลางใช้การได้จริง และมีประสิทธิภาพมากกว่า เพราะแฮร์รี่ในฐานะชนชั้นกลาง เอาชนะดราโกที่เป็นชนชั้นสูงได้โดยที่สายเลือดไม่ได้เป็นปัจจัยเกี่ยวข้องแม้แต่น้อย

กระบวนการนำเสนอมายาคติชนชั้นกลางผ่านการวิพากษ์ระบอบการให้คุณค่าแบบ สักคินาเก่าอีกประการคือ การที่พอมคเลือดบริสุทธิ์เรียกพอมคกำเนิดจากมักเกิลว่าเลือดสีโคลน (Mudblood) ในฐานะคำหยาบคายที่มีความหมายเชิงดูถูกเหยียดหยามทางสายเลือด ซึ่งดราโกมักใช้เรียกเซอร์ไมโอนี่ และมารดาของลิลลี่อยู่เป็นประจำ

'It's about the most insulting thing he [Draco] could think of,' gasped Ron, coming back up. 'Mudblood's a really foul name for someone who was Muggle-born - you know, non-magic parents. There are some wizards - like Malfoy's family - who think they're better than everyone else because they're what people call pure-blood.' He gave a small burp, and a single slug fell into his outstretched hand. He threw it into the basin and continued, 'I mean, the rest of us know it doesn't make any difference at all. Look

at Neville Longbottom - he's pure-blood and he can hardly stand a cauldron the right way up.'

'An' they haven't invented a spell our Hermione can't do,' said Hagrid proudly, making Hermione go a brilliant shade of magenta.

'It's a disgusting thing to call someone,' said Ron, wiping his sweaty brow with a shaking hand. 'Dirty blood, see. Common blood. It's mad. Most wizards these days are half-blood anyway. If we hadn't married Muggles we'd've died out.'

(Rowling, 1998: 89)

คำอธิบายของรอนที่เป็นสายเลือดบริสุทธิ์เกี่ยวกับคำเรียกพ่อมดกำเนิดจากมักเกิลในแง่ไม่เห็นด้วยพร้อมวิพากษ์การกระทำของคราโกว่าเป็นเรื่องไม่เหมาะสม รวมไปถึงยกตัวอย่างความไร้สมรรถภาพเชิงเวทมนตร์ของเนวิลล์ พ่อมดเลือดบริสุทธิ์ เปรียบเทียบกับความเป็นอัจฉริยะของเซอร์ไมโอนี่ที่ไม่มีเลือดเวทมนตร์ในร่างกาย พร้อมกับคำพูดที่ยอมรับการดำรงอยู่ของพ่อมดเลือดผสมเพราะถ้าหากพ่อมดไม่แต่งงานกับมักเกิล เผ่าพันธุ์พ่อมดคงจะสูญสิ้นไปเป็นแน่แท้ ล้วนแต่เป็นส่วนหนึ่งในกลไกการเน้นย้ำมายาคติชนชั้นกลางที่ผู้เขียนนำเสนอผ่านการเปรียบเทียบกับค่านิยมชนชั้นสูง โดยให้รอนที่เป็นตัวแทนชนชั้นสูงเป็นผู้วิพากษ์ระบบดังกล่าว ผู้อ่านจึงได้รับสารในระดับบายาคติว่า ตัวแทนชนชั้นสูงยังปฏิเสธค่านิยมของตนเองเพื่อสนับสนุนค่านิยมของชนชั้นกลาง อนุมานได้ว่า ค่านิยมชนชั้นกลางเป็นค่านิยมที่เป็นสากล และถูกต้องที่สุดเนื่องจากชนชั้นสูงเองยังยอมรับค่านิยมดังกล่าวและพร้อมปฏิเสธค่านิยมดั้งเดิม การนำเสนอในรูปแบบนี้จึงให้ผลในเชิงมายาคติที่ประสบความสำเร็จโดยสัมฤทธิ์ โดยไม่เสียดรรตศิลป์

การนำเสนอความสามารถของชนชั้นสูงที่ยึดติดกับค่านิยมดั้งเดิมให้ด้อยกว่าความสามารถของชนชั้นกลาง และการนำเสนอความคิดสนับสนุนค่านิยมชนชั้นกลางของชนชั้นสูงเป็นกลไกการสร้างมายาคติเรื่องค่านิยมเรื่องคุณธรรมประจำตัวชนชั้นกลางได้อย่างดี ทำให้ผู้อ่านมองเห็นว่า ค่านิยมดังกล่าวเป็นเรื่องสากลและยอมรับได้ มายาคติเรื่องคุณธรรมชนชั้นกลางจึงได้รับการเน้นย้ำและถ่ายทอดผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดนี้อย่างแยบยล

3.4.2 บันลี้หลัง

กระบวนการสร้างมายาคติเรื่องคุณธรรมชนชั้นกลางอีกประการหนึ่งนอกเหนือไปจากการลดทอนความสำคัญของค่านิยมแบบศักดินาเก่าคือการสนับสนุนและส่งเสริมให้ทุกคนยอมรับและเห็นพ้องกับค่านิยมเรื่องการให้ความสำคัญแก่คุณธรรมประจำตัวของชนชั้นกลาง เมื่อค่านิยมได้รับการยอมรับว่าเป็นสากล มายาคติจึงดำรงอยู่ในสังคมโดยรวมได้โดยไม่มีใครสังเกตเห็นว่าแท้จริงแล้ว

มายาคติดังกล่าวเป็นเพียงค่านิยมชนชั้นกลาง มิใช่ความเชื่อที่เป็นสากลแต่อย่างใด การนำเสนอที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดนี้เป็นรูปธรรมคือ การคัดแยกนักเรียนออกเป็นสี่กลุ่มโดยอาศัยคุณสมบัติเฉพาะภายในตัวตน ไม่ใช่อาศัยความบริสุทธิ์ของสายเลือด

เมื่อได้รับการตอบรับเข้าเรียนในโรงเรียนฮอกวอตส์ เด็กนักเรียนทุกคนจะนั่งรถไฟสายด่วนฮอกวอตส์จากสถานีรถไฟคิงส์ครอสมาจนถึงสถานีปลายทางฮอกวอตส์ จากนั้นนักเรียนปีหนึ่งจะถูกแยกออกมาจากนักเรียนปีอื่นที่เดินทางเข้าสู่ตัวปราสาทอันเป็นอาคารเรียนและหอพักด้วยรถลาก เพื่อไปขึ้นเรือแจวลำเล็กที่จอดรออยู่บนทะเลสาบและพายเรือเพื่อเข้าสู่ตัวปราสาทต่อไป ลักษณะเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าขบวนการด่วนที่ดูเหมือนจะเป็นสัญลักษณ์ของสิ่งใต้น้ำได้นำเด็กจากโลกแห่งความจริงที่ซบเซาที่เก่าแก่สามส่วนสี่เข้าสู่โลกแห่งโรงเรียนฮอกวอตส์ และเด็กปีหนึ่งที่ต้องแจวเรือไปในน้ำที่เปรียบเสมือนน้ำคร่ำในครรภ์มารดาเพื่อเข้าไปสู่ตัวปราสาทถือว่าเป็นการเกิดใหม่เพื่อหลุดพ้นจากระบบศักดิ์นิยามเดิม เข้าสู่ระบอบชนชั้นกลางที่ให้คุณค่าคนโดยอาศัยคุณธรรมประจำตัวโดยสมบูรณ์ การให้คุณค่าคนตามมายาคติชนชั้นกลางได้รับการนำเสนอแบบพิธีกรรมโบราณ กล่าวคือ นักเรียนชั้นปีที่หนึ่งทุกคนจะต้องเข้าร่วมพิธีคัดสรรเพื่อได้รับการคัดเลือกกว่าตนเองจะเข้าอยู่บ้านใด ผู้ที่คัดเลือกคือหมวกคัดสรร (Sorting Hat) ที่เป็นหมวกโบราณคร่ำคร่า มีอายุเก่าแก่เท่ากับการก่อตั้งโรงเรียนฮอกวอตส์ และเป็นหมวกที่รอบรู้ คัดเลือกนักเรียนเข้าบ้านทั้งสี่มาเป็นระยะเวลาอันยาวนานและไม่เคยตัดสินใจผิดพลาดสักครั้ง พิธีดังกล่าวจัดขึ้นในห้องโถงกลางท่ามกลางสักขีพยานทั้งโรงเรียน วิธีการคัดสรรคือ นักเรียนชั้นปีที่หนึ่งจะได้รับการเรียกชื่อเรียงลำดับตามตัวอักษรชื่อสกุลและเดินไปนั่งที่เก้าอี้กลมเพื่อสวมหมวกคัดสรรที่ศาสตราจารย์แม็กกอนนากัลรองอาจารย์ใหญ่สวมบนศีรษะ หมวกคัดสรรจะพิจารณาเด็กที่สวมตนเองอยู่จากสภาพจิตใจ และสภาวะความคิดอ่านในสมอง ก่อนจะขานชื่อบ้านที่เด็กคนนั้นได้รับคัดเลือกให้อยู่ จากนั้นศาสตราจารย์แม็กกอนนากัลจะหยิบหมวกออกจากศีรษะเด็กนักเรียน และเด็กคนดังกล่าวเดินเข้าไปนั่งที่โต๊ะยาวประจำบ้านตนเอง พิธีกรรมจะดำเนินไปเช่นนี้จนกระทั่งนักเรียนคนสุดท้ายได้รับการคัดเลือก พิธีจะเสร็จสมบูรณ์

พิธีการคัดสรรที่ผู้เขียนนำเสนอ มีข้อสังเกตที่น่าสนใจอยู่หลายประการ ประการแรกคือการทำพิธีอย่างเป็นทางการ มีสักขีพยานเป็นสมาชิกของสังคมฮอกวอตส์ทั้งหมดเป็นการนำเสนอที่สื่อความหมายแห่งมายาคติว่า ระบบการให้คุณค่าคนโดยยึดหลักคุณธรรมประจำตัวแบบชนชั้นกลางเป็นระบบที่ยุติธรรมที่สุดเท่าที่จะพึงมี เนื่องจากมีพิธีกรรมเป็นขั้นตอน กระทำในที่เปิดเผย มีสักขีพยาน ปราศจากความเหลื่อมล้ำ ประการที่สองคือหมวกคัดสรรเป็นหมวกที่โบราณที่มีอายุเก่า

แก่เทียบเคียงได้กับโรงเรียนฮอกวอตส์อันเป็นศูนย์รวมมายาคติการศึกษา และไม่เคียดสินใจผิดพลาด พิธีคัดสรรจึงเป็นพิธีที่ได้รับการยอมรับมาเป็นเวลานานจนเป็นธรรมชาติของการเรียนที่โรงเรียนฮอกวอตส์ ประการสุดท้ายคือข้อเท็จจริงที่ว่าคนในตระกูลเดียวกันไม่จำเป็นที่จะได้รับคัดเลือกให้อยู่บ้านเดียวกัน เป็นการบอกว่าระบบการให้คุณค่าเช่นนี้เป็นระบบที่ไม่ขึ้นตรงกับสายเลือดอย่างสิ้นเชิง เมื่อประมวลจากข้อสังเกตทั้งสามประการเข้าด้วยกัน จึงสรุปความหมายในระดับมายาคติได้ว่า พิธีคัดสรรเพื่อเลือกนักเรียนปีหนึ่งเข้าบ้านทั้งสี่หลังเป็นพิธีการเก่าแก่อันได้รับการปฏิบัติโดยชอบธรรม และยุติธรรม มีศักดิ์พยาน ได้รับการสืบทอดปฏิบัติต่อกันเป็นเวลาช้านาน ไม่ขึ้นตรงกับระบอบศักดินาเก่าโดยสิ้นเชิง พิธีกรรมดังกล่าวจึงเป็นพิธีที่ศักดิ์สิทธิ์ เชื่อถือได้ และถูกต้องสมควรที่สุด การให้คุณค่าคนตามแบบฉบับชนชั้นกลางจึงเป็นระบอบการให้คุณค่าที่เป็นสามัญไม่ได้ขึ้นตรงกับค่านิยมของชนชั้นใดทั้งสิ้น ภาษาแห่งมายาคติจึงทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์แบบผ่านพิธีกรรมดังกล่าว

บ้านทั้งสี่หลังในโรงเรียนฮอกวอตส์ตั้งตามชื่อผู้ก่อตั้งโรงเรียนทั้งสี่คน คือ บ้านกริฟฟินดอร์เป็นตัวแทนของกอดริค กริฟฟินดอร์ที่รับนักเรียนที่กล้าหาญและเข้มแข็ง ในขณะที่บ้านสลิตรินเป็นตัวแทนของซาลาซาร์ สลิตรินซึ่งรับเด็กนักเรียนที่ฉลาดแกมโกง และพร้อมจะทำทุกวิถีทางเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย ส่วนบ้านราเวนครอว์เป็นตัวแทนของโรวีนา ราเวนครอว์ซึ่งรับเด็กนักเรียนที่เฉลียวฉลาด และไหวพริบดี และสุดท้าย บ้านฮัฟเฟิลพัฟ ตัวแทนของเฮลกา ฮัฟเฟิลพัฟที่ต้อนรับเด็กที่จิตใจดีงาม รวมถึงเด็กทั้งหมดที่บ้านอื่นปฏิเสธ โดยบ้านทั้งสี่หลังได้รับความสำคัญในเนื้อเรื่องไม่เท่าเทียมกัน บ้านกริฟฟินดอร์ซึ่งเป็นตัวแทนของความเชื่อ ทัศนคติ และค่านิยมแบบชนชั้นกลาง และบ้านสลิตรินที่เป็นที่รวมของพ่อมดที่มีความคิดแบบชนชั้นสูงเป็นสองบ้านที่ได้รับการกล่าวถึงมากที่สุด ให้ความสำคัญมากที่สุด จึงสมควรนำมาวิเคราะห์เรื่องกระบวนการสร้างค่านิยมการให้คุณค่าคนแบบวิถีชนชั้นกลาง

'Oh, you may not think I'm pretty,

But don't judge on what you see,

I'll eat myself if you can find

A smarter hat than me.

[...]

So try me on and I will tell you

Where you ought to be.

You might belong in Gryffindor,

Where dwell the brave at heart,

Their daring, nerve and chivalry
 Set Gryffindors apart;
 [...]
 Or perhaps in Slytherin
 You'll make your real friends,
 Those cunning folk use any means
 To achieve their ends.
 [...]

(Rowling, 1997: 88)

เพลงด้านบนคัดมาจากเพลงที่หมวกคัดสรรร้องก่อนที่พิธีคัดสรรจะเริ่มต้นขึ้นต่อหน้าสักขีพยาน เนื้อความในเพลงที่หมวกยินยอมตนเองว่าตั้งแต่ตนไม่เคยคัดคนเข้าบ้านผิดเลยแม้แต่ครั้งเดียวเป็นเสมือนการต่อย้ำมายาคติว่าด้วยคุณธรรมของชนชั้นกลางที่ได้รับการแบ่งโดยอาศัยหลักเกณฑ์โบราณอย่างหมวกคัดสรรว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องที่สุด แม้การเลือกของหมวกคัดสรรดูเหมือนจะมีพิธีกรรมอันยิ่งใหญ่ กระทบต่อหน้าสักขีพยาน แต่ท้ายที่สุดแล้วการตัดสินใจเลือกคนเข้าบ้านยังคงขึ้นอยู่กับหมวกคัดสรรเพียงผู้เดียว หากหมวกคัดสรรเปรียบได้ดั่งระบบโบราณ การแบ่งบุคคลโดยให้คุณค่าเฉพาะตัวบุคคลที่กระทำโดยระบบโบราณอันเชื่อถือได้จึงเป็นเรื่องที่ยอมรับว่าถูกต้อง ทำให้มายาคติชนชั้นกลางได้รับการเน้นย้ำผ่านการคัดสรรของหมวก ในขณะที่คุณสมบัติของบ้านกริฟฟินดอร์เรื่องความกล้าหาญอันเป็นหนึ่งในคุณธรรมสำคัญของการเป็นชนชั้นกลางที่ได้รับสัญญาเป็นตรารูปสิงโตอันเป็นสัญลักษณ์ของบ้าน อนุমানได้ว่าผู้ที่ได้รับการคัดสรรเข้าร่วมบ้านกริฟฟินดอร์เป็นผู้ที่มีคุณสมบัตินี้เป็นชนชั้นกลางอย่างครบถ้วน ชนชั้นกลางจึงยึดโยงกับคุณธรรมเรื่องความกล้าหาญ ในขณะที่เดียวกันบ้านสลิธีรินที่ต้อนรับแต่ผู้ที่ทำทุกวิถีทางเพื่อจะให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ส่วนตนเป็นเสมือนภาพสะท้อนของชนชั้นสูง เท่ากับว่าความเป็นชนชั้นสูงได้รับการปลุกไสให้กลายเป็นอื่นโดยยึดโยงอยู่กับความชั่วร้าย และความเจ้าเล่ห์เพทุบายเหมือนดังเช่นภาพที่ปรากฏในสัญลักษณ์ของบ้านตนนั่นเอง

บ้านกริฟฟินดอร์ที่เป็นเสมือนภาพตัวแทนชนชั้นกลางจากคุณสมบัตินี้เรื่องความกล้าหาญ และเสียสละที่เป็นสัญลักษณ์ของบ้านมีสมาชิกเป็นตัวละครเอกฝ่ายดีแทบทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นแฮร์รี่ รอน เฮอร์ไมโอนี่ เจมส์และลิลลี่ ซีเรียส เด็กๆ ครอบครัวยิวสตีล เนิววิลล์ และตัวละครอื่นที่เป็นสมาชิกภาคินกพีนิคซ์ที่ต่อต้านคัมเบลดอร์อีกหลายตัว การรวบรวมตัวละครเอกฝ่ายดีเข้าไว้ในบ้านหลังดังกล่าวเป็นการนำเสนอความชอบธรรมของวิถีชีวิตชนชั้นกลางในระดับมายาคติ กล่าวคือ ผู้อ่านจะรับรู้สารระดับเนื้อเรื่องว่า บ้านกริฟฟินดอร์เป็นแหล่งรวมผู้กล้าหาญ และมีคุณธรรม แต่จะรับรู้ใน

แบบมายาคติว่า การเดินตามวิถีชีวิตแบบชนชั้นกลางเป็นการกระทำที่ถูกต้องสมควร เพราะตัวละครที่อยู่บ้านหลังนี้เป็นตัวละครฝ่ายดีทั้งสิ้น ไม่ปรากฏตัวละครฝ่ายชั่วร้ายที่เคยเป็นสมาชิกบ้านหลังนี้ แม้แต่คนเดียว ดังนั้น การเดินตามมายาคติชนชั้นกลางจึงเป็นการเดินทางที่ถูกต้อง และมีศีลธรรม ในขณะที่สมาชิกบ้านสลีธิรินที่เป็นภาพตัวแทนชนชั้นสูงที่มีคุณลักษณะเจ้าเล่ห์ ไร้ใจไม่ได้ และรักพวกพ้องกลับก่อปรปักษ์ด้วยตัวละครฝั่งชั่วร้ายหลายตัวอย่างทอม ริคเคิล (ลอร์ด โวลเคอร์มอร์) และลูกสมุนของโวลเคอร์มอร์เกือบทุกคน ผู้เขียนนำเสนออุปนิสัย และลักษณะของตัวละครกลุ่มนี้ในแง่ผู้ร้าย ไม่มีใครชอบ และเป็นตัวอันตรายคุกคามสังคมเวทมนตร์ เป็นการสื่อสารระดับมายาคติว่า ระบอบศักดินาดั้งเดิมที่ยังคงหลงเหลืออยู่ในสังคมเป็นระบอบที่ไม่เกิดประโยชน์ต่อสังคม แต่สร้างความวุ่นวาย และทำให้สังคมเสื่อมทรามลง การเชื่อฟังระบอบดังกล่าวจึงไม่ใช่เรื่องสมควร คุณสมบัติของตัวละครจากบ้านสลีธิรินเองก็ไม่ใช่คุณสมบัติที่พึงประสงค์ในการอยู่ร่วมกันในสังคม การให้ภาพของสองบ้านที่ต่างกันอย่างสุดขั้วเช่นนี้จึงเป็นการนำเสนอที่สร้างความชอบธรรมให้กับค่านิยมชนชั้นกลาง และลดทอนความสำคัญของค่านิยมชนชั้นสูง อันเป็นหนึ่งในกระบวนการสร้างมายาคติในวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์

ข้อสนับสนุนอีกประการที่บ่งบอกว่า ผู้ที่มีคุณธรรมเรื่องความกล้าหาญ เสียสละ และเฉลียวฉลาดคือผู้ที่มีคุณสมบัติความเป็นชนชั้นกลางอยู่ในตัวคือ เมื่อศาสตราจารย์สเนป หัวหน้าบ้านสลีธิรินที่จ้องทำร้าย และใส่ความแฮร์รี่อยู่ตลอดเวลาจากความไม่พอใจเจมส์ บิดาของเขา รวมไปถึงเป็นผู้สังหารคัมเบิลดอร์ และเป็นหนึ่งในผู้เสพความตายที่ทรงอิทธิพลของโวลเคอร์มอร์โกล์ เสียชีวิต เขามอบความทรงจำของเขาให้กับแฮร์รี่ เมื่อแฮร์รี่เห็นความทรงจำทั้งหมดของสเนป เขาก็เข้าใจว่า แท้จริงแล้วสเนปหลงรักลิลลี่ มารดาของเขามาโดยตลอด แม้ว่าสเนปเคยเป็นผู้เสพความตาย และจงรักภักดีต่อโวลเคอร์มอร์มาก่อน แต่เมื่อโวลเคอร์มอร์สังหารลิลลี่ผู้เป็นที่รัก เขาก็เปลี่ยนฝั่งเข้าร่วมมือกับคัมเบิลดอร์เพื่อปกป้องลูกชายเพียงคนเดียวของลิลลี่ทันที การที่สเนปผู้เป็นสายลับคนสำคัญของ คัมเบิลดอร์สามารถทำให้พอมคทรวงอำนาจ และมีอำนาจยังรู้จักใจคู่สนทนาได้อย่างโวลเคอร์มอร์เชื่อนิทใจว่าสเนปเป็นสายลับฝั่งตน และยกให้สเนปเป็นลูกน้องคนสนิท แสดงให้เห็นว่าสเนปมีคุณธรรมเรื่องความรัก ความกล้าหาญ และความเสียสละ รวมไปถึงอัจฉริยภาพอันเป็นคุณสมบัติของชนชั้นกลางที่ดี แต่สเนปเป็นสมาชิกบ้านสลีธิรินอันเป็นเสมือนตัวแทนของชนชั้นสูง การนำเสนอตัวตนของสเนปในรูปแบบนี้เป็นการเน้นย้ำมายาคติว่าด้วยการตัดสินใจโดยอาศัยคุณค่าเฉพาะบุคคลของชนชั้นกลางได้เป็นอย่างดี สารที่สื่อในระดับมายาคติคือ แม้กระทั่งชนชั้นสูงที่ดูเหมือนจะไร้สมรรถภาพ เมื่อเดินตามมายาคติชนชั้นกลางโดยสร้างคุณค่าให้ตนเองผ่านคุณธรรมพื้นฐานของความเป็นคนตามมายาคติชนชั้นกลาง เขาก็ได้รับการยอมรับใน

ฐานะชนชั้นกลางที่ดีคนหนึ่ง โดยพิสูจน์จากคำพูดของคัมเบิลดอร์ที่ว่าสเนปเป็นพอมดที่กล้าหาญ ไม่ได้ขี้ขลาดเหมือนผู้เสพความตายบางคนที่หลบหนีไปซ่อนตัวเมื่อรู้ว่าโวลเดอมอร์ฟื้นคืนชีพด้วยกลัวว่าเขาจะถูกแก้แค้นจากการทรยศเมื่อครั้งที่โวลเดอมอร์เสื่อมอำนาจ และคัมเบิลดอร์อดคิดไม่ได้ว่า หมวกคัดสรรเลือกสเนปเข้าบ้านสลีธีรินเร็วเกินไป (Rowling, 2007: 545) คำพูดดังกล่าวอนุมานได้ว่าคัมเบิลดอร์เองคิดว่าสเนปมีคุณสมบัติของชนชั้นกลางที่ดีอย่างครบถ้วน จึงไม่ควรเป็นสมาชิกของบ้านสลีธีริน เป็นการสนับสนุน และเน้นย้ำมาคาดคิดว่า ถ้าหากเลือกที่จะดำเนินชีวิตในวิถีชนชั้นกลาง ภาพวีรบุรุษจะปรากฏในตัวเอง

เนวิลล์ ลองบอททอมและรอน วิสลี เป็นพอมดสองคนที่มีสายเลือดบริสุทธิ์ อันเป็นตัวแทนของชนชั้นสูงได้รับคัดเลือกให้เป็นสมาชิกบ้านกริฟฟินดอร์ เนื่องจากทั้งคู่มีคุณลักษณะปฏิเสธความคิดระบอบศักดินาเก่า โดยการไม่ยอมรับความคิดกีดกันทางสายเลือดของพอมดเลือดบริสุทธิ์ อีกทั้งยังพร้อมที่จะปกป้องเพื่อนที่มีกำเนิดจากมักเกิดอย่างกล้าหาญสมเป็นสมาชิกบ้านกริฟฟินดอร์ ในตอนท้ายของเรื่องทั้งคู่จึงได้รับการยกย่องว่าเป็นวีรบุรุษที่กล้าหาญ และมีส่วนสำคัญในการทำลายล้างโวลเดอมอร์และสมุน การนำเสนอเช่นนี้เป็นการสื่อสารในระดับมาคาดคิดว่า เมื่อชนชั้นสูงปฏิเสธค่านิยมดั้งเดิมของตนเอง และพร้อมที่จะดำเนินตามค่านิยมชนชั้นกลางเขาจะได้รับการยกย่องในฐานะวีรบุรุษ ไม่ใช่ผู้อ่อนแอตามแบบชนชั้นสูง เนวิลล์และรอนพัฒนาความเข้มแข็งของตนขึ้นภายหลังจากได้เข้าเป็นสมาชิกบ้านกริฟฟินดอร์ บ้านกริฟฟินดอร์จึงเป็นเสมือนสถานที่หล่อหลอมความเป็นชนชั้นกลางขึ้นมา และเมื่อได้รับคัดเลือกให้เป็นชนชั้นกลางแล้ว การดำเนินตามมาคาดติของชนชั้นกลางจะเป็นหนทางที่ทำให้ตัวละครทั้งคู่กลายเป็นวีรบุรุษ มิใช่พอมดเลือดบริสุทธิ์อ่อนแออย่างที่เขาคือในตอนต้นเรื่อง

การนำเสนอความแตกต่างระหว่างสมาชิกในบ้านกริฟฟินดอร์และบ้านสลีธีรินโดยสัมบูรณ์เป็นกลไกหนึ่งในการสร้างมาคาดติชนชั้นกลางเรื่องการให้คุณค่าคนโดยจำแนกตามคุณธรรมเฉพาะบุคคลได้อย่างสัมฤทธิ์ผล การนำเสนอผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กที่สนุกสนานและชวนอ่านทำให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินไปพร้อมกับเรียนรู้ และรับทราบมาคาดติสำคัญของชนชั้นกลาง ทำให้รากของมาคาดติเรื่องดังกล่าวฝังลึกลงในสังคมมากขึ้น เป็นหลักประกันว่ามาคาดตินี้จะดำรงอยู่ต่อไปในสังคมอีกเป็นระยะเวลาอันยาวนาน

3.5 มายาคติเรื่องการสะสมทุน

ชนชั้นกลางก่อร่างสร้างตัวมาจากประกอบธุรกิจ หรือสะสมทุนเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจทั้งในด้านการผลิต และอำนาจทางการเมืองการปกครอง ดังนั้น สำหรับการดำเนินชีวิตตามแบบชนชั้นกลาง การสะสมทุนจึงเป็นเรื่องจำเป็นในการดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพ แม้ผู้ที่มีทุนทรัพย์จำนวนมาก จะได้รับการยกย่อง และนับหน้าถือตาจากคนอื่นในสังคม แต่การสะสมทรัพย์ หรือเห็นเงินเป็นสิ่งสำคัญกลับเป็นค่านิยมของชนชั้นกลางที่ชนชั้นกลางพยายามปฏิเสธ เนื่องจากค่านิยมดังกล่าวขัดต่อมายาคติว่าด้วยเรื่องคุณธรรมเฉพาะบุคคล การสะสมทุนและการให้ได้มาซึ่งทุนทรัพย์บางครั้งจำต้องอาศัยเล่ห์เหลี่ยม และละทิ้งคุณธรรมความดีตามมายาคติ การกระทำเช่นนั้นจึงเป็นค่านิยมที่ชนชั้นกลางพยายามปฏิเสธ โดยนำเสนอว่าคนที่คิดเช่นนั้นเป็นคนเห็นแก่ตัว มีทัศนคติที่ไม่ดี และไม่ใช่วิถีชีวิตที่ดี กล่าวคือ แม้ชนชั้นกลางจะได้รับอำนาจจากการสะสมทุน แต่ชนชั้นกลางกลับพยายามปฏิเสธพฤติกรรมสะสมทุนของตนเองโดยสร้างความเป็นอื่นให้กับค่านิยมดังกล่าว และเลือกที่จะนำเสนอแต่เพียงค่านิยมในส่วนของชนชั้นกลางเท่านั้น การนำเสนอดังกล่าวเป็นกลไกในการสร้างมายาคติความเป็นอื่นให้กับค่านิยมเรื่องการสะสมทุนของชนชั้นกลาง โดยได้รับการถ่ายทอดผ่านวรรณกรรมชุดนี้ซึ่งเป็นรูปธรรมผ่านพฤติกรรมของสัตว์ประหลาดสองชนิดคือ พฤติกรรมตามธรรมชาติของกอบลิน และพฤติกรรมของเอลฟ์ประจำบ้านเมื่อได้รับอิสระจากนายจ้างซึ่งมักจะเป็นตระกูลฟอมดสายเลือดบริสุทธิ์

3.5.1 กอบลิน

กอบลินเป็นสิ่งมีชีวิตรูปร่างเตี้ยล่ำ แววดาหลายแวนฉลาดแกมโกง เคราแหลมเป็นคราแพะ นิ้วมือนิ้วเท้ายาวผิดปกติ มีอาชีพหลักเป็นผู้ดำเนินการธนาคารกริงกอตต์ หรือธนาคารเพียงแห่งเดียวในสังคมเวทมนตร์ที่ได้ชื่อว่าเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยที่สุดในการเก็บรักษาเงิน ไม่เคยมีใครปล้นหรือทำอันตรายทรัพย์สินภายในธนาคารได้อย่างประสบผลสำเร็จหากไร้ความช่วยเหลือจากกอบลิน ผู้ควบคุมธนาคาร กอบลินจึงเป็นเสมือนผู้ปกป้องทรัพย์สิน และทรัพย์สมบัติที่เข้มแข็งและทรงประสิทธิภาพที่สุดในโลกเวทมนตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างฟอมดและกอบลินเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ค่อยดีนัก เนื่องจากกอบลินเป็นเผ่าพันธุ์ที่ชั่วร้าย ไม่ยอมโอนอ่อนและยอมตามเผ่าพันธุ์ฟอมด จึงเกิดศึกสงครามกันระหว่างทั้งสองเผ่าพันธุ์อยู่เป็นระยะตลอดประวัติศาสตร์เวทมนตร์อันยาวนาน ในที่สุดสงครามระหว่างสองเผ่าพันธุ์ก็สงบลงได้จากการหย่าศึกอย่างเป็นทางการภายใต้ข้อตกลงที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับหากฟอมดยอมให้กอบลินทำกิจการธนาคารแต่เพียงผู้เดียว และทั้งสองฝ่ายปฏิเสธที่จะค้นหาความลับของศาสตร์ที่แต่ละเผ่าพันธุ์ถนัด คือ กอบลินจะสงวนความรู้ในการผลิตเครื่องประดับ อัญมณี และดาบที่ทั้งแข็งแรง สวยงาม และละเอียดประณีต ในขณะที่ฟอมดจะสงวน

ศาสตร์แห่งการผลิตไม้กายสิทธิ์อันเป็นเสมือนอาวุธชิ้นสำคัญในการเพิ่มขีดการทำลายล้างคู่ต่อสู้ไว้เฉพาะเผ่าพันธุ์ของตนเอง โดยไม่ข้องแวะกัน สัญญาสงบศึกจึงเกิดขึ้น และได้รับการปฏิบัติสืบต่อกันมา โดยความสัมพันธ์ในรูปแบบดังกล่าวมิได้พัฒนาไปเป็นความสัมพันธ์ฉันมิตร แต่เป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเกลียดชังเบื้องต้น กล่าวคือ ในทัศนคติของกอบลิน พ่อมดเป็นสิ่งมีชีวิตที่เชื่อถือไม่ได้ในเรื่องทรัพย์สินสมบัติ เพราะสำหรับกอบลินแล้วการที่พ่อมดจ่ายเงินซื้ออัญมณีมีค่าจากกอบลิน กอบลินจะถือว่าพ่อมดขโมยอัญมณีดังกล่าวไปจากตนในระยะเวลาชั่วชีวิต ดังนั้นหากพ่อมดตนดังกล่าวเสียชีวิตลง การส่งมอบอัญมณีให้กับลูกหลานในฐานะมรดกจึงเป็นสิ่งที่รับไม่ได้ อัญมณีจะต้องกลับไปเป็นสมบัติของกอบลินคนที่ผลิตอัญมณีชิ้นนั้นขึ้นมา ในขณะที่เดียวกันพ่อมดมองว่า หากเสียเงินซื้ออัญมณีใดก็ตามมาจากกอบลิน สิทธิในการครอบครองทั้งหมดจะตกอยู่กับพ่อมด ดังนั้นพ่อมดจึงมีสิทธิที่จะส่งมอบอัญมณีดังกล่าวให้ลูกหลาน หรือคนที่ตนพอใจในฐานะของขวัญ หรือมรดกได้ตามสิทธิการครอบครองในความเชื่อแบบชนชั้นกลางว่าผู้เป็นเจ้าของทุนคือผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ใช้ทุนแลงกมานั่นเอง ทัศนคติที่ขัดแย้งกันระหว่างพ่อมดและกอบลินเป็นชนวนให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า คลื่นใต้น้ำในความสัมพันธ์ กล่าวคือ พ่อมดและกอบลินไม่สามารถใช้ชีวิตร่วมกันได้หากทัศนคติ และความเชื่อขัดแย้งกันอย่างสุดขั้วเช่นนี้

‘I know goblins,’ said Bill. ‘I’ve worked for Gringotts ever since I left Hogwarts. As far as there can be friendship between wizards and goblins, I have goblin friends - or, at least, goblins I know well, and like.’

[...]

‘If you have struck any kind of bargain with Griphook, and most particularly if that bargain involves treasure, you must be exceptionally careful. Goblin notions of ownership, payment and repayment are not the same as human ones.’

[...]

‘We are talking about a different breed of being,’ said Bill. ‘Dealings between wizards and goblins have been fraught for centuries - but you’ll know all that from History of Magic. There has been fault on both sides, I would never claim that wizards have been innocent. However, there is a belief among some goblins, and those at Gringotts are perhaps most prone to it, that wizards cannot be trusted in matters of gold and treasure, that they have no respect for goblin ownership.’

[...]

‘You don’t understand, Harry, nobody could understand unless they have lived with goblins. To a goblin, the rightful and true master of any object is the make, not the purchaser. All goblin-made objects are, in goblin eyes, rightfully theirs.’

'But if it was bought -'

'- then they would consider it rented by the one who had paid the money. They have, however, great difficulty with the idea of goblin-made objects passing from wizard to wizard. ... I believe he thinks, as do the fiercest of his kind, that it ought to have been returned to the goblins once the original purchaser died. They considered our habit of keeping goblin-made objects, passing them from wizard to wizard without further payment, little more than theft.

(Rowling, 2007: 418)

ความคิดเรื่องทรัพย์สินของกอบลิน และพอมดที่ดูเหมือนจะแตกต่างกันจนกระทั่งกลายเป็นความขัดแย้ง หากสังเกตผ่านการนำเสนอที่แตกต่างกัน แท้จริงแล้วแนวความคิดพื้นฐานของทั้งสองเผ่าพันธุ์เหมือนกัน กล่าวคือ กอบลินเชื่อว่าอัญมณีที่ตนเองรังสรรค์ขึ้นเกิดจากฝีมือ และทุนทรัพย์ส่วนบุคคล ดังนั้นอัญมณีดังกล่าวจึงตกเป็นของกอบลินโดยชอบธรรม เมื่อกอบลินผู้ผลิตอัญมณีเสียชีวิตลง สิทธิในการครอบครองจึงควรจะไปสู่ลูกหลานของกอบลินตนดังกล่าว ในขณะที่เดียวกัน พอมดที่ซื้ออัญมณีขึ้นดังกล่าวมาจากกอบลินคิดว่า อัญมณีขึ้นดังกล่าวเกิดจากฝีมือการหาเงิน และทุนทรัพย์ส่วนตัว สิทธิในการครอบครองจึงตกอยู่กับตนโดยชอบธรรม เมื่อเจ้าของอัญมณีเสียชีวิตลง ลูกหลานจึงควรเป็นเจ้าของแทนตามสิทธิการครอบครอง อาจกล่าวได้ว่าความคิดเรื่องการครอบครองทรัพย์สินของกอบลินไม่ต่างจากความคิดของพอมดสักเท่าไร แม้สารในระดับเนื้อเรื่องที่นำเสนอจะว่าด้วยความเห็นแก่ตัวของกอบลิน แต่สารที่สื่อในระดับมาคาดิกลับสะท้อนความเห็นแก่ตัวอันเป็นค่านิยมพื้นฐานของชนชั้นกลางผ่านกอบลินนั่นเอง

การปฏิเสธมาคาดิเรื่องการสะสมทุนของชนชั้นกลางได้รับการนำเสนอในรูปแบบของความน่ารังเกียจ กระจายเลือด และไม่น่าคบของกอบลิน กล่าวคือ เมื่อตัวละครพอมดใช้ชีวิตร่วมกับกอบลินไปได้สักระยะ ตัวละครตัวนั้นจะรู้สึกรังเกียจ และอึดอัดใจในธรรมชาติอันกระจายเลือด เห็นแก่ตัว และหยาบกระด้างของกอบลิน ไม่ว่าจะเป็นแฮร์รี่ รอน เฮอร์ไมโอนี่ หรือแม้แต่บิลล์เองที่ทำงานร่วมกับกอบลินในธนาคารกริงส์ก็อดต์มาเป็นระยะเวลาอันยาวนานก็ยังทำให้เป็นกลาง และยอมรับพฤติกรรมกระจายเลือดของกอบลินไม่ได้ การให้ภาพกอบลินที่เปรียบเสมือนเจ้าของทุนในฐานะสิ่งมีชีวิตกระจายเลือด และเป็นอันตรายจึงเป็นกระบวนการสร้างมาคาดิการปฏิเสธพฤติกรรมได้กล่าวได้ออกมาเป็นรูปธรรม และบอกเล่าภาษามาคาดิได้อย่างแนบเนียนเป็นธรรมชาติ

3.5.2 เอลฟ์ประจำบ้าน

เอลฟ์ประจำบ้านเป็นสิ่งมีชีวิตรูปร่างหน้าตาอัปลักษณ์ หูใหญ่กางออกด้านข้างเหมือนปีก ค้างคาว หัวโต ลำตัวและแขนขาพอมกึ่งก้าง ดวงตากกลมโตสีเขียวขนาดเท่าลูกเทนนิสกินพื้นที่เกินครึ่งหน้า สวมใส่สิ่งที่คุณเหมือนปลอกหมอนสีตุ่นเจาะช่องให้ศีรษะและแขนลอดออกมาได้เท่านั้น เอลฟ์ประจำบ้านมีหน้าที่รับใช้ครอบครัวเวทมนตร์ที่ตนเองสังกัดอยู่จนกระทั่งตาย ลูกหลานของเอลฟ์ตนดังกล่าวจะรับหน้าที่ต่อจากบรรพบุรุษของตนเองไปเรื่อยๆ เป็นพันชนาการจนกว่าเจ้านายตนเองจะปลดปล่อยให้เอลฟ์เป็นอิสระโดยการมอบเสื้อผ้าให้ เอลฟ์ประจำบ้านไม่อาจพูดจาวาไรยหรือขัดคำสั่งคนในครอบครัวที่ตนเองสังกัดได้อย่างเด็ดขาด เมื่อคนในตระกูลสิ้นชีวิตลง ผู้สืบทอดทางสายเลือด หรือผู้รับมรดกโดยชอบธรรมตามพินัยกรรมจะเป็นผู้มีสิทธิออกคำสั่งเหนือเอลฟ์ประจำบ้านเป็นทอดๆ วนกระทั่งผู้มีสิทธิออกคำสั่งตัดสินใจหยิบยื่นเสื้อผ้าให้เอลฟ์เป็นการปลดปล่อยเอลฟ์ตนนั้นให้เป็นอิสระที่จะไปไหนมาไหนได้โดยไม่ต้องรับคำสั่งจากพ่อมดอีก หน้าที่หลักของเอลฟ์ประจำบ้าน และประจำโรงเรียนฮอกวอตส์ที่มีจำนวนเอลฟ์ประจำบ้านอาศัยอยู่มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของประเทศอังกฤษ คือ ดูแลปรนนิบัติเจ้านาย ทำความสะอาดบ้าน หุงหาอาหาร ดูแลซักรีดเสื้อผ้า และคอยอำนวยความสะดวกให้ผู้เป็นนายโดยไม่ได้รับค่าตอบแทน หรือสวัสดิการอื่นใดนอกเหนือจากสิทธิในการอยู่ร่วมบ้านเดียวกับนายเท่านั้น อย่างไรก็ตาม เอลฟ์ประจำบ้านเกือบทุกคนเต็มใจปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว และส่วนมากจะปฏิเสธโอกาสที่จะได้รับอิสระจากผู้เป็นนาย ทั้งยังเห็นว่าการได้รับอิสระเป็นเรื่องน่าละอาย และขัดต่อความภาคภูมิใจของเผ่าพันธุ์ตนเอง

การให้ภาพเอลฟ์ในฐานะทาสผู้รับใช้พ่อมดตระกูลเก่าแก่ที่มักจะเป็นพ่อมดสายเลือดบริสุทธิ์ คือ กลวิธีในการสร้างความเป็นอื่นให้กับเอลฟ์ กล่าวคือ เอลฟ์เป็นตัวแทนของทาสในระบอบศักดินาโบราณที่น้อมรับการตกอยู่ใต้อำนาจของชนชั้นสูงโดยคุณฉิ ขัดต่อหลักการดำเนินชีวิตตามแบบชนชั้นกลางอันควรจะเป็น พฤติกรรมของเอลฟ์ประจำบ้านจึงไม่ใช่พฤติกรรมของชนชั้นกลาง แต่เป็นพฤติกรรมของทาส หรือชนชั้นต่ำในสังคม ต่อมาเอลฟ์ประจำบ้านคนหนึ่งที่มีทัศนคติแตกต่างออกไปจากความเชื่อของเผ่าพันธุ์ตนเองก็ปรากฏตัว คือ บบิเป็นอดีตเอลฟ์ประจำตระกูลมัลฟอยด์ที่เสี่ยงชีวิตและการลงทัณฑ์จากเจ้านายตนเองมาเตือนแฮร์รี่ถึงแผนการณ์ของมิสเตอร์มัลฟอยด์ที่จะใช้เงินนี้ น้องสาวคนเล็กของตระกูลวีสลีย์เป็นเครื่องมือเพื่อเปิดห้องแห่งความลับที่มีงูยักษ์บราซิลสิงสู่อยู่เพื่อทำอันตรายแก่นักเรียนโรงเรียนฮอกวอตส์เพราะต้องการขับไล่คัมเบลคอร์ออกจากความเป็นครูใหญ่ และแสดงเจตนารมณ์อย่างชัดเจนว่าตนต้องการเป็นอิสระ ไม่ขึ้นตรงต่อตระกูลมัลฟอยด์อีกต่อไป แฮร์รี่ที่มีคุณธรรมเรื่องความกตัญญู และรักพวกพ้องตามแบบ

ชนชั้นกลางที่ดีจึงหลอกล่อให้มิสเตอร์มัลฟอยโยนถุงเท้าข้างหนึ่งให้ด็อบบี้ ทำให้ด็อบบี้เป็นอิสระจากตระกูลมัลฟอยด์ และออกเดินทางท่องเที่ยวไปทั่วโลกแบบที่ตนปรารถนามาตลอดชีวิต จนกระทั่งด็อบบี้ต้องการหางานทำโดยแลกกับเงินเดือนและสวัสดิการ แต่เขากลับไม่สามารถหาผู้จ้างวานได้เนื่องจากไม่มีใครเห็นความสำคัญของการจ่ายเงินค่าแรงให้แก่เอลฟ์ประจำบ้าน ด็อบบี้จึงเดินทางมาจนกระทั่งถึงโรงเรียนฮอกวอตส์ที่ดัมเบิลดอร์ว่าจ้างด็อบบี้ไว้ในฐานะคนรับใช้พร้อมเงินค่าจ้างรายสัปดาห์ และสิทธิในการลาพักร้อนประจำปีเหมือนการจ้างแรงงานปกติ ด็อบบี้จึงอาศัยอยู่ในโรงเรียนฮอกวอตส์อย่างสุขสบาย มีงานอดิเรกคือสะสมถุงเท้า และเสื้อผ้าที่แฮร์รี่หรือรอนยกให้ หรือเสื้อผ้าไม่มีเจ้าของที่ตนเองเจอเมื่อทำความสะอาดห้องพักนักเรียน

When Dobby had worked for the Malfoys, he had always worn the same filthy old pillowcase. Now, however, he was wearing the strangest assortment of garments Harry had ever seen; he had made an even worse job of dressing himself than the wizards at the World Cup. He was wearing a tea-cosy for a hat, on which he had pinned a number of bright badges, a tie patterned with horseshoes over a bare chest, a pair of what looked like children's football shorts, and odd socks. One of these, Harry saw, was the black one he had removed from his own foot and tricked Mr Malfoy into giving Dobby, thereby setting Dobby free. The other was covered in pink and orange stripes.

[...]

They [Harry, Ron and Hermione] couldn't get another sensible word out of Winky. They left her to her crying, and finished their tea, while Dobby chatted happily about his life as a free elf, and his plans for his wages.

'Dobby is going to buy a jumper next, Harry Potter!' he said happily, pointing at his bare chest.

(Rowling, 2000: 327-328, 333)

ภาพที่ด็อบบี้แต่งตัวด้วยเสื้อผ้าอันเป็นสัญลักษณ์ของการปลดปล่อยตนเองให้เป็นอิสระ และเก็บสะสมถุงเท้าคู่แรกที่ทำให้ตนหลุดพ้นจากความเป็นทาส และภาพที่ด็อบบี้วางแผนจะซื้อเสื้อจากช่างที่ตนได้รับล้วนแต่เป็นภาพสะท้อนพฤติกรรมกรรมการสะสมทุนอันเป็นสิ่งที่ทำให้ตนมีอำนาจเหนือกว่าชนชั้นสูงทั้งสิ้น แต่ภาพการสะสมทุนดังกล่าวมิได้ปรากฏอยู่ในเผ่าพันธุ์พ่อมด แต่ปรากฏอยู่ในสัตว์ประหลาดอย่างเอลฟ์ประจำบ้าน ถือว่าเป็นการนำเสนอที่พยายามปฏิเสธพฤติกรรมและค่านิยมดังกล่าวผ่านความประพฤติของตัวละครที่มีได้เป็นชนชั้นกลาง แต่มีคุณสมบัติความเป็นชนชั้นกลางอย่างไม่บกพร่อง

พฤติกรรมและทัศนคติของค็อบปีที่ต้องการเป็นอิสระ ทำงานโดยรับค่าจ้าง และมีทรัพย์สินเป็นของตนเองโดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับเจ้านายที่มีศักดินาสูงกว่านั้นแล้วแต่แสดงทัศนคติพื้นฐานของชนชั้นกลาง เมื่อบวกกับข้อเท็จจริงที่ว่า ฝูงเท้าเป็นสิ่งที่ทำให้ค็อบปีเป็นอิสระจากระบบศักดินาเก่า ทำให้ค็อบปีหันกลับมาสะสมเงินเพื่ออย่างเอาจริงเอาจังเมื่อได้รับอิสระ ที่เปรียบได้กับอำนาจทุนในมือชนชั้นกลางเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชนชั้นกลางมีอิทธิพลเหนือกว่าชนชั้นสูง และยังขึ้นมามครองอำนาจแทนชนชั้นสูงได้อย่างรวดเร็ว ชนชั้นกลางจึงเร่งสะสมเงินอันเป็นปัจจัยด้านอำนาจจนเป็นค่านิยมอีกประการของชนชั้นกลางไป อย่างไรก็ดี การนำเสนอพฤติกรรมดังกล่าวผ่านพฤติกรรมของค็อบปีภายหลังจากได้รับอิสระเป็นกลไกการปฏิเสธค่านิยมดังกล่าว โดยนำเสนอผ่านตัวละครที่รับบทบาททาส เพื่อปลุกความเป็นธรรมชาติของชนชั้นกลางที่ตนพยายามปฏิเสธให้เป็นมายาคติที่สังคมรับรู้ร่วมกันว่า พฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมของทาสหลังได้รับอิสระ สารในระดับมายาคติที่ถูกถ่ายทอดออกมาจึงทำให้ผู้อ่านรับรู้ว่าการได้รับการยอมรับและอำนาจของชนชั้นกลางมิได้เกิดจากการสะสมทุนดังเช่นพฤติกรรมของทาส แต่เกิดจากคุณธรรมเฉพาะบุคคลอันเป็นสากลเท่านั้น ชนชั้นกลางมิใช่คนหน้าเลือดที่เห็นการสะสมทุนสำคัญกว่าคุณธรรมนั่นเอง

การนำเสนอค่านิยมเรื่องการสะสมทุนของชนชั้นกลางโดยอาศัยกลวิธีการปฏิเสธ และสร้างความเป็นอื่นให้พฤติกรรมดังกล่าว เป็นความพยายามที่จะปฏิเสธคุณลักษณะพื้นฐานของชนชั้นกลางที่ผู้เขียนพยายามแสดงออกผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดนี้ สารในระดับเนื้อเรื่องอาจทำให้ผู้อ่านต้องการเอลฟ์ประจำบ้านในฐานะคนรับใช้ และเกลียดชังกอบลินในฐานะเผ่าพันธุ์น่ารังเกียจ แต่สารแห่งมายาคติที่ว่าด้วยการปฏิเสธค่านิยมดังกล่าวก็ปรากฏขึ้นโดยที่ผู้อ่านมิได้ทันตระหนัก หรือพึงระวังว่าตนกำลังเสพมายาคติดังกล่าวผ่านความสนุกสนานระดับเนื้อเรื่องอยู่

3.6 มายาคติการจัดการความเป็นอื่นของชนชั้นกลาง

สังคมชนชั้นกลางที่ยึดโยงตนเองกับความถูกต้อง และการพัฒนาตนเองอย่างสมบูรณ์ห่างจากความป่าเถื่อนของชนชั้นล่าง และความอ่อนแอของชนชั้นสูงมีวิธีการปฏิเสธผู้ที่ไม่ยอมเดินตามมายาคติดังกล่าวโดยกระบวนการสร้างความเป็นอื่นให้กับผู้ที่คิดไม่ตรงตามกรอบของตนเอง โดยการหยิบยื่นมรดกกรรมให้กับผู้ที่ยอมรับความป่าเถื่อนของชนชั้นอื่นเข้ามาในตนเอง และการนำเสนอมรดกกรรมของค็อบปีในแง่ของการไม่ยอมรับค็อบปีในฐานะผู้ที่เป็นอื่น กล่าวคือ ค็อบปีเป็นเสมือนตัวแทนของชนชั้นกลางที่แท้จริง แต่ได้รับการสร้างความเป็นอื่นไปแล้วโดยใส่ความเป็นมนุษยเข้าไป ต่อจากนั้น มายาคติการสร้างความเป็นอื่นได้มอบมรดกกรรมให้ค็อบปีเนื่องจากความเป็นมนุษยที่ปะปนอยู่ในชนชั้นกลาง เท่ากับว่า ชนชั้นกลางต้องการปฏิเสธความเป็นอนารยะของ

ตนเอง และสร้างมายาคติความเป็นอารยชน ซึ่งต่างจากความเป็นอารยชนของชนชั้นล่าง หรือชนชั้นสูงโดยสิ้นเชิง มรดกกรรมของค็อบบีและลูปีนจึงเปรียบเสมือนกลไกในการสร้างมายาคติความเป็นชนชั้นกลางให้เข้มแข็งขึ้น โดยการปฏิเสธความเป็นชนชั้นกลางที่ดูเหมือนจะขัดกับคุณธรรมพื้นฐานของตนเองคือ ความเป็นอารยชนที่ชนชั้นกลางพยายามนำเสนอตลอดมา

3.6.1 มรดกกรรมของค็อบบี

ค็อบบีเป็นเอลฟ์ประจำบ้านมัลฟอยด์ที่ตั้งคำถามต่อบทบาททางสังคมที่ตนเองได้รับในฐานะผู้รับใช้ที่ไร้อิสระหรือทาส ค็อบบีปฏิเสธที่จะยอมรับบทบาทดังกล่าวและดิ้นรนเพื่อที่จะเป็นอิสระจากครอบครัวมัลฟอยด์ ในที่สุดด้วยความช่วยเหลือจากแฮร์รี่ในการหลอกล่อให้มีสเตอร์มัลฟอยด์โยนถุงทำให้ค็อบบีอันเป็นสัญลักษณ์แห่งการปลดปล่อยเอลฟ์ให้เป็นอิสระ ค็อบบีจึงได้รับอิสรภาพและมีชีวิตอยู่ในฐานะเอลฟ์ที่เป็นไท (free elf) เมื่อมองในระดับเนื้อเรื่อง จะเห็นได้ว่าการนำเสนอในรูปแบบนี้ เป็นการสนับสนุนมายาคติชนชั้นกลางในสังคม เนื่องจากผู้เขียนได้กระตุ้น และสนับสนุนให้เอลฟ์ สิ่งมีชีวิตที่ไม่ได้รับการยอมรับในฐานะมนุษย์เดินตามมายาคติของชนชั้นกลางอันได้แก่การดิ้นรนเพื่อเป็นอิสระจากชนชั้นสูง และประกอบอาชีพ รวมทั้งสะสมทุนด้วยตัวเอง ดังพฤติกรรมของค็อบบีที่จะหางานทำและเรียกร้องค่าจ้าง รวมไปถึงสะสมถุงเท้าอันเป็นเสมือนสัญลักษณ์ปลดปล่อยเขาออกจากสังคมกดขี่ดั้งเดิม การนำเสนอเช่นนี้เป็นกลไกหนึ่งในการเน้นย้ำมายาคติชนชั้นกลางอย่างได้ผล กล่าวคือ มายาคติได้บอกคนในสังคมว่า แม้กระทั่งสิ่งมีชีวิตอื่นอย่างเอลฟ์ยังเห็นว่า ความเชื่อของชนชั้นกลางเป็นสิ่งที่น่ายกย่อง และพร้อมจะเดินตาม เนื่องจากความเชื่อดังกล่าวเป็นความเชื่อที่อิงตามธรรมชาตินั่นเอง

‘Dobby has travelled the country for two whole years, sir, trying to find work!’ Dobby squeaked. ‘But Dobby hasn’t found work, sir, because Dobby wants paying now!’

The house-elves all around the kitchen, who had been listening and watching with interest, all looked away at these words, as though Dobby had said something rude and embarrassing.

[...]

‘But most wizards doesn’t want a house-elf who wants paying, miss, “That’s not the point of a house-elf,” they says, and they slammed the door in Dobby’s face! Dobby likes work, butt he wants to wear clothes and he wants to be pain, Harry Potter ...

Dobby likes being free!’

The Hogwarts house-elves had now started edging away from Dobby, as though he was carrying something contagious.

(Rowling, 2000: 330)

การนำเสนอดังกล่าว นอกจากจะเป็นกลไกการเน้นย้ำมายาคติเรื่องความเป็นธรรมชาติของการดำเนินชีวิตแบบชนชั้นกลางแล้ว ยังเป็นเสมือนการย้ำมายาคติว่าด้วยการทำตามความคาดหวังของสังคม กล่าวคือ แม้อีโอบบี้จะดำเนินวิถีชีวิตตามแบบชนชั้นกลางโดยพยายามหางานทำ โดยการเรียกร้องค่าจ้างตามสิทธิของตนเอง แต่การกระทำดังกล่าวกลับไม่ได้รับการยอมรับ ทั้งจากเอลฟ์ประจำบ้านด้วยกัน หรือจากสังคมพ่อมดหรือสังคมชนชั้นกลาง โดยปฏิบัติการถอยหนีของเอลฟ์คนอื่นเมื่อได้ยินอีโอบบี้ประกาศไว้ว่าตนเองต้องการเป็นอิสระ หรือการที่พ่อมดไม่ยอมรับการดำรงอยู่ของเอลฟ์ที่เป็นไทโดยการปฏิเสธการว่าจ้างโดยให้ผลตอบแทนเป็นทรัพย์สิน ล้วนแล้วแต่เป็นภาพที่นำเสนอความไม่เห็นด้วยของสังคมต่อความคิดของอีโอบบี้ จึงเป็นเสมือนการสร้างมายาคติว่าด้วยการทำตามความคาดหวังในสังคมโดยให้ความสำคัญว่า แม้การดำเนินตามมายาคติชนชั้นกลางจะเป็นเรื่องธรรมชาติที่ชนทุกชนชั้นพึงกระทำ แต่ปัจจัยที่จะทำให้บุคคลเป็นชนชั้นกลางโดยสมบูรณ์แบบมิได้ขึ้นอยู่กับคุณค่าส่วนบุคคลทั้งหมดตามที่มายาคติดังกล่าวนำเสนอ หากแต่มีมาตรฐานซ่อนทับอยู่ว่า ชนชั้นอื่นที่พยายามทำตามวิถีชนชั้นกลางอาจจะเป็นเรื่องที่พิสูจน์ว่ามายาคติชนชั้นกลางเป็นได้ครอบงำสังคมทุกชนชั้นแล้ว แต่ชนชั้นกลางยังกีดกันการเดินทางตามมายาคติของตนเองโดยสร้างความเป็นอื่นให้กับบุคคลที่ไม่ใช่ชนชั้นกลาง หากแต่พยายามเลียนแบบวิถีชนชั้นกลาง กลไกการนำเสนอดังกล่าวได้รับการถ่ายทอดมาเป็นมรดกกรรมของอีโอบบี้จากน้ำมือของเบลลาทริกซ์ เลสเตรง อดีตเจ้านาย เมื่ออีโอบบี้ไปช่วยเหลือแฮร์รี่และเพื่อนจากการผู้เสกความตายที่คฤหาสน์มัลฟอยด์

‘Dobby!’ she [Narcissa Malfoy] screamed, and even Bellatrix froze. ‘You! You dropped the chandelier -?’

‘You must not hurt Harry Potter,’ he squeaked.

‘Kill him, Cissy!’ shrieked Bellatrix, but there was another loud *crack*, and Narcissa’s wand, too, flew into the air and landed on the other side of the room.

‘You dirty little monkey!’ bawled Bellatrix. ‘How dare you take a witch’s wand, how dare you defy your master?’

‘Dobby has no master!’ squealed the elf. ‘Dobby is a free elf, and Dobby has come to save Harry Potter and his friends!’

[...]

He [Harry] looked around. The little elf stood feet from him.

‘DOBBY!’

The elf swayed slightly, stars reflected in his wide, shining eyes. Together, he and Harry looked down at the silver hilt of the knife protruding from the elf’s heaving chest.

[...]

[Harry said] ‘Dobby, no, don’t die, don’t die -’

The elf's eye found him, and his lips trembled with the effort to form words.

'Harry ... Potter ...'

And then with a little shudder the elf became quite still, and his eyes were nothing more

than a great, glassy orbs sprinkled with light from the stars they could not see.

(Rowling, 2007: 384-384)

ภาพที่ค็อบบีทำร้าย และชิงไม้กายสิทธิ์มาจากมิสซิสแมล์ฟอยด์ อดีตเจ้านาย พร้อมเสียงประกาศว่าตนเองเป็นไทและจะไม่เคารพอำนาจของครอบครัวแมล์ฟอยด์เป็นการนำมาซึ่งมรณกรรมของค็อบบีอย่างเฉียบพลัน กล่าวคือ มรณกรรมของค็อบบีทำหน้าที่อำมหิตในสังคมให้ดำเนินตามบทบาทและหน้าที่ที่ตนเองได้รับ แม้ค็อบบีจะดำเนินรอยตามมายาคติความเป็นชนชั้นกลางที่ดี แต่การดำเนินตามมายาคติดังกล่าวเป็นการละเมิดมายาคติที่สังคมคาดหวังจากธรรมชาติความเป็นเอลฟ์ประจำบ้าน ค็อบบีจึงไม่สามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมชนชั้นกลางที่ยอมรับการละเมิดบทบาทไม่ได้ อิสรภาพของค็อบบีจึงนำมาซึ่งมรณกรรมแม้อิสรภาพดังกล่าวจะมีผลพวงมาจากความต้องการที่จะเลียนแบบชนชั้นกลางก็ตาม

3.7.2 มรณกรรมของลูปีน

ศาสตราจารย์ลูปีน หรือเรมูส ลูปีน เป็นมนุษย์หมาป่าที่ศาสตราจารย์ดัมเบิลดอร์รับเข้ามาเรียนในโรงเรียนฮอกวอตส์ปีเดียวกับเจมส์ พอตเตอร์ และซีเรียส แบล็ค และเขาก็ได้กลายมาเป็นศาสตราจารย์ผู้สอนวิชาป้องกันตัวจากศาสตร์มืดให้กับแฮร์รี่ในชั้นปีที่สองของการเรียนที่โรงเรียนฮอกวอตส์ เหตุที่เขาต้องกลายมาเป็นมนุษย์หมาป่า เกิดขึ้นเพราะเขาโดนมนุษย์หมาป่ากัดตั้งแต่วัยเด็ก และการเป็นมนุษย์หมาป่ามิใช่ความสมัครใจของตนเอง ดังนั้น ลูปีนจึงค้นทุกวิถีทางเพื่อที่จะใช้ชีวิตร่วมอยู่ในสังคมกับคนปกติได้ ไม่ว่าจะเป็นความพยายามที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนเหมือนเด็กปกติ การหลบออกไปอยู่ในสถานที่ที่ห่างไกลผู้คนในคืนพระจันทร์เต็มดวงเพื่อที่จะละเว้นการทำร้ายมนุษย์ หรือดื่มยาระงับความดุร้ายจากการกลายร่าง (wolfbane potion) เพื่อที่จะนอนหลับอยู่ในที่รโหฐานในฐานะหมาป่าไร้พิษสง รอคืนพระจันทร์เต็มดวงผ่านพ้นไป ซึ่งการกระทำดังกล่าวผิดปกตวิสัยมนุษย์หมาป่าปกติที่สมควรได้รับเลือด และสมควรที่จะแก้แค้นมนุษย์ปกติโดยอาศัยความเป็นหมาป่าของตนเอง (Rowling, 2007: 314) จึงเท่ากับว่า ลูปีนพยายามที่จะปฏิเสธความดุร้าย หรือธรรมชาติการเป็นมนุษย์หมาป่าของตนเอง เพื่อที่จะอยู่ร่วมกับพอมด/แม่มดปกติได้ในสังคม

อย่างไรก็ตาม ความพยายามของลูปีนก็ไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากเผ่าพันธุ์พอมดไม่เปิดโอกาสให้กับผู้ที่ละเมิดบทบาทความคาดหวังของสังคม เมื่อข่าวแพร่ออกไปว่า ศาสตราจารย์ใน

โรงเรียนฮอกวอตส์เป็นมนุษย์หมาป่า บรรดาผู้ปกครองก็ไม่สามารถยอมรับได้ และเรียกร้องให้ศาสตราจารย์ลูปีนลาออกจากโรงเรียนไป (Rowling, 1999: 309) ก็เท่ากับว่า สังคมเวทมนตร์หลักไม่มีที่ทางให้คนที่ละเมิดบทบาทที่สังคมคาดหวังให้ อย่างไรก็ตามเมื่อลูปีนได้รับคำสั่งให้ทำหน้าที่สายลับเพื่อสืบข่าวคราวของโวลเดอมอร์จากกลุ่มมนุษย์หมาป่าที่ร่วมมือกับโวลเดอมอร์ ลูปีนไม่สามารถไปอยู่ร่วมกับกลุ่มหมาป่าได้ เนื่องจากเขาได้ละเมิดบทบาททางสังคมที่บอกว่า มนุษย์หมาป่าจะต้องเป็นพวกชายขอบ โดยการพยายามทำตัวกลมกลืนกับเผ่าพันธุ์ฟ่อมดมาตลอดชีวิตนั่นเอง

‘Oh, I’ve been underground,’ said Lupin. ‘Almost literally. That’s why I haven’t been able to write, Harry; sending letters to you would have been something of a give-away.’

[Harry said] ‘What do you mean?’

‘I’ve been living among my fellows, my equals,’ said Lupin. ‘Werewolves.’ he added, at Harry’s look of incomprehension. ‘Nearly all of them are on Voldemort’s side.

Dumbledore wanted a spy and here I was ... ready-made.’

He sounded a little bitter, and perhaps realise it, for he smiled more warmly as he went on,

‘I’m not complaining; it is necessary work and who can do it better than I? However, it has been difficult gaining their trust. I bear the unmistakeable signs of having tried to live among the wizards, you see, whereas they have shunned normal society and live on the margins, staling - and sometimes killing - to eat.’

(Rowling, 2005: 313)

การที่ลูปีนรู้สึก “ขมขื่น” เมื่อต้องออกจากสังคมฟ่อมดหลักไปอยู่กับกลุ่มมนุษย์หมาป่าในฐานะชายขอบ และการที่เขาไม่ได้รับความเชื่อถือจากกลุ่มหมาป่าที่เป็นเผ่าพันธุ์เดียวกับตนเองนั้น แสดงให้เห็นถึงความพยายามของเขาคือจะปฏิเสธบทบาทความเป็นมนุษย์หมาป่าที่สังคมหยิบยื่นให้กับตนเอง ซึ่งผลลัพธ์จากความพยายามดังกล่าวก็คือ การไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมใดๆ เลย เท่ากับว่า ผู้ที่ปฏิเสธบทบาทตัวเองอย่างลูปีนจึงไม่มีที่อยู่ใดๆ ในสังคมอย่างสมบูรณ์แบบ

การปฏิเสธที่จะทำตามบทบาทมนุษย์หมาป่าที่ตนเองเป็นอยู่ และการที่สังคมเวทมนตร์ไม่สามารถหาพื้นที่ให้กับผู้ละเมิดความคาดหวังในบทบาทที่สังคมมอบให้นั้น ส่งผลเป็นมรดกกรรมอันหลีกเลี่ยงไม่ได้ของศาสตราจารย์ลูปีนในตอนจบ

Harry had a clear view of the bodies lying next to Fred: Remus and Tonks, pale and still and peaceful-looking, apparently asleep beneath the dark, enchanted ceiling.

(Rowling, 2007: 531)

ภาพที่ลูปีนอนตายอย่างสงบเคียงข้างภรรยาจะเป็นภาพที่ทางเดียวที่เขาจะพบกับความสุขในการ “ดำรงอยู่” ของตนเองได้ สังคมที่มีโครงสร้างที่แน่นอน ไม่มีที่เหลือไว้รองรับบุคคลที่ปฏิเสธการทำตามโครงสร้างของสังคมจริงๆ ดังนั้น ผู้ที่มีลักษณะดังกล่าวจึงต้องประสบชะตากรรมเช่นนี้ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

นอกจากนั้นชนชั้นกลางยังสร้างความเป็นอื่นให้กับลูปีโดยการนำเสนอว่า ความมีอารยะของชนชั้นกลางไม่อาจให้พื้นที่ให้กับผู้ที่ยอมรับความอนารยะของสัตว์ป่า ซึ่งอาจเป็นสัญญาณของชนชั้นล่าง หรือค่านิยมที่ต่ำกว่าอารยธรรมของชนชั้นกลางให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้ เมื่อลูปียอมรับความเป็นหมาป่าเข้ามาในตัวโดยสมบูรณ์ เขาจึงไม่สามารถมีพื้นที่ในสังคมชนชั้นกลางได้ ในขณะที่บิลล์กลับมีชีวิตรอดเนื่องจากไม่ยอมรับความเป็นหมาป่าเข้ามาในตัว กล่าวคือ บิลล์ไม่ได้กลายร่างเป็นมนุษย์หมาป่าจากการถูกเกรย์แบ็ก หัวหน้านุญช์หมาป่าทำร้าย เมื่อบิลล์ปฏิเสธความเป็นสัตว์ป่า ชนชั้นกลางจึงเหลือพื้นที่ให้เขาดำเนินชีวิตตามแบบชนชั้นกลางต่อไป แต่ลูปีกลับหมดโอกาสดังกล่าวเพราะเขาปล่อยความไร้อารยธรรมเข้าครอบงำตนเองอันขัดต่อหลักอารยะของชนชั้นกลางที่นำเสนอ

มายาคติสังคมชนชั้นกลางที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กๆนี้เป็นมายาคติที่ได้รับการนำเสนอหลากหลายรูปแบบทั้งการนำเสนอในแง่กลไกการสร้างและเน้นย้ำมายาคติในสังคมที่ผู้เขียนมิได้ระวัง หรือที่ผู้เขียนเห็นว่าดีงาม ในแง่การวิพากษ์มายาคติบางประการที่ผู้เขียนไม่เห็นชอบ และการวิพากษ์นั้นส่งผลสองประการคือผู้เขียนวิพากษ์มายาคติดังกล่าวสำเร็จลุล่วง และผู้เขียนไม่สามารถหลุดพ้นจากมายาคติที่ตนวิพากษ์ได้ จึงนำเสนอมายาคติที่ตนเองวิพากษ์ออกมาอีกครั้ง เป็นการเน้นย้ำความสัมฤทธิ์ผลของมายาคติดังกล่าวไป หรือในแง่การนำเสนอมายาคติบางประการในรูปแบบธรรมชาติเพื่อเป็นสื่อกลางในการสืบทอดมายาคติบางประการที่ดำรงอยู่ในสังคมชนชั้นกลางจนกลายเป็นเรื่องธรรมดาของการนำเสนอไป อย่างไรก็ตามเมื่อมองตามทฤษฎีมายาคติแล้ว อาจสรุปได้ว่า ในสังคมอุดมมายาคติแม้จะมีความพยายามที่จะหลีกเลี่ยง และใช้ชีวิตอยู่อย่างรู้เท่าทันมายาคติแล้วก็ตาม แต่มายาคติในสังคมได้รับการเน้นย้ำ และถ่ายทอดอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งกลายเป็นส่วนหนึ่งในสังคมไปอย่างสมบูรณ์ จนอาจกล่าวได้ว่า การรู้เท่าทันและทำความเข้าใจมายาคติใน

สังคมกระทำได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากกลไกของมายาคติทำให้คนในสังคมยอมรับการดำรงอยู่ของมายาคติได้แม้จะรู้เท่าทันว่าสิ่งที่ดำรงอยู่เป็นมายาคติก็ตาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

กระบวนการสร้างมายาคติบทบาททางเพศ

ในสังคมชนชั้นกลางตามระบอบปิตาธิปไตย (patriarchy) การกำหนดบทบาททางเพศเป็นไปอย่างชัดเจน และแน่นอน เพศชายและเพศหญิงมีหน้าที่ตามที่สังคมกำหนดแตกต่างกันไปตามเพศสภาพ เนื่องจากสังคมนำความเชื่อว่าเพศชายเข้มแข็งกว่าเพศหญิง และมีหน้าที่ปกป้องคุ้มครองเพศหญิงที่อ่อนแอกว่า และเพศหญิงมีหน้าที่ดูแล และสนับสนุนเพศชายเพื่อที่เพศชายจะได้ปกป้องเธอจากอันตรายมาครอบงำความแตกต่างระหว่างเพศ และแปรเปลี่ยนความเชื่อที่สังคมกำหนดนั้นเป็นมายาคติความแตกต่างระหว่างเพศ คนในสังคมก็ยึดมายาคติดังกล่าวจึงมอบบทบาททางเพศที่ชัดเจนโดยยึดหลักมายาคติความแตกต่างดังกล่าว

ทาลคอตท์ พาร์สันส์กล่าวถึงความคาดหวังในบทบาททางสังคม (social role-expectation) จากการศึกษาระบบสังคมใน *The Social System* ว่า ระบบสังคมเป็นระบบที่มีโครงสร้างอย่างชัดเจน คนในสังคมมีบทบาทที่แน่นอนตามสถานภาพที่สังคมมอบ และคาดหวังให้ปฏิบัติตามอย่างเป็นระเบียบเพื่อดำรงระบบสังคมดั้งเดิมไว้อย่างเป็นระเบียบ ตัวอย่างที่พาร์สันส์นำเสนอได้แก่ ความคาดหวังเรื่องบทบาททางเพศที่สังคมมอบให้สถาบันครอบครัว โครงสร้างครอบครัวที่ถูกต้องตามธรรมเนียม และกฎหมายต้องกอบปรีย์ไปด้วยผู้ปกครองทั้งสองเพศ ถ้ามีผู้ละเมิดความคาดหวังดังกล่าวผู้นั้นจะได้รับบทลงโทษ (punishment) จากสังคมโดยไม่ได้รับการยอมรับ ในขณะที่ผู้ทำตามความคาดหวังของสังคมจะได้รับรางวัล (reward) โดยการได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งตามโครงสร้างในสังคมนั่นเอง (Parsons, 1966: 226-236)

ตัวอย่างประการหนึ่งที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดแฮร์รี่พ็อตเตอร์อันเกี่ยวเนื่องกับตัวอย่างจากพาร์สันส์คือ เมื่อผู้เขียนบอกว่าดัมเบิลดอร์เป็นเกย์ (Smith, 2007) พฤติกรรมดังกล่าวเป็นการละเมิดบทบาทที่สังคมคาดหวัง แต่ดูราวกับว่าผู้เขียนยังคงยกย่องดัมเบิลดอร์ในฐานะผู้นำของโรงเรียนฮอกวอตส์อันกอบปรีย์ด้วยคุณธรรมเรื่องความกล้าหาญ เสียสละและอัจฉริยะตามแบบชนชั้นกลางโดยมิเอ่ยถึงพฤติกรรมการละเมิดในแง่การถูกลงโทษจากสังคม อย่างไรก็ตามเมื่อแฮร์รี่ค้นพบอดีตครั้งที่ดัมเบิลดอร์ยังเป็นวัยรุ่น มีข่าวลือว่าเขาสมคบกับกรินเดอวาล พ่อมดที่เข้มแข็งเทียบเคียงกับตนเองศึกษาศาสตร์มืดด้วยความอยากรู้อยากเห็น และต้องการเอาชนะความตาย ต่อมาเมื่อดัมเบิลดอร์และกรินเดอวาลมีปากเสียงกัน อารีนา น้องสาวคนเล็กของดัมเบิลดอร์เสียชีวิตจาก

มนตรีที่ทั้งสองร้ายใส่กันโดยบังเอิญ ทำให้มารดาของคัมเบลลอร์เสียชีวิตจากความเสียใจ ส่วนอาร์เบอร์ฟอร์ดที่ชายปฏิญาณว่าจะไม่ยกโทษให้น้องชายจากเรื่องที่เกิดขึ้น คัมเบลลอร์และกรินเดอวาลจึงเลือกเดินทางของตนเอง โดยที่คัมเบลลอร์กลับมาใช้ชีวิตในสังคมในฐานะพ่อมดที่เก่งเรื่องเวทมนตร์ที่สุด แต่มีคุณธรรมมากเกินไป (too noble) ที่จะลดตัวไปเกลือกกลั้วกับมนตรีดำ ในขณะที่กรินเดอวาลยังคงศึกษามนต์คำต่อไปจนวาระสุดท้ายของชีวิตเมื่อถูกโวลเดอมอร์สังหารเพื่อแข่งชิงไม้กายสิทธิ์ สารในระดับเนื้อเรื่องที่คุณอ่านเสพคือ คัมเบลลอร์ในวัยคะนองเคยหลงไปกับศาสตร์มืดอันเป็นศาสตร์แห่งความชั่วร้ายและต้องสูญเสียสมาชิกครอบครัวอันเป็นที่รัก เขาจึงตัดขาดจากศาสตร์มืด และกลับมาประพฤติตัวเป็นคนดีเพื่อทดแทนความผิดที่ตนทำไป ในขณะที่เดียวกันสารในระดับมายาคติกลับบอกว่า เมื่อคัมเบลลอร์และกรินเดอวาลใช้ชีวิตร่วมกันภายใต้หลังคาเดียวกัน และศึกษาศาสตร์มืดอันเป็นสิ่งที่ยังคงรังเกียจ และไม่เห็นด้วย คือการที่พ่อมดทั้งสองมีพฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างไปจากที่สังคมคาดหวัง และพฤติกรรมดังกล่าวไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ผลกระทบจากพฤติกรรมของพ่อมดทั้งสองคือ คัมเบลลอร์ที่ เป็นผู้ละเมิดสูญเสียครอบครัว อันเป็นสถาบันที่ตนเองรักไปแบบที่เรียกคืนไม่ได้ อันเป็นผลมาจากการกระทำดังกล่าว เป็นการลงโทษที่สังคมกำหนด เขาจึงยุติพฤติกรรมนั้น และหันมาใช้ชีวิตตามเพศของตนเอง เพื่อให้จะได้รับรางวัลจากสังคมในฐานะผู้นำ และผู้ที่ได้รับการนับหน้าถือตาในสังคม

เห็นได้ว่า บทบาททางเพศที่ชัดเจนตามเพศสถานะตามธรรมชาติของตนเองเป็นสิ่งสำคัญในสังคม เมื่อคัมเบลลอร์ปฏิเสธความเป็นเกย์ของตนเองและประพฤติตนถูกต้องตามเพศ เขาก็ได้รับการยอมรับ สังคมจึงคาดหวังการกระทำแบบคัมเบลลอร์ และในความคาดหวังนั้น จึงมีกระบวนการสร้างบทบาทที่แน่นอนของเพศชายและเพศหญิง บทบาทดังกล่าวได้รับการยอมรับว่าเป็นบทบาทที่ถูกต้องที่สุดตามธรรมชาติของทั้งสองเพศ

4.1 กระบวนการสร้างมายาคติบทบาทเพศหญิง

กระบวนการสร้างมายาคติบทบาทเพศหญิงในสังคมปีตาธิปไตยมีพื้นฐานมาจากมายาคติดั้งเดิมที่กำหนดบทบาทหน้าที่เฉพาะเพศให้กับคนในสังคมโดยขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์เรื่องพื้นฐานด้านสรีระที่แตกต่างกันระหว่างชายหญิง มายาคติดังกล่าวได้รับการถ่ายทอดผ่านคนในสังคมมาเป็นเวลานาน ทำให้ผู้คนในสังคมไม่ตั้งคำถามกับหน้าที่ที่แตกต่างกันระหว่างชายหญิง เพศชายและเพศหญิง หน้าที่ที่แตกต่างกันระหว่างทั้งสองเพศ นอกจากจะได้รับการตอกย้ำให้เห็นผ่านบทบาทความเป็นผู้นำของเพศชาย และผู้ตามของเพศหญิงที่เด่นชัดในสังคมแล้ว สังคมยังมอบมายาคติความเป็นเพศแม่ให้กับเพศหญิง โดยนำค่านิยมคำว่า “แม่” อันหมายถึง ความรัก และความเอาใจใส่

ลูกตามแบบครอบครัวที่อบอุ่น สวมทับเข้าไปบนธรรมชาติความเป็นแม่ตามธรรมชาติที่ให้กำเนิด ลูก เกิดเป็นมายาคติความเป็นแม่ที่ต้องปกป้องและดูแลลูกจนกว่าจะหาไม่ เนื่องจากธรรมชาติของ ความเป็นแม่นั่นเอง กลไกการสร้างมายาคติบทบาทเพศหญิงจึงกระทำหน้าที่อย่างสำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยดี เนื่องจากคนในสังคมยอมรับบทบาทหน้าที่ดังกล่าวด้วยความเป็นธรรมชาติ มิได้มองว่าสิ่งนั้น เป็นค่านิยมที่ได้รับการปรุงแต่งจนกลายเป็นมายาคติของสังคมไป

อนึ่ง มายาคติความเป็นผู้ตามที่ปรากฏในสังคม และในวรรณกรรมชุดเฮรัรี พอตเตอร์ มิได้นำเสนอตามแบบภาพเหมารวมเรื่องการกีดกันทางเพศ หรือการกีดกันเรื่องสีผิวดังที่องเดร มิเชล นำเสนอไว้ในหนังสือเรื่อง *Down with Stereotypes!: Eliminating Sexism from Children's Literature and School Textbooks* แต่อย่างไร แม้ว่าภาพเหมารวมดังกล่าวจะหมายรวมถึงความ เหลื่อมล้ำในสังคมระหว่างเพศที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็ก ส่งผลให้เด็กซึมซับแนวคิดดังกล่าวไปก็ตาม แนวคิดของมิเชลน่าสนใจในแง่การทำความเข้าใจความเหลื่อมล้ำระหว่างเพศที่ ปรากฏในเรื่องตามความเข้าใจของคนส่วนใหญ่ในสังคม โดยการนำเสนอความสำคัญของตัวละคร เพศชาย และความไม่สำคัญของตัวละครเพศหญิงในวรรณกรรมสำหรับเด็ก ทำให้เด็กรับทราบ ทัศนคติดังกล่าวไว้ และมองว่าบทบาทเหล่านั้นเป็นเรื่องที่ควรจะเป็นตามธรรมชาติ จึงอาจกล่าวได้ ว่ากระบวนการสร้างภาพเหมารวมในวรรณกรรมสำหรับเด็กที่มิเชลนำเสนอ เป็นส่วนหนึ่งในการ สร้างมายาคติความเหลื่อมล้ำทางเพศเบื้องต้นได้

Sexist stereotypes of males and females tend to deny the worth of women and girls and to overemphasize the importance of men and boys. Moreover, a certain uniformity in the presentation of female or male characters is noticeable, creating a sort of barrier between the two groups which results in the characteristics peculiar to one being criticized by the other. In other words, male and female characters are stereotyped to such an extent that the glorification of men inevitably implies the degradation of women.

(Michel, 1986: 15)

ภาพเหมารวมแบบกีดกันทางเพศโดยให้ความสำคัญกับเพศชายมากกว่าเพศหญิง อันส่งผลให้เกิด การบอกเป็นนัยถึงความยิ่งใหญ่กว่าของเพศชาย และความสำคัญที่ด้อยกว่าของเพศหญิง ก็ถือว่าเป็น ส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างมายาคติทางสังคมที่มีผู้สังเกตเห็น และพยายามที่จะกำจัดออกไปจาก วรรณกรรม และหนังสือเรียนสำหรับเด็กเพื่อที่จะป้องกันมิให้เด็กได้รับการปลูกฝังภาพเหมารวมดังกล่าว อันเป็นส่วนหนึ่งของกลไกการสร้างมายาคติในสังคม

แต่อย่างไรก็ดี ความพยายามดังกล่าวเป็นเพียงส่วนหนึ่งในการสร้างมายาคติเท่านั้น แม้จะมีความพยายามที่จะเปิดโปง และกำจัดมายาคติดังกล่าวออกไปจากวรรณกรรมและสื่อการสอนสำหรับเด็ก แต่กระบวนการสร้างมายาคติในวรรณกรรมสำหรับเด็กอย่างวรรณกรรมชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์ มิได้นำเสนอแนวคิดการกีดกันทางเพศอย่างชัดเจน แต่นำเสนอว่าธรรมชาติของเพศหญิงล้วนถูกสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นผู้ตาม ทำให้แนวคิดความไม่เท่าเทียมทางเพศที่แท้จริงแล้วเป็นภาพรวมของสังคมปิตาธิปไตยสามารถยอมรับได้ในฐานะธรรมชาติที่แตกต่างกันระหว่างเพศ เป็นกระบวนการสร้างมายาคติที่เข้มแข็งกว่าการนำเสนอแนวคิดกีดกันทางเพศแบบโจ่งแจ้ง

4.1.1 มายาคติความเป็นผู้ตาม

สถานะความเป็นผู้ตามของเพศหญิงเกิดขึ้นจากทัศนคติความไม่เท่าเทียมทางเพศที่ได้รับการพัฒนามาจนกระทั่งเป็นค่านิยมพื้นฐานในสังคมปิตาธิปไตย และเมื่อค่านิยมดังกล่าวได้รับการถ่ายทอด และสั่งสมต่อมาเรื่อยๆ จึงไม่มีใครตั้งคำถาม หรือให้ข้อสงสัยกับความไม่เท่าเทียมที่เกิดขึ้นในสังคม จึงเป็นผลให้ความไม่เท่าเทียมนั้นดำรงอยู่อย่างถาวร และกลายเป็นมายาคติในสังคมไป ดูจากรายงานของคณะกรรมการสหภาพยุโรป (EC) ที่นำเสนอต่อการประชุมผู้นำกลุ่มสหภาพยุโรป ประจำฤดูใบไม้ผลิปี 2007 เรื่องความเท่าเทียมกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง ที่แม้ว่าเพศหญิงจะได้รับการศึกษามากขึ้น และมีวุฒิการศึกษาสูงเทียบเพศชายได้แล้ว แต่ผู้หญิงมีแนวโน้มที่จะได้รับค่าแรงในอัตราที่ต่ำกว่าเพศชาย รวมไปถึงได้มีโอกาสรับเลือกให้เข้าทำงานน้อยกว่าด้วย แม้ว่าผู้หญิงจะเริ่มมีบทบาทในการผลักดันเศรษฐกิจของยุโรป แต่พวกเธอยังต้องเผชิญกับอุปสรรคหลากหลายประการก่อนที่จะมีคนเห็นความสามารถที่แท้จริงในตัวพวกเธอ (EUROPA Report, 2007) และหนึ่งในอุปสรรคดังกล่าวคือ ข้อสงสัยในความสามารถด้านการตัดสินใจของเพศหญิง จากรายงานดังกล่าวพบว่า จำนวนเพศหญิงที่ทำงานระดับบริหารในกลุ่มประเทศยุโรป มีเพียงไม่ถึงหนึ่งในสามของจำนวนผู้บริหารทั้งหมด และในส่วนของคณะกรรมการบริษัทที่ใหญ่กว่า 50 บริษัทในยุโรปนั้น มีเพียงผู้หญิงหนึ่งคนต่อผู้ชายสิบคนเท่านั้น (EC Report, 2007) จึงอนุมานได้ว่า แม้เพศหญิงจะได้รับการยอมรับมากขึ้นเพราะความคิดเรื่องกีดกันทางเพศลดลงไปจากอดีตอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตาม ธรรมชาติความเป็นผู้ตามของเพศหญิงในเรื่องของการตัดสินใจก็ยังคงหลงเหลืออยู่ในระดับมายาคติในสังคม แม้ผู้หญิงจะได้รับการยอมรับเรื่องบทบาทหน้าที่ที่สำคัญเทียบเท่าฝ่ายชายในสังคมมากขึ้นแล้วก็ตาม แต่การนำเสนอภาพลักษณ์ของเพศหญิงให้ด้อยกว่าเพศชายอยู่ในเรื่องของความสามารถในการตัดสินใจยังคงมีอยู่ในสังคมเช่นเคย

เซอร์ไมโอเน่ เกรนเจอร์เป็นตัวละครฝ่ายหญิงที่มีบทบาทสำคัญเทียบเคียงได้กับแฮร์รี พอตเตอร์และรอน วีสลีย์ เธอเป็นแม่มดที่มีกำเนิดจากมักเกิล เด็บโตและใช้ชีวิตมาในโลกมนุษย์ ก่อนที่จะได้รับจดหมายตอบรับเข้าเรียนที่โรงเรียนฮอกวอตส์เมื่ออายุถึงเกณฑ์ และด้วยความใฝ่รู้ และขยันขันแข็ง ทำให้เธอได้รับการวาดภาพให้เป็นเด็กผู้หญิงที่หอบหนังสือ และตำราเรียนติดตัวตลอดเวลา ตอบคำถามในชั้นเรียนได้อย่างฉะฉาน ได้รับการยอมรับในฐานะนักเรียนที่เก่งที่สุดในชั้นปี และได้รับตำแหน่งหัวหน้านักเรียนฝ่ายหญิงแห่งบ้านกริฟฟินดอร์เมื่อเข้าชั้นปีที่ห้าได้ในที่สุด

เธอปรากฏตัวเป็นครั้งแรกบนรถไฟควีนฮอกวอตส์เอ็กซ์เพรสด้วยการเดินนำเนวิลล์ ลองบอททอม นักเรียนชายร่วมชั้นปีเข้ามาในตู้รถไฟที่แฮร์รี และรอนนั่งอยู่เพื่อที่จะตามหาคางคกที่ เขาทำหายไป

The toadless boy was back, but this time he had a girl with him. She was already wearing her new Hogwarts robes.
‘Has anyone seen a toad? Neville’s lost one,’ she said. She had a bossy sort of voice, lots of bushy brown hair and rather large front teeth.

(Rowling, 1997: 79)

ภาพที่เซอร์ไมโอเน่เป็นฝ่ายเอ่ยปากถามถึงคางคกของเนวิลล์ด้วยน้ำเสียง “ประมาณว่าเจ้าก็เจ้าการ” โดยที่ไม่ปรากฏคำพูดใดๆ ของเนวิลล์เลยนั้น เป็นความพยายามของผู้เขียนที่จะให้บทบาทผู้กระทำ (active) กับเซอร์ไมโอเน่ ในขณะที่เนวิลล์ไม่เอ่ยปากถามด้วยตัวเอง แม้คางคกตัวนั้นจะเป็นของเขาก็ตาม เนวิลล์จึงเป็นฝ่ายถูกกระทำ (passive) ในแง่ที่คอยรับความช่วยเหลือจากเซอร์ไมโอเน่แม้ว่าเขาจะเป็นเพศชายก็ตาม ทำให้ภาพของเซอร์ไมโอเน่ที่ปรากฏตัวเป็นครั้งแรกเป็นภาพของหญิงสาวที่เก่งกล้าสามารถมากพอที่จะขึ้นเป็นผู้นำ และช่วยเหลือเพศชายในยามที่เขาต้องการความช่วยเหลือ จุดนี้เป็นจุดที่ผู้เขียนพยายามวิพากษ์มายาคติสองประการ ประการแรกคือมายาคติว่าด้วยความเป็นผู้ตามของเพศหญิง โดยให้ภาพเซอร์ไมโอเน่ในฐานะผู้กระทำ ซึ่งมีอำนาจเหนือกว่าเนวิลล์ในฐานะผู้ถูกกระทำ นอกจากนั้นมายาคติประการที่สองที่ซ่อนอยู่ภายในสารนี้ก็คือ การที่ผู้เขียนให้ภาพเนวิลล์ซึ่งเป็นตัวแทนของชนชั้นสูงในฐานะผู้ถูกกระทำเป็นความพยายามของชนชั้นกลางที่จะให้เพศชายชนชั้นสูงให้อยู่ในฐานะเดียวกัน หรือต่ำกว่าเพศหญิง เพื่อเป็นการยกระดับความสามารถ และความโดดเด่นของชนชั้นกลางขึ้นนั่นเอง

แต่เมื่อเนื้อเรื่องดำเนินไป บทบาทของแฮร์รี่ไมโอนี่ได้แปรเปลี่ยนจากผู้กระทำเป็นผู้ถูกกระทำเพราะการตัดสินใจยามคับขันในสถานการณ์ล่อแหลมหลายครั้ง กรณีแรกเมื่อมีผู้ไม่ประสงค์ดีปล่อยโทรลล์เข้ามาในโรงเรียนฮอกวอตส์เพื่อสร้างความวุ่นวาย แฮร์รี่และรอนที่สบโอกาสก่อนโทรลล์เข้าไปไว้ในห้องน้ำหญิง และขังไว้โดยไม่ทันคิดว่าแฮร์รี่ไมโอนี่หลบไปนั่งร้องไห้ในห้องน้ำนั้น เด็กชายทั้งสองจึงย้อนกลับมาเปิดประตูห้องน้ำเพื่อปล่อยโทรลล์ตัวนั้นออกมา ภาพที่ทั้งคู่เห็นก็คือแฮร์รี่ไมโอนี่นั่งตัวสั่นอยู่บนพื้น และโทรลล์บุกเข้ามาทำร้ายเธอ แฮร์รี่และรอนจึงเข้าไปช่วยแฮร์รี่ไมโอนี่พ้นจากอันตราย

‘Come on, run, run!’ Harry yelled at Hermione, trying to pull her towards the door, but she couldn’t move. She was still flat against the wall, her mouth open with terror.

The shouting and the echoes seemed to be driving the troll berserk. It roared again and started towards Ron, who was nearest and had no way to escape.

Harry then did something that was both very brave and very stupid; he took a great running jump and managed to fasten his arms around the troll’s neck from behind. The troll couldn’t feel Harry hanging there, but even a troll will notice if you stick a long bit of wood up its nose, and Harry’s wand had still been in his hand when he’s jumped - it had gone straight up one of the troll’s nostrils.

Howling with pain, the troll twisted and flailed its club, with Harry clinging on for dear life; any second, the troll was going to rip him off or catch him a terrible blow with the club.

Hermione had sunk to the floor in fright; Ron pulled his own wand - not knowing what he was going to do he heard himself cry the first spell that came into his head:

‘*Wingardium Leviosa!*’

The club flew suddenly out of the troll’s hand, rose high, high up into the air, turned slowly over - and dropped, with a sickening crack, on to its owner’s head. The troll swayed on the spot and then fell flat on its face, with a thud that made the whole room tremble.

(Rowling, 1997: 130)

ภาพที่แฮร์รี่เข้าไปจุดและกระตุ้นให้แฮร์รี่ไมโอนี่ที่นั่งตัวสั่นอยู่ที่พื้นห้องน้ำให้วิ่งหนีโทรลล์บุกเข้า แต่เธอกลับไม่สามารถขยับตัวได้ทำให้แฮร์รี่ต้องใช้กำลังกายเพื่อช่วยเหลือโดยการกระโดดรัดคอโทรลล์ และใช้ไม้กายสิทธิ์ต่างอาวุธในการตีเข้าไปในรูจมูกของสัตว์ประหลาด และภาพของรอนที่สามารถร่ายมนตร์กึ่งของเพื่อช่วยเหลือแฮร์รี่ไมโอนี่ และแฮร์รี่ให้พ้นจากอันตรายได้ แม้ก่อนหน้า

นี่เขาจะไม่สามารถรำยมนตร์ดังกล่าวได้ในชั้นเรียน ในขณะที่เฮอริไมโอนี่ทำได้โดยไม่ติดขัด รวมไปถึงถึงภาพของเฮอริไมโอนี่ที่ตัวสั้นด้วยความหวาดกลัว และไม่สามารถหนีพ้นจากกรรมการทำร้ายของโทรลล์ภูเขาได้ แต่นั่งรอความช่วยเหลือจากเพศชายทั้งคู่นั้นล้วนแต่เป็นภาพแสดงที่แสดงให้เห็นถึงทั้งอำนาจการตัดสินใจยามคับขันของตัวละครเพศชายที่อยู่เหนือตัวละครเพศหญิง และความสามารถด้านกำลังกายที่แฮร์รี่แสดงออกโดยการเข้าต่อสู้กับโทรลล์ภูเขาด้วยตัวเองเพื่อปกป้องเพศหญิงยามเธอได้รับอันตราย ภาพเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นภาพสะท้อนทัศนคติความแตกต่างระหว่างเพศที่ได้รับการนำเสนออย่างเป็นธรรมชาติผ่านการผจญภัยของเด็กทั้งสาม ให้ผู้อ่านรับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความสนุกสนาน ไปพร้อมกับการปลูกฝังมายาคติอันว่าด้วยความเหลื่อมล้ำทางเพศอันเป็นผลมาจากทัศนคติความแตกต่างระหว่างเพศที่สังคมมองนั่นเอง

นอกเหนือไปจากเหตุการณ์ที่แสดงถึงความอ่อนแอทางกายภาพของเพศหญิงเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์คับขันแล้ว การนำเสนอภาพของเพศหญิงที่ไม่สามารถใช้ความสามารถทางความคิดของตนเองได้อย่างเต็มที่ยามเกิดเหตุการณ์คับขัน ก็ยังคู่ไปกับภาพเพศชายที่สามารถคิดแก้ปัญหาในสถานการณ์คับขันได้ทันทั่วทั้งที่ แม้ว่าในสภาพการณ์ปกติเพศหญิงอย่างเฮอริไมโอนี่จะเรียนเก่งกว่า และได้รับการยอมรับในฐานะผู้ที่เหนือกว่าเพศชายอย่างแฮร์รี่และรอน แต่เมื่อสถานการณ์คับขันอันจะส่งอันตรายถึงชีวิตเกิดขึ้น ความสามารถยามปกติของเฮอริไมโอนี่ก็หายไปโดยสิ้นเชิง ดังเช่นเหตุการณ์ที่ตัวละครเอกทั้งสามเดินทางลงไปได้ดินเพื่อที่จะปกป้องศิลาอาถรรพ์จากโวลเดอมอร์ และต้องเผชิญกับคัคตันไม้กินคน ในสถานการณ์เช่นนี้เฮอริไมโอนี่ไม่สามารถตัดสินใจ หรือแก้ไขปัญหาคือใช้ความฉลาดเฉลียวของเธอได้แม้แต่น้อย แต่กลับต้องอาศัยการกระตุ้นเตือนจากแฮร์รี่และรอนเพื่อให้ทั้งสามรอดพ้นจากสถานการณ์อันตรายไปได้

[Hermione said] ‘Devil’s Snare, Devil’s Snare ... What did Professor Sprout say? It likes the dark and the damp -’

‘So light a fire!’ Harry choked.

‘Yes – of course – but there’s no wood!’ Hermione cried, wringing her hands.

‘HAVE YOU GONE MAD?’ Ron bellowed. ‘ARE YOU A WITCH OR NOT?’

‘Oh, right!’ said Hermione, and her whipped out her wand, waved it, muttered

something and sent a jet of the same bluebell flames she had used on Snape at the

plant. In a matter of seconds, the two boys felt it loosening its grip as it cringed away

from the light and warmth. Wriggling and flailing, it unravelled itself from their bodies

and they were bale to pull free.

‘Lucky you pay attention in Herbology, Hermione.’ said Harry as he joined her by the wall, wiping sweat off his face.

‘Yeah,’ said Ron, ‘and lucky Harry doesn’t lose his head in crisis – “there’s no wood”, honestly.’

(Rowling, 1997: 202)

ภาพที่ปรากฏในสถานการณ์เช่นนี้มีใจภาพเซอร์ไมโอนี่ร้ายเวทมนตร์เพื่อช่วยเหลือเพื่อนจากความเก่งกาจของเธอเอง แต่กลับเป็นภาพที่เธอพร่าบ่นทฤษฎีที่ได้รับการสอนมาในชั้นเรียนโดยไร้ความสามารถที่จะประยุกต์ใช้ ในขณะที่แฮร์รี่ซึ่งไม่ได้รับรู้ทฤษฎีเกี่ยวกับกับดักต้นไม้กินคนกลับสามารถสั่งให้เธอจุดไฟได้ในวินาทีที่เธอบอกวากับดักต้นไม้กินคนดังกล่าวชอบที่ขึ้นและ แต่ภาพความอ่อนแอในด้านการตัดสินใจของเซอร์ไมโอนี่ยังไม่จบเพียงแค่นั้น แม้แฮร์รี่จะบอกวิธีแก้ปัญหาเบื้องต้นให้เธอแล้ว แต่ด้วยธรรมชาติความเป็นเพศหญิงของเธอ เธอจึงไม่สามารถนำวิธีแก้ปัญหานั้นมาประยุกต์ใช้ได้ เห็นได้ว่าเธอร่ำร้องแต่เพียงว่า เธอไม่อาจจุดไฟได้ เนื่องจากเธอไม่มีฟืน ทำให้รอนต้องเตือนสติเธอว่าเธอเป็นแม่มด และสามารถร่ายมนตร์เพื่อเรียกไฟขึ้นมาได้ เธอจึงทำตามแต่โดยดี ภาพความไม่เก่งกาจของเซอร์ไมโอนี่ที่ได้รับการยอมรับว่าเก่งที่สุดในชั้นปีได้รับการถ่ายทอดอย่างเป็นธรรมชาติ ผู้อ่านจะรู้สึกขงใจ หรือสงสัยในความไม่เฉลียวของเซอร์ไมโอนี่เลยแม้แต่น้อย เนื่องจากผู้เขียนได้ใส่ความเป็นธรรมชาติของความแตกต่างระหว่างเพศแทรกเข้าไปในเรื่องที่สนุกสนาน ทำให้ผู้อ่านเอาใจช่วยตัวละครเอกทั้งสามไปพร้อมกับบรรดาสาวในระดับเนื้อเรื่อง จึงมองข้ามมายาคติโบราณที่ให้ความสำคัญเพศหญิงน้อยกว่าเพศชายที่แอบแฝงอยู่อย่างแนบเนียน มายาคติดังกล่าวจึงได้รับการถ่ายทอดผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กที่สนุกสนานได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

เห็นได้ชัดว่า จุกร่วมของเนวิลล์ แฮร์รี่ และรอนที่ปรากฏในตัวอย่างข้างต้น คือ ความเป็นชนชั้นสูงที่แฝงอยู่ในตัวของตัวละครเอกทั้งสาม เห็นได้ชัดว่าเนวิลล์ และรอนมีสายเลือดบริสุทธิ์ซึ่งนับเป็นตัวแทนของชนชั้นสูง แฮร์รี่เองยังเป็นสายเลือดผสมซึ่งมีเลือดบริสุทธิ์อยู่ในตัวครึ่งหนึ่ง แม้ผู้เขียนจะได้พยายามให้ภาพความเป็นเพศหญิง หรือความอ่อนแอแก่เนวิลล์ ผู้ที่เป็นตัวแทนของชนชั้นสูงในตอนต้นเป็นกระบวนการสร้างความเป็นอื่นให้กับชนชั้นสูง แต่ในขณะเดียวกันรอนและแฮร์รี่ซึ่งมีสายเลือดบริสุทธิ์ในตัวเองเช่นกันกลับได้รับคุณสมบัติของวีรบุรุษชนชั้นกลาง ซึ่งเป็นความเก่งกล้าสามารถโดยไม่แบ่งแยกชาติกำเนิด พฤติกรรมเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า แม้ชนชั้นกลางจะสร้างความเป็นอื่นให้กับชนชั้นสูงโดยการให้ภาพของเพศหญิง แต่ความเป็นชนชั้นกลางที่ปรากฏในตัวละครเอกตัวอื่นก็ล้วนแล้วแต่เป็นชนชั้นกลางที่มีสายเลือดของชนชั้นสูงทั้งสิ้น สังเกตได้ว่าไม่มีตัวละครที่เป็นภาพตัวแทนของชนชั้นกลางตัวใดเป็นพอมดที่มีกำเนิดจากมักเกิ้ล แฮร์รี่

และรอนเป็นพอมดที่มีสายเลือดชนชั้นสูงเจือปนอยู่ในตัวทั้งสิ้น อาจกล่าวได้ว่า ความพยายามของชนชั้นกลางที่จะสร้างความเป็นอื่นให้กับชนชั้นสูง แต่กลับให้ความเป็นชนชั้นสูงดำรงอยู่ในชนชั้นกลางไปพร้อมกัน ก็เพื่อที่จะกีดกันและสร้างความเป็นอื่นให้กับชนชั้นแรงงาน เท่ากับว่าการขึ้นมีอำนาจในแบบชนชั้นกลางนั้น นอกเหนือไปจากความเก่งกาจเฉพาะบุคคลดังที่มายาคติความเท่าเทียมกันพร่ำบอกแล้ว สิ่งที่เป็นอีกประการก็คือ ความเป็นชนชั้นสูงที่หลงเหลืออยู่ในตัว เท่ากับว่าชนชั้นแรงงานได้ถูกกีดกันออกไปจากอำนาจอย่างเด็ดขาดนั่นเอง ดังนั้นความเท่าเทียมกันและการตัดสินคนจากความสามารถส่วนบุคคลที่ชนชั้นกลางพยายามผลักดันให้เป็นมายาคติร่วมในสังคมยังปรากฏความเหลื่อมล้ำภายในไม่ต่างจากสังคมแบ่งแยกชนชั้น

นอกเหนือไปจากความเหลื่อมล้ำในฐานะผู้นำ และผู้ตามที่ปรากฏในความสัมพันธ์ระหว่างเพศแล้ว ความสัมพันธ์เชิงมิตรภาพระหว่างเพศชายและเพศหญิงก็ยังปรากฏความเหลื่อมล้ำอย่างเห็นได้ชัด จากความสัมพันธ์ที่ดูเหมือนจะเท่าเทียมกันระหว่างแฮร์รี่ รอน และเฮอร์ไมโอนี่ในฐานะเพื่อนสนิทสามคน ในความเป็นจริงความสัมพันธ์ดังกล่าวมีความเหลื่อมล้ำภายในซ่อนอยู่อย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ แฮร์รี่และรอนแลกเปลี่ยนมิตรภาพให้กันและกันในฐานะเพื่อนเพศเดียวกัน แต่กลับหยิบบันมิตรภาพให้กับเฮอร์ไมโอนี่ในฐานะผู้ที่รับความช่วยเหลือ หรือในฐานะผู้ที่สนับสนุนตน มิได้เคียงบ่าเคียงไหล่กันอย่างเพศเดียวกัน ตัวอย่างความสัมพันธ์เหลื่อมล้ำดังกล่าวปรากฏอย่างชัดเจนครั้งที่แฮร์รี่และรอนเข้าช่วยเหลือเฮอร์ไมโอนี่จากสถานการณ์โทรลล์ภูเขาในห้องน้ำที่ได้ยกตัวอย่างมาแล้ว เห็นได้ว่าภาพที่ปรากฏเป็นภาพที่ตัวละครเอกฝ่ายชายทั้งสองร่วมมือกันเพื่อปกป้องคุ้มครองตัวละครเอกฝ่ายหญิงที่เป็นเพื่อนในกลุ่ม ไม่ใช่ภาพของตัวละครเอกทั้งสามร่วมมือกันต่อสู้กับโทรลล์ภูเขาแต่อย่างใด และความสัมพันธ์เหลื่อมล้ำดังกล่าวปรากฏเป็นรูปธรรมอีกครั้งหนึ่งเมื่อแฮร์รี่ได้รับเลือกจากถ้วยอัคนีให้เป็นตัวแทนจากโรงเรียนฮอกวอตส์ในการประลองเวทย์ไตรภาคี แม้จะมีการป้องกันไม่ให้เด็กที่อายุต่ำกว่าเกณฑ์เข้าร่วมแล้วก็ตาม ทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งรอนต่างเข้าใจคิดว่าแฮร์รี่ฝ่าฝืนกฎดังกล่าวและใส่ชื่อตนเองเข้าร่วมการประลองเวทย์ไตรภาคี ทุกคนจึงหมางเมิน และมีมติกับแฮร์รี่ มีเพียงเฮอร์ไมโอนี่คนเดียวเท่านั้นที่เชื่อมั่นในตัวแฮร์รี่ โดยคิดว่าเรื่องทั้งหมดที่เกิดขึ้นเป็นความเข้าใจผิดอันหาที่มาที่ไปไม่ได้เท่านั้น เธอคอยอยู่ให้กำลังใจ และเคียงข้างแฮร์รี่ในฐานะเพื่อนเพียงคนเดียวในขณะที่คนทั้งโรงเรียนพากันกลั่นแกล้งและล้อเลียนแฮร์รี่ อย่างไรก็ตาม แฮร์รี่กลับไม่ได้ให้ความสำคัญกับมิตรภาพที่เฮอร์ไมโอนี่มีให้เท่าที่ควรจะเป็น เขากลับโหยหาความสัมพันธ์ฉันทนระหว่างเขากับรอนตลอดเวลา

‘You miss him!’ Hermione said impatiently. ‘And I *know* he misses you -’

‘Miss him?’ said Harry. ‘I don’t miss him ...’

But this was a downright lie. Harry liked Hermione very much, but she just wasn't the same as Ron. There was much less laughter, and a lot more hanging around in the library when Hermione was your best friend.

(Rowling, 2000: 278)

ความสัมพันธ์ระหว่างแฮร์รี่และเฮอร์ไมโอนี่ถูกจัดลำดับความสำคัญไว้ไม่เท่าเทียมกับความสัมพันธ์ระหว่างแฮร์รี่และรอนอย่างเห็นได้ชัด แม้แฮร์รี่จะชอบเฮอร์ไมโอนี่มาก แต่เธอก็ไม่เหมือนกับรอน ในจุดนี้จะเห็นได้ว่าแฮร์รี่ยินดีที่จะมีเพื่อนเพศเดียวกันอย่างรอนเคียงข้างมากกว่าเฮอร์ไมโอนี่ซึ่งเป็นเพื่อนต่างเพศ ความสัมพันธ์จุดนี้ได้รับการนำเสนอผ่านธรรมชาติความจุกจิกจู้จี้ของเฮอร์ไมโอนี่ ทำให้ผู้อ่านคล้อยตามแฮร์รี่ว่า ถ้าหากเขาได้เพื่อนเพศเดียวกันอย่างรอนมาอยู่ด้วย ชีวิตเขาจะสนุกสนาน และมีสีสันมากกว่านี้แน่นอน การนำเสนอในรูปแบบดังกล่าว ทำให้ผู้อ่านไม่ทันเห็นมายาคติของความสัมพันธ์ที่เหลื่อมล้ำระหว่างเพศที่ซ่อนอยู่ภายใน ดังนั้นผู้อ่านจึงสามารถซึมซับและเห็นด้วยกับความคิดของแฮร์รี่ได้โดยไม่ต้องตั้งคำถาม เป็นการต่อ ยอดภาษามายาคติว่าด้วยความสัมพันธ์อันไม่เท่าเทียมกันต่อไปได้อย่างสัมฤทธิ์ผล นอกเหนือไปจากการให้ภาพเฮอร์ไมโอนี่ที่ไม่สามารถหยิบยื่นมิตรภาพที่แฮร์รี่ต้องการได้แล้ว ผู้เขียนยังต่อยอดย้ำความสัมพันธ์อันเพื่อนระหว่างเพศชายด้วยกันผ่านภาพความสุขที่แฮร์รี่แสดงออกยามที่รอนกลับมาให้มิตรภาพกับเขาอีกครั้งหลังจากที่เขาผ่านภารกิจแรกในการประลองเวทย์ไตรภาคีที่อาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้อย่างดีด้วยความช่วยเหลือจากเฮอร์ไมโอนี่ รอนที่เห็นว่าแฮร์รี่คงไม่เสี่ยงชีวิตเข้าร่วมการประลองอย่างแน่นอนจึงกลับมาคุยกับแฮร์รี่อีกครั้งหนึ่งในฐานะเพื่อนดั้งเดิม ปฏิกริยาของแฮร์รี่คือความสุขจากการได้รับมิตรภาพจากรอน มิใช่ความสุขจากการที่เฮอร์ไมโอนี่ช่วยเหลือเขาจนกระทั่งผ่านภารกิจแรกได้สำเร็จแต่อย่างใด

Harry helped himself to food; he had almost forgotten what it was like to feel properly hungry and sat down with Ron and Hermione. He couldn't believe how happy he felt; he had Ron back on his side, he'd got through the first task, and he wouldn't have to face the second one for three months.

(Rowling, 2000: 318)

เห็นได้ชัดว่า แม้ว่าแฮร์รี่จะลงนั่งเคียงข้างรอนและเฮอร์ไมโอนี่ แต่สิ่งที่ทำให้แฮร์รี่มีความสุขคือ การที่เขาได้รอนกลับมาเคียงข้างในฐานะเพื่อนอีกครั้งหนึ่ง ตัวบทตรงนี้มีได้เอ่ยถึงเฮอร์ไมโอนี่ในฐานะเพื่อนที่อยู่เคียงข้างแฮร์รี่มาตลอดระยะเวลาที่เขาไม่มีใคร หรือเพื่อนที่ช่วยสอนคาถาเรียกไม้กวาด เพื่อช่วยเหลือให้เขาผ่านภารกิจแรกได้อย่างสำเร็จลุล่วงแต่อย่างใด ผู้อ่านจะรับรู้สารในระดับเนื้อ

เรื่องว่าแฮร์รี่ที่เป็นตัวละครเอกกระทำภารกิจสำเร็จลุล่วง และได้รับมิตรภาพจากรอนที่เป็นเพื่อนสนิทขึ้นมาไปพร้อมกับสสารในระดับมายาคติที่ว่าด้วยการให้ความสำคัญในเชิงมิตรภาพที่เหลื่อมล้ำกันเนื่องจากสาเหตุความแตกต่างระหว่างเพศของตัวละครสองตัว

ภาษาแห่งมายาคติได้ทำหน้าที่เข้าไปครอบงำความหมายพื้นฐานของการเป็นเพศหญิงโดยให้ความสำคัญความเป็นผู้ตาม และตัดสินใจอย่างไม่เด็ดขาดอันเนื่องมาจากธรรมชาติความเป็นเพศหญิงมาช้านาน แม้จะมีความพยายามที่จะกำจัดความหมายตามมายาคติดังกล่าวโดยให้ภาพเพศหญิงที่เก่งกาจ และมีความสามารถเทียบเคียงเพศชายผ่านตัวละครเพศหญิง แต่เมื่อมองให้ลึกในรายละเอียดเล็กน้อย จะเห็นได้ว่าภาษาแห่งมายาคติที่พร่ำบอกว่าเพศหญิงและเพศชายแตกต่างกันดำรงอยู่ และบอกกล่าวคนในสังคมต่อไป ตราบใดที่คนในสังคมยังมองความแตกต่างระหว่างเพศไม่ใช่แค่เพียงสรีระที่แตกต่างกัน แต่สรีระที่เต็มไปด้วยมัดกล้ามเนื้อของเพศชายหมายถึงความสามารถในการปกป้อง ส่วนสรีระที่อ่อนแอเปรียวบางของเพศหญิงหมายถึงความอ่อนแอ และต้องการการปกป้อง มายาคติดังกล่าวจึงดำรงอยู่ต่อไปในสังคมมนุษย์

4.1.2 มายาคติความเป็นมารดา

ความหมายพื้นฐานของคำว่ามารดา หรือแม่โดยไร้ภาษามายาคติ หมายความว่าแค่เพียงหญิงผู้ตั้งครรภ์ ให้กำเนิด และเลี้ยงดูบุตรเท่านั้น แต่เมื่อภาษาแห่งมายาคติเข้าไปครอบงำความหมายพื้นฐานแห่งความเป็นมารดา มารดาไม่ได้ทำหน้าที่เพียงให้กำเนิด และเลี้ยงดูบุตร แต่นิยามคำว่ามารดาจะหมายถึงหน้าที่ที่ต้องให้ความรัก ความผูกพัน และความเอาใจใส่แก่บุตรนอกเหนือไปจากหน้าที่พื้นฐานของการให้กำเนิดและเลี้ยงดู ภาษาแห่งมายาคติจึงทำหน้าที่อีกประการคือ มอบความคาดหวังให้กับหญิงสาวที่กำลังรับบทบาทมารดาให้ทำหน้าที่ดังกล่าวเกินจากความหมายพื้นฐานไปด้วย และหญิงสาวทุกคนก็น้อมรับความหมายแห่งมายาคติได้โดยไม่ได้แย้ง เนื่องจากเห็นพ้องว่าธรรมชาติความเป็นมารดาต้องเอาใจใส่ และให้ความรักต่อบุตรนอกเหนือไปจากหน้าที่การให้กำเนิด มายาคติดังกล่าวจึงยังรากลึกอย่างแข็งแรง เนื่องจากได้รับการหล่อเลี้ยงอยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติความเป็นมารดาของเพศหญิง

กระบวนการสร้างมายาคติดังกล่าวได้มีการกระทำอย่างชอบธรรมผ่านบทบาทหน้าที่ของความเป็นมารดาตามมายาคติ กล่าวคือ เมื่อหญิงสาวคนหนึ่งทำหน้าที่มารดาตามความหมายพื้นฐานโดยละเว้นการทำหน้าที่มารดาตามมายาคติ เธอจะไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมเนื่องจากความบกพร่องในความเป็นมารดาของเธอ แม้แต่ที่จริงแล้วเธอได้ทำหน้าที่มารดาอย่างสมบูรณ์ในการให้

กำเนิดบุตรแล้วก็ตาม แต่เมื่อภาษาแห่งมายาคติครอบคลุมคนในสังคมไว้ และไม่มีใครสังเกตเห็น ความหมายดังกล่าว ธรรมชาติความเป็นมารดาจึงหมายรวมไปถึงหน้าที่ในการปกป้อง ดูแล และ เอาใจใส่บุตร รวมไปถึงความผูกพันระหว่างคนในครอบครัวอีกด้วย ภาษาแห่งมายาคติแห่งความเป็นมารดาได้ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์ในฐานะกลไกหลักในการดำเนินเรื่อง กล่าวคือ ผู้เขียนนำเสนอชีวิตของตัวละครเอกฝ่ายคืออย่างแฮร์รี่ พอตเตอร์ ในฐานะ ผลลัพธ์อันเกิดจากการทำตามมายาคติความเป็นมารดาของลิลลี่ พอตเตอร์ และตัวละครเอกฝ่ายร้าย อย่างโวลเดอมอร์ หรือทอม ริดเดิลในฐานะผลลัพธ์จากการปฏิเสธหน้าที่มารดาตามมายาคติของ เมอร์ป เกานท์ นอกจากนี้ผู้เขียนยังให้ตัวละครมารดาอีกหลายตัวที่เข้มแข็ง และพร้อมจะลุกขึ้นมาปกป้องลูกได้ยามมีภัย แม้ในยามปกติตัวละครหญิงเหล่านั้นจะอ่อนแอ และไม่สามารถปกป้องใครได้ก็ตาม กลไกการสร้างมายาคติความเป็นมารดาที่ปรากฏในวรรณกรรมชุดนี้จึงปรากฏอย่าง ชัดเจน และเป็นธรรมชาติ

ตัวละครที่ทำหน้าที่มารดาตามมายาคติได้อย่างสมบูรณ์แบบ คือ ลิลลี่ พอตเตอร์ มารดาของแฮร์รี่ พอตเตอร์ ลิลลี่เป็นแม่คนที่กำเนิดจากมักเกิ้ลที่ยอมสละชีวิตตนเองเพื่อปกป้องบุตรชายจากโวลเดอมอร์ ทำให้แฮร์รี่กลายเป็นเด็กชายคนแรกที่รอดชีวิตจากเงื้อมมือของโวลเดอมอร์ โดยสัญญาแห่งความรักระหว่างมารดาและบุตรที่ปรากฏเป็นรูปธรรมคือ รอยแผลเป็นรูปสายฟ้าฟาดที่กลางหน้าผากของแฮร์รี่ พอตเตอร์ ซึ่งทำหน้าที่เป็นเสมือนสัญลักษณ์ที่ย้ำเตือนแฮร์รี่ถึงการเสียสละของมารดาที่มีต่อตน ส่วนสัญญาที่ปรากฏในรูปแบบนามธรรมก็คือ ความรักของมารดาที่แทรกซึมอยู่ในตัวแฮร์รี่ และทำหน้าที่เป็นเครื่องปกป้องเขาจากอันตราย และป้องกันไม่ให้ความชั่วร้าย หรือ มนต์ดำทำอันตรายเขาได้

[Harry said] 'But why couldn't Quirrell touch me?'

[Dumbledore said] 'Your mother died to save you. If there is one thing Voldemort cannot understand, it is love. He didn't realise that love as powerful as your mother's for you leaves its own mark. Not a scar, no visible sign ... to have been loved so deeply, even though the person who loved us is gone, will give us some protection for ever. It is in your very skin. Quirrell, full of hatred, greed and ambition, sharing his soul with Voldemort, could not touch you for this reason. It was agony to touch a person marked by something so good.'

(Rowling, 1997: 216)

เห็นได้ว่า การทำหน้าที่มารดาตามมายาคติได้อย่างสมบูรณ์แบบของลิลลี่ ส่งผลให้แฮร์รี่ได้รับการปกป้องจากอำนาจมืดอย่างโวลเดอมอร์ และคิวเรลล์ผู้เป็นลูกสมุน แม้ว่าลิลลี่จะไม่ได้อยู่เพื่อปกป้องแฮร์รี่แล้วก็ตาม แต่การทำหน้าที่มารดาของเธอก็ยัง “แฝงอยู่ในทุกอนุฝูหน่ง” ของแฮร์รี่ ทำให้แฮร์รี่ได้รับการปกป้องคุ้มครองเสมือนว่ามารดาอยู่นั่นเอง เมื่อผู้อ่านได้รับสารในระดับเนื้อเรื่องจะซาบซึ้งไปกับความรักที่ลิลลี่มีให้แก่แฮร์รี่โดยมิได้ระแวงถึงสารระดับมายาคติที่หยิบยื่นภาระหน้าที่นอกเหนือไปจากการให้กำเนิดบุตรแก่มารดา เนื่องจากความเป็นธรรมชาติแห่งความเป็นมารดาที่ภาษามายาคติเข้าไปครอบงำความหมายเบื้องต้นอยู่ ทำให้ผู้อ่านซึมซับมายาคติดังกล่าวไปพร้อมกับความซาบซึ้งของสารในระดับเนื้อเรื่องได้

นอกเหนือไปจากการนำเสนอความเสียสละของลิลลี่อย่างเป็นธรรมชาติแล้ว ผู้เขียนยังได้ต่อยอดมายาคติดังกล่าวโดยเน้นเตือนผู้อ่านด้วยประโยคสั้นๆ อย่าง “มารดาของเธอตายเพื่อที่จะรักษาชีวิตเธอไว้” (Your mother died to save you.) ที่ได้รับการถ่ายทอดจากตัวละครหลากหลายตัวละครตลอดเนื้อเรื่อง ทั้งจากคำพูดของคัมเบิลดอร์ที่ยกมาด้านบน จากคำพูดของแฮร์รี่เอง (Because my mother mother died to save me. - Rowling, 1998: 233) จากศาสตราจารย์ลูปีน (Your parents gave their lives to keep you alive, Harry. - Rowling, 1999: 213) และจากตัวโวลเดอมอร์ซึ่งไม่เชื่อมั่นและไม่เข้าใจความรักระหว่างมารดาและบุตรแม่แต่น้อย (Your mother died to defend you as a child ... - Rowling, 2000: 560) การต่อยอดมายาคติความเป็นมารดาของลิลลี่ได้รับการนำเสนออย่างแยบยล และเป็นธรรมชาติ ทำให้ผู้อ่านคล้อยตามได้ เป็นการสืบทอดมายาคติความเป็นมารดาได้อย่างดี และสมบูรณ์แบบ จึงเป็นธรรมชาติที่แฮร์รี่ พอตเตอร์จะเติบโตขึ้นมาเป็นชนชั้นกลางที่ดี ทำตัวถูกแบบแผนความคาดหวังของสังคม เนื่องจากความเสียสละที่มารดามีให้ตนตามธรรมชาติแห่งความเป็นมารดา ซึ่งตรงข้ามกับโวลเดอมอร์ผู้ที่มีมารดาที่เลือกปฏิเสธการดำเนินชีวิตตามแบบมายาคติความเป็นมารดาอย่างสิ้นเชิง

เมอโรป เกานท์ มารดาของทอม ริดเคิล หรือโวลเดอมอร์ เป็นแม่มดสายเลือดบริสุทธิ์ บุตรสาวคนเล็กของตระกูลเกานท์ที่สืบเชื้อสายโดยตรงจากตระกูลเลือดบริสุทธิ์เก่าแก่อย่างซาลาซาสลิตเธอริน ผู้ก่อตั้งโรงเรียนฮอกวอตส์คนหนึ่ง แม่เธอจะสืบเชื้อสายมาจากสลิตเธอริน แต่เมอโรปกลับเติบโตมาในยุคที่ความรุ่งเรืองของตระกูลกลายเป็นเพียงตำนาน เพราะผลพวงมาจากการแต่งงานที่จำกัดอยู่แต่ในวงศ์เลือดบริสุทธิ์ รวมไปถึงการใช้ทรัพย์สมบัติประจำตระกูลอย่างสิ้นเปลือง จนกระทั่งทรัพย์สมบัติทั้งหมดได้ร่อยหรอและหมดไป ตระกูลเกานท์ซึ่งมีสมาชิกคือมาโวโล ผู้เป็นพ่อมอร์ฟิน ลูกชายคนโต ตัวเมอโรปที่เป็นลูกสาวคนเล็กจึงจำต้องใช้ชีวิตอย่างยากจนข้นแค้น ภายใต

ความภาคภูมิใจในเปลือกแห่งความเป็นตระกูลเก่าแก่ของตนเอง ช่วงต้นชีวิตเมอโรปเติบโตมาท่ามกลางการกดขี่ข่มเหงจากบิดาและพี่ชาย ด้วยความเข้าใจว่าเธอเป็นสควิบหรือแม่มดที่ไม่สามารถใช้เวทมนตร์ได้ เมอโรปจึงมีชีวิตรักที่ขื่นขมและไม่สามารถแสดงเวทมนตร์ได้อย่างถูกต้อง จนกระทั่งเธออายุได้สิบแปดปีเต็ม มาโวลและมอร์ฟินได้ถูกส่งเข้าไปอยู่ในคุกเวทมนตร์อัชคาบัน เนื่องจากทำร้ายมักเกิลในหมู่บ้าน เมอโรปได้สัมผัสกับชีวิตที่ไม่ต้องอยู่ใต้อำนาจของเพศชาย เธอจึงสามารถร่ายมนตร์ และกลายเป็นแม่มดเต็มตัวได้เป็นครั้งแรกในชีวิต จุดนี้แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะวิพากษ์สังคมปีศาจไปโดยที่ฝ่ายหญิงได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมกันจากฝ่ายชาย ไปพร้อมกับการตอกย้ำมายาคติความเป็นมารดา กล่าวคือ ไม่ปรากฏว่าใครเป็นมารดาครอบครัวกานท์ อนุমানได้ว่ามอร์ฟินและเมอโรปได้รับการเลี้ยงดูแบบไม่มีมารดา ครอบครัวกานท์จึงดูเป็นครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์แบบ เนื่องจากขาดความรักความอบอุ่นจากมารดา หลังจากพ้นจากการควบคุมของคนในครอบครัว เมอโรปจึงมีอิสระที่จะทำตามใจตนเอง เธอได้ตกหลุมรักทอม ริคเคิล มักเกิลที่อาศัยในละแวกนั้นมาเป็นเวลานานแล้ว ทอมเป็นชายหนุ่มหน้าตาดี ชาติตระกูลสูง และเป็นที่ยกย่องของสาวๆ เธอรู้ว่า เขาคงจะไม่ใส่ใจผู้หญิงกันครวไรทรัพย์สิน และรู้รูปทรัพย์อย่าง เธอ เธอจึงใช้ยาเสน่ห์ล่อลวงให้เขาหนีตามไปใช้ชีวิตอยู่กับเธอฉันท์สามีภรรยา จวบจนกระทั่งเมอโรปตั้งครรรค์ ภายหลังจากที่เธอตั้งครรรค์แล้ว เมอโรปตัดสินใจไม่ให้ยาเสน่ห์แก่ทอมด้วยความเชื่อว่า เขาคงจะมีเยื่อใยและความผูกพันให้เธอเพราะเห็นแก่ลูกที่กำลังจะเกิดมาบ้าง แต่ทอมกลับทิ้งเธอกลับไปหาบิดามารดาของตนเองอย่างไม่แยแส และไม่เคยกลับมาเหลียวแลเธอ หรือถามไถ่ข่าวคราวของลูกชายอีกเลย เมอโรปที่ท้องแก่และไร้คนดูแลจึงชมซานมาคลอดลูกที่สถานเลี้ยงเด็กกำพร้า ตั้งชื่อลูกตามสามี และบิดา ก่อนจะเสียชีวิตลงทันทีโดยปฏิเสธที่จะยกไม้กายสิทธิ์ขึ้นแม้กระทั่งเพื่อรักษาชีวิตตนเอง

ชะตากรรมของเมอโรปภายใต้ระบอบปีศาจไปโดยได้รับการนำเสนออย่างน่าสงสาร บิดาและพี่ชายปฏิบัติต่อเธอราวกับไม่ใช่คนในครอบครัวเดียวกัน ส่วนสามีก็ทิ้งเธอไปอย่างไม่แยแสแม้เธอจะตั้งครรรค์ลูกของพวกเขาอยู่ที่ก็ตาม

There was a deafening *clang*. Merope had dropped one of the pots.

'Pick it up!' Gaunt bellowed at her. 'That's it, grub on the floor like some filthy

Muggle, what's your want for, you useless sack of muck?'

'Mr Gaunt, please!' said Ogden in a shocked voice, as Merope, who had already picked

up the pot, flushed blotchily scarlet, lost her grip on the pot again, drew he wand

shakily from her pocket, pointed it at the pot and muttered a hasty, inaudible spell that

caused the pot to shoot across the floor away from her, hit the opposite wall and crack in two.

Morfin let out a mad crackle of laughter. Gaunt screamed, 'Mend it, you pointless lump, mend it!'

[...]

[Dumbledore said] 'Yes, but not until a year after there were married. Tom Riddle left her while she was still pregnant.'

'What went wrong?' asked Harry. 'Why did the love potion stop working?'

'Again, this is a guess work,' said Dumbledore, 'but I believe that Merope, who was deeply in love with her husband, could not bear to continue enslaving him by magical means. I believe that she made the choice to stop giving him the potion. Perhaps, besotted as she was, she had convinced herself that he would by now have fallen in love with her in return. Perhaps she thought he would stay for the baby's sake. If so, she was wrong on both counts. He left her, never saw her again, and never troubled to discover what became of his son.'

(Rowling, 2005: 195-203)

ภาพที่มีสเตอร์แกนที่ทวาดเมอโรป และใช้คำพูดหยาบคายต่อหน้าบุคคลที่สามแบบไม่ให้เกียรติเธอ ราวกับเธอไม่ใช่มนุษย์ระดับเดียวกับตนเอง พร้อมทั้งไม่โยคิดที่จะปกป้องเธอจากการถูกมอร์ฟินทำร้ายเป็นภาพที่สะท้อนความโหดร้ายของสังคมปีศาจที่โดยที่เพศชายกระทำต่อเพศหญิงได้อย่างชัดเจน เมื่อรวมกับภาพที่ทอมผู้เป็นสามีทิ้งเธอไปในขณะตั้งครรภ์ เมอโรปจึงกลายเป็นภาพสะท้อนของหญิงสาวที่ตกเป็นเหยื่อของสังคมปีศาจที่โดย แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนพยายามวิพากษ์สังคมปีศาจที่โดยที่ให้เพศชายเป็นใหญ่ แต่ในขณะที่เดียวกัน ครอบครัวแกนที่ที่เมอโรปเติบโตขึ้นมา เป็นครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์แบบตามแบบฉบับชนชั้นกลาง เนื่องจากไม่ปรากฏอาชีพที่ชัดเจนของ มาโวลด์และไม่ปรากฏว่าใครเป็นมารดา รวมถึงไม่มีการกล่าวอ้างถึงความรัก อันเป็นเสาหลักของ ครอบครัวชนชั้นกลางแต่อย่างใด จึงเท่ากับว่านอกเหนือไปจากความพยายามที่จะวิพากษ์ระบอบปีศาจที่โดยแล้ว ผู้เขียนยังต่อยกย้ามาคาดการณ์การสร้างครอบครัวที่สมบูรณ์แบบไปพร้อมกัน โดยการให้ ภาพครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ และชะตากรรมอันรันทดของเมอโรปที่เป็นเสมือนผลผลิตจาก ครอบครัวดังกล่าว ทำให้ผู้อ่านได้ร่วมสังสารชะตากรรมของเมอโรปไปพร้อมกับซึมซับมาคาดการณ์ความเป็นครอบครัวชนชั้นกลางได้อย่างแยกย่อย

ความพยายามที่จะวิพากษ์ระบอบสังคมปีศาจที่โดยของผู้เขียนเป็นส่วนหนึ่งใน กระบวนการสร้างมาคาดการณ์ความเป็นมารดา กล่าวคือ แม้ว่าเมอโรปจะได้รับการทารุณกรรมจาก

สังคมปีศาจไปหลายครั้ง แต่นั่นก็ไม่ใช่ข้ออ้างในการปฏิเสธมายาคติความเป็นมารดาที่สังคมมอบให้เธอ สภาพจิตใจของเมอโรปที่บอบช้ำจากความผิดหวังครั้งแล้วครั้งเล่าทำให้เธอตัดสินใจจบชีวิตลงภายหลังจากการทำหน้าที่มารดาในเบื้องต้นอันได้แก่การให้กำเนิดบุตร และปฏิเสธหน้าที่มารดาตามมายาคติคือการให้ความรัก และต่อสู้เพื่อรักษาชีวิตของบุตรไว้ดังที่ลิลลี่กระทำต่อแฮร์รี่ และการตัดสินใจที่จะปฏิเสธบทบาทดังกล่าวก่อให้เกิดโวลเดอมอร์ พอมดที่เลวร้ายที่สุดเท่าที่โลกแห่งเวทมนตร์จะพึงประจักษ์ได้ ผู้เขียนได้ให้คัมเบลดอร์ซึ่งเป็นเสมือนตัวแทนของอำนาจแห่งสังคมเวทมนตร์เป็นผู้วิพากษ์การกระทำดังกล่าวในเชิงตำหนิติเตียน

‘But she could do magic!’ said Harry impatiently. ‘She could have got food and everything for herself by magic, couldn’t she?’

‘Ah,’ said Dumbledore, ‘perhaps she could. But it is my belief - I am guessing again, but I am sure I am right - that when her husband abandoned her, Merope stopped using magic. I do not think that she wanted to be a witch any longer. Of course, it is also possible that her unrequited love and the attendant despair sapped her of her powers; that can happen. In any case, as you are about to see, Merope refused to raise her wand even to save her life.’

‘She wouldn’t even stay alive for her son?’

Dumbledore raised his eyebrows.

‘Could you possibly be feeling sorry for Lord Voldemort?’

‘No,’ said Harry quickly, ‘but she had a choice, didn’t she, not like my mother -’

‘Your mother had a choice, too,’ said Dumbledore gently. ‘Yes, Merope Riddle chose death in spite of a son who needed her, but do not judge her too harshly, Harry. She was greatly weakened by long suffering and she never had your mother’s courage. [...]’

(Rowling, 2005: 245-256)

การที่เมอโรปตัดสินใจไม่รักษาแม่กระทั่งชีวิตตนเองเพื่อลูกตามการคาดเดาของคัมเบลดอร์ที่บอกว่าเธออาจจะไม่คิดที่จะเป็นแม่มดอีกต่อไป แม้เธอจะมีบุตรที่ต้องการเธออยู่ก็ตาม เป็นการคาดเดาที่คัมเบลดอร์มั่นใจว่าเขาคิดถูก แต่ไม่ผู้จะเห็นด้วยนัก เมื่อคัมเบลดอร์เตือนแฮร์รี่ว่าอย่าตัดสินเมอโรปเพียงด้านเดียว เพราะเธอเองผ่านความทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัส เขากลับสรรเสริญยินยอมลิลลี่ว่าเธอมีทางเลือกที่จะ “ตายเพื่อปกป้องลูก” หรือ “อยู่เพราะต้องการรักษาชีวิตตนเอง” ในขณะที่เมอโรปมีทางเลือกที่จะ “อยู่เพื่อปกป้องลูก” หรือ “ตายเพื่อยุติความทุกข์ทรมานของตนเอง” โดยบอกว่าลิลลี่มีความเข้มแข็งเพียงพอที่จะเลือกเดินตามมายาคติความเป็นมารดา ในขณะที่เมอโรปไม่เข้มแข็งพอ จึงเลือกปฏิเสธมายาคติดังกล่าว ผลลัพธ์จากการตัดสินใจของมารดาทั้งสองทำให้แฮร์รี่เติบโตขึ้น

มาเป็นชนชั้นกลางที่ดีมีคุณธรรมครบถ้วน ในขณะที่โวลเคอร์มอร์เติบโตขึ้นมาโดยปฏิเสธสังคมชนชั้นกลางอย่างสิ้นเชิง การนำเสนอแบบนี้เป็นการนำเสนอที่ชักชวนผู้อ่านให้คล้อยตาม และสนับสนุนการกระทำของลิลลี่ และปฏิเสธการกระทำของเมอโรไปพร้อมกัน ดังนั้น มายาคติความเป็นมารดาจึงได้รับการถ่ายทอด และดำรงอยู่ในสังคมต่อไปเนื่องจากความเป็นธรรมชาติของมารดาที่พึงทะนุถนอมและปกป้องบุตร นอกเหนือไปจากหน้าที่ในการให้กำเนิดนั่นเอง

นอกเหนือไปจากการนำเสนอภาพที่เมอโรปฏิเสธหน้าที่ความเป็นมารดาตามมายาคติแล้ว ผู้เขียนยังได้นำเสนอภาพที่ทอม ริคเคิลเติบโตขึ้นมาอย่างเดี๋ยวเดียวในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า จวบจนได้รับการคัดเลือกเข้าเรียนในโรงเรียนสอควอตส์โดยที่ไม่รู้ว่าบิดามารดาเป็นใคร หลังจากตามหาและสืบเสาะจนกระทั่งรับรู้ความจริงอันน่าขมขื่นว่า มารดาของตนปฏิเสธที่จะใช้เวทมนตร์รักษาชีวิตตนเองเพื่อที่จะปกป้องดูแลเขาในฐานะบุตร ทอมจึงสละชื่อที่มารดามอบให้ตามชื่อสามี และบิดาของเธอ เปลี่ยนตัวเองเป็นลอร์ด โวลเคอร์มอร์ผู้ฝึกฝัฝ่ายชั่วโดยสมบูรณ์ การที่ทอมสามารถให้อำนาจฝ่ายชั่วครอบงำตัวตนได้อย่างสมบูรณ์ เกิดจากการที่เขาไม่มีเวทมนตร์โบราณอันเกิดจากความเสียดสีของมารดาปกป้องเขาจากความชั่ว ซึ่งก็เป็นผลมาจากการปฏิเสธหน้าที่มารดาตามมายาคติของเมอโร มายาคติดังกล่าวจึงได้รับการนำเสนอผ่านการตัดสินใจที่จะสละตัวตนเพื่อเข้าสู่การเป็นฝ่ายชั่วโดยสิ้นเชิงของโวลเคอร์มอร์อีกทางหนึ่ง

กลไกการสร้างมายาคติความเป็นมารดาที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์ได้รับการถ่ายทอดผ่านตัวละครมารดาตัวอื่นนอกเหนือไปจากลิลลี่ และเมอโรเช่นเดียวกัน เพ็ททูเนีย เดอร์สลีย์ ผู้เป็นมารดาของตระกูลเดอร์สลีย์ได้รับการนำเสนอว่าเป็นมารดาที่รักลูกมากจนเกินพอดี รวมทั้งตามใจลูกจนกระทั่งเดอร์สลีย์ ผู้เป็นลูกชายกลายเป็นเด็กนิสัยเสียไป แต่เมื่อถึงคราวที่ดัดสลีย์ตัดสินใจขอรับความช่วยเหลือจากภาคินกฟีนิคซ์ในการหาที่ซ่อนจากสมุนโวลเคอร์มอร์ที่อาจจะทำร้ายครอบครัวเดอร์สลีย์ได้ เพ็ททูเนียตัดสินใจตามลูกชายไปโดยไม่ยั้งแม้เธอจะไม่ไว้วางใจสมาชิกภาคินกฟีนิคซ์ก็ตาม เธอมิได้ปฏิเสธบทบาทหน้าที่มารดาตามมายาคติอันได้แก่การเลือกปกป้องคุ้มครองลูกเป็นสิ่งสำคัญแต่อย่างใด

นาร์ซิสซา มัลฟอยด์ มารดาของคราโก มัลฟอยด์เป็นหญิงสาวที่ปรากฏตัวในฐานะมารดาที่ไม่เคยปฏิเสธมายาคติความเป็นมารดาแม้แต่น้อย เธอพุ่มพักเลี้ยงดู และปกป้องลูกชายคนเดียวอย่างประคบประหงม เมื่อถึงคราวที่เธอต้องเลือกระหว่างความภักดีต่อโวลเคอร์มอร์ พ่อมดร้ายที่

เธอกลับยิ่งกว่าสิ่งใดในโลกกับชีวิตของลูกชายคนเดียว เธอก็เลือกที่จะหักหลังโวลเดอมอร์เพื่อช่วยชีวิตคราโกโดยไม่ลังเลแม้แต่น้อย

Hands, softer than he had been expecting, touched Harry's face, pulled back an eyelid, crept beneath his shirt, down to his chest and felt his heart. He could hear the woman's fast breathing, her long hair trickled his face. He knew that she could feel the steady pounding of life against his ribs.

[Narcissa said] 'Is Draco alive? Is he in the castle?'

[...]

'Yes,' he breathe back.

He felt the hand on his chest contract; her nails pierced him. Then it was withdrawn. She had sat up.

'He is dead!' Narcissa Malfoy called to the watchers.

[...]

Narcissa knew that the only way she would be permitted to enter Hogwarts, and find her son, was as part of the conquering army. She no longer cared whether Voldemort won.

(Rowling, 2007: 581-582)

เมื่อนาร์ซิสซาได้รับคำสั่งจากโวลเดอมอร์ให้ตรวจสอบว่าแฮร์รี่เสียชีวิตจากการใช้คาถาต้องห้ามหรือไม่ เธอกลับใช้โอกาสนั้นสอบถามความเป็นไปของบุตรชาย เมื่อได้รับคำยืนยันว่าบุตรชายยังมีชีวิตอยู่ เธอก็ใช้โอกาสนั้นในการเข้าไปตามหาบุตรชายในโรงเรียนฮอกวอตส์ เนื่องจากเธอรู้ดีว่าทางเดียวที่เธอจะเข้าไปช่วยบุตรชายได้คือการเข้าไปในฐานะขบวนฉลองความตายของแฮร์รี่นั่นเอง เธอจึงไม่ลังเลที่จะหักหลังโวลเดอมอร์เพื่อช่วยเหลือบุตรชายตามมายาคติความเป็นมารดา เห็นได้ว่า เธอไม่สนใจอีกต่อไปว่าฝ่ายใดจะชนะสงคราม หรือโวลเดอมอร์จะพิโรธถ้าหากรู้ว่าเธอหักหลังตน แต่เธอดำเนินรอยตามมายาคติโดยไม่สนใจชีวิตตนเอง กระบวนการสร้างมายาคติความเป็นมารดาจึงเกิดขึ้นผ่านตัวละครตัวนี้อีกครั้ง

มอลลี วิสลีย์ มารดาของพี่น้องตระกูลวิสลีย์ทั้งเจ็ดเป็นเครื่องมืออีกประการในกระบวนการสร้างมายาคติความเป็นมารดาในวรรณกรรมชุดนี้ ภาพความเป็นมารดาของเธอได้รับการนำเสนอผ่านความจู้จี้จิบ้น และใช้ไม้กายสิทธิ์ในฐานะอุปกรณ์ช่วยทำความสะอาด ทำอาหาร และเก็บกวาดบ้านเรือนเท่านั้น ไม่ปรากฏว่าเธอใช้ไม้กายสิทธิ์ดังกล่าวในการห้ามนหรือประหารประหารในเชิงต่อสู้แม้แต่ครั้งเดียว จนกระทั่งเกิดศึกครั้งสุดท้ายระหว่างกองทัพของโวลเดอมอร์กับฝ่ายแฮร์รี่ที่โรงเรียนฮอกวอตส์ เบลลาทริกซ์ ผู้แสพความตายลูกสมุนมือขวาของโวลเดอมอร์ กำลังจับคู่ควลกับลูนา เฮอร์ไมโอนี่และจินนี่ผู้เป็นลูกสาวคนเล็กของมอลลี โดยเด็กทั้งสามกำลังจะ

เพลิงงพลั่วต่อฝีมืออันเก่งกาจของเบลลาทริกซ์ และก่อนหน้านั้นเบลลาทริกซ์เพิ่งจะใช้คาถาต้องห้ามสังหารเฟร็ด หนึ่งในลูกชายฝาแฝดของมอลลี่ไป เธอจึงไม่รีรอที่จะดำเนินรอยตามมายาคติความเป็นมารดาโดยการจับไม้กายสิทธิ์ขึ้นมาต่อสู้กับผู้เสพความตายมือหนึ่งอย่างไม่หวงชีวิตตนเอง

Bellatrix was still fighting too, fifty yards away from Voldemort, and like her master she duelled three at once: Hermione, Ginny and Luna, all battling their hardest, but Bellatrix was equal to them, and Harry's attention was diverted as a Killing Curse shot so close to Ginny that she missed death by an inch -

He changed course, running at Bellatrix rather than Voldemort, but before he had gone a few steps he was knocked sideways.

'NOT MY DAUGHTER, YOU BITCH!'

Mrs Weasley threw off her cloak as she ran, freeing her arms. Bellatrix spun on the spot, roaring with laughter at the sight of her new challenger.

'OUT OF MY WAY!' shouted Mrs Weasley to the three girls, and with a swipe of her wand she began to duel. Harry watched with terror and elation as Molly Weasley's wand slashed and twirled, and Bellatrix Lestrange's smile faltered, and became a snarl. Jets of light flew from both wands, the floor around the witches' feet became hot and cracked; both women were fighting to kill.

'No!' Mrs Weasley cried, as a few students ran forwards, trying to come to her aid.

'Get back! *Get back!* She is mine!'

Hundreds of people now lined the walls, watching the two fights, Voldemort and his three opponents, Bellatrix and Molly, and Harry stood, invisible, torn between the both, wanting to attack and yet to protect, unable to be sure that he would not hit the innocent.

'What will happen to you children when I've killed you?' taunted Bellatrix, as mad as her master, capering as Molly's curses danced around her. 'When Mummy's gone the same way as Freddie?'

'You - will - never - touch - our - children - again!' screamed Mrs Weasley.

Bellatrix laughed, the same exhilarated laugh her cousin Sirius have given as he toppled backwards through the veil, and suddenly Harry knew what was going to happen before it did.

Molly's curse soared beneath Bellatrix's outstretched arm and hit her squarely in the chest, directly over her heart.

(Rowling, 2007: 589-590)

ภาพที่มอลลี ผู้ที่ไม่เคยปรากฏตัวในสนามรบมาก่อนพุ่งเข้าหาเบลลาทริกซ์ที่กำลังจะทำร้ายลูกสาวคนเล็กของเธอโดยไม่สนใจผู้คนที่รายล้อมอยู่ และต่อสู้กับเบลลาทริกซ์ตัวต่อตัวท่ามกลางความพิศวงของทุกคนรอบตัวเนื่องจากเบลลาทริกซ์เป็นผู้เสพความตายฝีมือฉกาจ ส่วนมอลลีเป็นเพียงแม่บ้านที่ไม่เคยลงสนามรบใตมาก่อน ดูเป็นภาพที่ผิดที่ผิดทางโดยสิ้นเชิง แต่แล้วด้วยการตัดสินใจเดินตามมายาคติความเป็นแม่ของมอลลี เธอจึงสามารถสังหารผู้เสพความตายที่เก่งกาจได้ภายในพริบตา แม้เธอจะไม่มีฝีมือในเชิงการรบมาก่อน การนำเสนอภาพจากการต่อสู้ที่น่าตื่นตาตระหนักรหว่างแม่มดทั้งสองเป็นการกระตุ้นให้ผู้อ่านร่วมเอาใจช่วยมอลลีให้เอาชนะเบลลาทริกซ์ได้ และเมื่อมอลลีปลิดชีวิตเบลลาทริกซ์ได้ในที่สุด ผู้อ่านจะร่วมแสดงความยินดี ชื่นชมความกล้าหาญในฐานะมารดาของมอลลีไปพร้อมกับการซึมซับมายาคติความเป็นมารดาที่ได้รับการถ่ายทอดผ่านบทบาทมารดาที่เข้มแข็งของเธอ

ความเป็นมารดาตามแบบมายาคติได้รับการนำเสนอซ้อนทับกับความเป็นมารดาตามธรรมชาติ และได้รับการตกแต่งขัดเกลาจนกระทั่งผู้อ่านไม่ทันฉุกคิดว่า การนำเสนอภาพมารดาในแบบดังกล่าวเป็นการนำเสนอค่านิยมความเป็นมารดาของชนชั้นกลาง แต่มองว่าเป็นธรรมชาติของเพศหญิงที่จะต้องรับบทบาทมารดาตามมายาคติ การสร้างมายาคติความเป็นมารดาจึงสำเร็จลุล่วงและดำรงอยู่ในสังคมชนชั้นกลางได้อย่างดี เพราะการละเมิดมายาคติดังกล่าวส่งผลร้ายต่อสังคมโดยรวม ในขณะที่การเดินตามมายาคติกลับส่งผลดีในแง่ของการสร้างประชากรที่ดำเนินชีวิตถูกต้องตามค่านิยมชนชั้นกลางในอนาคต

4.1.3 มายาคติความเป็นภรรยา

ความหมายพื้นฐานที่เป็นตัวบ่งชี้ความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงคือระบบสืบพันธุ์ที่ต่างกันตามธรรมชาติ บทบาทที่สังคมกำหนด และกะเกณฑ์ให้คนทั้งสองเพศล้วนแล้วแต่เป็นมายาคติอันเกิดจากค่านิยมที่ได้รับการตกแต่ง ขัดเกลาให้ดูราวกับว่าบทบาทดังกล่าวเกิดขึ้นตามธรรมชาติ บทบาทที่เพศหญิงได้รับนอกเหนือไปจากบทบาทความเป็นมารดาตามแบบมายาคติแล้ว ยังมีบทบาทความเป็นภรรยาอยู่อีกบทบาทหนึ่งด้วย ความเป็นภรรยาที่ดีตามแบบมายาคติชนชั้นกลางหมายถึงการเลี้ยงดูลูก และดูแลสามี อันหมายถึงการจัดการเรื่องต่างๆ ภายในบ้านทั้งงานบ้านงานเรือน และการเตรียมหุงหาอาหาร รวมไปถึงการจัดระเบียบภายในบ้านในฐานะแม่บ้านเต็มเวลา ในขณะที่สามีออกไปทำงานเพื่อหาเงินทองมาจุนเจือครอบครัว แม้ในสังคมปัจจุบันจะมีผู้หญิงออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระเรื่องค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว แต่มายาคติความเป็นภรรยาที่ขึงแวงกับเรื่องกิจการภายในบ้าน อันจะส่งต่อความปกติ

สุขของสมาชิกในครอบครัวก็ยังคงดำรงอยู่ในสังคมไม่หายไปไหน ภาพเพศหญิงที่ปรากฏในสื่อต่างๆ ในฐานะแม่บ้านผูกผ้ากันเปื้อนยังได้รับการยอมรับว่าเป็นเรื่องธรรมชาติของเพศหญิงต่อไป ไม่เว้นแม้แต่ในวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดนี้ที่ตัวละครเพศหญิงได้รับการนำเสนอภาพความเป็นภรรยาผูกผ้ากันเปื้อนดูแลลูก เลี้ยงดูสามีเกือบทั้งสิ้น

เพ็ทพูนีย์ เคอร์สลีย์ มารดาของคัตลีย์ที่เป็นลูกพี่ลูกน้องของแฮร์รี่ปรากฏตัวพร้อมกับ “her walking towards the kitchen and then the sound of the frying pan being put on the cooker” (Rowling, 1997: 19) และบทบาทการสนับสนุนเรื่องหน้าที่การงานของสามี เมื่อมิสเตอร์เคอร์สลีย์เชิญลูกค้าคนสำคัญของบริษัทมาร่วมรับประทานอาหารเย็นที่บ้าน โดยหวังผลเป็นสัญญาธุรกิจจำนวนมหาศาล เธอก็รับหน้าที่หุงหาอาหารค่ำ และทำให้แขกของมิสเตอร์เคอร์สลีย์ประทับใจเพื่อสนับสนุนหน้าที่การงานของเขา (Rowling, 1998: 10-11) ไม่ปรากฏว่าเธอทำงานอื่นใดนอกเหนือจากการทำหน้าที่แม่บ้านเต็มตัว

นาร์ซิสซา มัลฟอยด์ มารดาของดราโกที่เป็นคู่ปรับตลอดกาลของแฮร์รี่ ไม่ได้รับบทบาทหน้าที่หุงหาอาหาร หรือทำความสะอาดบ้าน เนื่องจากเธอรับบทบาทมารดาที่เป็นตัวแทนชนชั้นสูง เธอจึงมีเอลฟ์ประจำบ้านคอยทำหน้าที่ดังกล่าวให้ บทบาทมารดาที่เธอได้รับจึงเป็นบทบาทที่เธอช่วยลูกชายเลือกซื้อชุดคลุมของโรงเรียน และอุปกรณ์การเรียนอื่นๆ (Rowling, 1997: 60) และเดินตามสามียามมิสเตอร์มัลฟอยด์ออกงานสังคมต่างๆ (Rowling, 2000: 91) ไม่ปรากฏว่าเธอทำอาชีพอื่นใดนอกจากเป็นแม่บ้านเช่นกัน

มอลลี วีสลีย์ มารดาของตระกูลวีสลีย์รับหน้าที่ดูแลลูกทั้งเจ็ดโดยไม่ปรากฏว่าเธอทำอาชีพอื่นใดเช่นเดียวกัน บทบาทหน้าที่ในการดูแลบ้านของมอลลีเป็นไปอย่างสมบูรณ์แบบตามมายาคติความเป็นภรรยา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความสามารถในการทำอาหารที่ดูราวกับจะเสกอาหารอร่อยที่สุดออกมาจากอากาศที่ว่างเปล่าได้ (Rowling, 2007: 240) และภาพที่เธอปรากฏตัวพร้อมตระกร้าซักผ้าในอ้อมแขน (Rowling, 2007: 94) หรือการดูแลเอาใจใส่บุตรดังเช่นเรื่องที่ได้เอียงกับบิลล์เพราะบิลล์ไว้ผมยาวเกินไป (Rowling, 2003: 155) ที่ทางและความรับผิดชอบของมอลลีจึงจำกัดอยู่ภายในบ้าน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สงวนไว้สำหรับอาณาจักรเพศหญิงโดยเฉพาะ เพราะเธอสามารถสำแดงความเป็นภรรยา และมารดาได้อย่างเต็มที่โดยไร้ข้อกำหนดจากระบบปิตาธิปไตยนอกรั้ว

นอกจากตัวละครที่รับบทบาทภรรยาที่ดีตามมายาคติที่ได้ยกตัวอย่างไปแล้ว กระบวนการสร้างมายาคติความเป็นภรรยาที่ดี และเชื่อฟังสามีได้รับการถ่ายทอด และนำเสนอผ่านตัวละครเพศหญิงอย่างเฟลอ เดอรากรูว์ ภรรยาของบิลล์ วิสลีย์ พี่ชายคนโตของตระกูลวิสลีย์ โดยการให้ภาพของหญิงสาวที่สวยงาม และเก่งกล้าเทียบเทียมเพศชายในตอนต้นเรื่อง และไปจบลงที่ภาพของเธอคาดฝักันเป็นอนาถาที่ภรรยาที่ดีให้กับบิลล์เมื่อทั้งคู่สร้างครอบครัวในกระท่อมหลังเล็กริมทะเลโดยไม่ปรากฏว่าเธอทำงานประจำอื่นใดนอกจากการเป็นแม่บ้านเต็มตัวดังเช่นตัวละครที่รับบทบาทภรรยาตัวอื่น

เฟลอ เดอรากรูว์เป็นหญิงสาวชาวฝรั่งเศส ผู้ได้รับเลือกเป็นตัวแทนจากโรงเรียนเวทมนตร์โบบาตงซ์ในการเข้าร่วมการแข่งขันประลองเวทย์ไตรภาคีพร้อมกับแฮร์รี่ และตัวแทนคนอื่น เธอเป็นผู้หญิงคนเดียวในการแข่งขันครั้งนั้น อย่างไรก็ตาม แม้เธอจะเป็นหญิงสาวที่เก่งที่สุด เนื่องจากได้รับคัดเลือกเข้าร่วมแข่งขันการประลองเวทย์ดังกล่าว แต่ในการประลองเวทย์ทั้งสามครั้งไม่ปรากฏว่าเฟลอทำคะแนนได้เป็นที่หนึ่ง หรือทำคะแนนชนะตัวแทนคนอื่นเลยสักครั้งเดียว แม้ผู้เขียนจะได้พยายามโต้แย้งมายาคติความเป็นผู้ตามของเพศหญิงโดยการหยิบยื่นความเก่งกาจให้เฟลอแล้ว แต่ในที่สุดผู้เขียนเองยังหลงวนอยู่ในมายาคติดังกล่าวดังเช่นที่เกิดขึ้นแล้วในกรณีของเซอร์ไมโอเน่ กล่าวคือ ในยามคับขันที่เฟลอต้องลงไปช่วยชีวิตน้องสาวที่ถูกพันธนาการไว้ได้ทะเลสาบภายในเวลาหนึ่งชั่วโมง เธอไม่สามารถปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จได้ เนื่องจากความตื่นตระหนกจากการจู่โจมของประชากรเงือก แฮร์รี่จึงเป็นผู้ช่วยเหลือน้องสาวเฟลอขึ้นมาจากใต้ทะเลสาบด้วยตนเอง เนื่องจากเกรงว่าเธอจะได้รับอันตรายถึงชีวิต (Rowling, 2000: 435) การที่เฟลอไม่สามารถควบคุมสติได้ยามคับขันและไม่สามารถปฏิบัติภารกิจที่สองให้สำเร็จลุล่วงไปได้เป็นภาพการนำเสนอที่ไม่ต่างกับภาพเซอร์ไมโอเน่ที่กลัวโทรลล์ภูเขานขยับตัวไม่ได้ จากทั้งสองเหตุการณ์เธอได้รับความช่วยเหลือจากเพศชายอย่างแฮร์รี่และรอน อาจกล่าวได้ว่ามายาคติความเป็นผู้ตามของเพศหญิงได้รับการถ่ายทอด และนำเสนอไปพร้อมกับความพยายามที่จะวิพากษ์มายาคติดังกล่าว

นอกเหนือไปจากความเก่งกล้าในระดับเนื้อเรื่องของเฟลอในฐานะตัวแทนหญิงเพียงคนเดียวในการประลองเวทย์ไตรภาคีแล้ว คุณสมบัติสำคัญอีกประการที่ปรากฏในตัวเฟลอคือรูปทรงแพทย์ทุกคนที่พบเฟลอจะยอมรับว่าเธอเป็นหญิงสาวสวยชนิดหาตัวจับยาก ความสวยของเฟลอได้รับการถ่ายทอดผ่านพันธุกรรมมาจากคุณย่าทวดที่เป็นวีลา (Veela) (Rowling, 2000: 270) หรือสิ่งมีชีวิตประเภทหนึ่งที่ลักษณะภายนอกเป็นหญิงสาวสวยจนสะกดใจผู้ชายทุกคนได้ ทุกคนที่เห็นวีลาจะไม่สามารถใช้สมองส่วนความคิดได้อย่างสมบูรณ์ แต่จะกระทำการบ้าบิ่นอันจะเป็นการเรียกร้องความ

สนใจจากพวกเธอ อาจกล่าวได้ว่าวีลาเป็นเสมือนเสน่ห์ของเพศหญิงที่ปรากฏขึ้นเป็นรูปธรรม
นั่นเอง

Veela were women ... the most beautiful women Harry had ever seen ... except that they weren't – they couldn't be – human. This puzzled Harry for a moment, while he tried to guess what exactly they could be; what could make their skin shine moon-bright like that, or their white-gold hair fan out behind them without wind ... but then the music started, and Harry stopped worrying about them not being human – in fact, he stopped worrying about anything at all.

The Veela had started to dance, and Harry's mind had gone completely and blissfully blank. All that mattered in the world was that he kept watching the Veela, because if they stopped dancing, terrible things would happen ...

And as the Veela danced faster and faster, wild, half-formed thoughts started chasing through Harry's dazed mind. He wanted to do something very impressive, right now.

Jumping from the box into the stadium seemed a good idea ... but would it be good enough?

(Rowling, 2000: 93-94)

ภาพวีลาที่แฮร์รี่เห็น คือภาพของหญิงสาวที่สวยงามไม่ใช่มนุษย์ แต่เมื่อพวกเธอเริ่มเต้นรำ แฮร์รี่ก็เลิกกังวลเรื่องอื่น รวมไปถึงเรื่องที่พวกเธอไม่ใช่มนุษย์อีกต่อไป แต่เขากลับตะลึงกับความงามของพวกเธอจนคิดจะทำการบ้าบิ่นอย่างกระโดดลงจากอัฒจันทร์สูงเพื่อทำให้พวกเธอประทับใจ จุดนี้แสดงให้เห็นมายาคติอันว่าด้วยความคาดหวังของเพศชายที่มีต่อเพศหญิง ดังที่อิริค กูดได้เสนอไว้ว่าความคาดหวังของแต่ละเพศที่มีต่อคู่ครองของตนจะแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

In fact, in a number of crucial respects, men's and women's expectations differ sharply, specially with respect to what they expect from members of the other gender. While men are socialized to expect their needs to be satisfied, especially by women, their expectations may be wildly unrealistic.

(Goode, 2004: 63)

กูดเสนอว่า ความคาดหวังที่แตกต่างกันระหว่างชายหญิง เกิดจากการที่สังคมครอบงำความคิดให้ฝ่ายชายคาดหวังให้ผู้อื่น โดยเฉพาะฝ่ายหญิงสนองความต้องการของตนเองให้ครบทุกด้าน ความคาดหวังของเพศชายจึงอาจจะเป็นความคาดหวังที่สูงเกินจริง หรือไม่มีทางเป็นจริงไปได้ ความคาด

หวังดังกล่าวสะท้อนผ่านภาพตัวละครวีลว่าไม่ใช่มนุษย์ คือสาวจนดูเหมือนจะไม่ใช่มนุษย์ กระบวนการทำให้เพศหญิงเป็นสัตว์ประหลาด (demonisation) ที่เกิดขึ้นอาจจัดว่าเป็นกระบวนการนำเสนอมายาคติที่เพศชายคาดหวังจากเพศหญิงที่เกินกว่าเพศหญิงจะสนองได้ทั้งหมด เป็นการนำเสนอว่า แท้จริงแล้วผู้หญิงที่สมบูรณ์แบบไม่มีจริง มีเพียงแต่เพศหญิงที่ตอบสนองความคาดหวังของเพศชายได้ในฐานะมารดาและภรรยาเท่านั้น จึงจะมีจริง เฟลอปเป็นเสมือนสัญลักษณ์อันเป็นรูปธรรมแสดงถึงความสำเร็จในการที่ปีศาจปีศาจโดยปราบความเป็นเพศหญิงที่สมบูรณ์แบบ เพื่อให้กลายมาเป็นเพศหญิงตามขนบหน้าที่มารดาและภรรยาในที่สุด อาจกล่าวได้อีกอย่างว่า ระบอบสังคมนิยมปีศาจโดยพยายามนำเสนอว่าแท้จริงแล้วผู้หญิงที่สมบูรณ์แบบไม่มีอยู่จริงในสังคม ผู้หญิงที่มีอยู่จริงคือผู้หญิงที่ยอมทำตามระบอบปีศาจปีศาจในแบบชนชั้นกลางเท่านั้น ผู้หญิงที่ไม่มีอยู่จริงจึงได้รับภาพว่าเป็นสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่มนุษย์ไป

กระบวนการสร้างมายาคติความเป็นภรรยาเฟลอป เคอรากรูว์เริ่มต้นขึ้นเมื่อจบการแข่งขันประลองเวทย์ไตรภาคี เธอจากไปในฐานะตัวแทนหญิงเพียงคนเดียวจากโรงเรียนเวทมนตร์โอบาตงซ์ และปรากฏตัวอีกครั้งหนึ่งที่บ้านตระกูลวีสลีย์ในฐานะคู่หมั้นของบิลล์ วีสลีย์ ด้วยภาพลักษณ์หญิงสาวถือถาดอาหารมาส่งแฮร์รี่ถึงที่นอน

A young woman was standing in the doorway, a woman of such breathtaking beauty that the room seemed to have become strangely airless. She was tall and willowy with long blonde hair and appeared to emanate a faint, silvery glow. To complete this vision of perfection, she was carrying a heavily laden breakfast tray.

(Rowling, 2005: 90)

การที่เธอปรากฏตัวพร้อมถาดอาหารเข้าในมือลบล้างภาพเดิมที่เธอถือไม้กายสิทธิ์ต่อสู้กับมังกร ฟาดฟันกับมนุษย์เงือก หรือฝ่าด่านเขาวงกตในการประลองเวทย์ไตรภาคีอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ เธอได้เปลี่ยนสภาพจากหญิงสาวผู้แกร่งกล้าถือไม้กายสิทธิ์ประลองเวทย์เยี่ยงบุรุษมาเป็นหญิงสาวแสนสวยทำหน้าที่แม่บ้านถือถาดอาหารมาส่งแฮร์รี่ถึงเตียงนอน แม้ผู้อ่านจะตกใจกับภาพลักษณ์ที่เปลี่ยนโดยสิ้นเชิงของเธอ แต่เมื่อผู้เขียนใส่ภาพความออกอื้อน เอาอกเอาใจบิลล์เข้าไปในเรื่อง ผู้อ่านสามารถยอมรับกับภาพลักษณ์ของเธอได้ที่ละน้อย จวบจนกระทั่งลึ้มภาพความแกร่งกล้าของเธอที่ปรากฏในตอนต้นได้เกือบสิ้นเชิง ทำให้ผู้อ่านยอมรับเฟลอปในฐานะว่าที่ภรรยาของบิลล์ และลึ้มเลื่อนเฟลอปผู้เป็นตัวแทนหญิงในการประลองเวทย์ไตรภาคีไปโดยสิ้นเชิง การนำเสนอเช่นนี้เป็นกลวิธีการสอดใส่มายาคติความเป็นภรรยาเข้าไปในตัวเฟลอปอย่างแยบยล ผู้อ่านจะยอมรับความเป็น

ภรรยาของเธอในฐานะความเป็นธรรมชาติของเพศหญิงที่แม้จะเก่งกล้าสามารถปานใดก็ตาม พวกเธอก็จับลงที่การแต่งงานและทำหน้าที่ภรรยาที่ดี ดูแลเอาใจใส่สามี และพร้อมที่จะรับบทบาทหน้าที่ความเป็นภรรยาตามมายาคติต่อไป เห็นได้ชัดเจนจากตัวเฟลอร์เมื่อเธอเข้าพิธีแต่งงานกับบิลล์เรียบร้อยแล้ว เธอปรากฏตัวอีกครั้งเคียงข้างสามีที่สวมเสื้อคลุมเดินทางเพราะกำลังจะออกไปทำงาน ในขณะที่เธอคาดฝักันเพื่อนสี่ขาขนาดใหญ่เตรียมพร้อมหุงหาอาหารภายในบ้าน (Rowling, 2007: 388) ไม้กายสิทธิ์ที่เธอเคยใช้ในฐานะอาวุธคู่กายยามฝ่าฟันภารกิจต่างๆ ในการประลองเวทย์ไตรภาคีได้แปรเปลี่ยนมาเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการหุงหาอาหารให้สามีไป

She [Fleur] had just set some knives to work, chopping up steaks for Griphook and Bill, who had preferred his meat bloody ever since he had been attacked by Greyback. While the knives sliced away behind her, her somewhat irritable expression softened. [...]

‘Anyway,’ Fleur went on, pointing her wand at a pot of sauce on the stove, which began to bubble at once, ‘Mr Ollivander leaves for Muriel’s zis evening. Zat will make things easier. Za goblin,’ she scowled a little at the mention of him, ‘can move downstairs, and you, Ron and Dean can take zat room.’ [...]

‘But what do you mean?’ she [Fleur] said, frowning at him, her wand pointing at the casserole dish now suspended in mid-air. ‘Of course, you must not leave, you are safe ’ere!’

(Rowling, 2007: 412-413)

ภาพที่เธอยืนคุยกับแฮร์รี่ในห้องครัวขณะเตรียมอาหารให้สมาชิกในบ้าน ภาพที่เธอเข้าก็เจ้าการจัดการที่นอนให้ทุกคน รวมไปถึงภาพที่เธอต้องการให้แฮร์รี่และเด็กคนอื่นพำนักอยู่ในบ้านที่เธอเห็นว่าปลอดภัยกว่าสังคมข้างนอก แสดงให้เห็นถึงที่ทางที่ถูกต้องตามมายาคติความเป็นภรรยา คือความสามารถในการจัดการเรื่องภายในบ้านได้อย่างดี เธอจึงรับหน้าที่ภรรยาของบิลล์ได้อย่างสมบูรณ์แบบ โดยไม่ปรากฏว่าเธอทำอาชีพอื่นใดนอกจากเป็นแม่บ้านเต็มตัวเช่นเดียวกับตัวละครอื่น

กระบวนการสร้างมายาคติความเป็นภรรยาได้รับการนำเสนอให้ผู้อ่านรู้สึกราวกับว่า เพศหญิงมีธรรมชาติของความเป็นภรรยาอยู่ในตัว ผู้อ่านจึงรับรู้สารในระดับมายาคติที่ต้องการจะสื่อว่าไม่ว่าเพศหญิงคนหนึ่งจะเก่งกาจและฉลาดเทียบเคียง หรือมากกว่าเพศชายมากแค่ไหน เมื่อถึงจุดหนึ่งในชีวิต เธอจะเดินตามบทบาทหน้าที่ภรรยาตามมายาคติ โดยละทิ้งความสามารถด้านอื่นเพื่อมา

ทำหน้าที่ภรรยาได้อย่างสมบูรณ์แบบ เท่ากับว่ามายาคติความเป็นภรรยาได้รับการสร้าง และต่อ ยอดได้อย่างสมบูรณ์แบบในวรรณกรรมเยาวชนชุดนี้นั่นเอง

4.2 กระบวนการสร้างมายาคติบทบาทเพศชาย

ในขณะที่สังคมมอบมายาคติความเป็นผู้ตามให้เพศหญิงเพราะธรรมชาติสตรีระที่อ่อนแอ อันเป็นสัญลักษณ์ของความต้องการการปกป้อง เพศชายก็ได้รับมอบมายาคติความเป็นผู้นำเพราะสตรีระที่เข้มแข็งบึกบึนตรงข้ามกับเพศหญิงซึ่งสื่อสัญลักษณ์ของการปกป้องคุ้มครอง คนในสังคมจึงรับรู้ ว่าเพศชายมีความเป็นผู้นำโดยธรรมชาติ จึงได้รับการถ่ายทอด และบอกเล่าผ่านประวัติศาสตร์ และสังคมมนุษย์จวบจนกระทั่งภาษาแห่งมายาคติดังกล่าวได้รับการปฏิบัติราวกับเป็นข้อกำหนดพื้นฐานทางธรรมชาติ ด้วยเหตุนี้วรรณกรรมสำหรับเด็กชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์ที่ได้รับการอนุমানว่าเป็นการประกอบสร้างขึ้นมาจากการบอกเล่าของภาษาแห่งมายาคติจึงเป็นส่วนหนึ่งในการถ่ายทอด และต่อ ยอดภาษาแห่งมายาคติดังกล่าวได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

กระบวนการสร้างมายาคติความเป็นผู้นำของฝ่ายชายได้รับการถ่ายทอดมาเป็นระยะเวลาช้านานจนแทบจะเรียกได้ว่าไม่จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสร้างใดแล้วก็ได้ เนื่องจากความเป็นผู้นำที่ปรากฏในวรรณกรรมต่างๆ ล้วนเกิดขึ้นด้วยความเห็นชอบของผู้เขียนและผู้อ่านจนไม่เกิดการตั้งคำถามใดต่อกระบวนการสร้าง การนำเสนอมายาคติความเป็นผู้นำในวรรณกรรมจึงเป็นการนำเสนอภาพความเป็นผู้นำที่เป็นเพศชาย และรับบทบาทการเป็นผู้นำ รวมถึงหน้าที่ในการตัดสินใจอย่างไว้ใจกันในหน่วยต่างๆ ในสังคมทั้งรัฐบาล โรงเรียน รวมไปถึงครอบครัวอย่างเป็นธรรมชาติ ทำให้คนในสังคมยอมรับบทบาทเหล่านั้นได้

4.2.1 มายาคติความเป็นผู้นำ

ตัวละครเพศชายที่ถือครองมายาคติความเป็นผู้นำในวรรณกรรมชุดนี้ล้วนแต่เป็นเพศชายผิวขาวทั้งสิ้น ตัวละครที่มีลักษณะเป็นคนเผ่าพันธุ์อื่นอย่างเช่นลี จอร์แดน เพื่อร่วมชั้นปีของเฟร็ด และจอร์จ วิสลีย์ ที่อนุমানได้จากผมทรงเครีลือคือว่าเขาเป็นคนผิวสีก็ไม่แสดงความเป็นผู้นำที่เด่นชัดขึ้นมา แต่ในขณะที่เดียวกัน ตัวละครเพศชายผิวขาวที่ดูเหมือนจะไร้สมรรถภาพในการเป็นผู้นำกลับขยับขึ้นมาเป็นผู้นำได้ในตอนจบของเรื่อง อาจกล่าวได้ว่า มายาคติความเป็นผู้นำได้รับการนำเสนอ และฝังรากลึกอยู่ในสังคมมนุษย์มานานเสียจนไม่ปรากฏความพยายามที่จะวิพากษ์ หรือวิจารณ์มายาคติดังกล่าว เพราะภาษาแห่งมายาคติได้บอกคนในสังคมแล้วว่า ความเป็นผู้นำเป็น

ธรรมชาติของเพศชาย การนำเสนอความเป็นผู้นำของเพศชายในสังคมจึงเป็นเรื่องธรรมชาติ ไม่น่าสงสัยอะไร

มายาคติความเป็นผู้นำจึงได้รับการนำเสนอและถ่ายทอดอย่างเป็นธรรมชาติโดยไม่ได้อาศัยกระบวนการพิเศษในการสร้างให้เกิดขึ้น เนื่องจากความเป็นธรรมชาติที่ได้รับการสั่งสมมาเป็นเวลานาน ความเป็นผู้นำของอัลบัส ดัมเบิลดอร์จึงเป็นความผู้นำที่เกิดขึ้นโดยชอบธรรม ในขณะที่ความเป็นผู้นำที่ปรากฏในตัวรอน วิสลิย์ และเนวิลล์ ลอบบอททอมจัดเป็นความผู้นำที่ได้รับการสร้างขึ้นอย่างไร้ข้อสงสัย

4.2.1.1 มายาคติความเป็นผู้นำของดัมเบิลดอร์

ผู้ที่มีอำนาจที่สุดในหน่วยของสังคมไม่ว่าจะเป็นนายกรัฐมนตรี ประธานาธิบดี อธิการบดี อาจารย์ใหญ่ หรือหัวหน้าห้องมักจะเป็นเพศชาย ไม่มีใครตั้งคำถาม หรือสงสัยกับการขึ้นเป็นใหญ่ดังกล่าว การนำเสนอภาพเพศชายเป็นใหญ่ในสื่อ และวรรณกรรมจึงเป็นการนำเสนอแบบให้ภาพธรรมชาติของมายาคติดังกล่าว ดังเช่นภาพของอัลบัส ดัมเบิลดอร์ อาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนฮอกวอตส์ รูปลักษณ์ภายนอกของดัมเบิลดอร์เป็นเสมือนสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นผู้นำโดยชอบธรรม คือ รูปร่างสูงใหญ่ เพียบพร้อมไปด้วยวัยวุฒิและคุณวุฒิ

He [Dumbledore] was tall, thin and very old, judging by the silver of his hair and beard, which were both long enough to tuck into his belt. He was wearing long robes, a purple cloak which swept the ground and high-heeled, buckled boots. His blue eyes were light, bright and sparkling behind half-moon spectacles and his nose was very long and crooked, as though it had been broken at least twice. This man's name was Albus Dumbledore.

(Rowling, 1997: 12)

ภาพผู้ชายรูปร่างสูงใหญ่ คุณวุฒิสูง ผมสีเงินยวงที่อาจอนุมานได้ว่าเคยป็นสีทอง แต่ซีดลงเพราะความแก่ชรา ดวงตาสีน้ำเงินใส สวมแว่นตา เป็นภาพที่สื่อถึงมายาคติถึงความเป็นผู้นำโดยชอบธรรม เมื่อรวมเข้ากับยศ และบรรดาศักดิ์ที่ปรากฏบนหัวข้อหมายตอรับเข้าเรียนของโรงเรียนฮอกวอตส์ (Rowling, 1997: 42) ดัมเบิลดอร์จึงกลายเป็นผู้ปกครองที่มีอำนาจสูงสุดในโรงเรียนฮอกวอตส์โดยที่ไม่มีใครตั้งข้อสงสัย อาจกล่าวได้ว่า ดัมเบิลดอร์ได้รับบทบาทผู้นำได้อย่างไร้ข้อกังขาเป็นเพราะธรรมชาติความเป็นผู้นำที่ปรากฏในตัวเขา

การนำเสนอความเป็นผู้นำของคัมเบิลดอร์ นอกจากรูปลักษณะภายนอกที่แสดงถึงธรรมชาติตามมายาคติแล้ว ผู้เขียนยังนำเสนอคุณลักษณะความเป็นผู้นำของเขาในแง่ของความปลอดภัย และอบอุ่นใจที่ตัวละครอื่นเห็นพ้องต้องกันในลักษณะสถานที่ที่ปลอดภัยที่สุดในโลกคือที่ที่คัมเบิลดอร์ปรากฏตัว (Rowling, 1999: 55) โดยมีเหตุการณ์ และสถานการณ์สนับสนุนหลายครั้ง ครั้งแรกเกิดขึ้นเมื่อคัมเบิลดอร์พ้นจากความเป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนฮอกวอตส์ไปในระยะสั้นๆ เพราะมีนักเรียนในโรงเรียนถูกทำร้ายจากสัตว์ประหลาดที่อาศัยอยู่ในห้องแห่งความลับที่ถูกเปิดออกโดยไม่ทราบคนทำ รัฐบาลสั่งปลดคัมเบิลดอร์ออกจากสภาพความเป็นอาจารย์ใหญ่ไปชั่วคราว โดยตัวเขาเองไม่ต่อต้าน แต่อย่างไรก็ตามเมื่อโรงเรียนขาดคัมเบิลดอร์ ความกลัวก็แพร่สะพัดไปทั่ว อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน (Rowling, 1998: 197) ประโยคสั้นๆ นี้ได้ตอกย้ำมายาคติความเป็นผู้นำ โดยชอบธรรมของคัมเบิลดอร์ได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ ไม่มีใครในโรงเรียนตั้งคำถาม หรือข้อสงสัยต่ออำนาจของคัมเบิลดอร์ แม้ว่าห้องแห่งความลับจะถูกเปิดออกและมีนักเรียนถูกทำร้ายในขณะที่คัมเบิลดอร์ยังรักษาการณ์ในฐานะอาจารย์ใหญ่อยู่ แต่เมื่อคัมเบิลดอร์ออกจากโรงเรียนไป ทุกคนกลับหวาดกลัวสัตว์ร้ายจากห้องแห่งความลับโดยพร้อมเพรียงกัน แสดงให้เห็นว่า ความหวาดกลัวของสมาชิกในโรงเรียนมิได้เกิดขึ้นเพราะการปรากฏตัวของสัตว์ร้าย แต่เพราะการหายไปของผู้นำอย่างคัมเบิลดอร์ จึงอนุมานได้ว่าคัมเบิลดอร์เป็นสัญลักษณ์แห่งความปลอดภัย และการปกป้องคุ้มครองในฐานะผู้นำ โดยผู้เขียนไม่จำเป็นต้องแสดงภาพความเก่งกาจในการร่ายมนตร์ หรือในทางอื่นของคัมเบิลดอร์แต่อย่างใด

เหตุการณ์อีกครั้งหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า การปรากฏตัวของคัมเบิลดอร์หมายถึงความปลอดภัยเกิดขึ้นในฉากที่ตัวละครจากภาคีนกฟีนิกซ์ และกองทัพคัมเบิลดอร์ต่อสู้กับผู้เสพความตาย ลูกสมุนของโวลเดอมอร์เพื่อแย่งชิงลูกแก้วคำทำนายจากห้องเก็บคำทำนายที่กระทรวงเวทมนตร์ ในจังหวะที่ซีเรียส แบล็กเสี่ยที่ให้กับเบลลาทริกซ์ เลสเตรง และฝ่ายแฮร์รี่ทั้งหมดกำลังเพ้อฝันว่าไม่สามารถปกป้องลูกแก้วคำทำนายได้ คัมเบิลดอร์ปรากฏตัวโดยยังไม่ได้ลงมือร่ายมนตร์หรือเข้าร่วมการต่อสู้ แต่แฮร์รี่กลับมีปฏิกิริยาตอบโต้ต่อการปรากฏตัวว่า ทุกคนปลอดภัยแล้ว

Directly above them, framed the doorway from the Brain Room, stood Albus Dumbledore, his wand aloft, his face white and furious. Harry felt a kind of electric charge surge through every particle of his body - *they were safe.*

(Rowling, 2003: 710)

การปรากฏตัวของคัมเบลดอร์เกิดขึ้นในลักษณะอยู่เหนือการต่อสู้ ทำให้แฮร์รี่ และคนอื่นต้องแหงนหน้าขึ้นเพื่อมองเห็นคัมเบลดอร์ยืนถือไม้กายสิทธิ์ขึ้นเหนือศีรษะในท่าเตรียมพร้อมต่อสู้ ภาพนี้เป็นภาพแสดงให้เห็นว่าคัมเบลดอร์อยู่เหนือกว่าตัวละครอื่นทั้งหมด อากาทยกไม้กายสิทธิ์ขึ้นเตรียมพร้อมต่อสู้ เป็นเสมือนสัญญาณที่บอกว่าคัมเบลดอร์กำลังจะเข้าปกป้องผู้อยู่ได้อำนาจตนเอง และสัญญาณนี้ก็เพียงพอที่จะนำความสบายใจมาสู่ตัวละครอื่น อาจกล่าวได้ว่า ภาษามายาคติบอกกล่าวความเป็นผู้นำของคัมเบลดอร์ผ่านรูปลักษณ์ภายนอก และการปรากฏตัวโดยมิได้ข้องแวะกับความสามารถที่แท้จริงอื่นใด แต่ผู้อ่านก็ยอมรับการตอกย้ำดังกล่าวอย่างไม่ขัดแย้ง เพราะความเป็นธรรมชาติของภาษาแห่งมายาคติดังกล่าว

นอกเหนือไปจากเหตุการณ์ที่ยกตัวอย่างมาแล้ว ภาษาแห่งมายาคติยังได้รับการตอกย้ำอีกหลายครั้งผ่านทัศนคติเรื่องความปลอดภัยหมายถึงคัมเบลดอร์ที่ตัวละครทุกตัวมีส่วนร่วมกัน ยกตัวอย่างเช่นมิสเตอร์วีสลีย์ยืนยันกับมิสซิสวีสลีย์เมื่อเธอเป็นห่วงว่าแฮร์รี่อาจจะถูกปองร้ายจากนักโทษแหกคุกว่า “But Harry will be perfectly safe at Hogwarts” (Rowling, 1999: 53) อนุมานจากคำพูดนี้ได้ว่า ตรายใดที่คัมเบลดอร์อยู่ที่โรงเรียนฮอกวอตส์ จะไม่มีใครทำอันตรายแฮร์รี่ได้ เมื่อโลกแห่งเวทมนตร์เริ่มระส่ำระสายจากการกลับมาของโวลเดอมอร์ และทุกคนเริ่มเป็นห่วงสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนฮอกวอตส์เนื่องจากโกลหูโกลตาผู้ปกครอง แฮร์รี่กลับแสดงความคิดเห็นว่า “I reckon the staff are safe than most people while Dumbledore’s headmaster; he’s supposed to be the only one Voldemort ever feared, isn’t he?” (Rowling, 2005: 73) ภายหลังจากที่แฮร์รี่เป็นประจักษ์พยานในการพินาศของโวลเดอมอร์ แฮกริดซึ่งเคยมีชีวิตอยู่ในช่วงเวลาที่โวลเดอมอร์เรืองอำนาจครั้งก่อนยังเชื่อมั่นว่า “That’s Dumbledore’s plan, anyway. Great man, Dumbledore. S’long as we’ve got him. I’m not too worried” (Rowling, 2000: 623) แม้กระทั่งหลังจากที่โวลเดอมอร์เข้าควบคุมรัฐบาลเกือบเต็มตัวแล้ว รอนยังยืนยันว่า “But Hogwarts is safer than their homes, bound to be! We’ve got Aurors, and all those extra protective spells, and we’ve got Dumbledore!” (Rowling, 2005: 209) รวมไปถึงคำพูดของคัมเบลดอร์ที่เอ่ยกับแฮร์รี่เมื่อเขาไปรับแฮร์รี่มาจากบ้านเดอร์สลีย์เพื่อไปส่งที่บ้านวีสลีย์ “However, I do not think you need worry about being attacked tonight. [...] You’re with me.” (Rowling, 2005: 59) จากคำพูดที่ประมวลมาทั้งหมดแสดงให้เห็นว่า สิ่งหนึ่งที่ทุกคน รวมทั้งคัมเบลดอร์ละเว้นไม่พูดถึงคือ ข้อเท็จจริงที่ว่า เมื่อครั้งโวลเดอมอร์เรืองอำนาจ โลกเวทมนตร์ระส่ำระสายและเดือดร้อน แต่คัมเบลดอร์มิได้ปรากฏตัวในฐานะผู้ช่วยเหลือ หรือกระทำการใดอันก่อให้เกิดการล่มสลายของอำนาจโวลเดอมอร์ได้ แต่ในช่วงเวลาที่ดำเนินเรื่อง ตัวละครทุกตัวกลับไม่คิดถึงเรื่องนั้น แต่พร้อมใจกันสรรเสริญ และเชื่อโดยพร้อม

เพียงกันว่า เมื่อมีคัมเบลคอร์ดอยู่ไม่จำเป็นต้องหวาดกลัวอำนาจมืดของโวลเดอมอร์ การให้ภาพเช่นนี้ เป็นเสมือนการเปิดโอกาสให้ภาษาแห่งมายาคติทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ กล่าวคือ คัมเบลคอร์ดหมายถึงธรรมชาติความเป็นผู้นำของเพศชาย ทุกคนพร้อมใจกันยอมรับธรรมชาติดังกล่าวโดยไม่ตั้งคำถาม การนำเสนอภาพลักษณ์ของคัมเบลคอร์ดในฐานะมายาคติแห่งความเป็นผู้นำจึงประสบผลสัมฤทธิ์ เท่ากับเป็นการตอกย้ำมายาคติดังกล่าวได้อย่างดี

4.2.1.2 มายาคติความเป็นผู้นำที่ปรากฏขึ้นภายหลัง

มายาคติความเป็นผู้นำที่ปรากฏในฐานะธรรมชาติของเพศชายมักจะได้รับการนำเสนอโดยไม่จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสร้างใดๆ เนื่องจากความเป็นธรรมชาติของมายาคติดังกล่าวได้ฝังรากลึกอยู่ในสังคมจนยากที่จะปฏิเสธได้เสียแล้ว แม้ว่าจะมีความพยายามที่จะนำเสนอเด็กชายที่ดูเหมือนจะไร้ความสามารถในการขึ้นเป็นผู้นำ และอ่อนแอกว่าเด็กหญิงที่ดูเก่งกล้า แต่เมื่อเด็กชายเหล่านั้นเติบโตขึ้น พวกเขา ก็มักจะได้รับโอกาสได้สำแดงความเป็นผู้นำไม่ทางใดก็ทางหนึ่งเสมอ อาจกล่าวได้ว่า การนำเสนอในรูปแบบดังกล่าวเป็นการตอกย้ำมายาคติความเป็นผู้นำให้ฝังรากลึกลงไปอีก เนื่องจากภาษาแห่งมายาคติดังกล่าวได้รับการบอกเล่าด้วยถ้อยคำที่ว่าเด็กผู้ชายมีธรรมชาติของความเป็นผู้นำอยู่ในตัว รอเพียงเวลาให้เขาเติบโตขึ้นเท่านั้น แล้วความเป็นผู้นำของเขาจะฉายแววออกมาเอง ถ้อยคำนั้นได้รับการนำเสนอออกมาอย่างชัดเจนในวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดนี้ผ่านตัวละครเด็กชายหลายตัว

ตัวละครเด็กชายตัวแรกที่นำเสนอมายาคติดังกล่าวคือโรนัลด์ วิสลิย์ หนึ่งในตัวละครหลักเพื่อนสนิทของแฮร์รี่ รอนเป็นเด็กชายผิวขาว ผมสีแดงเพลิง ใบหน้าตกรกระ เป็นพ่อมดสายเลือดบริสุทธิ์และไม่สามารถโคเคนต์ทั้งเรื่องการเรียน หรือเรื่องกีฬา แต่เมื่อขึ้นชั้นปีที่ห้าในการเรียนที่โรงเรียนฮอกวอตส์ เขาได้รับตำแหน่งหัวหน้านักเรียน (prefect) ฝ่ายชายประจำบ้านกริฟฟินดอร์คู่กับเฮอริไมโอนี่ที่เป็นหัวหน้านักเรียนฝ่ายหญิง ปีจัยที่เฮอริไมโอนี่มีผลการเรียนโคเคนต์ เฉลียวฉลาด และเป็นนักเรียนที่เก่งที่สุดในชั้นปีช่วยให้อนูมานได้ว่าเหตุใดเธอจึงได้รับตำแหน่งดังกล่าว ในขณะที่รอนไม่ได้มีปีจัยอันใดที่จะส่งผลเกื้อหนุนให้เขาเหมาะสมเพียงพอที่จะรับตำแหน่งเทียบเคียงกับเฮอริไมโอนี่ได้เลย แต่เขากลับได้รับตำแหน่งหัวหน้านักเรียน และก้าวเข้าสู่สถานะการเป็นหัวหน้าของหน่วยย่อยในสังคมได้อย่างสมบูรณ์แบบ เพราะธรรมชาติในการเป็นผู้นำของเขา ไม่จำเป็นต้องมีเหตุผล หรือปีจัยใดรองรับ แม้ผู้อ่านจะฉงนสงสัยว่าเหตุใดรอนจึงได้รับตำแหน่งดังกล่าวทั้งที่ไม่มีปีจัยเกื้อหนุน แต่เมื่อเนื้อเรื่องดำเนินต่อไป ผู้อ่านจะเห็นพ้อง และ

ยอมรับความเป็นผู้นำของรอนโดยไม่มีคำถาม เพราะภาษาแห่งมายาคติได้พร่ำบอกถึงความเป็นธรรมชาติของการเป็นผู้นำผ่านเพศของรอนมาแล้วนั่นเอง

แม้ผู้อ่านจะสามารถยอมรับรอนในฐานะผู้นำตามมายาคติได้ในเบื้องต้นแล้ว ผู้เขียนยังไม่ลืมที่จะสอดแทรกความชอบธรรมในการขึ้นเป็นผู้นำของรอนไว้ในเนื้อเรื่องตอนท้าย เมื่อเกิดศึกครั้งใหญ่ระหว่างฝ่ายโวลเดอมอร์ และฝ่ายแฮร์รี่ที่โรงเรียนฮอกวอตส์เพื่อถ่วงเวลาให้แฮร์รี่ รอนและเซอร์ไมโอเนียนีตามหาฮอร์ครักซ์ชิ้นหนึ่งที่คาดว่าโวลเดอมอร์จะนำมาซุกซ่อนไว้ในโรงเรียน ระหว่างที่เกิดเหตุการณ์วุ่นวาย รอนและเซอร์ไมโอเนียนีหายไปจากสนามรบ แฮร์รี่รู้สึกกระวนกระวายใจที่ตามหาเพื่อนสนิททั้งคู่ไม่เจอ แต่เมื่อทั้งคู่ปรากฏตัวอีกครั้ง แฮร์รี่ก็เห็นว่าฮอร์ครักซ์ชิ้นที่พวกเขาค้นพบก่อนหน้านี้ได้ถูกทำลายทิ้งแล้ว เพราะรอนเสนอความคิดให้ลงไปนำเขี้ยวงูบาซิลลิคมาจากซากงูในห้องแห่งความลับเพื่อมาทำลายฮอร์ครักซ์ เพราะก่อนหน้านี้เด็กทั้งสามต้องนำฮอร์ครักซ์ติดตัวไปไหนมาไหนด้วยเพราะไม่สามารถหาทางกำจัดทิ้งได้ แต่เมื่อพวกเขากลับเข้ามาในโรงเรียนฮอกวอตส์ได้ไม่นาน รอนกลับสามารถใช้ความคิดหาทางทำลายฮอร์ครักซ์ชิ้นดังกล่าวได้อย่างรวดเร็ว

‘Where the hell have you been?’ Harry shouted.

‘Chamber of Secrets,’ said Ron.

‘Chamber - what?’ said Harry, coming to an unsteady halt before them.

‘It was Ron, all Ron’s idea!’ said Hermione breathlessly. ‘Wasn’t it absolutely brilliant? There we were, after you left, and I said to Ron, even if we find the other one, how are we going to get rid of it? We still hadn’t got rid of the cup! And then he thought of it! The Basilisk!’

‘What the -’

‘Something to get rid of Horcrux,’ said Ron simply.

Harry’s eyes dropped to the objects clutched in Ron and Hermione’s arms: great, curved fangs torn, how now realised, from the skull of a dead Basilisk.

‘But how did you get in there?’ he asked, staring from the fans to Ron. ‘You need to speak Parseltongue!’

‘He did!’ whispered Hermione. ‘Show him, Ron!’

Ron made a horrible, strangled hissing noise.

‘It’s what you did to open the locket,’ he told Harry apologetically. ‘I had to have a few goes to get it right, but,’ he shrugged modestly, ‘we got there in the end.’

‘He was *amazing!*’ said Hermione. ‘Amazing!’

‘So ...’ Harry was struggling to keep up. ‘So ...’

‘So we’re another Horcrux down,’ said Ron, and from under his jacket he pulled the mangled remains of Hufflepuff’s cup. ‘Hermione stabbed it. Thought she should. She hasn’t had the pleasure yet.’

‘Genius!’ yelled Harry.

‘It was nothing,’ said Ron, though he looked delighted with himself.

(Rowling, 2007: 500)

ภาพที่แฮร์รีสอบสวนรอนและเฮอริไมโอนี่ถึงการหายตัวไปของพวกเขาทำให้เกิดเหตุการณ์วุ่นวาย และภาพที่เฮอริไมโอนี่สรรเสริญเยินยอ และยกย่องว่ารอนสามารถคิดหาวิธีการทำลายฮอร์ครักซ์ อย่างลงไปในห้องแห่งความลับเพื่อนำเจ็ววูบาซิลิกจากซากงู นอกจากนั้นรอนยังสามารถเลียนเสียง พูคาฆาญูที่แฮร์รีเคยพูดเพื่อเปิดห้องแห่งความลับได้ด้วยตัวเองโดยไม่จำเป็นต้องฟังแฮร์รี เท่ากับว่า รอนประสบความสำเร็จในการขึ้นเป็นผู้นำโดยไม่ต้องพึ่งพาใครอีกต่อไป การนำเสนอในรูปแบบนี้ ทำให้ผู้อ่านคล้อยตาม และยอมรับการเป็นผู้นำของรอนไปพร้อมกับการต่อขยายคติความเป็น ผู้นำของเพศชายได้

พ่อมดเลือดบริสุทธิ์อีกคนหนึ่งที่ได้รับบทบาบทผู้นำตามมายาคติความเป็นเพศชายได้ชัดเจน คือเนวิลล์ ลองบอททอม เด็กชายใบหน้าอ้วนกลมที่ปรากฏตัวเป็นครั้งแรกโดยการเดินตามหลังย่า ตัวเองที่ซานซาลารถไฟไปโรงเรียนฮอกวอตส์พร้อมทั้งครอบครัวว่า “Gran, I’ve lost my toad again” (Rowling, 1997: 71) ต่อมาเขาปรากฏตัวอีกครั้งโดยเดินตามหลังเฮอริไมโอนี่เพื่อให้เธอช่วย หาคางคกที่เขาทำหายอีกครั้ง (Rowling, 1997: 79) และเมื่อเขาเข้าร่วมพิธีคัดสรรเพื่อคัดเลือกเข้า ประจำบ้านทั้งสี่ของโรงเรียนฮอกวอตส์ เขาเดินสะดุดขาตัวเองก่อนที่จะไปถึงเก้าอี้ร่วมพิธี และเมื่อ หมวกคัดสรรเลือกเขาเข้าไปอยู่ในบ้านกริฟฟินดอร์แล้ว เนวิลล์วิ่งไปที่โต๊ะยาวประจำบ้านโดยที่ยัง สวมหมวกคัดสรรอยู่บนศีรษะ ทำให้ทุกคนหัวเราะความซุ่มซ่ามของเขา (Rowling, 1997: 90) หลังจากนั้นเขาก็ถูกลั่นแกล้งจากคราโก และเพื่อนคนอื่นอยู่เป็นประจำเนื่องจากความซุ่มซ่าม ขี้หลงขี้ ลืม และไม่ทันคนของเขา ในชั่วโมงเรียนขี่ไม้กวาดชั่วโมงแรก เนวิลล์และเฮอริไมโอนี่ที่เรียนเก่งที่สุดในชั้นปีกลับแสดงผลงานได้ไม่น่าพอใจเท่าเทียมกัน ในขณะที่แฮร์รีสามารถบังคับไม้กวาดได้ตามที่ ตนเองต้องการ

Harry’s broom jumped into his hand at once, but it was one of the few that did.

Hermione Granger’s had simply rolled over on the ground and Neville’s hadn’t moved at all. Perhaps brooms, like horses, could tell when you were afraid, thought Harry;

there was a quaver in Neville's voice that said only too clearly that he wanted to keep his feet on the ground.

(Rowling, 1997: 110)

ภาพไม้กวาดตบสนองแฮร์รี่อย่างเชื่องช้า แต่กลับไม่มีปฏิกิริยาใดๆ เมื่อแฮร์รี่ไม่โอที และเนวิลล์ตั้ง เป็นเสมือนสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอในแบบเพศหญิงของเนวิลล์ เมื่ออนุมานว่าทักษะ การขี่ไม้กวาดเปรียบได้กับทักษะการขับจี้รอนด์ ทักษะดังกล่าวของเนวิลล์มีค่าเท่ากับแฮร์รี่ไม่โอที เป็นการนำเสนอภาพให้เนวิลล์ถูกกดลงมาจนเทียบเท่ากับเพศหญิงที่มีธรรมชาติของความเป็นผู้ตาม อยู่ในตัว ไม่ได้นำเสนอภาพผู้ชายเข้มแข็ง พร้อมจะเป็นผู้นำตามแบบมายาคติ

เป็นที่น่าสังเกตว่า เนวิลล์เป็นพอมดเลือดบริสุทธิ์ที่เปรียบเสมือนตัวแทนของชนชั้นสูง การใส่ความอ่อนแอแบบเพศหญิงเข้าไปในบทบาทของเขาจึงเป็นการทำให้ชนชั้นสูงกลายเป็นอื่น ตามมายาคติชนชั้นกลาง ดังนั้น ตามชาติกำเนิดของเนวิลล์ เขาจึงเป็นได้เพียงผู้ถูกกระทำ และ อ่อนแอไม่ต่างจากเพศหญิง แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อเนวิลล์ได้รับคัดเลือกเข้าอยู่ในบ้านกริฟฟินดอร์ ที่มี คุณสมบัติสำคัญของชนชั้นกลางคือ ความกล้าหาญในแบบวีรบุรุษชนชั้นกลาง แสดงว่าเขาได้เลือก ที่จะดำเนินรอยตามมายาคติชนชั้นกลาง เพื่อจะเติบโตขึ้นมาเป็นชนชั้นกลางที่ดี ความเป็นชายและ ความเป็นผู้นำของเนวิลล์จึงได้รับการพัฒนาจนกระทั่งกลบความเป็นหญิงอันเป็นลักษณะของผู้ชาย ชนชั้นสูงไปจนหมด การเดินตามมายาคติวีรบุรุษชนชั้นกลางของเนวิลล์เริ่มขึ้นเมื่อเขาคัดกรอแฮร์รี่ รอนและแฮร์รี่ไม่โอทีในห้องโถงกลางของบ้านกริฟฟินดอร์เมื่อเด็กทั้งสามจะลักลอบออกไปปกป้อง ศิลาดรพจากโวลเดอมอร์ เนวิลล์ประกาศว่าเขาจะไม่ยอมให้สมาชิกในบ้านกริฟฟินดอร์ต้อง เดือดร้อนและโดนหักคะแนนจากการที่เด็กทั้งสามออกไปนอกหอพักตอนกลางคืนอีกแล้ว ภาพที่ เขาลุกขึ้นขวางระหว่างเด็กทั้งสามและประตูทางออก มือกำหมัดสูง พร้อมประกาศว่า "I'll - I'll fight you." (Rowling, 1997: 198) เป็นภาพที่แสดงให้เห็นว่า เนวิลล์พร้อมที่จะทิ้งภาพคุณธรรม ความเป็นชนชั้นสูงของตนเอง และเดินตามมายาคติคุณธรรมของวีรบุรุษชนชั้นกลาง คือกล้าหาญ และเข้มแข็ง พร้อมที่จะลุกขึ้นมากบ่งในสิ่งที่ตนเองคิดว่าถูก แม้อันครั้งนี้เนวิลล์จะไม่ประสบความสำเร็จในการลุกขึ้นต่อสู้ เนื่องจากเขาโดนแฮร์รี่ไม่โอทีร้ายมนตร์ใส่เพื่อหลบหนีออกไปจาก หอพักได้สำเร็จ แต่เขาก็ได้รับคะแนนสิบคะแนนเพื่อช่วยให้บ้านกริฟฟินดอร์เอาชนะบ้านสลิตริรินใน ปลายเทอมจากความกล้าหาญที่จะลุกขึ้นต่อสู้กับมิตรตนเอง ต่อมาเขาได้มีโอกาสสำแดงความกล้าหาญแบบเพศชายเพิ่มมากขึ้นเมื่อเขาตัดสินใจเข้าร่วมกองทัพดัมเบิลดอร์เพื่อต่อต้านอำนาจของ โวลเดอมอร์อย่างลับๆ รวมไปถึงเดินทางร่วมกับสมาชิกกองทัพคนอื่นเพื่อแย่งชิงลูกแก้วคำทำนาย อันเป็นที่หมายปองของโวลเดอมอร์และเหล่าสมุนที่กระทรวงเวทมนตร์ได้เข้าร่วมการต่อสู้

ประลองกับกลุ่มผู้เสพความตายฝีมือดี และสามารถแสดงความเก่งในเชิงเวทมนตร์ได้อย่างสมบูรณ์ (Rowling, 2003: 704-711) การดำเนินรอยตามมายาคติวิถีปฏิบัติชนชั้นกลางที่ดีจึงส่งผลให้เนวิลล์มี โอกาสพัฒนาความเป็นชาย ละทิ้งความเป็นหญิงตามชาติกำเนิด เพื่อดำเนินรอยตามมายาคติความเป็นผู้นำของชนชั้นกลางเพศชายต่อไป

ในชั้นปีที่เจ็ด เมื่อแฮร์รี่ รอนและเฮอริไมโอนี่ไม่เข้าร่วมเรียนที่โรงเรียนฮอกวอตส์ แต่ออกเดินทางตามหาฮอร์ครักซ์เพื่อกำจัดโวลเดอมอร์ อำนาจของโวลเดอมอร์ได้ครอบงำโรงเรียนฮอกวอตส์อย่างเต็มรูปแบบ ผู้เสพความตายเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในในฐานะผู้ควบคุมกฎ และสามารถลงโทษ สั่งขัง รวมถึงทำร้ายนักเรียนในโรงเรียนได้ตามอำเภอใจ ในฐานะชนชั้นกลางที่ดี และมีคุณธรรม เนวิลล์จึงลุกขึ้นมาแสดงความเป็นวีรบุรุษโดยการปกป้องนักเรียนในโรงเรียน และรักษาการณ์เป็นผู้นำกองทัพนั้บิลคอร์ด เพื่อสานต่อเจตนารมณ์ของแฮร์รี่ในการต่อต้านอำนาจของโวลเดอมอร์โดยต่อสู้กับผู้เสพความตายในฐานะองค์กรใต้ดิน หนึ่งปีผ่านไปเมื่อแฮร์รี่พบหน้าเนวิลล์อีกครั้ง เขาไม่ใช่เด็กน้อยขุ่มขามที่มีคุณลักษณะความเป็นเพศหญิงอยู่ในตัวอีกต่อไป เนวิลล์กลายเป็นเพศชายที่เข้มแข็ง และพร้อมที่จะลุกขึ้นต่อสู้เพื่อความถูกต้องตามแบบมายาคติความเป็นวีรบุรุษชนชั้นกลาง เนวิลล์จึงเจริญรอยตามมายาคติชนชั้นกลางได้อย่างสมบูรณ์แบบ

The longer Harry looked at Neville, the worse he appeared: one of his eyes was swollen, yellow and purple, there were gouge marks on his face, and his general air of unkemptness suggested that he had been living rough.

(Rowling, 2007: 460)

ภาพใบหน้าและเนื้อตัวของเนวิลล์ที่บอบช้ำจากบาดแผลอันเกิดจากการต่อสู้กับผู้เสพความตายในฐานะผู้นำกองทัพนั้บิลคอร์ด แสดงให้เห็นถึงความเป็นเพศชายของเขาได้อย่างสมบูรณ์ บาดแผลจากการต่อสู้เพื่อความถูกต้องบนตัวเขาล้วนแต่ทำให้ผู้อ่านนึกถึงภาพวีรบุรุษเพศชายที่ลุกขึ้นเพื่อปกป้องเพศหญิง หรือเด็กโดยไม่หวังความปลอดภัยของตนเอง จึงเห็นได้ว่า ความเป็นชายของเนวิลล์ได้รับการพัฒนา และสร้างจนกระทั่งกลายมาเป็นผู้นำได้อย่างสมบูรณ์ เมื่อเขาปฏิบัติตนชั้นของตนเอง และดำเนินรอยตามมายาคติชนชั้นกลางที่ดี ความเป็นผู้นำของเนวิลล์ที่ปรากฏจึงได้รับการประกอบสร้างจากมายาคติความเป็นผู้นำของเพศชาย ไปพร้อมกับการตอกย้ำมายาคติคุณธรรมประจำชนชั้นของชนชั้นกลางไปพร้อมกัน ความเป็นผู้นำของเพศชายจึงพ่วงอยู่กับความเป็นชนชั้นกลางที่ดีอย่างแยกไม่ออก

4.2.2 มายาคติความเป็นผู้นำครอบครัว

สถาบันครอบครัวอันประกอบไปด้วยบิดา มารดาและบุตรเป็นหน่วยที่แต่ละคนมีหน้าที่แตกต่างกันออกไปตามมายาคติการสร้างครอบครัว โดยบิดาจะรับหน้าที่เป็นผู้นำครอบครัวเรื่องการเลี้ยงดูสมาชิกคนอื่นของครอบครัวเรื่องการสนับสนุนทางเศรษฐกิจเป็นหลักสำคัญ ดังนั้น เมื่อฝ่ายชายเป็นผู้กุมอำนาจทางการเงินมาจุนเจือครอบครัว สังคมจึงยกยอบทบาทผู้นำครอบครัวให้เขาโดยมอบหน้าที่ความเป็นผู้นำตามมายาคติอันได้แก่ความรับผิดชอบต่อชีวิตอื่นในครอบครัว และในสังคมชนชั้นกลาง ปัจจัยอันจะนำมาซึ่งความรับผิดชอบดังกล่าวได้แก่การมีอาชีพที่มั่นคง ได้รับการนับหน้าถือตา หรืออาชีพที่สามารถหารายได้เพียงพอที่จะจุนเจือคนอื่นในครอบครัวได้ การสร้างครอบครัวที่สมบูรณ์พร้อมจึงไม่อาจจะเลยปัจจัยทางด้านอาชีพของฝ่ายชายไปได้

อาชีพของหัวหน้าครอบครัวตามมายาคติสังคมชนชั้นกลาง จะแตกต่างจากอาชีพของฝ่ายหญิงอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ ในขณะที่ฝ่ายหญิงรับบทบาทภรรยาและมารดาดูแลกิจการภายในบ้าน ฝ่ายชายจะรับบทบาทผู้หาเลี้ยงครอบครัวโดยประกอบอาชีพนอกบ้าน เป็นอาชีพที่ได้รับเงินเดือนเพื่อนำมาจุนเจือครอบครัวในสังคมทุนนิยม อาชีพของบิดาจึงได้รับคุณค่ามากกว่าอาชีพของมารดาในสายตาของสังคม สังคมจึงยกระดับความเป็นหัวหน้าครอบครัวให้ฝ่ายบิดาในฐานะผู้ปกครองครอบครัวอย่างชอบธรรม

Indeed, research into time devoted to work (paid and unpaid) reveals that, in all countries, women carry out more domestic chores than men, while men work more often and for longer periods of time outside the home, for a salary or a wage. Men's work is valued because it brings in money, whereas the household work of the women is undervalued, for even if it enhances the well-being of the children and the husband, it brings less income, or none at all, into the home. Here, then, is a potential cause of children's absorption of sexist stereotypes. The father is seen as superior, the mother inferior; a situation exacerbated by family legislation which designates the husband as 'head of the household' and casts him in the role of breadwinner.

(Michel, 1986:18)

การนำเสนอภาพหน้าที่การงานของบิดาโดยให้คุณค่ามากกว่าหน้าที่การงานของมารดาอันนำมาซึ่งความเป็นอยู่ที่ดีของลูกและสามทำให้คนในสังคมให้ความสำคัญระหว่างคนทั้งสองเพศแตกต่างกัน โดยให้ความสำคัญกับเพศชายในฐานะผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจ และเพศหญิงในฐานะที่ด้อยกว่า ค่านิยมดังกล่าวได้รับการถ่ายทอดให้ออกมาเป็นธรรมชาติที่แตกต่างกันระหว่างเพศ การที่เพศชายชวนชายเพื่อหาอาชีพการงานที่มั่นคงในสังคมเป็นเสมือนเรื่องธรรมชาติไป การถ่ายทอด

มายาคติดังกล่าวจึงกระทำได้อย่างง่ายดายคายนำเสนอภาพของครอบครัวที่หัวหน้าครอบครัว มีหน้าที่การงานที่มั่นคงตามแบบฉบับชนชั้นกลาง

หน้าที่การงานที่มั่นคงตามแบบฉบับชนชั้นกลางหมายถึงหน้าที่อันจะนำมาซึ่งปัจจัยด้านทุนทรัพย์เพื่อเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว อันหมายรวมถึงอาชีพที่ต้องอาศัยฝีมือเฉพาะ ไม่ใช่งานด้านแรงงานเหมือนกับงานของชนชั้นแรงงาน และไม่ได้หมายรวมถึงมรดกตกทอดอย่างที่ดินหรือข้าทาสบริวารอันนำมาซึ่งทุนทรัพย์เหมือนอาชีพของชนชั้นสูง ในวรรณกรรมเยาวชนชุดนี้ ตัวละครที่รับบทบาทบิดาไม่ว่าจะเป็นตัวแทนของชนชั้นใด ล้วนแต่ดำเนินรอยตามมายาคติดังกล่าวทั้งสิ้น

มิสเตอร์เคอร์สตีทำงานในโรงงานผลิตสว่าน อนุমানได้ว่าเขาได้เงินเดือนก้อนโตจากการทำงานดังกล่าวเนื่องจากเขาสามารถเลี้ยงดูครอบครัวอันประกอบไปด้วยดัดลีย์ และมิสซิสเคอร์สตีได้โดยไม่ยากลำบาก ในวันเกิดดัดลีย์ผู้เป็นลูกชาย เขาจะสรรหาของขวัญจำนวนมหาศาลมาปรนเปรอบุตรชายได้ นอกจากนั้นเขายังสามารถส่งดัดลีย์เรียนโรงเรียนเอกชนที่ดีที่สุด และแพงที่สุดในละแวกบ้านได้โดยไม่ปรากฏความยากลำบากเรื่องปัจจัยทางด้านทรัพย์สิ้น เมื่อสถานการณ์ในครอบครัวเป็นเช่นนี้ มิสเตอร์เคอร์สตีจึงเป็นผู้กุมอำนาจในการตัดสินใจเรื่องในครอบครัวเกือบทั้งหมด เห็นได้จากครั้งที่เขาพยายามป้องกันไม่ให้แฮร์รี่ได้รับจดหมายตอบรับเข้าเรียนต่อจากโรงเรียนฮอกวอตส์โดยการสั่งให้ทุกคนในครอบครัว รวมทั้งแฮร์รี่เก็บเสื้อผ้าและหนีออกจากบ้านไป ตามสถานที่ต่างๆ ที่เขาคิดว่าคนจากโรงเรียนฮอกวอตส์จะตามเขาไม่เจอ ดัดลีย์ไม่ต้องการจะออกจากบ้านไปกับทุกคน แต่มิสเตอร์เคอร์สตีที่มักจะตามใจลูกชายตลอดเวลากลับแสดงอำนาจของความเป็นผู้นำครอบครัวโดยนำดัดลีย์ออกจากบ้านไปด้วยได้ แม้ดัดลีย์จะไม่เต็มใจก็ตาม และการตัดสินใจครั้งนั้นมิสซิสเคอร์สตีไม่สามารถขัด หรือค้านทานได้ เพราะอำนาจตามธรรมชาติของการเป็นหัวหน้าครอบครัว

มิสเตอร์วีสลีย์ หัวหน้าครอบครัววีสลีย์ที่กอบปรีย์ไปด้วยมิสซิสวีสลีย์และลูกทั้งเจ็ดประกอบอาชีพเป็นข้าราชการกระทรวงเวทมนตร์ ฝ่ายจับกุมและปราบปรามการใช้เวทมนตร์ต่อหน้ามักเกิ้ล ครอบครัววีสลีย์เป็นครอบครัวที่ไม่ร่ำรวย และออกไปทางขัดสนเล็กน้อย เนื่องจากเงินเดือนของมิสเตอร์วีสลีย์จากการรับราชการไม่มากพอที่จะมาจุนเจือคนในครอบครัวได้ทั้งหมด ส่วนมิสซิสวีสลีย์ทำหน้าที่เป็นแม่บ้านอย่างเดียว ไม่ได้ช่วยแบ่งเบาภาระเรื่องการเงินของครอบครัว อย่างไรก็ตาม ครอบครัววีสลีย์ดำเนินชีวิตตามแบบครอบครัวชนชั้นกลางที่ดี แม้จะผิดจากขนบไปบ้างในแง่

ของการมีบุตรเยอะเกินไป แต่มีสเตอโรยด์ที่ระดับประคองครบถ้วนไปได้จนตลอดรอดฝั่ง และลูกเกือบทุกคนเติบโตขึ้นมาเป็นชนชั้นกลางที่ดี มีครอบครัวและหน้าที่การงานมั่นคงได้ อาจจะอนุมานได้ว่าอาชีพข้าราชการของมีสเตอร์วีสลีย์เป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับระบบยศฐาบรรดาศักดิ์โบราณ ไม่ใช่อาชีพพ่อค้า หรือนักธุรกิจตามแบบชนชั้นกลางในสังคมสมัยใหม่ ครอบครัววีสลีย์จึงต้องประสบความสำเร็จในขั้นต้นเนื่องมาจากการดำเนินรอยตามมายาคติชนชั้นกลางไม่สมบูรณ์ของหัวหน้าครอบครัว อย่างไรก็ตามครอบครัววีสลีย์เป็นครอบครัวที่ไม่ได้ยึดติดกับเกียรติยศความเป็นชนชั้นสูงของตนเองแม้ว่าทุกคนในครอบครัวจะเป็นสายเลือดบริสุทธิ์ก็ตาม มีสเตอร์วีสลีย์กลับประกอบอาชีพ และดำเนินรอยตามวิถีชีวิตชนชั้นกลางในแง่ที่ให้ระคุณค่าของแต่ละบุคคลโดยขึ้นอยู่กับคุณธรรมเฉพาะบุคคล ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความเก่าแก่ของวงศ์ตระกูล โดยอนุมานได้จากการที่ครอบครัววีสลีย์ไม่ยึดติดกับสายเลือดบริสุทธิ์ของตนเองเหมือนกับครอบครัวมัลฟอยด์ แต่ได้รับเลือกเข้าไปอยู่ในบ้านกริฟฟินดอร์ทั้งครอบครัว อันเป็นแหล่งรวมตัวละครที่มีความกล้าหาญตามแบบฉบับชนชั้นกลาง รวมไปถึงการยอมรับว่าเซอร์ไมโอนี่ เกรนเจอร์ผู้เป็นแม่คนกำเนิดจากมักเกิลเก่งกาจกว่าตนเอง และเนวิลล์ ลองบอททอมที่เป็นสายเลือดบริสุทธิ์ในแง่การเรียนเป็นพฤติกรรมที่ดำเนินรอยตามมายาคติชนชั้นกลางที่ว่าด้วยการให้คุณค่าแก่เซอร์ไมโอนี่ที่ความสามารถ มิใช่ชาติกำเนิด แต่ในขณะที่เดียวกันการหมกมุ่นอยู่กับสิ่งประดิษฐ์ของมักเกิลของเขา และการมีลูกมากเกินไปเปรียบเสมือนความพยายามของมีสเตอร์วีสลีย์ในฐานะชนชั้นกลางที่ลงไปเกลือกกลั้วกับชนชั้นล่าง ครอบครัววีสลีย์จึงไม่ประสบความสำเร็จในแง่ของเศรษฐกิจเหมือนครอบครัวชนชั้นกลางตามแบบแผน เนื่องจากหัวหน้าครอบครัวยังคงยึดติดอยู่กับระบอบชนชั้นสูงโบราณ และไม่สามารถสลัดความเป็นชนชั้นล่างออกจากวิถีชีวิตได้นั่นเอง

ในขณะเดียวกัน มีสเตอร์มัลฟอยด์ที่เป็นเสมือนตัวแทนชนชั้นเช่นเดียวกับมีสเตอร์วีสลีย์ ทั้งยังทำงานในกระทรวงเวทมนตร์เช่นเดียวกัน กลับดำเนินรอยตามวิถีชีวิตชนชั้นกลางได้อย่างไม่บกพร่อง กล่าวคือ แม้จะมีความพยายามที่จะนำเสนอว่ามีสเตอร์มัลฟอยด์หัวสูง และปฏิเสธที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับชนชั้นอื่นนอกจากชนชั้นสูง หรือครอบครัวเวทมนตร์สายเลือดบริสุทธิ์ด้วยกัน แต่มีสเตอร์มัลฟอยด์ใช้ชีวิตตามแบบชนชั้นกลางโดยมีครอบครัวเดี่ยวอันประกอบไปด้วยตนเอง ภรรยาและลูกชายเพียงคนเดียว มีงานการที่มั่นคง และสามารถจุนเจือครอบครัวเล็กๆ ของตนเองได้โดยไม่ขัดสน แม้งานนั้นจะเป็นงานข้าราชการก็ตาม นอกจากนั้น มีสเตอร์มัลฟอยด์ยังดำเนินรอยตามระบอบสังคมชนชั้นกลางโดยการส่งบุตรชายเข้าเรียนในโรงเรียน และไม่ให้ภรรยาประกอบอาชีพใดนอกจากเลี้ยงดูบุตรชาย จึงอาจกล่าวได้ว่า มีสเตอร์มัลฟอยด์เป็นตัวอย่างมายาคติความเป็นชนชั้นกลางที่ชนชั้นกลางต้องการจะเป็น นั่นคือ แม้ชนชั้นกลางจะปฏิเสธความเป็นชนชั้นสูง แต่

เมื่อชนชั้นสูงยอมรับมายาคติชนชั้นกลาง และปฏิเสธที่จะข้องแวะกับชนชั้นล่าง ชนชั้นกลางจะยกย่อง และต้องการที่จะยกระดับตนเองให้อยู่ในฐานะชนชั้นสูงยิ่งยวดด้วยกัน ดังนั้น ความเป็นหัวหน้าครอบครัวของมิสเตอร์มัลฟอยด์จึงเปรียบเสมือนภาพสะท้อนความต้องการชนชั้นกลางที่อยากจะเป็นผู้นำโดยสมบูรณ์โดยได้รับการยอมรับทั้งในแง่ศรัทธาบรรดาศักดิ์ และในแง่ทรัพย์สิน โดยการกีดกันความเป็นชนชั้นล่างออกไป

มายาคติว่าด้วยเรื่องความเหลื่อมล้ำระหว่างเพศเป็นมายาคติที่ดำรงอยู่ในสังคมมาช้านาน และมีกลไกในการถ่ายทอดที่แบบล กล่าวคือ แม้จะมีความพยายามที่จะกำจัด วิพากษ์ และให้ข้อขัดแย้งกับมายาคติดังกล่าวซึ่งก็สำเร็จลงในระดับเนื้อเรื่อง หรือระดับพื้นผิวของมายาคติ ความเหลื่อมล้ำที่สังคมพยายามขจัดให้หมดไปดูเหมือนจะทำได้สำเร็จ ในขณะเดียวกันเมื่อมองให้ลึกลงไปถึงระดับชั้นของมายาคติด้านล่าง จะเห็นได้ว่าความเหลื่อมล้ำ และความไม่เท่าเทียมดังกล่าวยังคงดำรงอยู่ รวมทั้งยังมีกลไกการนำเสนอ และถ่ายทอดมายาคติดังกล่าวอีกด้วย จึงแสดงให้เห็นว่า การดำรงอยู่ของมายาคติชุดนี้เป็นการดำรงอยู่ในระดับมายาคติ หรือในระดับที่ผู้เสพมายาคติไม่สามารถรู้ได้อย่างเท่าทันอีกแล้ว เนื่องจากความเป็นธรรมชาติที่มายาคตินำเสนอมาเป็นเวลาช้านาน การคืนชนให้หลุดพ้นจากมายาคติจึงกระทำได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น ไม่อาจหลุดพ้นออกมาได้ทั้งหมด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

บทสรุป

เมื่อศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์ด้วยทฤษฎีมายาคติของโรลงด์ บาร์ตส์โดยเน้นที่กระบวนการสร้างมายาคติสังคมชนชั้นกลาง และมายาคติเรื่องเพศสถานะ ผู้วิจัยพบว่าวรรณกรรมชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์เป็นวรรณกรรมที่นำเสนอความเป็นแฟนตาซีและอรรถรสในระดับเนื้อเรื่องผ่านการประกอบสร้างมายาคติชนชั้นกลางหลากหลายประการที่เกิดจากการนำค่านิยม ความเชื่อ อุดมการณ์และทัศนคติของชนชั้นกลางหลายประการมานำเสนอ ถ่ายทอด เน้นย้ำรวมไปถึงวิพากษ์เพื่อสร้างความชอบธรรมให้มายาคติดังกล่าวผ่านการดำเนินเรื่องที่สนุกสนาน ทำให้ผู้อ่านรับรู้อรรถรสระดับเนื้อเรื่องไปพร้อมกับการเสพมายาคติชนชั้นกลางที่ผู้เขียนนำเสนอได้อย่างเป็นธรรมชาติ สารที่ผู้เขียนสื่อในระดับมายาคติจึงประสบความสำเร็จโดยส่วนมากเนื่องจากผู้อ่านมิทันระแวงระวังถึงสารในระดับดังกล่าว และรับรู้สารในระดับเนื้อเรื่องว่าผู้เขียนนำเสนอเรื่องได้อย่างสนุกสนาน กระชับ และสั่งสอนคุณธรรมจรรยาที่ดีให้แก่ผู้อ่านตามขนบวิสัยวรรณกรรมสำหรับเด็กพึงกระทำ

ในส่วนของกระบวนการสร้างมายาคติชนชั้นกลางที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์ สรุปได้ว่า มายาคติที่ได้รับการนำเสนอประการแรกได้แก่ มายาคติเรื่องครอบครัวชนชั้นกลางโดยนำเสนอแบบเน้นย้ำที่ลักษณะของครอบครัวชนชั้นกลางตามแบบแผนอันกอปรไปด้วยสามีภรรยาที่แต่งงานกันอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งสองฝ่ายมีหน้าที่แบ่งแยกชัดเจนตามเพศคือสามีทำงานนอกบ้านเพื่อหาเงินมาจุนเจือครอบครัว ในขณะที่ภรรยามีหน้าที่หลักในการดูแลครอบครัว และจัดการเรื่องภายในบ้าน ครอบครัวชนชั้นกลางจะมีลูกจำนวนไม่มากเกินไปและอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันจวบจนกระทั่งลูกบรรลุนิติภาวะตามกฎหมาย หรือมีอายุมากพอที่จะออกไปสร้างครอบครัวตามแบบแผนชนชั้นกลางด้วยตนเองได้ การเน้นย้ำลักษณะของครอบครัวดังกล่าวได้รับการถ่ายทอดเป็นภาพครอบครัวของตัวละครที่สมบูรณ์แบบตามแบบแผนชนชั้นกลางดังที่ได้นำเสนอมา นอกจากนั้นผู้เขียนยังได้ใช้กลไกการสร้างความสำคัญของครอบครัวเพื่อเน้นย้ำมายาคติดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม

มายาคติประการถัดมาที่ผู้เขียนนำเสนอคือมายาคติเรื่องปัจจัยการเลือกคู่ครอง อันเป็นรากฐานสำคัญของกระบวนการสร้างมายาคติเรื่องครอบครัวชนชั้นกลาง โดยผู้เขียนนำเสนอแบบ

เน้นย้ำปัจจัยเรื่องความสำคัญของรูปลักษณะหน้าตาอันมีผลต่อการเลือกคู่ของฝ่ายชาย และปัจจัยเรื่องความมั่นคงและเข้มแข็งอันมีผลต่อการเลือกคู่ของฝ่ายหญิง นอกจากนี้ผู้เขียนยังนำเสนอปัจจัยเรื่องเชื้อชาติอันมีผลต่อการสร้างครอบครัวโดยสนับสนุนการแต่งงานระหว่างชนชั้นกลางชาติเดียวกัน รวมไปถึงเน้นย้ำมายาคติที่ว่าชนชั้นกลางจะไม่แต่งงานกับชนชั้นที่ต่ำกว่าตนเองโดยเด็ดขาด ในขณะที่เดียวกันถ้าชนชั้นสูงที่ใช้ชีวิตตามมายาคติชนชั้นกลางต้องการแต่งงานกับชนชั้นกลางชนชั้นกลางยินดีที่จะเกี่ยวดองกับชนชั้นสูงโดยไม่รังเกียจ

มายาคติเรื่องการศึกษาได้รับการนำเสนอโดยเน้นย้ำที่ความสำคัญของระบอบการศึกษาอันเป็นปัจจัยสำคัญอันนำมาซึ่งหน้าที่การงาน และสถานะทางสังคมของชนชั้นกลาง โดยระบอบการศึกษาเองยังเป็นเสมือนแหล่งที่เน้นย้ำมายาคติชนชั้นกลางผ่านการสั่งสอนศาสตร์และศิลป์ที่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากนักเรียนทุกคนพร้อมที่จะเรียนรู้วิทยาการที่ตนเองไม่เคยรู้ไปพร้อมกับการซึมซับมายาคติที่แอบแฝงอยู่ภายใต้การสอนนั้นโดยไม่ตั้งคำถาม ส่วนมายาคติเรื่องคุณธรรมประจำตัวชนชั้นกลางได้รับการนำเสนอโดยเน้นย้ำแบบเทียบเคียงกับระบบการให้คุณค่าของชนชั้นสูงที่ผ่านความเก๋าแก่อของสายเลือด โดยนำเสนอว่าระบบดังกล่าวเป็นระบบที่ล้มเหลวและอยู่ศีลธรรมส่วนระบอบการให้คุณค่าโดยเน้นที่คุณธรรมและความสามารถของแต่ละบุคคลตามแบบชนชั้นกลางเป็นระบบที่อยู่ศีลธรรมและใช้การได้จริงมากกว่า อย่างไรก็ตามการให้คุณค่าบุคคลโดยขึ้นอยู่กับคุณธรรมและความสามารถส่วนบุคคลแบบชนชั้นกลางเองยังมีเงื่อนไขสำคัญคือชนชั้นกลางจะปฏิเสธความเป็นชนชั้นล่างไปพร้อมกับการเลือกที่จะเดินตามทัศนคติบางประการอันแสดงถึงความมีอารยะของชนชั้นสูงไปพร้อมกัน การนำเสนอมายาคติดังกล่าวจึงเป็นเสมือนภาพสะท้อนความเหลื่อมล้ำของสังคมชนชั้นกลางที่ชนชั้นกลางพยายามปฏิเสธได้เป็นอย่างดี

ต่อมาผู้เขียนได้นำเสนอมายาคติเรื่องการปฏิเสธความเป็นตัวเองของชนชั้นกลางโดยการให้ความเป็นอื่นแก่ชนชั้นกลางที่หมกมุ่นอยู่กับการสะสมทุนจนกระทั่งไม่มีคุณธรรมชนชั้นกลางว่าไม่ใช่มนุษย์ หรืออีกนัยหนึ่งคือ ไม่ใช่ชนชั้นกลาง เป็นการปฏิเสธพฤติกรรมสะสมทุนเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจของตนเอง ในขณะที่เดียวกันผู้เขียนก็นำเสนอมายาคติการทำตามความคาดหวังของสังคมโดยให้ภาพชะตาชีวิตที่เลวร้ายของตัวละครที่ละเมิดความคาดหวังของสังคมชนชั้นกลาง แต่เมื่อเขากลับมาดำเนินชีวิตตามแบบชนชั้นกลางที่ดี เขากลับได้รับการยกย่องและยอมรับในฐานะผู้ที่มีคุณธรรมประจำตัวที่ดี นอกจากนี้ผู้เขียนยังจัดการความเป็นอื่นของชนชั้นกลางโดยยกนำเสนอภาพมรดกกรรมของชนชั้นกลางที่ยอมรับความเป็นอนารยะอันเป็นสัญลักษณ์ของชนชั้นล่างเข้ามาในตัว เคียงคู่ไปกับมรดกกรรมของชนชั้นล่างที่ไม่ยอมรับความเป็นชนชั้นล่างของตนเอง และคืนรน

ที่จะขึ้นมาเทียบเคียงชนชั้นกลาง การนำเสนอวรรณกรรมดังกล่าวเป็นกระบวนการเน้นย้ำมายาคติ ความเหลื่อมล้ำของชนชั้นกลางได้อย่างชัดเจน

ในส่วนของมายาคติว่าด้วยเรื่องบทบาททางเพศพบว่าผู้เขียนได้เน้นย้ำมายาคติเรื่องความแตกต่างระหว่างเพศผ่านบทบาททางเพศที่สังคมมอบให้อย่างชัดเจน กล่าวคือ ในขณะที่เพศชายรับบทบาทความเป็นผู้นำโดยไร้ข้อกังขา เพศหญิงกลับได้รับเพียงบทบาทผู้ตามทั้งในสังคมใหญ่และในสังคมครอบครัว แม้ผู้เขียนจะพยายามวิพากษ์มายาคติความเป็นผู้ตามของเพศหญิงโดยนำเสนอตัวละครเพศหญิงให้เป็นหญิงแกร่ง ไม่อ่อนแอเหมือนผู้หญิงสมัยโบราณ แต่แล้วตัวละครเพศหญิงทุกตัวกลับพร้อมที่จะสละความแกร่งของตนเพื่อน้อมรับการปกป้องคุ้มครองจากตัวละครเพศชายตามที่สังคมให้ไว้ ในขณะที่เพศชายที่ดูเหมือนจะอ่อนแอ พึ่งพาไม่ได้ในตอนต้นกลับกลายมาเป็นผู้นำตามแบบชนชั้นกลางได้อย่างไร้ข้อกังขาในตอนจบเรื่องเนื่องจากมายาคติบทบาทหน้าที่ทางเพศที่สังคมมอบให้เขานั้นเอง

อาจกล่าวได้ว่าสังคมเวทมนตร์ในวรรณกรรมชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์เป็นสังคมชนชั้นกลางที่ได้รับการประกอบสร้างจากมายาคติหลายชุด โดยมายาคติดังกล่าวได้รับการนำเสนอว่าเป็นธรรมชาติของสังคมที่สงบสุข ทำให้ผู้อ่านซึมซับมายาคติของสังคมชนชั้นกลางว่าเป็นธรรมชาติที่สังคมควรจะดำเนินไป มายาคติชนชั้นกลางจึงได้รับการนำเสนอ และถ่ายทอดอย่างสัมฤทธิ์ผลผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กชุดนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ปนัดดา สดุดีวิทีชัย. การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเด็กแนวแฟนตาซีของโรอัล ดาห์ล กับมิชาเอล เอนเดอ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

ปาริชาติ สุคนธ์พานิช. แฮร์รี่ พอตเตอร์: วรรณกรรมเพื่อพัฒนานิสัยการอ่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิชย์. อ่าน (ไม่) เอาเรื่อง. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2548.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิคเคชั่นส์, 2546.

ภาษาอังกฤษ

Allen, Graham. **Roland Barthes**. London: Routledge, 2003.

Barthes, Roland. **Mythologies**. Translated by Annette Lavers. London: Vintage, 2000.

BBC News Report. **The Potter Phenomenon** [Online]. 2003. Available from: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/entertainment/820885.stm> [2003 February 18]

Cobley, Paul and Litza Jansz. **Introducing Semiotics**. Cambridge: Icon Books, 1998.

Commission of the European Communities (EC) Report. **Report from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on Equality between Women and Men - 2007**

[Online]. 2007. Available from: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2007/com2007_0049en01.pdf [2007 February 7]

EUROPA Press Release. **Women driving EU job growth - but still face barriers to equality.**

[Online]. 2007. Available from: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/295> [2007 March 7]

Goode, Erich. Gender and Courtship Entitlement: Responses to Personal Ads. In Scott Coltrane (ed.). **Families and Society**, pp. 62-72. California: Thomson Wardworth, 2004.

Highfield, Roger. **Men seek beauty, women want wealth.** [Online]. 2007. Available from: <http://www.telegraph.co.uk/news/main.jhtml?xml=/news/2007/09/03/nattract103.xml> [2007 October 4]

Huck, Charlotte S. **Children's Literature in the Elementary School.** 4th ed. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1982.

Hunt, Peter. **Criticism, Theory, & Children's Literature.** Oxford: Basil Blackwell, 1991.

Jackson, Brian. Single-Parent Families. In R.N. Rapoport, et al. (eds.). **Families in Britain**, pp. 159-177. London: Routledge & Kegan Paul, 1982.

Lesnik-Oberstein, Karin. Essentials: What is Children's Literature? What is Childhood?. In Peter Hunt (ed.). **Understanding Children's Literature**, pp. 16-30. London: Routledge, 1999.

Lukens, Rebecca J. **A Critical Handbook of Children's Literature.** 5th ed. Miami: Harper Collins, 1995.

Martin, Nicole. **Britain has the highest divorce rate in Europe.** [Online]. 2002. Available from: <http://www.telegraph.co.uk/news/main.jhtml?xml=/news/2002/02/11/nwed111.xml> [2002 February 10]

Mathews, Richard. **Fantasy: The Liberation of Imagination.** New York: Routledge, 2002.

McCloskey, Deirdre N. **The Bourgeois Virtues: Ethics for an Age of Commerce.** Chicago: The University of Chicago Press, 2006.

McDowell, Myles. Fiction for Children and Adults: Some Essential Differences. In Geoff Fox, et al. (eds.). **Writers, Critics, and Children**, pp. 140-156. London: Heinemann, 1978.

Michel, Andree. **Down with Stereotypes!: Eliminating Sexism from Children's Literature and School Textbooks.** Paris: Unesco, 1986.

Oakley, Ann. Conventional Family. In R.N. Rapoport, et al. (eds.). **Families in Britain**, pp. 123-137. London: Routledge & Kegan Paul, 1982.

Parson, Talcott. **The Social System.** London: Routledge, 1991.

Pennington, John. From Elfland to Hogwarts, or the Aesthetic Trouble with Harry Potter. **The Lion and the Unicorn** 26 (2002): 78-97.

Rowling, J.K. **Harry Potter and the Philosopher's Stone.** London: Bloomsberry, 1997.

Rowling, J.K. **Harry Potter and the Chamber of Secrets.** London: Bloomsberry, 1998.

Rowling, J.K. **Harry Potter and the Prisoner of Azkaban.** London: Bloomsberry, 1999.

Rowling, J.K. **Harry Potter and the Goblet of Fire.** London: Bloomsberry, 2000.

Rowling, J.K. **Harry Potter and the Order of the Phoenix**. London: Bloomsberry, 2003.

Rowling, J.K. **Harry Potter and the Half-Blood Prince**. London: Bloomsberry, 2005.

Rowling, J.K. **Harry Potter and the Deathly Hallow**. London: Bloomsberry, 2007.

Sadker, Myra P. and David M. Sadker. **Now Upon a Time: A Contemporary View of Children's Literature**. New York: Harper & Row, 1977.

Savage, Mike, et al. **Property, Bureaucracy and Culture: Middle-class formation in Contemporary Britain**. London: Routledge, 1992.

Scholastic Report. **Harry Potter Books Work Magic, Particularly Among Boys**. [Online]. 2006. Available from: http://www.scholastic.com/aboutscholastic/news/press_07252006_CP.htm [2006 July 25]

Sinclair, John (ed.). **Collins Cobuild English Dictionary**. London: Harper Collin, 1999.

Smelser, Neil. The Victorian Family. In R.N. Rapoport, et al. (eds.). **Families in Britain**, pp. 59-74. London: Routledge & Kegan Paul, 1982.

Smith, David. **Dumbledore was gay, JK tells amazed fans**. [Online]. 2007. Available from: <http://www.guardian.co.uk/uk/2007/oct/21/film.books> [2007 October 21]

Smith, Dorothy. The Standard North American Family as an Ideological Code. In Scott Coltrane (ed.). **Families and Society**, pp. 22-30. California: Thomson Wardworth, 2004.

Therborn, Goeran. **Between Sex and Power: Family in the Word, 1900-2000**. New York: Routledge, 2004.

Tomlinson, Carl M. **Essentials of Children's Literature**. 2nd ed. Massachusetts: Simon & Schuster, 1996.

Townsend, John R. **A Sense of Story**. London: Longman, 1971.

Wall, Barbara. **The Narrator's Voice: The Dilemma of Children's Fiction**. London: Macmillan, 1991.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กนกวรรณ ไม้สนธิ. การต่อรองอำนาจของผู้หญิงจากการนำเสนอเรื่องร่างผ่านสื่อวิทยุสารไทย.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

กาญจนา แก้วเทพ. มายาพิณิจ: การเมืองทางเพศของละครโทรทัศน์. กรุงเทพฯ: เจนเดอส์เพส, 2536.

นพพร ประชากุล. คำนำเสนอบทความ. ใน โรลองต์ บาร์ตส์, มายาคติ. แปลโดย วรรณพิมล อังคสิริสรรรพ กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2547.

ชัชวาลย์ เพชรสุวรรณ. การสร้าง “คนเก่ง” ในภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์ พ.ศ. 2533-2535.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

ชัชวรินทร์ ไชยวัฒน์. ระวังผู้หญิง. กรุงเทพฯ: พิมพ์คำ, 2546.

ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิชย์. เชิงอรรถวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: มติชน, 2539.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. สัตว์วิทยา, โครงสร้างนิยม, หลังโครงสร้างนิยม กับการศึกษารัฐศาสตร์.

กรุงเทพฯ: วิทยา, 2545.

บาร์ตส์, โรลองต์. มายาคติ. แปลโดย วรรณพิมล อังคสิริสรรรพ กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2547.

ภัทรหทัย มังคะदानะธา. การนำเสนอลักษณะของวิบริบุรุษในหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นในประเทศไทย (พ.ศ.2536-2540). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

มนทรา จุฑะพุทธิ (บรรณาธิการ). ผู้หญิงคะ. กรุงเทพฯ: 4-letter word, 2549.

มนทรา จุฑะพุทธิ (บรรณาธิการ). ผู้ชายครับ. กรุงเทพฯ: 4-letter word, 2549.

มณฑนา ทวียนต์เนรมิตร. ภาพลักษณ์ของโฆษกสตรีในหน่วยงานราชการที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

ณัฐกานต์ คูสมิทธิ. ภาพวิบริบุรุษที่ถูกประกอบสร้างผ่านกระบวนการข่าวสารของหนังสือพิมพ์ประชาชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

ไวส์, หลุยส์. “ผู้หญิงกับความสำเร็จในชีวิต”. แปลโดย แวนต้า. กรุงเทพฯ: บัดเตอร์ฟลาย, 2533.

สมิธ, ฌอน. อัจฉริยะเบื้องหลังแฮร์รี่ พอตเตอร์. แปลโดย ธศ. กรุงเทพฯ: ต้นไม้, 2545.

เสนาะ เจริญพร. ผู้หญิงกับสังคมในวรรณกรรมไทยยุคทอง. กรุงเทพฯ: มติชน, 2548.

สุชาดา จักรพิสูทธิ. จินตนาการกับความจริง. ศิลปวัฒนธรรม (ตุลาคม 2543): 160-161.

Thailand's #1 Online Sources for Everything Harry Potter. [Online]. (n.d.). Available from:

<http://www.mugglethai.com> [2008 February 14]

ภาษาอังกฤษ

Armitt, Lucie. **Fantasy Fiction: An Introduction**. New York: Continuum, 2005.

Ball, Stephen J. **Class Strategies and the Education Market: The Middle Classes and Social Advantage**. London: Routledge, 2003.

Ballard, Roger. South Asian Families. In R.N. Rapoport, et al. (eds.). **Families in Britain**, pp. 179 - 204. London: Routledge & Kegan Paul, 1982.

Barker, Christ. **Cultural Studies: Theory and Practice**. London: Sage, 2002.

Barrow, Jocelyn. West Indian Families: An Insider's Perspective. In R.N. Rapoport, et al. (eds.). **Families in Britain**, pp. 220-232. London: Routledge & Kegan Paul, 1982.

Barthes, Roland. **Empire of Signs**. Translated by Richard Howard. New York: Hill and Wang, 1982.

Barthes, Roland. **The Rustle of Language**. Translated by Richard Howard. California: University of California Press, 1989.

Barthes, Roland. **The Fashion System**. Translated by Matthew Ward and Richard Howard. California: University of California Press, 1990.

Baudino, Isabelle, et al. (eds.). **The Invisible Woman: Aspects of Women's Work in Eighteenth-Century Britain**. Hampshire: Ashgate, 2005.

Bell, James S., Carrie Pykonen and Linda Washington. **Inside "The Lion, the Witch, and the Wardrobe": Myths, Mysteries and Magic from "The Chronicles of Narnia"**. New York: St. Martin's Griffin, 2005.

Bernard, Jessie. The Good-Provider Role: Its Rise and Fall. In Scott Coltrane (ed.). **Families and Society**, pp. 243-251. California: Thomson Wardworth, 2004.

Billone, Amy. The Boy Who Lived: From Carroll's Alice and Barrie's Peter Pan to Rowling's Harry Potter. **Children's Literature** 32 (2004): 178-202.

Boolsin, Daniel J. **The Image: A Guide to Pseudo-Event in America**. New York: Vintage, 1992.

Brown, Jane. **Finished 'Potter'?: Rowling tells what happens next**. [Online]. 2007. Available from: <http://www.msnbc.msn.com/id/19959323/> [2007 July 26]

Butler, Tim and Mike Savage. **Social Change and the Middle Classes**. London: UCL Press, 1995.

Carling, Alan, et al. (eds.). **Analysing Families: Morality and Rationality in Policy and Practice**. London: Routledge, 2002.

Chevalier, Noel. The Liberty Tree and the Whomping Willow: Political Justice, Magical Science and Harry Potter. **The Lion and the Unicorn** 29 (2005): 397-415.

Connell, R.W. **Masculinities**. 2nd ed. Cambridge: Polity, 2005.

Divorceform Report. **Divorce increases in Italy and other European countries**. [Online]. 2003. Available from: <http://archives.his.com/smartmarriages/0013.html> [2003 July 9].

Dominian, Jack. Families in Divorce. In R.N. Rapoport, et al. (eds.). **Families in Britain**, pp. 179-204. London: Routledge & Kegan Paul, 1982.

Douglas, Mary. **Purity and Danger: An Analysis of Concepts of Pollution and Taboo.**

London: Routledge, 2002.

Driver, Geoffrey. West Indian Families: An Anthropological Perspective. In R.N. Rapoport, et al.

(eds.). **Families in Britain**, pp. 205-219. London: Routledge & Kegan Paul, 1982.

Ellis, Alec. **How to find out about Children's Literature.** 3rd ed. Oxford: Pergamon, 1973.

Eyre, Frank. **British Children's Books in the Twentieth Century.** London: Longman, 1971.

Fraser, Lindsey. **Conversations with J.K. Rowling.** New York: Scholastic, 2001.

Greig, Geordie. **There would be so much to tell her ...** [Online]. 2006. Available from: <http://www.telegraph.co.uk/news/main.jhtml?xml=/news/2006/01/10/nrow1110.xml&sSheet=/news/2006/01/10/ixnewstop.html> [2006 January 11]

Gupta, Suman. Sociological Speculations on the Professions of Children's Literature. **The Lion and the Unicorn** 29 (2005): 299-323.

Harris, Christopher C. **The Family and Industrial Society.** London: George Allen & Unwin, 1983.

Highfield, Roger. **Attractive women are more than just a pretty face.** [Online]. 2005.

Available from: <http://www.telegraph.co.uk/news/main.jhtml?xml=/news/2005/11/02/natt02.xml> [2005 May 2]

Highfield, Roger. **Men lust for hourglass curves, say researchers.** [Online]. 2007. Available

from: <http://www.telegraph.co.uk/news/main.jhtml?xml=/news/2007/01/10/nfigure10.xml> [2007 March 14]

Hiley, Margaret. Stolen Language, Cosmic Models: Myth and Mythology in Tolkien. **MFS**

Modern Fiction Studies 50.4 (Winter 2004): 838-860.

Hughes, Ted. Myth and Education. In Geoff Fox, et al. (eds.). **Writers, Critics, and Children**,

pp. 77-94. London: Heinemann, 1978.

Hume, Kathryn. **Fantasy and Mimesis: Responses to Reality in Western Literature**. New

York: Methuen, 1984.

Hunt, Peter (ed.). **Children's Literature: The Development of Criticism**. London: Routledge,

1990.

Hunt, Peter. Poetics and Practicality: Children's Literature and Theory in Britain. **The Lion and**

the Unicorn 19 (1995): 41-49.

Kidd, Kenneth. Prizing Children's Literature: The Case of Newbery Gold. **Children's Literature**

35 (2007): 166-190.

Johnson, Daphne. Families and Educational Institutions. In R.N. Rapoport, et al. (eds.). **Families**

in Britain, pp. 372-386. London: Routledge & Kegan Paul, 1982.

J.K. Rowling Official Website. [Online]. (n.d.) Available from: <http://www.jkrowling.com>

[2008 February 14]

Jones, Katharine. Getting Rid of Children's Literature. **The Lion and the Unicorn** 30 (2006):

287-315.

Larabell, Joe. **Sobering Advice for anyone contemplating a cross-cultural marriage**. [Online].

2003. Available from: <http://larabell.org/cross.html> [2003 June 9]

Meek, Margaret. The Englishness of English in Children's Book. In Margaret Meek, et al. (eds.), **Children's Literature and National Identity**, pp. 89-100. Staffordshire: Trentham, 2001.

Memmott, Carol. **J.K. Rowling's Fond Look Back at Harry Potter**. [Online]. 2007. Available from: http://www.usatoday.com/life/books/news/2007-07-25-jk-rowling_N.htm [2007 August 18]

Massachusetts General Hospital Report. **Study finds beauty can be its own reward: Viewing attractive female faces activates the brain's reward circuits in male**. [Online]. 2001. Available from: <http://www.massgeneral.org/pubaffairs/releases/110801beauty.htm> [2001 November 8]

Misa, Tapu. **Race problems unlikely to be solved in the bedroom**. [Online]. 2005. Available from: http://www.nzherald.co.nz/section/1/story.cfm?c_id=1&objectid=10328363 [2005 June 1].

Natov, Roni. Harry Potter and the Extraordinariness of the Ordinary. **The Lion and the Unicorn** 25 (2001): 310-327.

Niezing, Johan. **Sociology, War and Disarmament: Studies in Peace Research**. Rotterdam: Rotterdam University Press, 1970.

Nikolojeva, Maria. Fantasy Literature and Fairy Tales. In Jack Zeipes. **The Oxford Companion to Fairy Tales**. Oxford: Oxford University Press, 2000.

Ogden, David C. Major League Baseball and Myth Making: Roland Barthes's Semiology and the Maintenance of Image. **Nine** 15.2: 66-78.

Ogdon, Bethany. Through the Image: Nicholas Nixon's "People with AIDS". **Discourse** 23.3 (Fall 2001): 75-105.

Parson, Talcott. **Sociological Theory and Modern Society**. New York: The Free Press, 1976.

Parson, Talcott. **The Evolution of Societies**. New Jersey: Prentice-Hall, 1977.

Paxman, Jeremy. **J.K. Rowling Interview**. Broadcasted on BBC Two on Tuesday 19 June, 2003.

Available from: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/entertainment/3004456.stm> [2003 June 19]

Pugh, Tison and David L. Wallace. Heteronormative Heroism and Queering the School Story in J.K. Rowling's Harry Potter Series. **Children's Literature Association Quarterly** (2006): 260-281.

Reynolds, Kimberly. **Modern Children's Literature: An Introduction**. New York: Palgrave, 2005.

Rowling, J.K. **Radio Interview**. [Online]. 1998. Available from: <http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=17600718> [2005 April 30]

Rothman, Barbara K. Daddy Plants a Seed: Personhood Under Patriarchy. In Scott Coltrane (ed.). **Families and Society**, pp. 162-166. California: Thomson Wardworth, 2004.

Rude, George. **Europe in the Eighteenth Century: Aristocracy and the Bourgeois Challenge**. London: Phoenix, 2002.

Scamander, Newt. **Fantastic Beasts & Where to Find Them**. New York: Scholastic, 2001.

Schneider, Barbara and Linda J. Waite (eds.). **Being Together Working Apart: Dual-Career Families and the Work-Life Balance**. Cambridge: Cambridge University Press, 2005.

Secombe, Karen and Rebecca L. Warner. **Marriages and Families: Relationships in Social**

Context. Ontario: Thomson Wardworth, 2004.

Sellers, Susan. **Myth and Fairy Tale in Contemporary Women's Fiction.** New York: Palgrave, 2001.

Sontag, Susan (ed.). **A Roland Barthes Reader.** London: Vintage, 1993.

Suh, Doowon. Middle-Class Formation and Class Alliance. **Social Science History** 26.1 (Spring 2002): 105-137.

Telegraph Report. **John Prebble.** [Online]. 2001. Available from: <http://www.telegraph.co.uk/news/main.jhtml?xml=/news/2001/02/01/db02.xml> [2001 November 22]

Telegraph Report. **The law of attraction.** Available from: <http://www.telegraph.co.uk/news/main.jhtml?xml=/news/2005/11/02/natt102.xml> [2005 May 2]

The Children's Literature Web Guide. [Online]. (n.d.). Available from: <http://www.ucalgary.ca/~dKBrown/index.html> [2007 February 14]

Thody, Philip. **Introducing Barthes.** Cambridge: Icon Books, 2006.

Townsend, Nicholas. Marriage, Work and Fatherhood in Men's Lives. In Scott Coltrane (ed.). **Families and Society**, pp. 252-260. California: Thomson Wardworth, 2004.

Trifonas, Peter Pericles. **Barthes and the Empire of Signs.** Cambridge: Icon Books, 2001.

Tucker, Nicholas. How Children Respond to Fiction. In Geoff Fox, et al. (eds.). **Writers, Critics, and Children**, pp. 177-188. London: Heinemann, 1978.

Tucker Nicholas. **The Child and the Book: A Psychological and Literary Exploration.**

Cambridge: Cambridge University Press: 1981.

Vandergrift, Kay E. **Children's Literature: Theory, Research and Teaching.** Colorado:

Library Unlimited, 1990.

Wahrman, Dror. **Imagining the Middle Class: The Political Representation of Class in**

Britain, c. 1780-1840. Cambridge: Cambridge University Press, 1995.

Walzer Susan. Parental Consciousness and Gender. In Scott Coltrane (ed.). **Families and**

Society, pp. 152-161. California: Thomson Wardworth, 2004.

Whited, Lana A. McGonagall's Prophecy Fulfilled: The Harry Potter Critical Library. **The Lion**

and the Unicorn 27 (2003): 416-447.

Whisp, Kennilworthy. **Quidditch through the Ages.** New York: Scholastic, 2001.

Wilton, Andrew. **Five Centuries of British Painting: From Holbein to Hodgkin.** London:

Thames & Hudson, 2001.

Wolfe, Gary K. The Encounter with Fantasy. In Roger C. Schlobin (ed.). **The Aesthetics of**

Fantasy Literature and Art. Sussex: Harvest Press, 1982.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

เรื่องย่อ

เรื่องย่อ *Harry Potter and the Philosopher's Stone*

แฮร์รี่ พอตเตอร์ เป็นเด็กชายกำพร้าชาวอังกฤษที่อาศัยอยู่กับครอบครัวเดอร์สลีย์ ซึ่งเป็นครอบครัวของป้า พี่สาวแท้ๆ ของแม่ที่เสียชีวิตไป บนถนนพรินเซปส์ ต่อมาเขาก็ได้รับจดหมายตอบรับเข้าเรียนต่อในโรงเรียนพ่อมดแม่มดและเวทมนตร์ศาสตร์ฮอกวอตส์ และค้นพบว่าแท้จริงแล้ว เขาเป็นพ่อมดที่ไม่ใช่พ่อมดธรรมดา เนื่องจากเมื่อสิบเอ็ดปีที่แล้ว บิดาและมารดาของเขาถูกสังหารจากลอร์ด โวลเดอมอร์ หรือพ่อมดฝ่ายร้ายที่เรืองอำนาจที่สุด ภายหลังจากการสังหารครอบครัวของแฮร์รี่แล้ว โวลเดอมอร์ได้พยายามฆ่าแฮร์รี่ แต่ผลจากการกระทำนั้น ทำให้ร่างของโวลเดอมอร์สูญสลายไป และแฮร์รี่ได้แผลเป็นรูปสายฟ้าไว้บนหน้าผาก

หลังจากเข้าเรียนที่โรงเรียนฮอกวอตส์แล้ว แฮร์รี่มีเพื่อนสนิทสองคน คือ รอนและ เฮอร์ไมโอนี่ และเด็กทั้งสามค้นพบความลับว่า ศาสตราจารย์ดัมเบิลดอร์ได้นำเอาศิลาอาถรรพ์และวารีทิพย์แห่งชีวิต ซึ่งเป็นของวิเศษที่ทำให้ผู้เสพมีความเป็นอมตะออกมาจากธนาคารพอมดกริงกอตส์ และนำมาซ่อนไว้ในโรงเรียนฮอกวอตส์เพื่อปกป้องจากผู้ที่ยพยายามบุกเข้าไปขโมยมันถึงธนาคาร โดยทั้งสามปักใจเชื่อว่า ผู้ที่จะปองร้ายกับศิลาดังกล่าวคือ ศาสตราจารย์สเนป อาจารย์สอนวิชาปรุงยา ผู้ซึ่งดูจะจงเกลียดจงชังแฮร์รี่ และพยายามทำร้ายแฮร์รี่หลายต่อหลายครั้ง

ต่อมาเด็กทั้งสามก็รู้ว่า มีคนต้องการที่จะขโมยศิลาอาถรรพ์ในห้องใต้ดินจริงๆ และเนื่องจากศาสตราจารย์ดัมเบิลดอร์ไม่อยู่ที่โรงเรียน เด็กทั้งสามจึงฝ่าด่านเวทมนตร์ต่างๆ เข้าไปเรื่อยๆ และในที่สุดก็เหลือเพียงแฮร์รี่ที่สามารถเข้าไปเผชิญหน้ากับศาสตราจารย์ควิเรลล์ ซึ่งเป็นผู้ที่ปองร้ายศิลาอาถรรพ์เพียงตัวต่อตัวหน้ากระจกแห่งเอริสเซ ซึ่งเป็นสถานที่ซ่อนศิลาอาถรรพ์ด่านสุดท้าย และศาสตราจารย์ควิเรลล์ก็ได้เฉลยว่า แท้จริงแล้ว เขาเองที่เป็นคนสร้างสถานการณ์วุ่นวายในโรงเรียน รวมไปถึงเป็นคนทำร้ายแฮร์รี่ตัวจริงเพื่อต้องการนำศิลาอาถรรพ์ไปให้กับโวลเดอมอร์ ซึ่งเป็นเพียงวิญญาณไร้ร่าง และอาศัยร่างเขาอยู่ภายใต้ผ้าโพกหัวนั่นเอง

แต่แล้วแฮร์รี่ก็สามารถนำศิลาอาถรรพ์ออกมาจากกระจกได้ เนื่องจากเขาไม่ได้ต้องการเพื่อใช้ในทางที่ผิด และศาสตราจารย์ควิเรลล์ก็พยายามจะทำร้ายแฮร์รี่ แต่ก็ไม่อาจแตะตัวเขาได้

โวลเดอมอร์จึงหนีไปจากร่างของศาสตราจารย์ควิเรลล์ และปล่อยให้ลูกน้องตายอย่างเดียวดาย

เมื่อเหตุการณ์ทุกอย่างสงบลง ศาสตราจารย์ดัมเบิลดอร์นำศิลาอาถรรพ์ไปทำลายทิ้งเสีย และบอกแฮร์รี่ว่าเหตุผลที่ควิเรลล์ ซึ่งใช้ร่างกายร่วมกับวิญญาณของโวลเดอมอร์ไม่สามารถทำร้ายแฮร์รี่ได้นั้น เนื่องจากเวทมนตร์ของการปกป้องที่มารดาของแฮร์รี่เหลือทิ้งไว้เมื่อครั้งที่เธอปกป้องลูกจากการทำร้ายของโวลเดอมอร์เมื่อสิบเอ็ดปีที่แล้วนั่นเอง

เรื่องย่อ *Harry Potter and the Chamber of Secrets*

ปีที่สองของการเรียนที่โรงเรียนฮอกวอตส์ของแฮร์รี่ เขาได้รับคำเตือนจากเอลฟ์ประจำบ้านที่ชื่อว่าดีอบบีว่าห้ามกลับเข้าไปเรียนที่โรงเรียนอีกครั้ง เพราะจะมีการสมคบคิดที่จะทำร้ายแฮร์รี่เกิดขึ้น แต่แฮร์รี่ไม่สนใจ และกลับเข้าไปใช้ชีวิตที่โรงเรียนฮอกวอตส์ต่อไปตามปกติ แต่สิ่งที่ผิดปกติก็คือแฮร์รี่ได้ยินเสียงพูดแปลกๆ เรียกกร้องไห้แก่แค้นที่เขาได้ยินเพียงคนเดียวตลอดเวลา

จวบจนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ที่มีสนิสนอร์ริส แมวของฟิลช์ ภารโรงประจำโรงเรียนถูกทำร้ายให้ตัวแข็งเป็นหิน และมีข้อความว่า “ห้องแห่งความลับถูกเปิดออกแล้ว” และเกิดเหตุการณ์ที่นักเรียนอีกสามคน รวมทั้งแฮร์รี่เองถูกทำร้ายเช่นเดียวกัน แฮร์รี่และรอนจึงต้องตามหาว่าห้องแห่งความลับอยู่ที่ใด และมีสัตว์ร้ายชนิดใดอยู่ในห้องนั้น

จวบจนกระทั่งความลับถูกเฉลยเมื่อแฮร์รี่เก็บไดอารี่ของเด็กหนุ่มนามทอม ริคเคิลได้ และเขาก็ได้บอกแฮร์รี่ว่า ผู้ที่ได้เคยเปิดห้องแห่งความลับครั้งแรกนั้นคือแฮกริด และสัตว์ร้ายในห้องนั้นคือแมงมุมยักษ์อารากอก แต่การณ์กลับกลายเป็นว่ามีคนขโมยไดอารี่เล่มนั้นไปจากแฮร์รี่ ทำให้เขาต้องออกตามหาความจริงจากแฮกริด และได้รับคำตอบว่า อารากอกไม่ใช่สัตว์ร้ายในห้องแห่งความลับ และแฮกริดก็ไม่ได้เป็นผู้เปิดห้องแห่งความลับนั้น

เนื้อเรื่องดำเนินมาจวบจนกระทั่งรอน และแฮร์รี่ได้อ่านคำใบ้ที่แฮร์รี่ไม่โอเนียนพยายามจะบอกพวกเขา ก่อนโดนสัตว์ร้ายทำร้ายว่า แท้จริงแล้วห้องแห่งความลับนั้นอยู่ใต้ห้องน้ำหญิงที่ไม่ใช่แล้ว ส่วนสัตว์ร้ายในห้องคืองูยักษ์บาซิลิก ที่สามารถฆ่าคนได้ด้วยการจ้องมอง และแฮร์รี่มีความสามารถในการใช้กายาจู เขาจึงได้ยินเสียงงูพูดในขณะที่คนอื่นๆ ไม่ได้ยินนั่นเอง แฮร์รี่และรอนจึงเปิดห้องแห่งความลับเพื่อลงไปจัดการกับบาซิลิกด้วยตัวเอง

เมื่อทั้งคู่ลงไปถึงห้องแห่งความลับ จึงได้ค้นพบว่า แท้จริงแล้ว ผู้ที่เปิดห้องแห่งความลับคือ จินนี่ วิสลิีย์ น้องสาวคนเล็กของรอนนั่นเอง เนื่องจากเธอเก็บไดอารีของทอม ริคเคิลได้ และได้มอบความเชื่อมั่นให้กับไดอารีนั้น และทำให้ไดอารีบังการเธอให้ทำร้ายคนอื่น รวมไปถึงเปิดห้องแห่งความลับได้ และแท้จริงแล้ว ทอม ริคเคิลคือลอร์ดโวลเดอมอร์สมัยยังเรียนฮอกวอตส์ ดังนั้นไดอารีเล่มนี้จึงเป็นเสมือนที่เก็บวิญญาณของเขาในสมัยที่เขายังเป็นเด็กนักเรียนนั่นเอง ในระหว่างที่แฮร์รี่ และรอนกำลังเพลิงพล้ำให้กับทอม ริคเคิลอยู่นั้น ฟอล์ก นกฟีนิกซ์คู่กายศาสตราจารย์ดัมเบิลดอร์ปรากฏกายเพื่อช่วยเหลือแฮร์รี่ ทำให้แฮร์รี่ใช้เจ็วของงูบาซิลิกที่ตายแล้วมาแทงสมุค ไดอารีต้องสาปเล่มนั้นได้ วิญญาณของทอม ริคเคิลจึงหายไป และทุกคนเกาะหางฟอล์กกลับขึ้นมาได้อย่างปลอดภัย

คือบปีปรากฏตัวอีกครั้งในฐานะเอลฟ์ประจำบ้านมัลฟอยด์ และได้พยายามบอกให้จันแฮร์รี่รู้ว่าแท้จริงแล้ว มิสเตอร์มัลฟอยด์เป็นคนที่เอาไดอารีใส่มือของจินนี่ วิสลิีย์เพื่อลงให้เธอเป็นคนเปิดห้องแห่งความลับนั่นเอง แฮร์รี่จึงช่วยหลอกล่อให้มิสเตอร์มัลฟอยด์โยนถุงเท้าของตัวเองให้กับคือบปี ทำให้คือบปีได้รับอิสระ และออกจากบ้านมัลฟอยด์ได้ตลอดเวลา เป็นการจบปีที่สองของการเรียนที่โรงเรียนฮอกวอตส์

เรื่องย่อ *Harry Potter and the Prisoner of Azkaban*

ปีที่สามของการเรียนที่โรงเรียนฮอกวอตส์ของแฮร์รี่ที่เขาได้รับรู้ว่า นักโทษอุกฉกรรจ์นามซีเรียส แบล็ค ที่หลบหนีออกมาจากคุกเวทมนตร์อัสคาบันอันแน่นหนานั้นเป็นเพื่อนรักของบิดา และได้ทรยศบิดาโดยการนำข่าวว่าครอบครัวพอตเตอร์หลบซ่อนอยู่ที่ใดไปบอกโวลเดอมอร์ เป็นต้นเหตุให้โวลเดอมอร์ตามมาสังหารครอบครัวแฮร์รี่ได้ แฮร์รี่จึงได้เรียนรู้ถึงแรงอาฆาตแค้นและวิธีการรับมือกับอาวมณ์ดังกล่าว

ศาสตราจารย์ลูปีน ผู้มีพฤติกรรมน่าสงสัยได้เข้ามาเป็นครูสอนวิชาป้องกันตัวจากศาสตร์มืด และได้ให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งคำแนะนำในการร้ายมนตร์ต่างๆ รวมไปถึงการเสกคาถาเทพพิทักษ์เพื่อป้องกันอันตรายจากผู้คุมวิญญาณให้กับแฮร์รี่ ทำให้แฮร์รี่ไว้วางใจ ก่อนจะรับรู้ในตอนหลังว่า แท้จริงแล้ว ความลับที่ศาสตราจารย์ลูปีนกุมไว้คือ เขาเป็นมนุษย์หมาป่านั่นเอง ส่วนแฮกริดยังไม่ทิ้งนิสัยชอบเลี้ยงสัตว์ประหลาด คราวนี้เขาเอาอิปโปกริฟ หรือลูกครึ่งระหว่างสิงโตและอินทรีซี่ ชื่อว่าบัคบีก เข้ามาสอนในวิชาสัตว์ประหลาด และบัคบีกได้แผลอทำร้ายมัลฟอยเข้า จึงต้องถูกตัดสินประหารชีวิตท่ามกลางความโศกเศร้าของแฮกริด

เมื่อซีเรียส แบล็คบุกเข้ามาทำร้ายรอนถึงเตียงนอนในหอพัก เกิดโกลาหลขึ้น ทำให้ทุกคน หวั่นเกรงว่าจะเกิดเหตุร้ายขึ้นอีกครั้ง และหลังจากนั้นไม่นานสแครบเบอร์ หนูที่เป็นสัตว์เลี้ยง ประจำตัวของรอนหายตัวไป ทิ้งไว้เพียงรอยเลือดบนเตียงนอน ทำให้รอนและแฮร์รี่ไม่โอเน็ตะเลาะ กัน เนื่องจากรอนคิดว่าครุกแซงค์ แมวน้อยของแฮร์รี่ไม่โอเน็ตินสแครบเบอร์เข้าไปแล้ว

แต่แล้วสแครบเบอร์ปรากฏตัวอีกครั้งในวันที่เด็กทั้งสามเข้าไปปลดขั้วแฮกริดเรื่อง บัคบิค ครุกแซงค์ตามมาไล่สแครบเบอร์ รอนตรงเข้าไปช่วย แต่ก็มีความปาตัวใหญ่มากาบทั้งรอน และสแครบเบอร์หายไปใต้ต้นหลิวจอมหวด แฮร์รี่ไม่โอเน็ตินและแฮร์รี่จึงตามเข้าไปจนถึงบ้านร้างผีสิง ในหมู่บ้านเวทมนตร์สอกส์มิด และได้พบกับซีเรียส แบล็คตัวจริงที่ตั้งท่าจะทำร้ายรอน และ สแครบเบอร์อยู่

ในจังหวะนั่นเอง ศาสตราจารย์ลูปีนก็ปรากฏตัว พร้อมทั้งบอกความจริงว่า แท้จริงแล้ว คนที่ทรยศครอบครัวพอตเตอร์นั้น ไม่ใช่ซีเรียส แต่เป็นสแครบเบอร์ หรือปีเตอร์ เพ็ททิกรูว์เพื่อน สนิทวัยเด็กของเจมส์ พอตเตอร์นั่นเอง และในเหตุการณ์ซุลมนั้น ศาสตราจารย์สเนปปรากฏตัว เพื่อที่จะจับกุมตัวซีเรียส แต่ก็โดนศาสตราจารย์ลูปีนร่ายมนตร์ปกป้องไว้ก่อน เหตุการณ์กำลังจะเป็น ปกติสุขเมื่อทุกคนกำลังจะกุมตัวเพ็ททิกรูว์ไปส่งที่คุกอักษคาบัน และซีเรียสสัญญาจะรับแฮร์รี่ไปอยู่ ด้วยในฐานะบุตรบุญธรรม แต่เมื่อทุกคนออกมาจนถึงลานกว้างหน้าต้นหลิวจอมหวด ศาสตราจารย์ ลูปีนกลายร่างเป็นมนุษย์หมาป่าเนื่องจากเป็นคืนวันเพ็ญ เพ็ททิกรูว์จึงอาศัยจังหวะนั้นกลายร่างเป็น หนู และหนีไป ส่วนซีเรียสโดนจับกุมตัวไปไว้บนยอดหอคอยเหนือเพื่อที่จะรอให้ผู้คุมวิญญาณมา จุมพิตให้กลายเป็นคนไร้วิญญาณไป

ศาสตราจารย์คัมเบิลคอร์จึงออกอุบายให้แฮร์รี่ และแฮร์รี่ไม่โอเน็ตินนำเครื่องย้อนเวลาที่ แฮร์รี่ไม่โอเน็ตินได้รับจากศาสตราจารย์แม็กกอนนากัลหมุนย้อนเวลากลับไปช่วยบัคบิคที่กำลังจะถูก ตัดสินประหารชีวิต และบินไปช่วยเหลือซีเรียสออกมาจากหอคอยเหนือ และให้ทั้งคู่หนีไปด้วยกัน เนื่องจากไม่มีใครสามารถพิสูจน์ได้ว่าแท้จริงแล้วผู้ที่ผิดจริงๆ คือเพ็ททิกรูว์ ไม่ใช่ซีเรียส โดยทั้งคู่ ปฏิบัติภารกิจได้สำเร็จตามเวลาที่กำหนดพอดี เป็นการปิดภาคเรียนปีที่สามในโรงเรียนฮอกวอตส์ ของแฮร์รี่ลง

เรื่องย่อ *Harry Potter and the Goblet of Fire*

เข้าสู่ปีที่สี่ของการเรียนในโรงเรียนฮอกวอตส์เมื่อแฮร์รี่เรียนรู้ว่า แท้จริงแล้ว โรงเรียนพ่อมดแม่มดและเวทมนตร์ศาสตร์นั้นไม่ได้มีเพียงฮอกวอตส์ที่เดียว เนื่องจากในปีนี้ออกวอตส์ได้เป็นเจ้าภาพการประลองเวทย์ไตรภาคีระหว่างสามโรงเรียนพ่อมดแม่มดชั้นนำคือ ฮอกวอตส์ โบบาดงซ์ และดรัมสแตงก์ โดยการประลองเวทย์นี้จะมีตัวแทนจากทั้งสามโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจากถ้วยอัคนีให้มาเข้าร่วมภารกิจสามอย่าง โดยผู้ที่ได้รับชัยชนะจะได้ถ้วยรางวัล และเงินรางวัลจำนวนมหาศาล แต่ก็มีกฎว่า ผู้ที่อายุไม่ถึงเกณฑ์จะไม่มีสิทธิ์เข้าร่วมคัดเลือกด้วย

อย่างไรก็ตาม เมื่อถ้วยอัคนีประกาศรายชื่อผู้ที่ถูกคัดเลือกออกมา กลับมีชื่อของแฮร์รี่ที่อายุไม่ถึงเกณฑ์รวมอยู่ด้วย สร้างความฉงนงายให้กับทุกคนยิ่งนัก แต่เมื่อถ้วยอัคนีเลือกออกมาแล้วถือว่าเป็นคำสั่งสิ้นสุด แฮร์รี่จึงต้องเข้าร่วมการประลองเวทย์ไปพร้อมกับตัวแทนคนอื่นโดยอาศัยความช่วยเหลือจากศาสตราจารย์มูดี ซึ่งเป็นอาจารย์สอนวิชาป้องกันตัวจากศาสตร์มืดคนใหม่

ในด่านสุดท้ายที่แฮร์รี่จะต้องเข้าไปตามหาถ้วยรางวัลในเขาวงกต เขาก็เข้าไปถึงถ้วยรางวัลพร้อมกับเซดริก ดิกกอรี่ ตัวแทนอีกคนจากโรงเรียนฮอกวอตส์ ทั้งคู่จึงตัดสินใจจับถ้วยรางวัลพร้อมกัน แต่กลับกลายเป็นว่าถ้วยรางวัลนั้นเป็นพอร์ตคีย์ หรือกุญแจเดินทางนำทั้งคู่ไปสู่สุสานร้างหน้าบ้านริดเดิล และเซดริกโดนโวลเดอมอร์สังหารทันทีที่ปรากฏตัว

ด้วยความช่วยเหลือจากเพ็ททิกรูว์ ลูกน้องคนสนิทของโวลเดอมอร์ที่เคยทรยศรอบคริวพอตเตอร์มาแล้ว โวลเดอมอร์จึงฟื้นคืนชีพอีกครั้ง และเรียกรวมพลผู้เสพความตายเก่าแก่ต่อหน้าแฮร์รี่ และตั้งใจจะสังหารแฮร์รี่ทิ้งเสีย แต่ด้วยความช่วยเหลือจากพลังอำนาจของไม้กายสิทธิ์ในมือเขา ทำให้แฮร์รี่หนีกลับมาที่โรงเรียนฮอกวอตส์พร้อมกับศพของเซดริกได้อย่างปลอดภัย และได้ถูกดึงตัวออกไปจากความวุ่นวายโดยศาสตราจารย์มูดีเพื่อสอบสวนว่าโวลเดอมอร์คืนชีพแล้วจริงๆหรือไม่

ด้วยความสงสัยในตัวศาสตราจารย์มูดีที่ดึงตัวแฮร์รี่ออกไปจากสายตา ทำให้ศาสตราจารย์ดัมเบิลดอร์ตามมา และค้นพบว่า แท้จริงแล้วศาสตราจารย์มูดีตัวจริงถูกขังไว้ในหีบเสื้อผ้าตลอดเวลา ส่วนศาสตราจารย์ที่คอยช่วยเหลือแฮร์รี่ให้รอดค่านต่างๆ ไปจนถึงพอร์ตคีย์นั้น กลับเป็นลูกชายของรัฐมนตร์กระทรวงเวทมนตร์ผู้ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้เสพความตายชื่อ บาร์ตี เคราซ์

นั่นเอง เขาได้รับมอบหมายให้แฝงตัวเข้ามาในฐานะแมคคಾಯ มุคตีเพื่อทำให้แฮร์รี่เชื่อใจ และมุคตีส่งแฮร์รี่ไปถึงพอร์ตคีย์เพื่อช่วยให้โวลเดอมอร์ฟื้นคืนชีพได้โดยใช้เลือดจากแฮร์รี่

และเมื่อศาสตราจารย์คัมเบิลคอร์ตั้งใจจะส่งบาร์ตี เคราซีให้เป็นพยานในการฟื้นคืนชีพของโวลเดอมอร์ให้กับรัฐบาล บาร์ตีถูกผู้คุมวิญญาณจุมพิตด้วยคำสั่งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเวทมนตร์ ทำให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเวทมนตร์ และโวลเดอมอร์ไม่ลงรอยกัน เนื่องจากไม่มีผู้กระทำความผิดมาสารภาพตรงๆ ว่ามีการร่วมมือกันเพื่อช่วยให้โวลเดอมอร์คืนชีพเสียแล้ว

ปีการศึกษาจบลงด้วยแถลงการณ์การฟื้นคืนชีพของโวลเดอมอร์ และสาเหตุการตายของเซดริก ดิกกอรีจากปากคัมเบิลคอร์ บวกด้วยคำขอร้องให้ทุกคนในสังคมเวทมนตร์เข้มแข็ง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อต้านอำนาจของโวลเดอมอร์ซึ่งกำลังจะกลับมายิ่งใหญ่อย่างแน่นอนหลังจากที่โวลเดอมอร์ฟื้นคืนชีพแล้ว

เรื่องย่อ *Harry Potter and the Order of the Phoenix*

ในปีที่ห้าของการเรียนที่โรงเรียนฮอกวอตส์ เริ่มต้นที่ผู้เสพวิญญาณได้หลุดเข้ามาในแถบที่ครอบครัวยอร์สลีย์อาศัยอยู่ และจะทำร้ายเคอร์สลีย์ ลูกพี่ลูกน้องของแฮร์รี่ ทำให้แฮร์รี่ต้องเสกคาถาผู้พิทักษ์ต่อหน้าเคอร์สลีย์เพื่อปกป้อง เลกกลายเป็นว่าแฮร์รี่ต้องขึ้นให้ปากคำในชั้นศาลให้ตนเองหลุดพ้นจากการถูกไล่ออกจากฮอกวอตส์ และเขาก็รอดพ้นมาได้ด้วยความช่วยเหลือจากศาสตราจารย์คัมเบิลคอร์ ในขณะที่เดียวกันนั่นเองแฮร์รี่ได้รับการตราหน้าจากสื่อ และคนอื่นๆ ว่าโกหกเรื่องที่โวลเดอมอร์ฟื้นคืนชีพขึ้นมา เพราะว่าเขาเป็นเพียงพยานคนเดียวที่รอดมาจากพิธีกรรมนั้น และรัฐบาลไม่ต้องการรับรู้ว่ามีมดที่ชั่วร้ายที่สุดในประวัติศาสตร์เวทมนตร์นั้นฟื้นคืนชีพขึ้นมาจริงๆ ศาสตราจารย์คัมเบิลคอร์จึงรวบรวมพรรคพวกและก่อตั้งภาคินฟีนิคซ์เพื่อต่อต้านโวลเดอมอร์อย่างลับๆ โดยมีบ้านตระกูลแบล็คเป็นที่ทำการใหญ่

และเมื่อแฮร์รี่กลับมาเรียนที่โรงเรียนฮอกวอตส์ เขาก็ต้องได้รับแรงกดดันจากนักเรียนทุกคนที่เชื่อว่าเขาถูกรื้อการกลับมาของโวลเดอมอร์ขึ้น และโรงเรียนฮอกวอตส์ก็ประสบภาวะแทรกแซงจากรัฐบาล โดยการส่งศาสตราจารย์อัมบริดจ์มาเป็นอาจารย์สอนวิชาป้องกันตัวจากศาสตร์มืด และเขาก็จัดการควบคุมอำนาจเกือบทั้งหมดในโรงเรียนโดยที่มิได้ให้ความรู้เรื่องคาถาป้องกันตัวใดๆ อันจะเกิดประโยชน์หากเกิดสงครามขึ้น แฮร์รี่และนักเรียนคนอื่นๆ ที่เชื่อเรื่องการ

กลับมาของโวลเดอมอร์จึงรวมตัวกันก่อตั้งกองทัพดัมเบิลดอร์ เพื่อที่จะเรียนรู้วิชาการป้องกันตัว จากศาสตร์มืดด้วยตนเองโดยมีแฮร์รี่เป็นครูสอน

ในขณะที่เดียวกันแฮร์รี่เองก็ได้รับรู้ว่าศาสตราจารย์เชอร์รಾವนี่ ผู้สอนวิชาโหราศาสตร์เคยให้ คำทำนายเกี่ยวกับเด็กผู้ซึ่งจะมาปราบโวลเดอมอร์ไว้เมื่อสิบห้าปีที่แล้ว และลูกแก้วคำทำนายนั้นอยู่ที่ชั้นใต้ดินกระทรวงเวทมนตร์นั่นเอง เมื่อผู้เสพความตายทราบว่าแฮร์รี่ผู้เป็นเจ้าของคำทำนายเป็น เพียงผู้เดียวที่สามารถหยิบลูกแก้วนั้นได้ พวกเขาจึงหลอกล่อให้แฮร์รี่และเหล่าพรรคพวกกองทัพ ดัมเบิลดอร์ไปที่กระทรวงเวทมนตร์โดยหลอกว่า ซีเรียสโดนจับไว้ที่นั่น เมื่อทุกคนไปถึงและเผชิญ หน้ากับผู้เสพความตาย จึงเกิดเหตุการณ์ซุลมุนขึ้น เหล่าสมาชิกกฟีนิกซ์ก็ตามมาสมทบ และต่อสู้ กันจนกระทั่งซีเรียสโดนเบลลาทริกซ์ เลสแตรงค์สังหาร ส่วนโวลเดอมอร์ก็ปรากฏตัวพร้อมๆ กับ ศาสตราจารย์ดัมเบิลดอร์ และต่อสู้กันจนกระทั่งโวลเดอมอร์ล่าถอยไป ในจังหวะนั้นรัฐมนตรี กระทรวงเวทมนตร์ก็เห็นโวลเดอมอร์กับตา และเชื่อในที่สุดว่าแฮร์รี่พูดความจริง

ท้ายที่สุด ทางกระทรวงเวทมนตร์จึงยอมถอนอำนาจออกจากโรงเรียนฮอกวอตส์และ ศาสตราจารย์ดัมเบิลดอร์ก็กลับมาดำรงตำแหน่งอีกครั้ง และทุกอย่างก็คืนสู่ปกติ โดยกระทรวง เวทมนตร์ก็พร้อมจะร่วมมือกับโรงเรียนฮอกวอตส์เพื่อตั้งรับการกลับมาของโวลเดอมอร์อีกครั้ง หนึ่ง

เรื่องย่อ *Harry Potter and the Half-Blood Prince*

ปีก่อนสุดท้ายของการเรียนโรงเรียนฮอกวอตส์ที่แฮร์รี่เจอหนังสือวิชาปรุงยาเล่มเก่าแก่ที่ เป็นสมบัติของผู้ที่เรียกตัวเองว่า “เจ้าชายเลือดผสม” โดยเขาได้ใช้หนังสือเล่มนี้เป็นเสมือนคู่มือ ประจำตัวเนื่องจากเจ้าของเก่าได้จดเทคนิค และวิธีการปรุงยาที่รวดเร็วกว่าวิธีที่ปรากฏตามตำราไว้ ทำให้แฮร์รี่ทำคะแนนวิชานี้ได้โดดเด่นกว่าคนอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด

ในขณะที่เดียวกันคราโก มัลฟอยด์ คู่ปรับตลอดกาลของแฮร์รี่กลับมีพฤติกรรมแปลก และ นำสงสัยตลอดภาคเรียน ไม่ว่าจะเป็นการหายตัวไปเป็นระยะเวลานานๆ หรือการไม่ยอมมาฝึกซ้อม ควิดดิทซ์ ทำให้ทุกคนสงสัยว่ามัลฟอยด์กำลังทำอะไรอยู่ แต่ก็ไม่มีใครตอบได้ จวบจนกระทั่งเกิด เหตุการณ์ที่มัลฟอยด์กับแฮร์รี่มีปากเสียงกัน ทำให้แฮร์รี่เผลอตัวใช้เวทมนตร์แปลกๆ ที่เขียนอยู่ใน หนังสือของเจ้าชายเลือดผสมใส่มัลฟอยด์ และก็เป็นอันตรายเป็นถึงชีวิต แฮร์รี่จึงโดน

ศาสตราจารย์สเนปเพิ่งเล็งว่าเขาไปเรียนรู้เวทมนตร์อันตรายนั้นมาจากไหน แต่แฮร์รี่ก็ไม่ได้ตอบคำถามใดๆ

และระหว่างปีนี้ ศาสตราจารย์ดัมเบิลดอร์ได้สั่งให้แฮร์รี่มาเรียนกับตนเองตัวต่อตัวเพื่อที่จะบอกถึงประวัติของทอม ริคเคิล และก็ได้บอกว่าทอม ริคเคิลได้วางแผนการที่จะทำให้เป็นอมตะตลอดกาล ใครก็ทำลายไม่ได้ โดยการเรียนรู้ศาสตร์มืดในการฉีกวิญญาณตัวเองออกเป็นส่วนๆ และนำไปใส่ไว้ในสิ่งของต่างๆ เรียกว่าฮอร์ครักซ์เพื่อที่ว่าเมื่อร่างกายแรกถูกทำลาย จะยังเหลือดวงวิญญาณในการฟื้นคืนชีพได้ จากการคาดการณ์ของดัมเบิลดอร์นั้น เขาคาดว่าโวลเดอมอร์ได้แยกวิญญาณออกเป็นเจ็ดส่วน และแฮร์รี่ก็ต้องช่วยดัมเบิลดอร์ตามหาฮอร์ครักซ์และทำลาย เพื่อที่จะเป็นเครื่องยืนยันว่า ถ้าหากมีการสังหารโวลเดอมอร์แล้ว จะไม่มีโอกาสให้โวลเดอมอร์ฟื้นคืนชีพขึ้นอีกครั้งอย่างเด็ดขาด

เมื่อดัมเบิลดอร์และแฮร์รี่กลับมาจากการไปหาฮอร์ครักซ์ชิ้นที่สองด้วยกัน ทั้งคู่ก็พบกับมัลฟอยด์โดยบังเอิญ ดัมเบิลดอร์ได้ร่ายมนตร์สะกดให้แฮร์รี่ยืนนิ่งๆ ขยับตัวไม่ได้อยู่ใต้เสื้อคลุมล่องหน และแฮร์รี่ก็ได้รับรู้ว่ามัลฟอยด์ได้รับคำสั่งให้นำผู้เสพความตายเข้ามาในโรงเรียนเพื่อสังหารดัมเบิลดอร์ตามคำสั่งของโวลเดอมอร์ แต่เขาก็ทำไม่สำเร็จเสียที จนกระทั่งวันนี้เขาได้นำผู้เสพความตายเข้ามาได้ในที่สุด และเขาก็ได้รับคำสั่งให้สังหารโวลเดอมอร์ด้วยตัวเอง แต่ระหว่างที่รื้อรออยู่นั้น ศาสตราจารย์สเนป ผู้เป็นหนึ่งในสมาชิกภาคินกพีนิคซ์ก็ปรากฏตัว และสังหารดัมเบิลดอร์ต่อหน้าต่อตาแฮร์รี่ พร้อมทั้งเฉลยว่า แท้จริงแล้วเจ้าชายเลือดผสม ก็คือเขาเอง เนื่องจากมารดาของเขที่เป็นแม่มดเลือดบริสุทธิ์นั้นมีนามสกุลว่า “พรินซ์” หรือเจ้าชาย และพ่อเขาเป็นมนุษย์ปกติ เขาจึงเรียกตัวเองว่า “เจ้าชายเลือดผสม” นั่นเอง

เมื่อศาสตราจารย์ดัมเบิลดอร์สิ้นชีวิต พร้อมทั้งทิ้งภารกิจสำคัญที่บอกใครไม่ได้นอกจากรอนและแฮร์รี่ โอนนี่ไว้ให้แฮร์รี่ เขาจึงตัดสินใจออกจากโรงเรียนฮอกวอตส์ เพื่อไปตามหาฮอร์ครักซ์และทำลายทิ้งตามความตั้งใจของดัมเบิลดอร์ โดยรอนและแฮร์รี่โอนนี่ก็จะลาออกจากโรงเรียนไปเป็นเพื่อนร่วมเดินทางกับเขาเช่นเดียวกัน

เรื่องย่อ *Harry Potter and the Deathly Hallows*

เล่มสุดท้ายที่เหตุการณ์ไม่ได้เกิดขึ้น ณ โรงเรียนฮอกวอตส์ เนื่องจากตัวเอกทั้งสามออกมาระเห่ร่อนตามหาฮอร์ครักซ์ตามคำสั่งครั้งสุดท้ายของศาสตราจารย์ดัมเบิลดอร์ก่อนเสียชีวิต ทั้ง

สามก็ต้องระหกระเหরণไปตามสถานที่ต่างๆ ที่สำคัญต่อโวลเดอรัมอร์เพื่อที่จะตามหาฮอร์ครักซ์ และทำลายทิ้งทีละชิ้นๆ จนกระทั่งหมดเจ็ดชิ้นตามที่ศาสตราจารย์ดัมเบิลดอร์คาดการณ์ไว้

ในระหว่างนั้น กระทรวงเวทมนตร์ก็ถูกรอบงำโดยโวลเดอรัมอร์อย่างเต็มขั้น และสเนปได้ขึ้นเป็นอาจารย์ใหญ่ที่โรงเรียนฮอกวอตส์เต็มตัวแทนที่ศาสตราจารย์แม็กกอนนากัล และแฮร์รี่ได้เรียนรู้ระหว่างที่ออกตามหาฮอร์ครักซ์อยู่นั้นว่าผู้ที่ได้ครอบครองสิ่งของสามอย่าง ที่เรียกว่า เครื่องรางยมทูต นั่นคือ เสื้อคลุมล่องหน ไม้กายสิทธิ์ที่ทำจากไม้เอเดล และศิลาคืนชีพ จะเป็นผู้ที่เป็นอมตะได้เช่นกัน เนื่องจากสามารถหลอกดวงยมทูตได้ แฮร์รี่จึงต้องการที่จะออกตามหาศิลาคืนชีพ เพื่อที่จะได้นำพ่อแม่ตนเองกลับคืนมา แต่หลังจากที่ดื่อบีโอบุกเข้าไปช่วยทุกคนออกมาจากคฤหาสน์ของมัลฟอยด์ และต้องจบชีวิตลงด้วยน้ำมือของเบลลาทริกซ์ ผู้เสพความตายที่เคยสังหารซีเรียสมาแล้ว แฮร์รี่จึงสำเนียงได้ว่า หน้าทีของตนเองคือการหยุดยั้งโวลเดอรัมอร์ไม่ให้ฆ่าใครไปมากกว่านี้ เขาจึงกลับมาหาฮอร์ครักซ์อีกครั้งหนึ่ง

และในท้ายที่สุดแล้ว ทุกคนขบคิดออกว่าฮอร์ครักซ์ขึ้นท้ายๆ น่าจะซุกซ่อนอยู่ที่โรงเรียนฮอกวอตส์ เพราะเป็นสถานที่แห่งแรกทีโวลเดอรัมอร์รู้จักผูกพัน ทั้งสามจึงกลับมาทีโรงเรียนฮอกวอตส์ และพบว่าเนวิลล์ ลองบอททอม หนึ่งในสมาชิกกองทัพดัมเบิลดอร์ยังรักษาการณ์อยู่และตั้งขบวนการไต้ดินต่อต้านพรรคพวกโวลเดอรัมอร์อย่างลับๆ

และเมื่อข่าวไปถึงหูผู้เสพความตายว่าแฮร์รี่บุกเข้าไปในโรงเรียนฮอกวอตส์แล้ว จึงเกิดการจราจลขึ้น แต่ศาสตราจารย์แม็กกอนนากัลจึงได้ออกคำสั่งให้นักเรียนฮอกวอตส์ที่เต็มใจจะอยู่ต่อสู้ให้ต้านทานกลุ่มผู้เสพความตายไว้ในขณะที่แฮร์รี่ รอน และเฮอรีไมโอนี่แยกย้ายกันออกตามหาฮอร์ครักซ์ขึ้นสำคัญของโวลเดอรัมอร์ จนกระทั่งพบในที่สุด ในระหว่างนั้นบรรดาภานิกฟีนิกซ์ก็บุกเข้ามาร่วมในเหตุการณ์จราจลรอบแรกด้วย จวบจนสถานการณ์สงบลงเมื่อโวลเดอรัมอร์เรียกผู้เสพความตายออกไปจากโรงเรียน และยื่นคำขาดว่าแฮร์รี่ต้องมาพบตนที่ป่าต้องห้ามเพียงลำพังภายในหนึ่งชั่วโมง ไมเช่นนั้นผู้เสพความตายจะบุกเป็นระลอกที่สอง และช่วงนั้นเองโวลเดอรัมอร์ก็สังหารสเนปต่อหน้าต่อตาแฮร์รี่ และแฮร์รี่ก็ได้รับความคิดของสเนปมาก่อนทีสเนปจะสิ้นใจ และได้รับรู้จากความคิดนั้นว่า แท้จริงแล้วสเนปทำตัวเป็นสายลับสองหน้าให้กับดัมเบิลดอร์ตลอดเวลา เพราะว่าการจะปกป้องแฮร์รี่ ซึ่งเป็นลูกคนเดียวของลิลลี่ หญิงสาวเพียงคนเดียวที่เขารักอย่างสุดหัวใจ เป็นการบอกแฮร์รี่ว่า การทีดัมเบิลดอร์ไว้ใจสเนปนั้น เป็นเรื่องทีถูกต้องเสมอมา สเนปไม่ได้เป็นตัวร้ายดังทีทุกคนเชื่อมั่น หรือดังทีเขาแสดงออกตลอดมาแต่อย่างใด

แฮร์รีมองเห็นแล้วว่า ฮอร์ครักซ์ชิ้นสุดท้ายที่เหลือนั้น ก็คือเศษเสี้ยววิญญาณที่ โวลเดอมอร์ทิ้งไว้ในตัวเขาตอนที่พยายามจะฆ่าเขาเมื่อเป็นทารกนั่นเอง เขาจึงออกไปเพื่อสละชีวิตตนเอง เพื่อที่ว่าคนอื่นจะได้ไม่ต้องมาตายเพราะเขานี้ แต่การณ์กลับเป็นว่า เมื่อโวลเดอมอร์ฆ่าแฮร์รีแล้ว เขาก็ได้ไปพบกับวิญญาณของคัมเบลดอร์ที่บอกเขาว่าผู้ที่เอาชนะความตายที่แท้จริงได้นั้นคือผู้ที่ไม่เกรงกลัวต่อความตายนั่นเอง การที่แฮร์รียอมสละชีวิตตนเองนั้น ก็ถือว่าเป็นการเอาชนะความตายอย่างแท้จริง แฮร์รีจึงมีโอกาสลงไปจัดการสะสางเรื่องของโวลเดอมอร์ที่โลกอีกครั้งหนึ่ง

และการกลับมาครั้งนี้ของแฮร์รีก็ทำให้เขาเอาชนะโวลเดอมอร์ได้ด้วยไม้กายสิทธิ์เอลดีโวลเดอมอร์ซึ่งมาจากสเนปก่อนที่จะสังหารเขาทั้งนั่นเอง เรื่องราวทั้งหมดจบลงที่ความตายของโวลเดอมอร์ และสิบเก้าปีถัดมาแฮร์รีก็แต่งงานมีครอบครัวไปกับจินนี่ วิสลิย์ รอนก็แต่งงานกับ เฮอร์ไมโอนี่ และทั้งหมดก็กำลังจะมาส่งลูกๆ ของพวกเขาเพื่อไปเข้าเรียนที่โรงเรียนพ่อมดแม่มดและเวทมนตร์ศาสตร์ฮอกวอตส์เหมือนพวกเขานั่นเอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ประวัติผู้แต่ง

J.K. Rowling หรือ Joanne Rowling เกิดเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 1965 ในเมืองเล็ก ๆ ใกล้กับกรุงบริสตอล ประเทศอังกฤษ เธอมีน้องสาวหนึ่งคนชื่อ Dianne Rowling โดยบิดาเป็นวิศวกรโรงงาน และมารดาเป็นแม่บ้านเลี้ยงดูบุตรสาวสองคน บิดาและมารดาของเธอสนับสนุนให้เธออ่านหนังสือตั้งแต่เด็ก ๆ ทั้งวรรณกรรมสำหรับเด็ก วรรณกรรมแนวแฟนตาซี และวรรณกรรมคลาสสิกของอังกฤษ เธอเข้าเรียนโรงเรียนประถมใกล้บ้านที่ชื่อ St. Michael's Primary School ที่ซึ่งเธอบอกว่าครูใหญ่ประจำโรงเรียนนั้นได้เป็นแรงบันดาลใจให้เธอสร้างตัวละครเอกอย่างศาสตราจารย์ดัมเบิลดอร์ขึ้นมา ต่อมาเธอและครอบครัวก็ได้ย้ายจากประเทศอังกฤษไปอยู่ทางตอนใต้ของเวลส์ และเธอก็เข้าโรงเรียนมัธยมที่ Wyedean School and College ที่ซึ่งเธอได้รู้จักกับเพื่อนหลายคน ที่กลายมาเป็นทั้งเพื่อนสนิท และแรงบันดาลใจให้กับตัวละครเอกหลายตัวในเรื่อง รวมทั้งเนวิลล์ ลอว์บอททอม และโรนัลด์ วีสลีย์

เธอได้รับปริญญาตรีอักษรศาสตร์สาขาภาษาฝรั่งเศส และคลาสสิกจาก University of Exeter ที่ประเทศอังกฤษ และหลังจากที่ไปเรียนอยู่ที่ปารีสเป็นเวลาหนึ่งปี เธอได้ย้ายกลับมาที่กรุงลอนดอนเพื่อทำงานเป็นนักวิจัย และเลขาผู้อำนวยการแห่งองค์กร Amnesty International ระหว่างที่เธอนั่งรถไฟเพื่อกลับไปเยี่ยมมารดาที่ป่วยหนักที่บ้านเกิดนั้น ความคิดเรื่องแฮร์รี่ พอตเตอร์ก่อตัวเป็นรูปเป็นร่าง และเธอเริ่มต้นลงมือเขียนวรรณกรรมเรื่องนี้ทันทีที่ลงจากรถไฟ เพื่อเป็นของขวัญให้กับมารดาที่เพิ่งเสียชีวิตไปด้วยโรคร้าย เนื่องจากเธอไม่เคยได้แบ่งปันความคิดนี้ให้กับคนที่สนิทที่สุดในชีวิตอย่างมารดาเลยสักครั้งเดียว

ระหว่างที่เธอเริ่มต้นเขียนนวนิยาย เธอย้ายไปทำงานเป็นครูสอนภาษาอังกฤษอยู่ที่ประเทศโปรตุเกส และในปี 1992 เธอได้แต่งงานกับนักข่าวชาวโปรตุเกสชื่อว่า Jorge Arantes และมีลูกสาวด้วยกันหนึ่งคน คือ Jessica Isabel Rowling Arantes ในปีถัดมา และปลายปีถัดมาเธอหย่าขาดกับสามี ลาออกจากงาน และย้ายกลับมาอยู่ใกล้ ๆ กับน้องสาวตนเองที่ Edinburgh ประเทศสกอตแลนด์ และเริ่มเขียนเรื่องแฮร์รี่ พอตเตอร์อย่างจริงจังด้วยสภาวะกดดันจากความคิดหวังเรื่องครอบครัว และการไร้งานทำ เป็นแรงผลักดันให้เธอเขียนนวนิยายอย่างต่อเนื่อง และด้วยความช่วย

เหลือจากตัวแทนของเธอ ทำให้แฮร์รี พอตเตอร์ กลายเป็นหนังสือขายดีที่สุดในประเทศอังกฤษ และเธอได้กลายเป็นผู้หญิงที่รวยกว่าพระราชินีแห่งอังกฤษเสียอีก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวปาจรีย์ กลิ่นชูเกิดที่จังหวัดชลบุรี จบการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่ภาควิชา
ภาษาเยอรมัน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในปีการศึกษา 2542 และเข้าศึกษาต่อ
ระดับบัณฑิตศึกษาที่ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี
การศึกษา 2547

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย